

AASTAARUANNE 2024

TALLINNA SADAM

AS Tallinna Sadam

Konsolideeritud majandusaasta aruanne

31. detsembril 2024 lõppenud majandusaasta kohta

Äriregistri kood	10137319
Käibemaksukohuslase registreerimisnumber	EE100068489
Registreeritud aadress	Sadama 25, 15051 Tallinn
Asukohamaa	Eesti Vabariik
Telefon	+372 631 8555
E-post	ts@ts.ee
Internetilehekülg	www.ts.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2024
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2024
Juriidiline vorm	aktsiaselts
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers

Ühingu konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistuseta.

Originaaldokument on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile ja allkirjastatud digitaalselt (link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100021635/reports>).

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	5	6 MAJANDUSTULEMUSED	38
1 TALLINNA SADAMAST	6	6.1 Põhinäitajad	38
1.1 Ärimudel	6	6.2 Majanduskeskkond	39
1.2 Peamised tegevustulemused 2024	8	6.3 Vene-Ukraina sõja mõjud ja peamised majanduskeskkonna riskid	40
1.3 Olulisemad sündmused ja tunnustused 2024	9	6.4 Turuülevaade: reisijad	41
1.4 Juhatuse esimehe pöördumine	11	6.5 Turuülevaade: kaup	43
1.5 Visioon, missioon, väärtused	12	6.6 Tegevustulemused	45
1.6 Strateegia 2023–2027	13	6.6.1 Reisijate arv	47
1.7 Tallinna Sadama huvigrupid ja väärtusahelad	16	6.6.2 Kaubamaht	48
2 TEENUSE VASTUTUS	18	6.6.3 Üleveoteenus reisiparvlaevadega	49
2.1 Ohutus ja turvalisus	18	6.6.4 Jäämurdja Botnica	49
2.2 Kvaliteedijuhtimine ja riskid	20	6.7 Tulud ja kulud	50
2.3 Kliendid ja tarnijad	21	6.8 Kasum	53
3 KESKKOND	23	6.9 Segmentide tulemused	54
3.1 Energiatõhusus ja säästev tarbimine	24	6.10 Investeeringud ja arenguväljavaated	56
3.2 Puhas Läänemeri ja ringmajandus	25	6.11 Dividend	58
3.3 Puhas õhk	27	6.12 Aktsia ja aktsionärid	59
4 MEIE INIMESED	30	7 ÜHINGUJUHTIMINE	61
4.1 Töötajad	30	7.1 Üldkoosolek	62
4.2 Personalistrateegia	32	7.2 Nõukogu	63
4.3 Tervis ja tööohutus	33	7.3 Auditikomitee ja siseaudit	67
5 ÜHISKONDLIK PANUS	34	7.4 Tasustamiskomitee	67
5.1 Liikmelisus organisatsioonides	34	7.5 Nimetamiskomitee	68
5.2 Kestliku arengu koostöö ja vabatahtlik tegevus	35	7.6 Juhatus	68
		7.7 Tütar- ja sidusettevõtete nõukogud ja juhatused	70
		7.8 Juhatuse ja nõukogu koostöö	70
		7.9 Teabe avalikustamine ja kommunikatsioon	70
		7.10 Finantsaruandlus	71
		7.11 Hea Ühingujuhtimise Tava vastavuse deklaratsioon	71

TASUSTAMISARUANNE	72	Lisa 15. Võlad tarnijatele ja muud võlad	119
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	76	Lisa 16. Maksuvõlad	120
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	77	Lisa 17. Võlakohustised	121
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	78	Lisa 18. Sihtfinantseerimine	125
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	79	Lisa 19. Omakapital	131
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	80	Lisa 20. Müügitulu	136
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	81	Lisa 21. Tegevuskulud	138
Lisa 1. Üldine inforamatsioon	81	Lisa 22. Muud tulud	140
Lisa 2. Raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted	82	Lisa 23. Finantskulud	140
Lisa 3. Tegevussegmendid	92	Lisa 24. Tehingud seotud osapooltega	141
Lisa 4. Finantsriskide juhtimine	96	Lisa 25. Siduvad tulevikukohustused	143
Lisa 5. Olulised raamatupidamishinnangud ja otsused	102	Lisa 26. Investeermistevõtted rahavoogude aruandes	143
Lisa 6. Finantsinstrumendid	104	Lisa 27. Tingimuslikud kohustised ja kohtuvaidlused	144
Lisa 7. Raha ja raha ekvivalendid ning üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	106	Lisa 28. Kontserniga seotud uurimised	146
Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	107	Lisa 29. Lisainformatsioon emaettevõtte kohta	146
Lisa 9. Investeeringud sidusettevõttesse	108	Lisa 30. Tegevuste eristamine lähtudes elektrituru seadusest	151
Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud	110		
Lisa 11. Materiaalne põhivara	111	JUHATUSE KINNITUS	155
Lisa 12. Immateriaalne põhivara	114	SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	156
Lisa 13. Rendilepingud	115	NÕUKOGU KINNITUS	161
Lisa 14. Eraldised	118	KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	162

TEGEVUSARUANNE

1 Tallinna Sadamast

1.1 Ärimudel

ASi Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtete (edaspidi ka Tallinna Sadam või kontsern) ärimudel põhineb **neljal tasakaalustatud ärivaldkonnal** (reisijad, kaup, laevandus ja kinnisvara), mis tagavad kontserni kasumlikkuse ka keerulistel aegadel.

Tallinna Sadam omab Eesti suurimat kauba- ja reisisadamate kompleksi. Tegu on aasta ringi laevatatavate, kergesti ligipääsetavate ning piisavalt sügavate sadamatega, kus on võimalik vastu võtta kõiki Taani väinasid läbivaid laevu. Tallinna Sadamale kuulub kaks reisisadamat (**Vanasadam** ja **Saaremaa sadam**) ning kaks kaubasadamat (**Muuga sadam** ja **Paldiski Lõunasadam**).

REISIJAD:

- **2024 TOP 2 reisisadam Läänemerele:** **8 mln reisijat**, 5692 reisilaevakülastust.
- Reisisadamad: Vanasadam ja Saaremaa sadam.
- **Reisilaevade vastuvõtmine**, sadamate infrastruktuuri pakkumine ja arendamine, reisijate ja sõidukite teenindamine
- Reisilaevaliinid: Tallinn–Helsingi, Tallinn–Stockholm, Muuga–Vuosaari, Paldiski–Kapellskär, kruiisilaevad

KAUP:

- 2024 **13 mln tonni kaupa**, 1435 kaubalaeva külastust
- Kaubasadamad: Muuga sadam, Paldiski Lõunasadam, Vanasadam ro-ro
- **Kaubalaevade vastuvõtmine**, sadamate infrastruktuuri pakkumine ja arendamine kaupade käitlemiseks ja veoks
- Kaubaliigid: puistlast, konteinerid, ro-ro, vedellast, segalast

LAEVANDUS:

- **TS Laevad OÜ**
- **Parvlaevade opereerimine** Rohuküla–Heltermaa, Virtsu–Kuivastu liinidel
- 2024 2,5 mln reisijat ja 1,2 mln sõidukit, 23 179 reisi
- 5 parvlaeva: Leiger, Tiiu, Tõll, Piret, Regula
- **TS Shipping OÜ (MPSV Botnica)**
- **Jäämurdetööd** Põhja-Eesti sadamates
- **Avamere tööd** ja välisprojektid suve- ja sügisperioodil

KINNISVARA:

- 16 ha **Vanasadama kinnisvaraarendus**
- 76 ha Muuga tööstuspark
- 34 ha Paldiski Lõunasadama tööstuspark
- 10 ha Saaremaa sadama logistikapark
- Vabad maad ja üüripinnad sadamates

Tallinna Vanasadam on teenindatavate reisijate arvu poolest Helsingi järel Läänemere põhjaregiooni teine reisisadam. Muuga sadam on Eesti suurim kaubasadam. Tallinna Sadam pakub sadamateenuseid *landlord*-ärimudeli põhiselt ehk omab, haldab ja arendab kaisid, akvatooriume ja neid ümbritsevaid maa-alasid, rendib maad kaubaoperaatoritele, korraldab laevaliiklust akvatooriumites ja tagab ohutu navigatsiooni sadama vetes. Tallinna Sadamale kuuluvad reisiterminalid ja muud reisijate teenindamiseks vajalikud ehitised, superstruktuur kaubasadamates kuulub kaubaoperaatoritele. Sadamates pakub innovaatiliste lahendustega jäätmekäitlusteenust Tallinna Sadama sidusettevõtte AS Green Marine (edaspidi ka Green Marine).

Tallinna Sadama kontserni ettevõtete struktuur

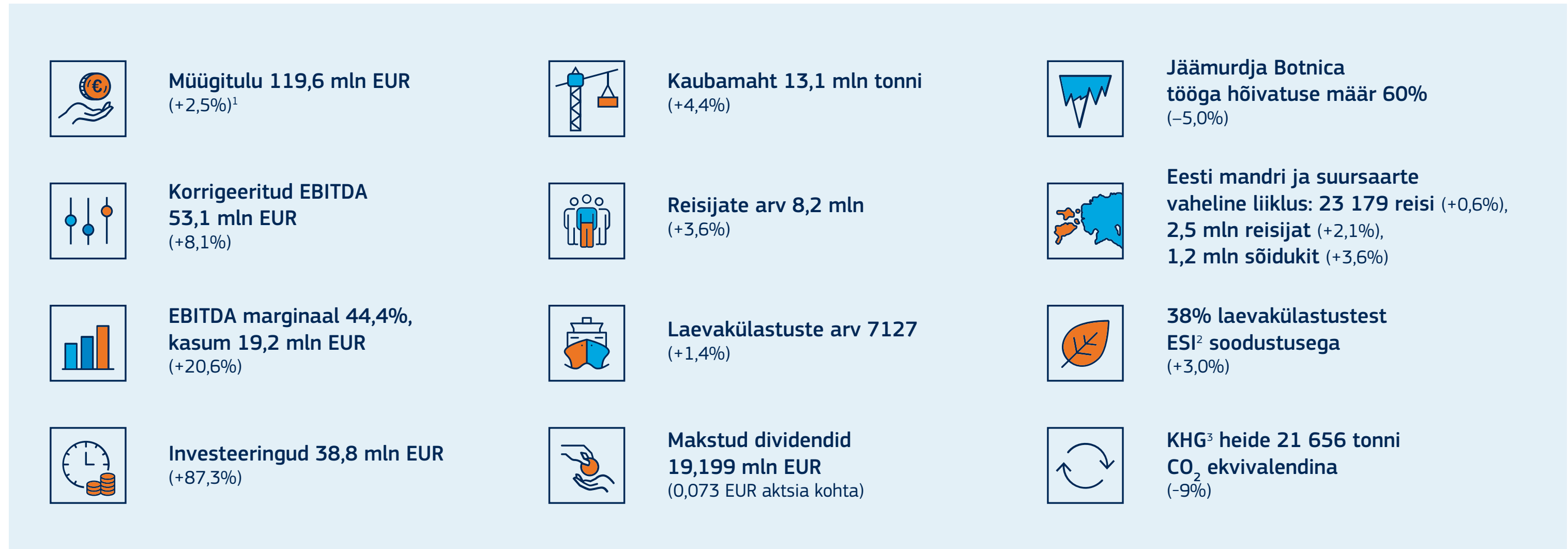

Tütarettevõtte OÜ TS Laevad (edaspidi ka TS Laevad) kaudu opereerib Tallinna Sadam reisi-parvlaevu, millega pakub sõitjate üleveoteenust Eesti mandriosa ja kahe suurima saare — Saaremaa ja Hiiumaa — vahel. Kontsernile kuulub viis reisi-parvlaeva ja teenindatavad liinid on kõige tihedama liiklusega siseriiklikud mereühendused Eestis. Laevanduse ärivaldkonnas tegutseb ka kontserni teine tütarettevõtte OÜ TS Shipping (edaspidi ka TS Shipping), kellele kuulub multifunktsionaalne jäämurdja Botnica, millega pakutakse talveperioodidel jäämurde-teenust Põhja-Eesti rannikul ning suveperioodidel jäämurde-, jääseire- ja eskortteenuseid Põhja-Kanada arktilistes vetes ja mujal *offshore*-projektides.

Kinnisvara ärivaldkond on suures osas alles ettevalmistusfaasis. Vanasadama kinnisvara arendusalade detailplaneeringud on algatatud ja menetluses Tallinna Linnaplaneerimise Ametis. Piirkonna üldise atraktiivsuse ja väärtuse kasvatamiseks on aastatel 2020–2023 valminud uued reisijate äriiga seotud uusarendused: reisiterminal D koos parkimismaja ja terminali esise väljakuga, reisiterminale ühendav Admiralid sild jalakäijatele, keskkonnasõbralik ja moodne kruisiterminal koos promenaadiga, uue reisiterminali A kvartali arenduseks korraldati 2023 arhitektuurikonkurss ja 2024 valmis eelprojekt. Detsembris valmis trammiliin koos peatusega Vanasadamas, mis on oluline samm keskkonnasõbraliku infrastruktuuri loomisel.

Finantsarvestuses kasutatavad ärisegmentid erinevad mõnevõrra ärivaldkondade jaotuses. Segmentideks on: reisisadamad, kaubasadamad, reisi-parvlaevad ja muu. Reisisadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist reisijate teenindamisele keskendunud sadamates — Vanasadamas ja Saaremaa sadamas — ning Vanasadama kinnisvaraarendust. Kaubasadamate segmentis kajastame sadamateenuste osutamist kaupade käitlemisele keskendunud sadamates — Muuga sadamas ja Paldiski Lõunasadamades — ning kaubasadamates asuvate tööstusparkidega seotud tegevusi. Reisi-parvlaevade segment hõlmab tütarettevõtte TS Laevad tegevust ehk Eesti mandri ja suursaarte vahelise üleveoteenuse osutamist. Segment „muu“ koosneb peamiselt multifunktsionaalse jäämurdja Botnica opereerimisest tütarettevõtte TS Shipping poolt ja kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumist/kahjumist sidusettevõttesse Green Marine tehtud investeeringutelt. Segmentide tulemusi on kirjeldatud punktis 6.9 ja raamatupidamise aastaaruande lisas 3.

1.2 Peamised tegevustulemused 2024

¹ Muutused siin lehel võrreldes 2023. aastaga

² ESI — Environmental Ship Index.

³ Kasvuhoonegaasid (KHG): CO₂, N₂O ja CH₄ taandatud CO₂ ekvivalendina.

1.3 Olulisemad sündmused ja tunnustused 2024

KASVASID KAUBAMAHUD JA REISIJATE ARV

JÄTKUS MERETUULEPARKIDE KAI EHTUS PALDISKI LÕUNASADAMAS

ALUSTASID UUED
KONTEINERLAEVALIINID

KÄIVITUSID
FIN-EST ROHEKORIDORI
ÜHISPROJEKTID

VANASADAMAT KÜLASTASID
TALVEKRUIISID

SÕLMITI LM (VEELDATUD METAANI)
TERMINALI RAJAMISE KOKKULEPE
MUUGA SADAMASSE

TS LAEVAD VÕITIS VIRTU-KUIVASTU
JA ROHUKÜLA-HELTERMAA
LAEVALIINIDE OPEREERIMISHANKE
PERIOODIKS 01.10.2026–30.09.2033

TS SHIPPING SÕLMIS SUVE-
PERIOODI LEPINGU BAFFINLAND
IRON MINES CORPORATIONIGA
AASTATEKS 2024–2028

VÕÕRUSTATI PURJEREGATTI TALL SHIP RACES

AVATI VANASADAMA TRAMMILIIN

GREEN MARINE AVAS UUE EHITUSJÄÄTMETE KÄITLUSTEHASE

1.4 Juhatuse esimehe pöördumine

VALDO KALM

Tallinna Sadama juhatuse esimees

Merendussektor on kiirete muutuste keerises, alates rohepöörde nõuetest kuni digitaliseerimise ja geopoliitiliste mõjudeni. Tallinna Sadam on valmis neile väljakutsetele vastu astuma, seades esikohale jätkusuutlikkuse, nutikad tehnoloogiad ja paindlikkuse.

2024. aasta oli Tallinna Sadama jaoks tähendusrikas, sest suutsime oma reisijate ja kaubavood suunata kasvule, keskendusime oma strateegiliste eesmärkide elluviimisele jätkates oluliste tulevikku suunatud investeringutega ning astusime samme keskkonnasäästlikkuse suunas.

Möödunud aastal teenindasime enam kui 8 mln reisijat ning üle 13 mln tonni kaupa. Meie parvlaevad viisid üle mere rekordilised 2,5 mln reisijat ja 1,2 mln sõidukit. Jäämurdjäl Botnica oli tööd aastaringselt, tõestades oma mitmekülsust ja väärtust.

Kauba- ja reisilaevade külastuste arv on hakanud tasapisi suurenema, mis avaldab positiivset mõju meie tuludele. Samas on regioonis karmistunud konkurentsiolukord seoses Venemaa algatatud agressioonisõjaga, mis on mõjutanud Läänemere kaubavahetust ja marginaliseerinud ida-lääne kaubakoridori. Lisaks on ebasoodne majanduskeskkond ja kõrged energiahinnad mõjutanud operaatorite laevafirmade ja kogu merendussektori tegevust. Nende tegurite koosmõju sunnib meid otsima kasvuvõimalusi kõigis neljas ärivaldkonnas, kus näeme selget potentsiaali.

Konkurentsivõime suurendamiseks jätkasime Paldiski Lõuna-sadamas kai ehitust meretuuleparkide ehitus- ja teenindus-laevadele. Suvel avasime uue konteinerlaevaliini, kui Muuga sadamasse jõudis biometanoolil liikuv konteinerlaev Eco Maestro. Lisaks sõlmisime JetGas OÜ-ga kokkuleppe veeldatud metaani terminali rajamiseks Muuga sadamasse, mis toob tulevikus kaasa lisanduvaid laevakülastusi ja kaubamahtusid ning toetab transpordisektori üleminekut keskkonnasõbralikumatele kütustele.

Kaubavaldkonnas näeme perspektiivi Rail Baltica avanemisega kaasneva uue põhja-lõuna kaubakoridori, tööstusparkide arendamise ning vedellastiterminalide uuskasutuse, sealhulgas rohekütuste hoiustamise vallas. Samuti oma infrastruktuuri kasutusse andmist laevade ümberehituse valdkonnas.

Koostöös Helsingi Sadamaga oleme seadnud eesmärgiks luua kliimaneutraalne reisikoridor Tallinna ja Helsingi vahel. Selle raames algatasime 19 ühisprojekti, mille hulgas on rohekütuste kasutuselevõtu ja süsiniku sidumise uuringud, sadamate nullheitmega infrastruktuuri arendamine, tõhustatud jäätme-käitlus ning jalgrattaturismi edendamine. Kruiisivaldkonnas teeme aktiivset koostööd teiste Läänemereäärsete sadamate ja sihtkohtadega, mille tulemused juba näitavad positiivseid märke laevakülastuste arvu tõusust lähiaastatel.

Meie tütarettevõtte TS Laevad aasta tähtsündmuseks oli hankevõit Saaremaa ja Hiiumaa parvlaevaliinide teenindamiseks järgmisel hankeperioodil 2026–2033. Samuti pikendas TS Shipping koostööd Baffinland Iron Mines Corporationiga, sõlmides lepingu, mille kohaselt on jäämurdjäl Botnica võimalus tegutseda Kanada arktilistes vetes kuni 2028. aastani.

Merendussektor on kiirete muutuste keerises, alates rohepöörde nõuetest kuni digitaliseerimise ja geopoliitiliste mõjudeni. Tallinna Sadam on valmis neile väljakutsetele vastu astuma, seades esikohale jätkusuutlikkuse, nutikad tehnoloogiad ja paindlikkuse.

2025. aastal plaanime jätkata investeringuid nii taristu uuendamisse, roheenergia lahenduste laiendamisse kui ka innovaatilistesse logistikalahendustesse. Meie eesmärk on tugevdada oma positsiooni Läänemere juhtiva sadamana, pakkudes maailmatasemel teenuseid ja panustades Eesti majanduse arengusse.

Organisatsioonina tegeleme järjepidevalt oma äriprotsesside tõhustamise ning efektiivsusprogrammi rakendamisega, et olla veelgi edukam, paindlikum ning kasumlikum ettevõtte.

Täname kõiki meie töotajaid, partnereid ja aktsionäre, kelle panus on olnud väärtuslik meie eduloos. Teie toetus ja koostöö on aidanud meil saavutada suurepäraseid tulemusi ning kindlustanud aluse jätkuvaks eduks.

1.5 Visioon, missioon, väärtused

Tallinna Sadama visioon on olla **Läänemere uuendusmeelseim sadam**, sest innovatsioon ja keskkonnasõbralikkus loovad konkurentsieelise.

Tallinna Sadam on Läänemere kaasaegne merevärv. Oleme kasvule orienteeritud arendus- ja teenindusettevõtte. Loomme oma klientidele ja töötajatele jätkusuutliku keskkonna ja võimalused arenguks, ühendades ühtseks logistiliseks tervikuks kaupade ja reisijate teenindamise, laevanduse ning mereäärse kinnisvaraarenduse. Kuulame kogukondi ja kaitseme keskkonda. Oleme avatud, nutikad ja usaldusväärsed. Oleme Eesti kui mereriigi kuvandi kandja ja majanduse üks mootoritest.

Tallinna Sadama põhiväärtusteks on avatus, nutikus ja usaldusväärsus.

Oleme **avatud** uutele ideedele ja uuendustele ja leiame võimaluse neid ellu viia. Jagame oma kavatsuste ja tegude kohta informatsiooni ettevõtte sees kui ka väljaspool.

Teeme arukaid ja **nutikaid** otsuseid ning õigeid asju õigel ajal ja moel. Otsime, kasutame ja pakume ettevõtte konkurentsivõime tõstmiseks leidlikke uuendusmeelseid lahendusi.

Oleme **usaldusväärsed**. Peame kinni antud lubadustest ja viime need kvaliteetselt ellu. Oleme oma valdkonna asjatundlikud, pädevad ja mõjukad eksperdid, suhtume lugupidavalt ja hoolivalt nii endasse kui teistesse.

Oleme koondanud oma väärtused ja eetilised põhimõtted ühtseks eetikakoodeksiks, milles oleme sõnastanud ka täpsemad eetikaalased ootused oma partneritele. Lisaks avasime väärkäitumisest teatamise kanali ja valmisid juhised vastavate teadete esitamiseks ja menetlemiseks. Asjakohaseid teavitusi saavad edastada nii grupi töötajad kui ka välised isikud soovi korral ka konfidentsiaalselt või anonüümselt.

1.6 Strateegia 2023–2027

Tallinna Sadama strateegia põhifookuses on ettevõtte visiooni — olla Läänemere uuendusmeelseim sadam — elluviimine; omanike ootuste ja dividendilubaduse täitmine ning kõrge ärikultuuri edendamine ja kestliku arengu tagamine.

Äristrateegia

Tallinna sadam töötab ärimahtude taastamise nimel ning meil on mõõdukaid kasvuvõimalusi kõikides oma ärivaldkondades.

Reisijate valdkonnas, mida on enim mõjutanud koroonakriis ja eelkõige kruisiäris ka Vene-Ukraina sõda, on fookuses mahtude taastamine nii regulaarliinidel kui ka kruisilaevade teenindamise osas. Valdkonna investeringud on suunatud reisijate teenindamise infrastruktuuri parandamisele ning keskkonnasäästlike sadamateenuste lahenduste rajamisele laevadele, hoonetele ja reisijatele. Eesmärgiks on keskkonnasõbraliku klienditeekonna arendamine Eesti-Soome ja Eesti-Rootsi rohekoridoride loomise kaudu.

Kaubäris tegeleme majandusolukorra ja sanktsioonide tõttu vähenenud kaubamahu taastamise võimaluste otsimisega ning Eestit läbivate kaubakoridoride konkurentsivõime suurendamisega koos kõikide logistilise ahela osalistega. Meretuuleparkide arendamine lähipiirkonda loob head võimalused nii ehitus- kui hooldussadamana tegutsemiseks ning fossiilsete kütuste asendamine alternatiivsete energiaallikatega tekitab võimalusi uute kaubagruppide käitlemiseks. Kaubasadamatest kujunevad tootmise ja lisandväärtuse andmise sõlmpunktid, mis tagab meile stabiilse ja pikaajalise tulu ning tööstusparkide

alade kasutuselevõtu. Tõuseb põhja-lõuna koridori olulisus ja Eesti kasutus väravana Skandinaaviasse.

Laevanduse valdkonnas on eesmärgiks põhiäri kindlustamine Eesti suursaarte parvlaevaühendusel ning multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica aastaringse teenuse pakkumine. Kasvuvõimalustena analüüsitakse parvlaevateenuse võimalikku laiendamist välisriikidesse ning meretuuleparkidele hoolduslaevastiku pakkumist. Kontserni tegevust ja äristrateegia elluviimist mõjutavad kõige enam Euroopa üldine ebastabiilne majandusolukord, jätkuv Vene-Ukraina sõda ning keskkonnanõuete ja regulatsioonide karmistumine. Globaalsete tarneahelate muutumine võib samas avada võimalusi uute kaubavoogude teenindamiseks. Samuti sunnivad energiahindade volatiilsus ja kliimanõuded leidma kiiremini uusi lahendusi alternatiivsete energiaallikate ja rohekütuste kasutuselevõtuks, mis loob eeldused energietika valdkonnaga seotud projektide arendamiseks sadamates.

Kinnisvara valdkonnas jätkame atraktiivse linnaruumi loomisega ning Vanasadama arenguplaani ehk Masterplaani 2030+ elluviimisega. Strateegia perioodil on eesmärgiks esimeste kinnisvara arenduste projekteerimise/ehitamisega alustamine ning kvaliteetse ja avatud linnaruumi kujundamine. Fookuses on taastuenergia kasutamine, sh merevee baasil kaugküte ja -jahutus, kestlike liikumisvõimaluste soodustamine ning energiatõhusad ja nutikad hooned.

Strateegia elluviimiseks püstitame iga-aastased eesmärgid ning nende täitmisse panustavad kõik ettevõtte töötajad. Tallinna Sadama tuleviku edu võtmeks peame tegevus- ja mõtteviisi, et meie igapäevased äriotsused ja investeringud peavad toetama võrdselt nii ettevõtte, ümbritseva keskkonna kui ka ühiskonna arengut laiemalt.

Arenguvõimalused

REISIJAD:

- liinireisijate mahtude taastamine Helsingi ja Stockholmi liinidel
- kruisilaevade külastuste ja reisijate mahtude taastamine
- sadamaalal liikuvuse ja mereühenduste arendamine (sh liiklusjuhtimine, rohekoridorid, uued liinid)

KAUP:

- meretuuleparkide ehitus- ja hooldussadama rajamine
- sadama tööstuskeskuseks kujunemine
- ro-ro/con-ro liinide edasiarendamine Muugal ja Paldiski Lõunasadamas, lähiregiooni kaubavahetuse logistiliseks sõlmpunktiks kujunemine ja põhilõuna suunalise kaubavahetuse kasvatamine (sh Rail Baltica võimalused)
- alternatiivkütuste tootmine sadamas
- laevade ümberehitamise keskus ehk retrofit HUB

LAEVANDUS:

- Eesti suursaarte parvlaevaühendusel põhiari kindlustamine
- meretuuleparkide hoolduslaevastiku pakkumine
- opereerimise efektiivsuse kasv, laevade elektrifitseerimine ja alternatiivkütuste kasutamine
- jäämurde- ja *offshore*-teenuse mahu kasvatamine välisprojektides
- parvlaevateenuse pakkumine välisriikides

KINNISVARA:

- Vanasadama ala arendusplaani Masterplaan 2030+ elluviimine
- vabade ressursside ja alade kasutusse andmine

Kestlik areng

Tallinna Sadam panustab järjekindlalt oma äri- ja arendustegevuse negatiivse mõju vähendamisesse keskkonnale. Ettevõtte kestliku arengu tagamisel on oluline **rõhk keskkonnaga seotud prioriteetidel** ja kliimaneutraalsuse poole püüdlisel aastaks 2050. Lähtume teadmisest, et Läänemeri on üks kõige tundlikuma ökosüsteemiga meresid maailmas ning puhas õhk on oluline elukvaliteedi näitaja, et tagada meie tegevuse jätkumine elamispiirkondade läheduses. Oleme võtnud eesmärgiks tegeleda ka ringmajanduse suurendamise ning energiatõhususe tõstmisega.

Eesti suurima merevärvavana vastutame Eesti kui mereriigi kuvandi eest. Seetõttu on meie prioriteediks luua nii Eesti külalistele ja kõigile linlastele **kvaliteetne avalik ruum**. Panustame **piirkondlikusse arengusse** ka läbi parvlaevaliikluse osutades elutähtsat ja kvaliteetset teenust suursaarte elanikele ja külastajatele. Jätakuvalt on meie olulisemateks prioriteetideks **tervis, ohutus ja turvalisus**.

Tallinna Sadam panustab oma tegevusega nii Eesti Vabariigi kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse, Euroopa Liidu roheleppe (*Green Deal*) täitmisesse kui ka ÜRO kestliku arengu eesmärkide elluviimisesse. Meil on välja töötatud mõõdikud, nende sihttasemed ja veebirakendus kestliku arengu eesmärkide täitmise jälgimiseks.

2024. aasta lõpus viisime läbi **CSRD⁴ direktiivi** kohaselt Tallinna Sadama kahese olulisuse hindamise, mille eesmärk oli välja selgitada **ESRS⁵ standardi** nõuetest tulenevad olulised ESG teemad keskkonna (*Environment*), sotsiaal- (*Social*) ning ärijuhtimise (*Governance*) valdkonnas. Hindamise käigus kaardistasime vastavalt ESRS nõuetele ärisuundade jaoks olulised mõjuolulised teemad (positiivsed ja negatiivsed) ning finantsolulised teemad (riskid ja võimalused).

CSRD direktiivis määratletud kestlikkuse aruandluse standardite kohaselt on kahese olulisuse üheks tähtsaks ning vältimatuks osaks sidusrühmade kaasamine. Tallinna Sadama peamised kaasatavad sidusrühmad selgitati välja väärtusahela kaardistamise kaudu.

2024. aastal uurisime klientidelt ja koostööpartneritelt, samuti töötajatelt rahulolu-uuringu raames nende aktiivsust ESG teemadega tegelemisel ning ootusi Tallinna Sadamale.

⁴ CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) — äriühingute kestlikkus-aruandluse direktiiv

⁵ ESRS (European Sustainability Reporting Standards) — Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) poolt koostatud Euroopa jätkusuutlikkuse raporteerimise standardid

Vastustest selgus, et Tallinna Sadama kõige olulisemateks keskkonnateemadeks hinnatakse taastuvenergia lahenduste arendamist ning merereostuse vältimist. Sotsiaalvaldkonnas toodi kõige olulisemate teemadena välja ohutuse tagamine nii töötajatele, reisijatele kui ka klientidele ning ligipääsetavus teenustele, ehk elutähtsa teenuse osutamine, mh laevaliikluse ning kaubavahetuse tagamine sadamates ning Eesti suursaarte vahel. Ärijuhtimise valdkonnas hinnatakse enim Tallinna Sadama innovatsiooni ning digitaliseerimisega seonduvaid tegevusi ja nende eesmärgipärast juhtimist ning suhete arendamist ja hoidmist klientide ja koostööpartneritega.

Läbiviidud kahese olulisuse hindamise meetodika alusel hinnati Tallinna Sadama kaheselt oluliseks keskkonnateemaks kliimamuutuste leevendamine. Sotsiaalvaldkonnas on kaheselt olulised ligipääs sadamasse ja elutähtsa teenuse osutamine, töötajate ohutuse tagamine, töötajate koolitamine ja oskuste arendamine ning töötasu. Ärijuhtimise valdkonnas on kaheselt olulised Tallinna Sadama innovatsioon ja digitaliseerimine ning partnersuhete haldamine. Saadud tulemused võtame aluseks Tallinna Sadama kestliku arengu strateegia uuendamisel ja kestlikkuse aruandluse koostamiseks vastavalt CSRD nõuetele alates 2025. aastast.

MAJANDUSLIKUD PRIORITEEDID

- Innovatsioon
- Teadusel põhinev arengutegevus
- Atraktiivsus tööandjana
- Vastutustundlik äritegevus, areng ja koostööpartnerite valik

SOTSIAALSED PRIORITEEDID

- Kvaliteetne avalik ruum ja piirkondlik areng
- Tervis, ohutus, turvalisus
- Kestliku arengu teadlikkuse suurendamine

KESKKONDLIKUD PRIORITEEDID

- Puhas Läänemeri
- Ringmajanduse suurendamine
- Puhas õhk
- Energiatõhusus ja säästev tarbimine

1.7 Tallinna Sadama huvigrupid ja väärtusahelad

TÖÖTAJAD

- Tallinna Sadama grupi ettevõtete olemasolevad ja tulevased töötajad
- Ametiühingud

KLIENDID JA PARTNERID

- Kaubaterminalide ja reisilaevade operaatorid
- Reisiparvlaevade ja rahvusvaheliste liinide reisijad
- Jäämurdja prahtijad
- Agendid ja rentnikud
- Tarnijad
- Finantseerijad
- Logistikaahela osapooled
- Järelevalveametid ja institutsioonid

ÜHISKOND JA KOGUKOND

- Kohalikud omavalitsused
- Kohalikud kogukonnad
- Koostööorganisatsioonid ja -võrgustikud
- Haridus- ja teadusasutused
- Avalikkus ja meedia

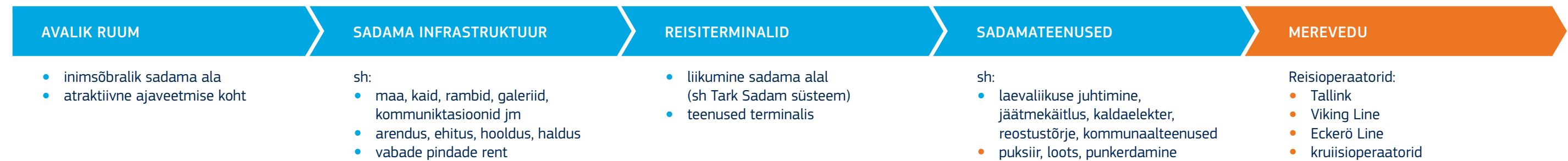
INVESTORID

- Eesti Vabariik suuraktsionärina
- Rahvusvahelised institutsionaalsed investorid
- Eesti pensioni- ja investeerimisfondid
- Eesti jaeinvestorid
- Potentsiaalsed investorid

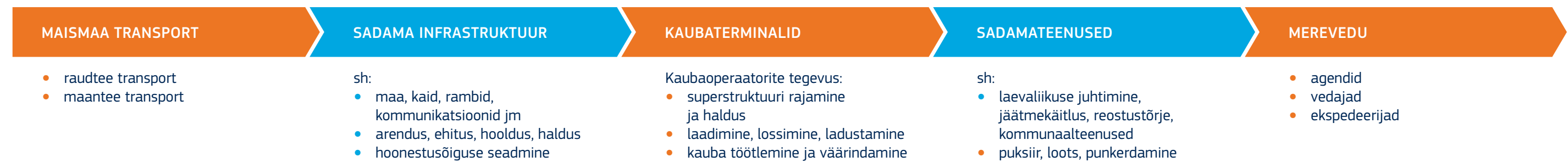

REISISADAMAD

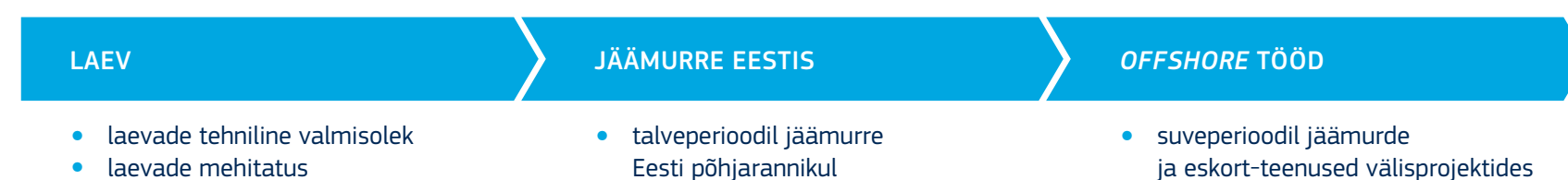
KAUBASADAMAD

REISIPARVLAEVAD

MUU SEGMENT (JÄÄMURDJAJA BOTNICA)

MÕJURID:

- Geopoliitika, sh keskkond
- Majanduskeskkond
- Tarnehelad
- Konkurents
- Ohutus ja turvalisus
- Infotehnoloogia
- Tööjõud
- Regulatsioonid
- Epideemiad
- Ilmastik

■ Tallinna Sadama grupi poolt osutatavad teenused
 ■ Partnerite poolt osutatavad teenused

2 Teenuse vastutus

2.1 Ohutus ja turvalisus

Panustame igapäevaselt ohutuse ja turvalisuse tagamise kõigis Tallinna Sadama äri- valdkondades. **Tänu põhjalikule ennetustööle** on Tallinna Sadamas viimase kümne aasta jooksul esinenud vaid üksikuid tõsisemate tagajärgedega intsidente. Suure hukkunute või vigastuste arvuga ohuolukordi esinenud ei ole.

Tallinna Sadama sadamates on sadamaseadusest tulenevate veeliikluse ohutuse, turvalisuse-, keskkonnakaitse- ning lasti ohutu käitlemise nõuete täitmiseks rakendatud **ohutuse tagamise süsteem**. Toimub pidev võimalike ohuolukordade riskide hindamine ning vajadusel ohutusmeetmete ajakohastamine. Sadama ohutus on üldisemalt reguleeritud sadama eeskirjas. Ohuolukorras tegutsemiseks **toimuvad regulaarselt õppused** ja teeme jätkuvalt ohutus-alast koostööd järelevalveametite, kohalike kogukondade ja operaatoritega, sh sadama territooriumil tegutsevate ohtlike ainete käitlejatega. Tallinna Sadam osaleb riigi Kaitse-tegevuse kava rakendamises ning 2024. aastal toimunud õppustel harjutati teabe liikumist ja mängiti läbi erinevaid stsenaariume.

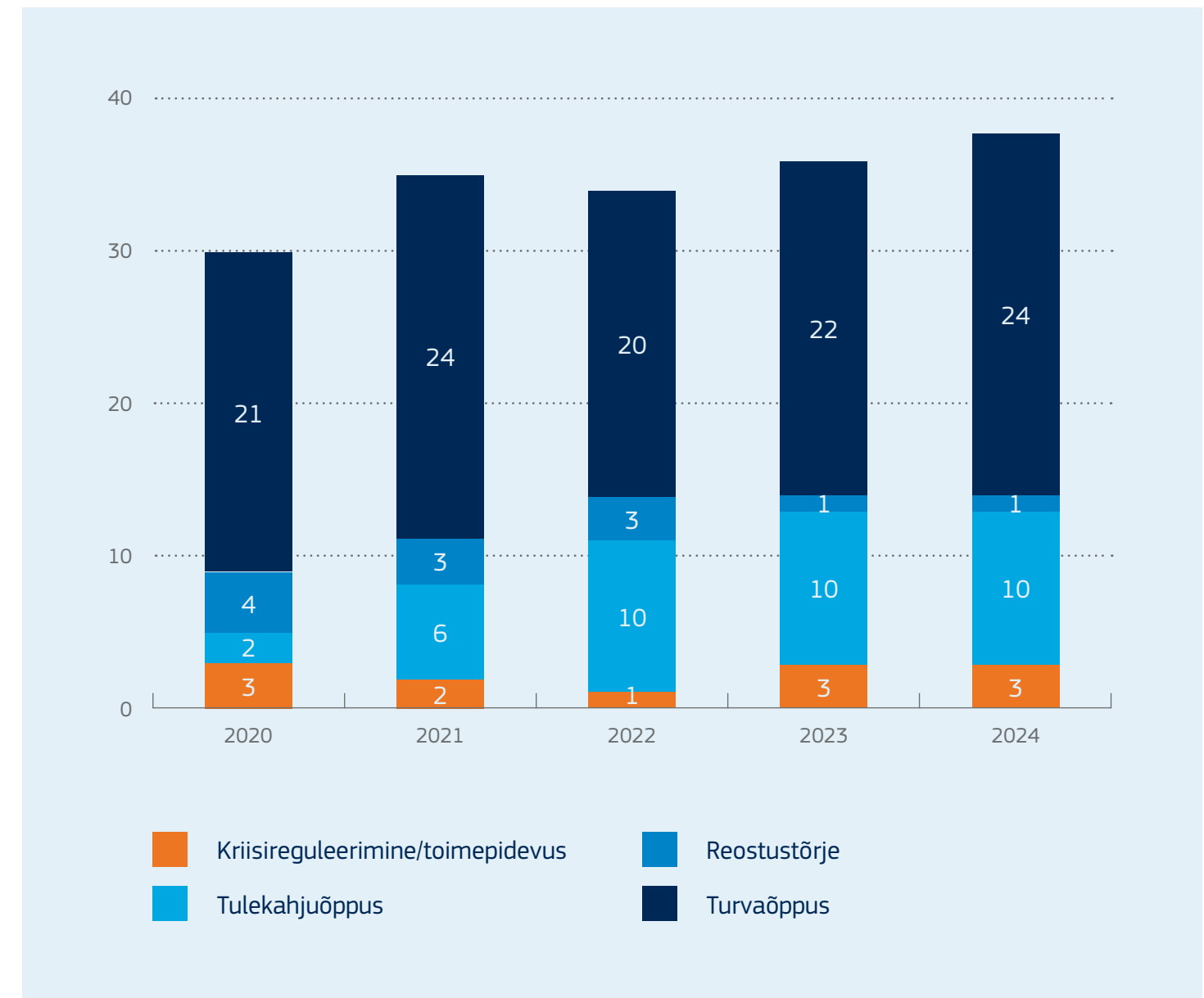
Septembri lõpus toimus Lääne-Harju valla, mille haldusalasse Paldiski Lõunasadam kuulub, **kriisireguleerimisõppus „ESCAPE24“**. Kahepäevasel õppusel harjutati koostöös Kaitseväge, Päästeameti, Politsei- ja Piirivalveametiga evakueerimist, evakuatsioonikohtade toimimist, logistikat ning valla kriisistaabi tööd.

Koostöös Päästeametiga viiakse regulaarselt läbi tulekahjuõppusi ja tuleohutuspaigaldiste kontrollid. 2024. aastal korraldasime kokku **10 tulekahjuõppust**, kus osalesid Päästeamet, Tallinna Kiirabi, operaatorid, turvateenuse pakkuja sadama töötajad. Muuga ja Paldiski sadamates leidis aset kokku kolm tulekahjujuhtumit, kuid nende mõju oli ebaoluline. Üheski juhtumises inimesed viga ei saanud ja Tallinna Sadama vara jäi kahjustamata.

Turvanõuete rakendamise eesmärgiks sadamates on laevade, reisijate, kauba ja sadama-aladel tegutsevate inimeste (sh töötajate) ohutuse tagamine ning süütegude ennetamine. Kõikides Tallinna Sadama koosseisu kuuluvates sadamates rakendatakse ISPS⁶ koodeksist tulenevaid kõrgendatud turvanõudeid Transpordiameti ja Kaitsepolitsei poolt läbi viidud riskianalüüsil põhineva turvaplani alusel.

⁶ *International Code for the Security of Ships and Port Facilities — Rahvusvaheline laevade ja sadamarajatiste turvalisuse koodeks.*

Õppused

Turvameetmete toimivust testitakse regulaarsete õppuste käigus. Vanasadam on määratud riigikaitseobjektiks, millest tulenevalt rakendatakse seal täiendavaid turvalisuse meetmeid. Kõik meie sadamad on juurdepääsupiiranguga alad, kuhu sissepääs toimub lubade alusel, sadamates on tagatud mehitatud valve ning pidevas parendamises kaasaegsed turvalisuse tagamist toetavad tehnilised valvesüsteemid. Kõik meie sadamad on riigipiiri seaduse alusel määratud rahvusvaheliseks laevaliikluseks avatud piiripunktideks, kus piirikontrolli teostab Politsei- ja Piirivalveamet.

Aprillis toimus Riigikontrolli audit, mille käigus hinnati muuhulgas Tallinna Sadama tegevusi liitlaste üksuste vastuvõtmisel.

Juunis viis Transpordiamet läbi Vanasadama turvalisuse riskianalüüsi, mille tulemuste alusel uuendati ka Vanasadama turvaplaani.

TS Shipping on juurutanud jäämurdja Botnica ohutuse ja kvaliteedi tagamiseks juhtimis-süsteemi, millesse on integreeritud peamiste rahvusvaheliste merenduskonventsioonide (ISM, SOLAS, MARPOL, STCW jt) ja ISO standardite (9001:2015, 14001:2015, 45001:2018) nõuded. Samuti jälgitakse rahvusvahelise avameretööstuse suuniseid ja parimaid tavasid. TS Shipping on IMCA (International Marine Contractors Association) liige ja jälgib oma töös selle juhiseid, soovitusi ja praktikaid. Lähtudes eelnimetatud nõuetest ja suunistest korraldatakse laeval igal aastal ligi kaksikümmend erinevat ohutuse- ja turvalisusealast õppust ja treeningut. Samuti korraldatakse ühisõppusi laeva- ja kaldameeskonna koostöö harjutamiseks.

TS Laevad rakendab turvanõuete tagamiseks ISPS koodeksist tulenevaid nõudeid. Tuleohutuse tagamiseks toimuvad laeval vastavalt SOLAS nõuetele pääste- ja tuletõrjeõppused kord nädalas. Laeval viiakse läbi erinevaid ühisõppusi koostöös Politsei- ja Piirivalveameti, Kaitsepolitsei ameti ja Päästeametiga. Lisaks on traditsiooniks saanud korraldada suvel parvlaeval koostöös Politsei- ja Piirivalveameti ning vabatahtlike päästjatega Mereohutuse päevi, mille raames tutvustatakse reisijatele päästevestide õiget kasutamist ning antakse muud olulist infot mereohutuse kohta. Merekeskkonna hoidmisel ja prügimajanduses lähtub TS Laevad MARPOL nõuetest. Kogu ohutusjuhtimise süsteem (SMS) on rakendatud kõikidel TS Laevad laeval, mille täitmist auditeerib iga-aastaselt ka Transpordiamet.

2.2 Kvaliteedijuhtimine ja riskid

Kontserni emaettevõtte on alates 2003. aastast rakendanud **integreeritud juhtimissüsteemi**, mis vastab kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemi standarditele **ISO 9001 ja ISO 14001**. Vastavus rahvusvaheliste standardite nõuetele kinnitab, et Tallinna Sadama juhtimissüsteem tagab klientide ja sidusrühmade rahulolu, tööprotsesside tõhususe ning riskide ja keskkonnaaspektide piisava kontrolli. Kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemi pidevat parendamist toetavad kliendirahulolu, ettevõtte maine ja töötajate pühendumuse mõõtmine ja tulemuste analüüsimine. 2024. aastal olid muuhulgas prioriteediks keskkonna-, digitaliseerimise- ja innovatsiooni projektid. 2024. aastal läbisime edukalt sertifikaadi uuendamise auditi vastavalt ISO 9001 ja ISO 14001 nõuetele, mille viis läbi sertifitseerimisfirma Bureau Veritas Eesti OÜ.

Vastavalt **riskide haldamise raamistikule** jälgime ja hindame regulaarselt Tallinna Sadama tegevust mõjutavaid riske, mis on jaotatud kolme põhikategooriasse: väliskeskkonna riskid, ärivaldkondade riskid ja tegevusriskid ning kõikidele riskidele on määratud riskitõsidusastmed (madal, keskmine, kõrge või ekstreemne) ja maandamismeetmed, mis sõltuvad konkreetse riski iseloomust. Kontserni finantsriskide haldamise ning maandamise põhimõtetest ja viisidest saab ülevaate raamatupidamise aastaaruande [lisast 4](#).

Väliskeskkonnariskidest mõjutavad kontserni tegevust enim ülemaailmne ebastabiilne majandus, sh majanduse võimalik ülekuumenemine, kiire inflatsioon ja majanduskriis. Suurt mõju võivad avaldada meie olulisemate klientide äritegevusega seotud riskid ja potentsiaalsete klientide vähene valmisolek investeerimiseks, lisaks rahvusvahelised ja Euroopa ülesed piiravad **keskkonnanõuded ja -regulatsioonid** (Euroopa Liidu rohelepe, sh „FIT for 55“ kliimapakett, laevade dekarboniseerimine jms), mille mõju väljendub pikemas

vaates võimalikus sadamateenuste nõudluse ja kulubaasi muutustes. Samuti hindame kõrge riskina (küll harva esinevana) võimalikke energiatarne katkestusi, mis on põhjustatud riketest ja/või energiadefitsiidist.

Järjest enam panustame infoturberiskide juhtimisele ja **küberturvalisuse tagamisele**. DDoS-rünned on jätkunud ka 2024. aastal, kuid nende mõju on tänu kaitsemeetmetele väike. Kõrge oli õngitsus- ja pahavara sisaldavate elektronkirjade hulk. Lisaks sellele toimusid võrgust süsteemide skaneerimised, mis viitab sellele, et otsitakse turvanõrkuseid.

Reisijate ärivaldkonda mõjutavad enim laevakülastuste vähenemine seoses reisilaevade prahtimisega muudele turgudele kõrgete kütuste hindade ja reisijate vähesuse tõttu ning Euroopa kliimapoliitikast tulenevate regulatsioonide rakendamisega seotud lisakulude kasv meretranspordis, mis omakorda tõstab teenuse hinda ja vähendab nõudlust (eelkõige kruisiäris) Läänemere regioonis. **Kaubavaldkonnas** on peamine risk idaturu kadumisest ja üldisest majanduspoliitikast tulenev tarneahelate ja logistika ümberkujunemine, mistõttu teatud kaubaliigid enam meie sadamate kaudu ei liigu. **Kinnisvara valdkonnas** on olulised riskid seotud kohalike omavalitsuste planeeringuprotsesside võimaliku venimisega ja potentsiaalsete kohtuvaidlustega. **Laevanduses** on suurim risk rakenduse mitteleidmine reisiparvlaevadele Eesti riigiga sõlmitud pikaajalise lepingu lõppedes ja jäämurdjale Botnica jäämurdehooaja välisteks perioodideks. Tegevusriskidest on olulised riskid seotud tütarettevõtete ja oluliste varade turuväärtuse võimaliku vähenemisega. Muud Tallinna Sadama tegevusega seotud riskid, sh keskkonnavalasid, ohutuse ja turvalisuse, nõuete täitmise ning personaliga seotud riskid jäävad hinnanguliselt kas keskmisele või madalale tasemele (sealjuures arvestades riskide maandamismeetmeid).

2.3 Kliendid ja tarnijad

Meie suurimateks klientideks on reisilaevade operaatorid, kaubaterminalide operaatorid ja Eesti Vabariik reisiparvlaevade ja jäämurdja Botnica teenuslepingute kaudu. Teenuste lõpptarbijatena on meie klientideks ka Saaremaa ja Hiiumaa liinide reisiparvlaevade reisijad ning ka rahvusvaheliste laevaoperaatorite reisijad, samuti kaubavedajad ja -omanikud.

Kliendisuhtluses järgime avatuse ja kaasamise põhimõtteid. Regulaarselt toimuvad kohtumised võtmeklientidega ning vähemalt kord aastas tutvustame klientidele Tallinna Sadama olulisi kavatsusi, projekte ja investeeringuid.

Klientide rahulolu jälgime kuues kliendigrupis, milleks on kaubaterminalide operaatorid, laevaliinioperaatorid, laevaagendid, üürnikud, reisijad ning jahisadama kliendid.

2024. aastal oli kliendirahuloluindeks kuuepallisüsteemis 5,38 (2023: 5,42). Lisaks uurisime ka tarnijate ja muude koostööpartnerite rahulolu Tallinna Sadama kui äripartneriga. Vastavad näitajad olid 5,73 ja 5,71.

2024. aasta kahese olulisuse analüüsi raames uurisime partnerite panust kestliku arengu teemadesse. Küsitluses osales 63 organisatsiooni, kelleks olid nii kliendid, tarnijad, rahastajad ning avaliku halduse asutused ja muud koostööpartnerid. 83% vastajatest on kestliku arengu strateegia olemas või väljatöötamisel ning suur osa ettevõtetest avalikustavad juba kestlikkusega seotud informatsiooni, on hinnanud ettevõtte ja/või toodete jalajälge ning rakendanud tegevuses ressursitõhususe mõõtmeid.

Toodete ja teenuste tellimisel lähtume keskkonnasäästlikkuse kriteeriumitest juba hankenõuete koostamisel ja välistame keskkonda koormavate lahenduste pakkumise. 2024. aastal korraldati kokku 87 hanget, neist kestliku kriteeriumi eesmärgi täitmisel läheb arvesse 70 hanget. 70 hankest 61 olid sõlmitud kestlikke kriteeriume kasutades, so 87% hangete arvulisest mahust (2023: 83%). Sõlmitud lepingute rahalisest mahust sisaldas vastavaid kriteeriume 79% (2023: 78%).

Koos oma partneritega oleme võtnud eesmärgiks, et külastajad ja reisijad tunneksid end meie juures oodatuna ning meie sadamates ja laevadel oleks **külastajate kultuur ja kohavaim**. 2024. aastal valmis trammitee, mis võimaldab meie reisijatel ja sadamakülastajatel valida keskkonnasõbralikuma viisi liikumisel sadamast linna ja vastupidi. Koostöös laevafirmadega kaardistasime teenused reisijatele kõikides sadamates ning jätkasime klienditeekonna meeldivamaks muutmisega (nt WC-d Muuga sadamas, lauatennis Vanasadama reisi-terminalis). Märtsis osalesime kogu Vanasadama kogukonnaga Hea Teeninduse Kuu raames teenindusmissioonil „Märka, kiida ja tunnusta teenindajat“.

Tütarettevõtte **TS Laevad soovib oma reisijatele pakkuda parimat reisikogemust Eestis** ja mõõdab regulaarselt üleveoteenust kasutavate klientide rahulolu pakutavate teenuste soovitusindeksi meetodika alusel. Rahuloluindeks saavutas 2024. aastal rekordilise taseme, olles ligi 79% (2023: 78%). Reisijad on rahul sujuva teenindusega nii sadamates kui laevadel, mugava piletimüügikeskkonnaga ning paindlikkusega, mida pakub e-pilet.

Klientide ja kontserni tegevusvaldkondade **sidusgruppidega koostöös toimusid** 2024. aastal **mitmed üritused ja konverentsid**. Olime eestvedajaks „Transpordisektori Rohefoorumile“, mis keskendus ESG valdkonna teemadele ja näidetele. Paldiski Ettevõtjate Liidu konverents „Teistmoodi Paldiski“ rõhus elu- ja tööstuskeskkonna koostoimele. Osalesime koostööpartnerina „XX Rahvusvahelisel Merenduskonverentsil 2024“, panustasime rahvusvaheliste konverentside „Baltic Ports for Climate“ ja „Baltic Sea in Transition“ läbiviimisse Tallinnas. Septembris toimus meremajanduse kuu, mil korraldasime koos oma klientidega külastusi merendushuvilistele Muuga sadamasse, Vanasadamasse ja Paldiski Lõunasadamasse.

3 Keskkond

Tallinna Sadama kestliku arengu **keskkonnaalased strateegilised prioriteedid** on:

- energiatõhusus ja säästev tarbimine,
- puhas Läänemeri ja ringmajanduse suurendamine,
- puhas õhk.

Tallinna Sadam panustab äri- ja arendustegevuses järjekindlalt oma tegevuse negatiivse mõju vähendamisele keskkonnale. **Tunneme vastutust loodus- ja merekeskkonna eest**, kuulame kogukondi, teeme koostööd omavalitsuste, teadusasutuste ja teiste Läänemere suurimate sadamatega, et tagada ettevõtte jätkusuutlik areng ja toimimine. Keskkonnujuhtimissüsteemi aluseks on ESRS nõuetele vastavalt kaardistatud olulised keskkonnale mõjuolulised teemad (positiivsed ja negatiivsed), finantsolulised teemad (riskid ja võimalused), samuti oluliste keskkonnaaspektide ja neist tulenevate keskkonnamõjude väljaselgitamine ning sellest lähtudes keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete määratlemine tulemuslikkuse parandamiseks.

3.1 Energiatõhusus ja säästev tarbimine

Oleme võtnud eesmärgiks **energiatõhususe suurendamise** ja energiatarbimisest 90% ulatuses taastuenergia kasutamise, sh pidades silmas loodusressursside säästvat tarbimist. Pikaajaliseks eesmärgiks aastaks 2050 on saavutada Tallinna Sadama tegevuse kliimaneutraalsus. Eesmärkide täitmise jälgimiseks kasutame alljärgnevat energiatõhususe ja säästva tarbimise hindamise mõõdikuid.

Alates 2021. aastast ostab emattevõtte Tallinna Sadam oma tarbeks **ainult taastuvelektrit**. 2024. aastal oli ettevõtte taastuvelektri sisseost 11,8 GWh. Lisaks tootsime 4,5% elektritarbimisest oma Vanasadama, Muuga ja Paldiski Lõunasadama päikesepaneelide abil. Vanasadama kruisiterminali hoonet kütab ja jahutab merevesi ning terminali päikesepaneelide toodang kattis 55% kruisiterminali elektritarbimisest. Kogu energiatarbimine (soojus ja elekter) oli 16 GWh, millest taastuenergia osakaal oli 73%.

Vanasadama kruisiterminali rahvusvaheline **ökomärgis Green Key** (Roheline võti) kinnitab küllastajatele ja partneritele, et tegutseme keskkonnahoidlikul viisil.

Jäämurdja Botnica navigeerimisel jälgitakse SEEMP (*Ship Energy Efficiency Management Plan*) põhimõtteid, nt laeva kursside ja kiiruste valikut, et vältida tugevaid vastutuuli ja lainetust (ingl *weather routing*). See on aidanud oluliselt säästa kütust ja tagada ohutum

ookeani ületus. 2024. aastal teostati jäämurdetöid Eestis, pakuti Inglismaal gaasiplatvormile *walk-to-work* teenust ja murti jääd Põhja-Kanadas. Suvisel *offshore* tööl Inglismaal oli meie põhiülesandeks laeva platvormi kõrval paigal hoida, millega kaasnes kütusekulu lisanduvate meremiilideta.

Alates 2024. aastast ostab TS Laevad laevastiku ja kontoripindade tarbeks elektrit ainult taastuvatest allikatest. TS Laevade reisiparvlaevad Piret, Töll, Leiger ja Tiiu on varustatud **Blueflow Energy Management** innovaatilise kütusekulu jälgimise süsteemiga, mis aitab reaalajas parandada laevajuhtide sõiduvõtteid, kasutada optimaalset kiirust vastavalt navigatsioonipiirkonnale ning planeerida laeva veealuse korpuse puhastuse vajadust kütusekulu kokkuhoidmiseks vähendades sellega laevakütusest tulenevat negatiivset mõju keskkonnale. Energiatõhususe eesmärgil jätkati laevadel valgustuse vahetusega LED tehnoloogia vastu, paigaldati digilogiraamatud. Võrreldes 2019. baasaastaga, mil jälgimissüsteemi veel ei rakendatud, oli laevade keskmine **kütusekulu liinireisi kohta 2024. aastal 11% väiksem** (2023: 15%). 2024. aastal vähenes TS Laevad KHG emissioon lisaks kütusekulu jälgimissüsteemiga ka seoses elektrienergia tarbimisega taastuvatest energiaallikatest, mille tulemusel kujunes TS Laevad **KHG emissioon liinireisi kohta 2024. aastal 4% väiksemaks** kui 2023. aastal.

Energiatõhususe ja säästva tarbimise hindamise mõõdikud

Mõõdik	Eesmärk tase 2030	Baasaasta 2019	2023	2024
MPSV Botnica <i>Energy Efficiency Operational Index</i> (EEOI) ⁷	Hoida tasemel 0,3–0,4	0,4	0,5	0,6
Välisvalgustuse kaasajastamise määr	100%	31%	54%	58%
Hoonete energiatõhusus (kWh/m ² aastas)	130	197	183	178
Taastuenergia osakaal energiatarbimises*	90%	0,4%	74%	73%

* Sh elektri- ja soojusenergia.

⁷ $EEOI = FC * CF / D * m$

(FC — kütusekulu tonnides; CF — kasutatava diiselkütuse konversioonifaktor;
D — läbitud distants miilides; m — kaubakogus (m=1).)

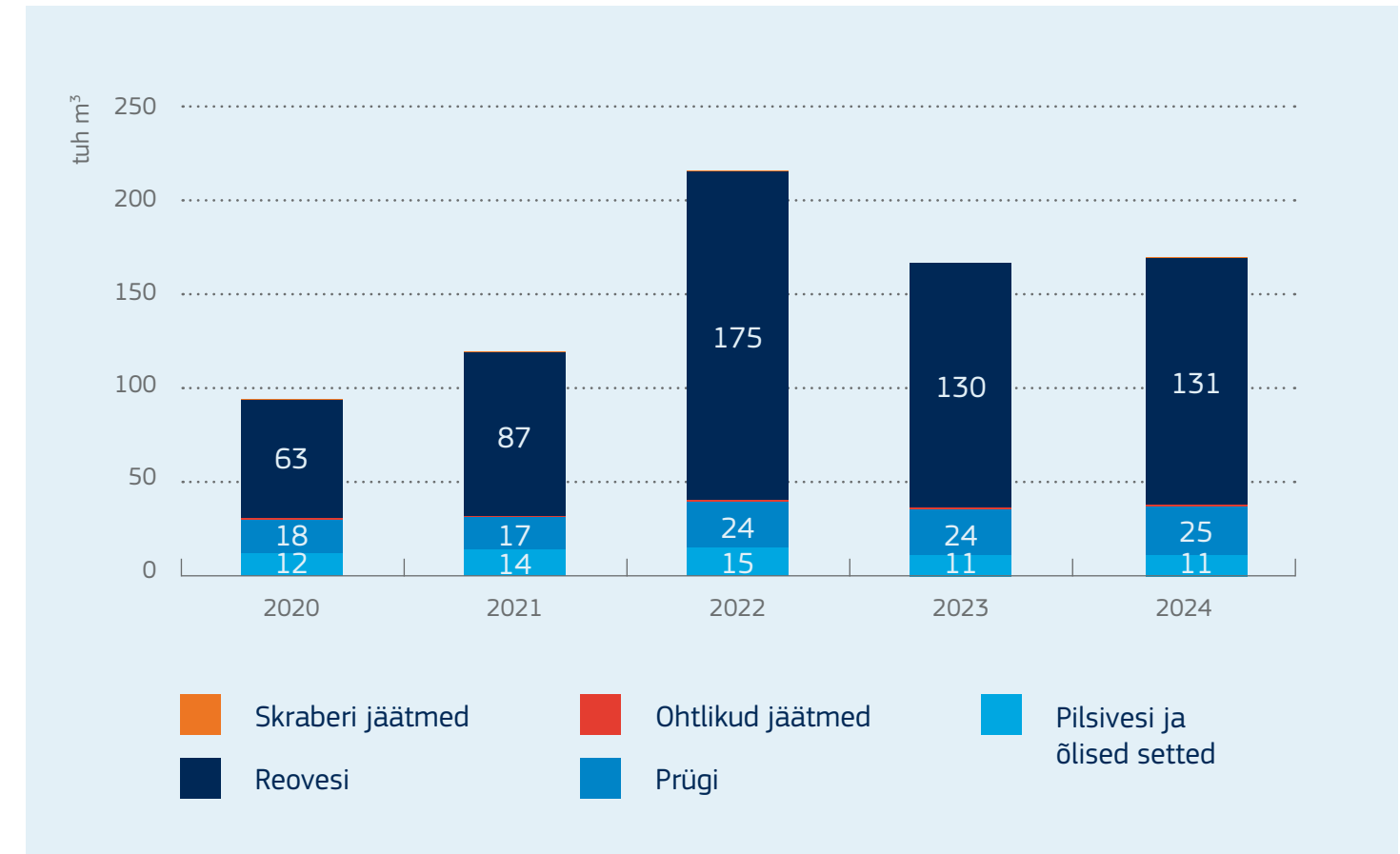
3.2 Puhas Läänemeri ja ringmajandus

Prioriteedi pikaajalisteks eesmärkideks on **70% laevajäätmete suunamine ringmajandusse**, merereostusohu ja -riskide mõju minimeerimine ning liigirikkuse säilitamine rannikualadel kontserni tegevusega seotud piirkondades. Nende eesmärkide täitmise jälgimiseks kasutame alltoodud mõõdikuid.

Tallinna Sadam kannab hoolt, et meie tegevusest tekkinud ökoloogiline jalajälg oleks minimaalne. Meie sadamates on tagatud piisavad võimsused sadamat külastavate laevade pilsivee ja õliste setete, reovee, prügi ning skraberijäätmete vastuvõtmiseks. Kuna kruisilaevade ja reisilaevade sadamakülastuste arv oli 2024. aastal samal tasemel võrreldes 2023. aastaga, siis olid ka vastuvõetud laevajäätmete kogused aruandeaastal samas suurusjärgus. 2024. aasta auditeerimata andmetel oli **55% laevajäätmetest suunatud ringlusse** (2023: 49%). Ringlusse suunatud jäätmete mahtu mõjutab vastuvõetavate jäätmete liigiline koosseis ning jäätmete lõppkäitlejate ringlusse suunamise võimekusega. Ladestatavate jäätmete osakaal on minimaalne ning vastuvõetud jäätmetest suunati 2024. aastal (auditeerimata andmetel) taaskasutusse (põletusse) ja ringlusse kokku 98% (2023: 98%).

Tallinna Sadam panustab Läänemere puhtuse tagamisse **aidates kaasa laevadelt reovee merre laskmise vältimisele**. Selleks on Vanasadamas rajatud reovee kanalisatsioonitorustik kruisikaidel, kõigil tihedama kasutusega liinilaevade kaidel ja mikrotunnel reovee vastuvõtuvõimsusega kuni 1200 m³/h. Muuga sadama kolmele kaile on rajatud reovee kanalisatsioonitorustik võimsusega kuni 40 m³/h. Tänu nimetatud investeeringutele saavad Vanasadamas peatuvad kruisilaevad ja reisilaevad ning Muuga sadamas peatuvad ro-pax tüüpi reisilaevad reovett ära anda piiramatus koguses ja lisatasuta.

Laevajäätmete vastuvõtt

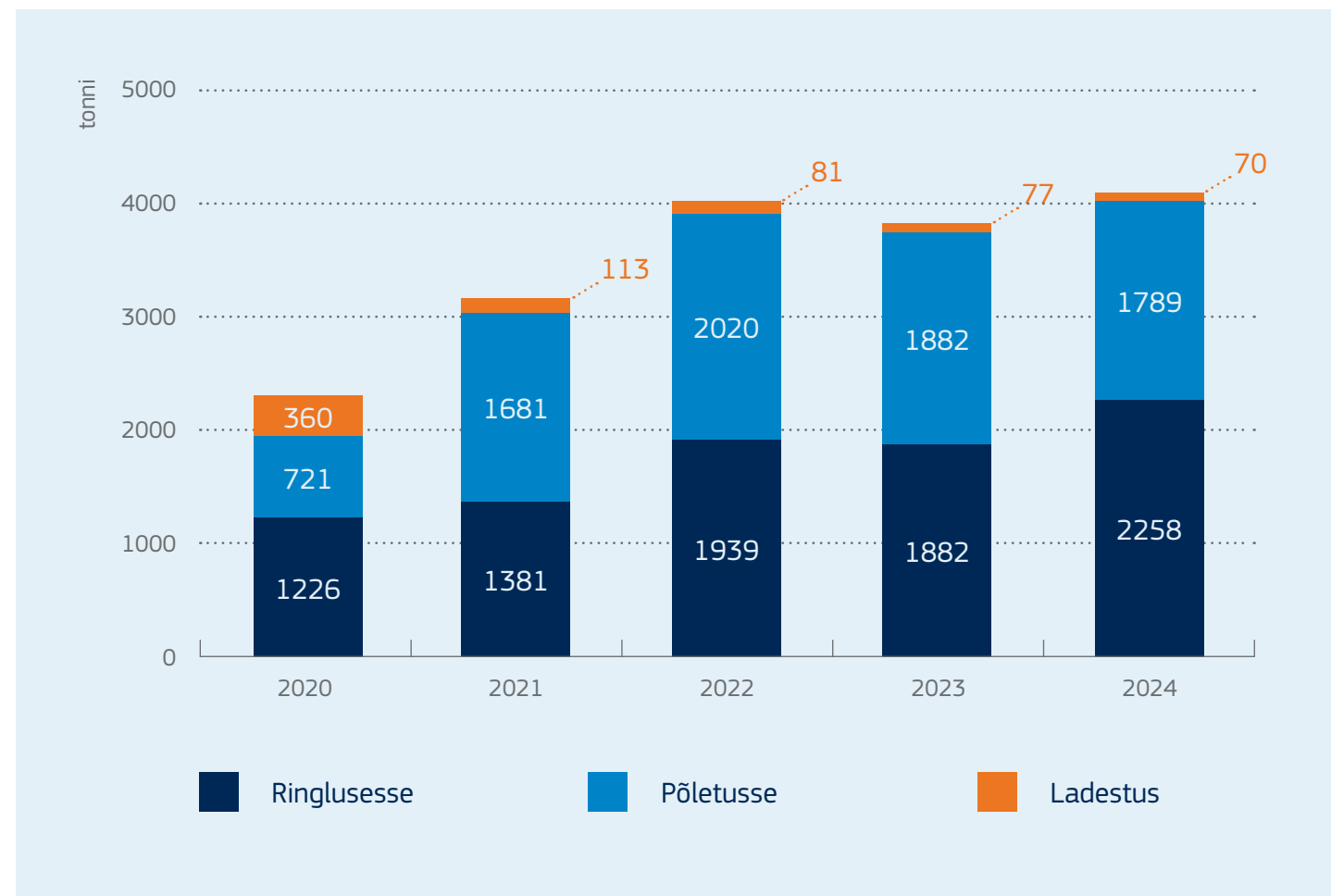
Mõõdikud keskkonnanäesmärkide saavutamiseks

Mõõdik	Eesmärk tase 2030	Baasaasta 2019	2023	2024
Ringmajandusse suunatud laevajäätmete osakaal	70%	54%	49%	55%
Vanasadamas reovett ära andnud kruisilaevade laevakülastuste osakaal	100%	81%	84%	74%
Reostusjuhtumite arv akvatooriumides	0	9	5	9
Muuga lahe põhjaelustiku liigirikkuse indikaator (võrreldes referentspiirkonnaga)	100%	100%	100%	97%
Tallinna lahe põhjaelustiku liigirikkuse indikaator (võrreldes referentspiirkonnaga)	100%	100%	100%	100%

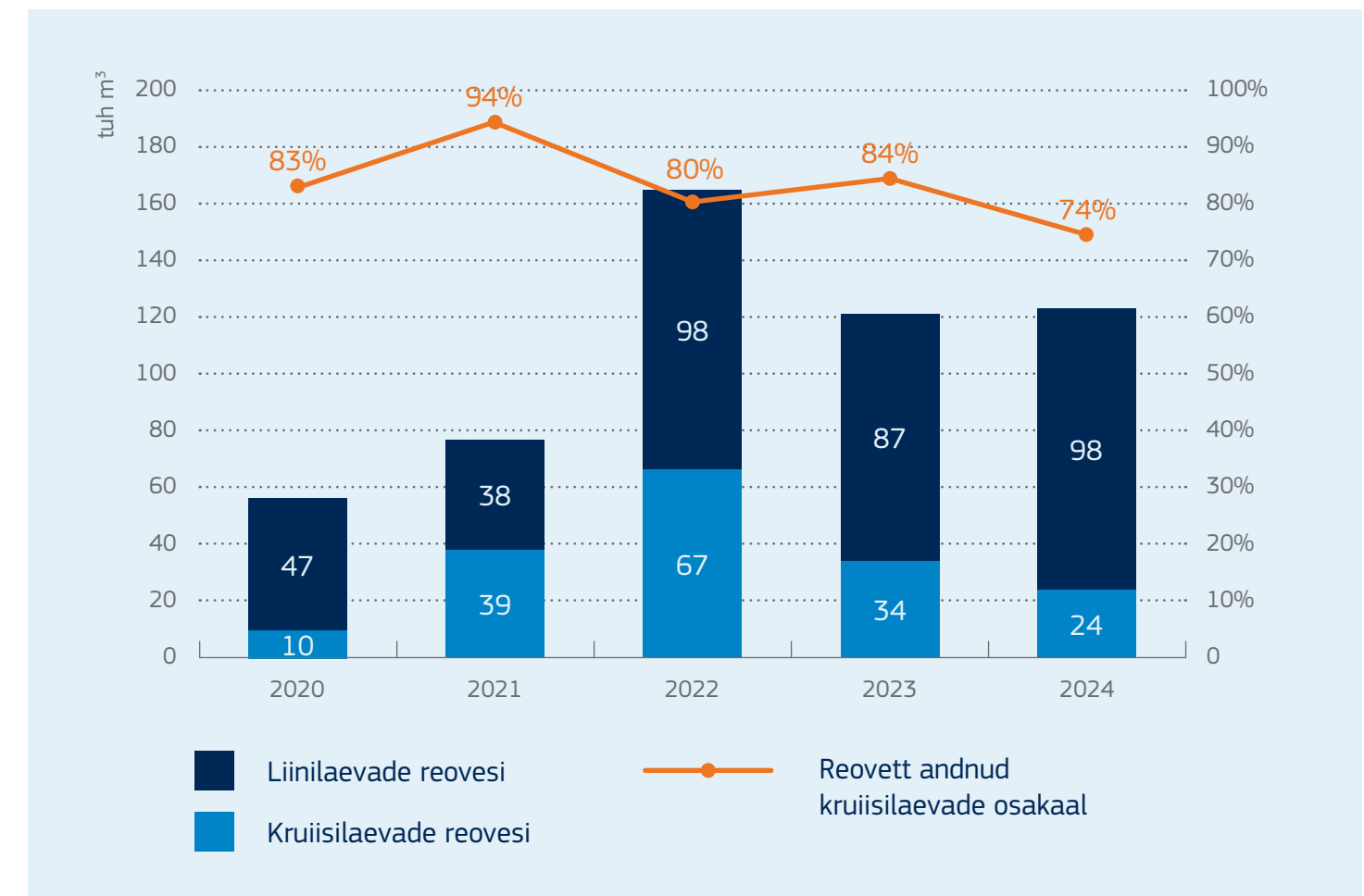
2024. aastal andsid reisilaevad ja kruisilaevad Vanasadamas reovett kokku ligikaudu 123 tuh m³ (2023: 121 tuh m³). Paljudele kruisilaevadele on paigaldatud IMO nõuetele vastavad reoveepuhastusseadmed, mis eemaldavad tõhusalt fosfori ja lämmastiku — peamised Läänemere eutrofeerumise põhjustajad. Selle tulemusena vähenes reovett ära andnud kruisilaevade osakaal 2024. aastal 74%-ni (2023: 84%). Reisilaevade puhul ei ole vastava osakaalu näitaja oluline, kuna nende tihe sõidugraafik ja tavapäraselt lühike külastusaeg piiravad reovee äraandmise võimalusi. 2024. aastal jätkus jäätmete liigiti kogumine nii Tallinna Sadama kontoriruumides, reisiterminalides kui ka TS Laevade reisiparvlaevadel, mis annab olulise panuse jäätmete suunamiseks ringmajandusse.

Peame oluliseks sadamategevuse võimalikest mõjudest tingituna ka **mere liigilise mitmekesisuse jälgimist**. Pikaajaline eesmärk on, et põhjakoosluste liikide arv Vanasadama (Tallinna lahes) ja Muuga sadama lähistel ei erineks referentspiirkonna (Kakumäe laht) keskmistest väärtustest. Mõõdik peegeldab hästi sadamategevuste mõju mereökosüsteemidele, kuna põhjakoosluste liikide arv näitab otseselt muutusi vee läbipaistvuses, eutrofeerumise intensiivsuses, süvendamise mahus ja muude reoainete koormuses. Selleks kasutame iga-aastase riikliku keskkonnaseire (Eesti Mereinstituut ja Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuur) andmeid Muuga ja Tallinna lahe põhjaelustiku liikide arvu kohta. 2024. aasta seire andmetel on mere seisund Muuga sadama lähistel 97% (2023: 100%) ja Vanasadama lähistel jätkuvalt sama mis referentsjaamas ehk mõõdik 100%.

Laevajäätmete ringmajandus

Kruisi- ja reisilaevadelt Vanasadamas vastu võetud reovesi

3.3 Puhas õhk

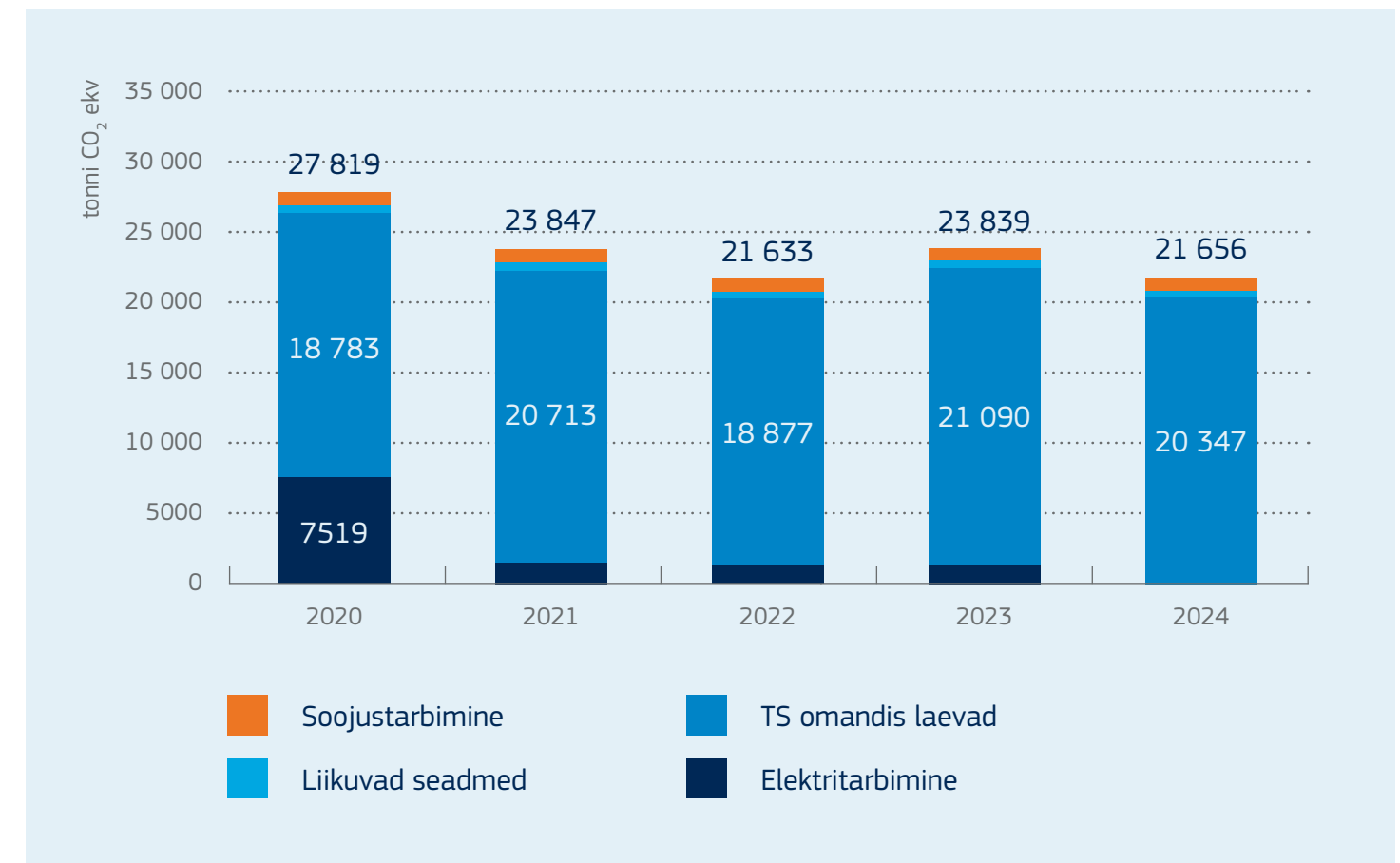
Puhta välisõhu mõõdikud

Mõõdik	Eesmärk tase 2030	Baasaasta 2019	2023	2024
KHG ⁸ heide (tonni CO ₂ ekvivalent)	2050=0; (-55% 2030)	33 086	23 839 ⁹	21 656
TS Laevad CO ₂ heide liinireisi kohta (%; 2020=100%)	26%	100%	83% ¹⁰	80%
ESI soodustust saanud laevakülastuste osakaal (%)	50%	18%	35%	38%
Liinilaevade kaldaelektri kasutamise aeg kogu laevakülastuse ajast Vanasadamas (%)	50%	0%	52%	63%
Kaubasadamate ro-ro ühikute osakaal kogu ro-ro ühikute arvust (%)	50%	29%	34%	36%

Puhta välisõhu prioriteedi pikaajaliseks eesmärgiks on **kliimanetraalsuse saavutamine** ja null-emissioon sadamas seisvatel laevadel aastaks 2050. Nende eesmärkide täitmise jälgimiseks kasutame alltoodud mõõdikuid.

Tallinna Sadama tegevusega kaasneva võimaliku õhusaaste käsitlemisel oleme keskendunud mitmele olulisele valdkonnale: KHG heite allikate CO₂ emissiooni jälgimine, naftaterminalide kaupadest pärinevad lõhnaprobleemid, õhusaaste laevadelt ning sadamatasude diferentseerimine lähtudes laeva panusest õhusaaste vähendamisesse. **Puhtama välisõhu saavutamiseks** oleme algatanud mitmeid projekte ja loonud innovaatilisi lahendusi erinevates valdkondades.

Tallinna Sadama KHG heide

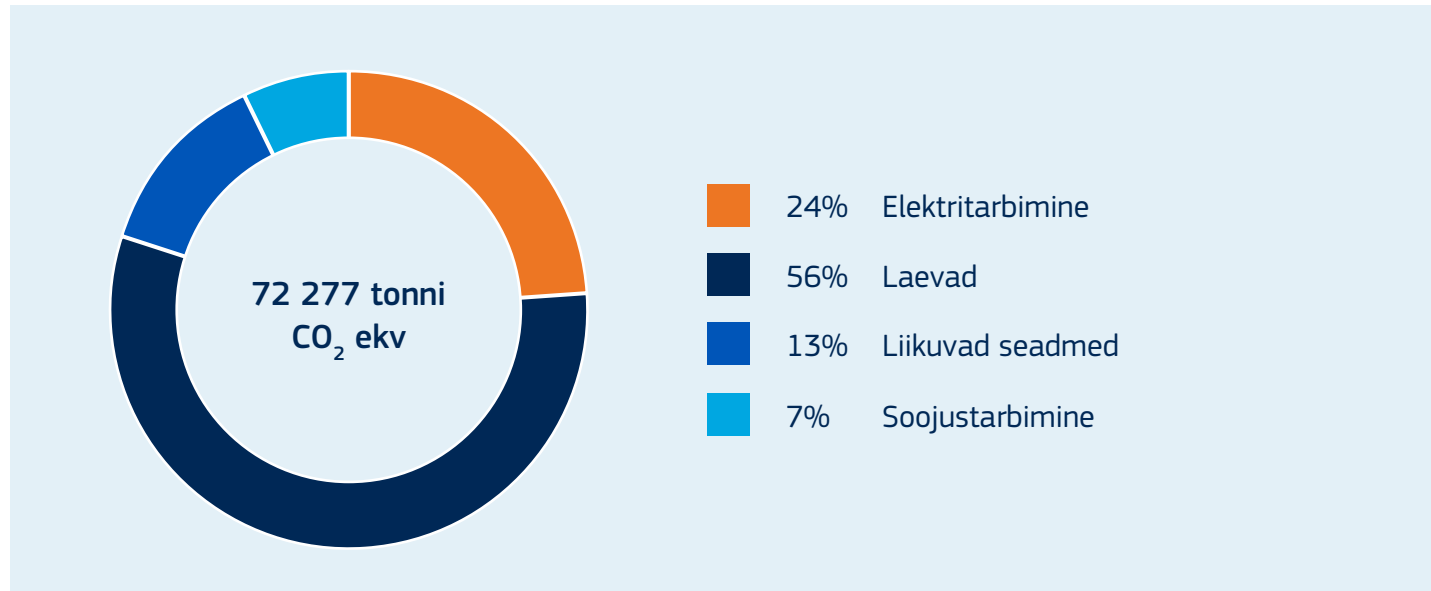

⁸ Kasvuhoonegaasid (KHG) — CO₂, N₂O ja CH₄ taandatud CO₂ ekvivalentina.

⁹ KHG heite maht 2023. aastal on muutunud seoses elektritarbimise täpsustumisega (varem oli 23 874).

¹⁰ 2023. aasta CO₂ arvutamise eriheitetegurid muutusid 2024. aastal, millest tulenevalt muutus ka 2023. aasta number (varem oli 84%)

2023. a KHG emissioon (sh operaatorid, üürnikud ja laevaliiklus)

Mõõdame oma tegevusega kaasnevat KHG emissiooni aastast 2019 lähtuvalt saasteallika omandist või kontrollist erinevate mõjualade (scope) lõikes:

- Scope 1 — Tallinna Sadama otsesed saasteallikad (Tallinna Sadama omandis olevad laevad, sõidukid, muu tehnika ja katlamajad).
- Scope 2 — Tallinna Sadama kaudsed saasteallikad (ostetud elektri- ja soojusenergia Tallinna Sadama omandis olevatele hoonetele ja infrastruktuurile).
- Scope 3 — muud kaudsed saasteallikad (üürnikud, operaatorid, sadamat küllastavad laevad, sadamat läbiv liiklus ja ro-ro kaup, lasti käitlemise seadmed, raudteeliiklus).

KHG arvestusmetoodika ja vähendamise meetmetega saab lähemalt tutvuda meie veebilehel [keskkonna rubriigis](#).

Kuna suuremad Tallinna Sadama KHG emissiooniga (scope 1-2) otseselt seotud mõjud on (reisiparvlaevade) kütus, elektri ja soojustarbimine ning transpordivahendite valik, siis on energiatõhusus ja taastuvenergiaallikate suurem kasutus peamised märksõnad KHG vähendamiseks. Kogu KHG emissioonist (scope 1-3) moodustab üle poole meie sadamaid küllastavate laevade KHG heide, mille vähendamist saame mõjutada vaid kaudselt, luues keskkonnasäästlikke sadamateenuseid ja soodustades nende kasutamist.

Tallinna Sadama tegevusest tingitud KHG heide emissioon laiemas ulatuses ehk koos operaatorite, üürnike ja laevaküllastustega (**scope 1,2,3 kokku**) oli **2023. aastal 72 277 tonni CO₂**, mis on võrreldes 2019. aastaga (baasaasta) vähenenud 42% (2022: 83 163 tonni CO₂ ekv), eelkõige seoses 2022. aastal Paljassaare sadamas tegevuse lõpetamisega ja elektrienergia suurema kasutusega taastuvatest energiaallikatest. Samuti vähenes laevaküllastustega seotud emissioon seoses tankerite küllastuste arvu vähenemisega ja ühe tankeri pikaajalise sadamas seismise lõppemisega.

Tallinna Sadama enda otsene ja kaudne KHG heide (scope 1 ja 2 kokku) oli 2024. aastal 21 656 tonni CO₂ ekvivalendina (2023. aastal 23 839¹¹ tonni CO₂ ekvivalendina). Sellest 69% on seotud Eesti mandri ja suursaarte vahelise parvlaevaliikluse opereerimisega. Võrreldes eelneva aastaga **väheneb kontserni CO₂ emissioon ligikaudu 9%** (võrreldes 2019. baasaastaga vähenes 35%). Emissiooni vähenemine oli tingitud peamiselt jäämurdja **Botnica väiksemast kütusekulust** seoses laeva remonttöödega, samuti vähenes emissioon tänu TS Laevade üleminekust taastuvenergiaallikast toodetud elektrile ja energiatõhususe meetmetega saavutatud väiksemast reisiparvlaevade kütusekulust. Kuigi TS Laevade liinireiside arv kasvas 1% võrreldes 2023. aastaga, siis CO₂ emissioon liinireisi kohta oli 2024. aastal 4% väiksem kui 2023. aastal (20% väiksem kui 2019. aastal).

¹¹ 2023. aasta algandmed täpsustusid seoses eriheite teguri muutusega 2024. aasta suvel. SEI (Stockholm Environmental Institute) avaldab tegelikud eriheite tegurid iga aasta suvel eelneva aasta kohta.

Mida oleme teinud puhtama välisõhu saavutamiseks?

2024. aastal jätkati koostööprojektidega **Eesti-Soome rohekoridori** (FIN-EST *Green Corridor*) raames. Projekti osalised on Tallinna linn, Helsingi linn, kliimaministeerium, Tallinna Sadam, Helsingi Sadam ja reisilaevaoperaatorid — Tallink, Viking Line ja Eckerö Line. Projekti eesmärk on tagada, et tulevikus on nii reisija- ja kaubavedu Eesti ja Soome vahelisel mereteel kui ka Tallinna ja Helsingi linnade sadamaühendused ja -teenused keskkonnasäästlikud ja kliimaneutraalsed. Koostöölepe on märgiline samm näitamaks, et rohekoridor on oluline nii sadamate, laevafirmade, linnade kui ka riigi tasandil ning osalised on valmis solidaarselt panustama Euroopa ühe tihedamalt kasutatava mereteel keskkonnajalajälje vähendamiseks.

Vanasadama ala liikluskoormuse vähendamiseks ja piirkonna mürataseme ja õhukvaliteedi parandamiseks suunatakse üha enam raskeveokeid ja muid sõidukeid Vanasadamast Muuga sadamasse ja Paldiski Lõunasadamasse, kus Paldiski-Kapellskäri ja Muuga-Vuosaari liinil teenindavad sõidukeid ro-pax tüüpi laevad. Nii Vanasadamas kui Muuga sadamas on kasutusel kahekordsed rambid, mis võimaldavad suurendada sõidukite peale- ja mahalaadimise kiirust märkimisväärselt. Ühtlasi vähendab kiirem maha- ja pealelaadimine autoliiklusest tulenevat emissiooni (sh CO₂). Paldiski Lõunasadama ja Muuga sadama ro-ro osakaal kogu Tallinna Sadama ro-ro ühikute arvust moodustas 36% (2023: 34%).

Seoses Venemaa ja Valgevene kaupadele kehtestatud sanktsioonidega ning vedelkütuste ja naftatoodete transiidi olulise vähenemisega läbi Muuga sadama, on kokkuleppel

Keskkonnaametiga õhuseire statsionaarsetes seirejaamades alates 2024. aastast peatatud. Vajaliku õhuseiret õhusaaste osas teostati 2024. aastal elektroonsete lõhnasensorite ehk e-ninade seiresüsteemi abil. E-ninad on paigutatud Muuga sadama piirkonda lõhnahäiringu kontrollieesmärgil ja nende abil on võimalik kiirelt tuvastada võimalikku lõhnahäiringut ja tekitaja asukohta ning asuda probleemi koheselt lahendama. 2024. aastal ei olnud fikseeritud õhusaaste ületamisi ja sadamale ei laekunud ühtegi kaebust. Eeltoodud tegevus toimub koostöös Muuga sadama naftaoperaatoritega.

Anname **keskkonnasõbralikumatele laevadele sadamatasude soodustust** ESI indeksi (*Environmental Ship Index*)¹² alusel. 2024. aastal andsime ESI indeksi alusel soodustust kokku 2707 laevakülastuse eest, mis moodustab 38% (2023: 35%) kogu laevakülastuste arvust.

Lisaks **pakume Vanasadamas liinilaevadele kaldaelektrit ja automaatsildumise teenust**. Muuga sadamas, Paldiski Lõunasadamasse ja Vanasadamas on välja arendatud liiklusjuhtimissüsteem Tark Sadam, mis muudab sõidukite laevale liikumise sujuvaks ja kiireks. Reisiparvlaevadel kasutame kütusekulu optimeerimiseks BlueFlow süsteemi ja reisiparvlaev Tõll sõidab tänu hübriidtehnoloogiale osaliselt elektritoitel. Lähemalt saab meie keskkonnalahendustega tutvuda Tallinna Sadama veebilehel.

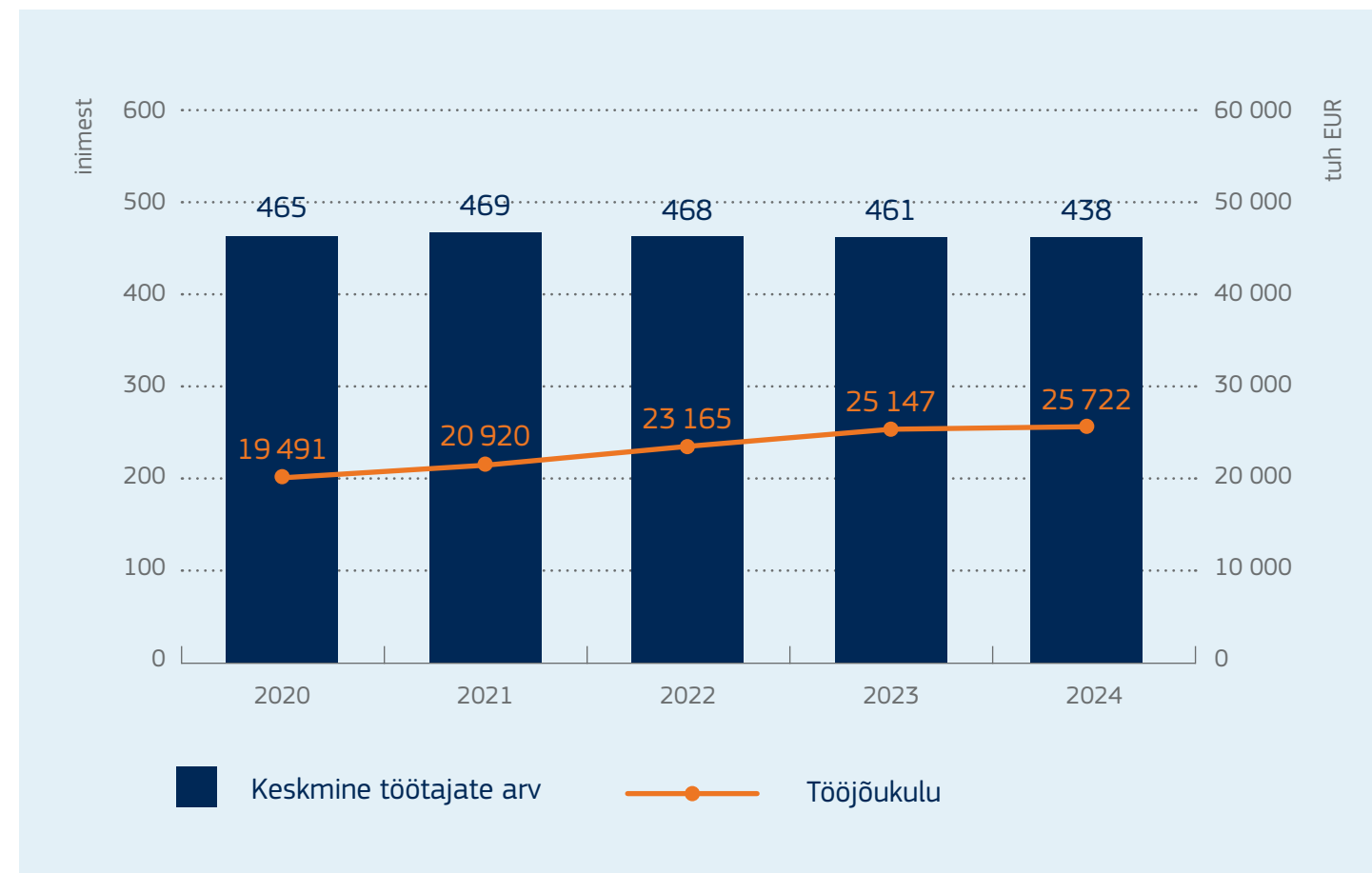
¹² ESI põhineb laeva lämmastikuühendite (NO_x), väävlühendite (SO_x), tahkete osakeste (PM) ja CO₂ heitkoguste arvestamisel ning võtab arvesse ka laeva ühendamist kaldaelektriga ja selle kasutamist sadamas.
<https://www.environmentalshipindex.org>

4 Meie inimesed

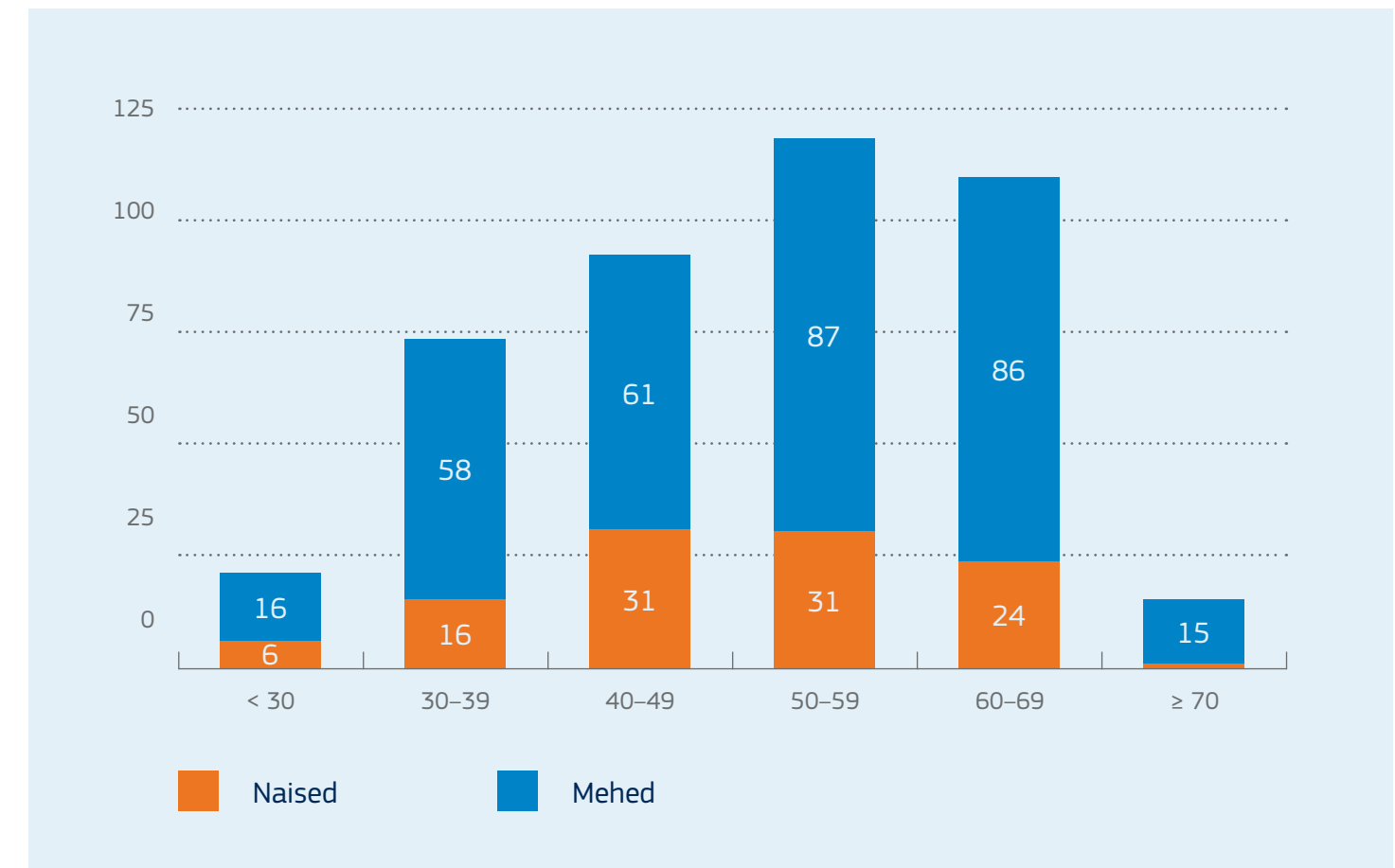
4.1 Töötajad

Tallinna Sadam annab tööd ligi 450 inimesele. Kontserni keskmine töötajate arv 2024. aastal oli 438 inimest (2023: 461 inimest). Ettevõtte kestlikku arengut aitab tagada mitmekesine ja laialdase kogemuste pagasiga töötajaskond. Keskmise töötasu 3,6%-line kasv 2024. aastal oli tingitud peamiselt tütarettevõtte TS Laevad ja Eesti Meremeeste Sõltumatu Ametiühingu vahel kehtiva kollektiivlepingust tulenevate töötasude tõusu, uute ametikohtade ning 2024. aasta tulemustel põhinevate suuremate tulemustasude väljamaksete prognoosi tõttu.

Töötajate arv ja tööjõukulud

Töötajate vanuseline jaotus seisuga 31.12.2024

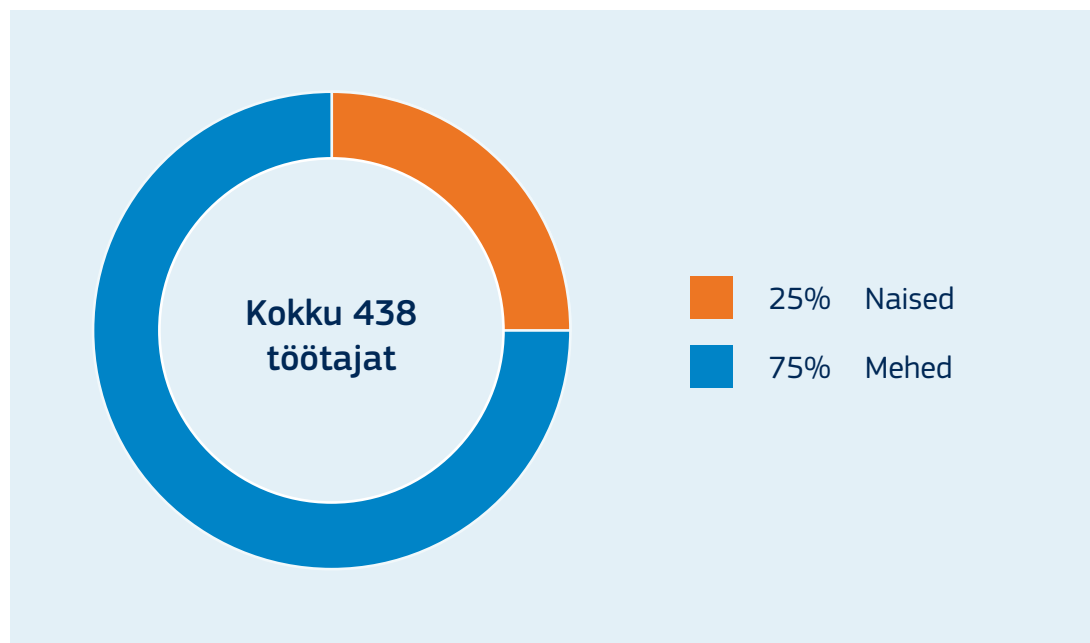

Tallinna Sadama töötajate keskmine staaž on 9,5 aastat. Kõrgeim (15,8 aastat) on see sadamategevustega seotud töötajate hulgas ning madalaim meie noores tütarettevõttes TS Laevad (5,8 aastat). Töötajate sooline jaotus on tingitud ettevõtte põhitegevustest, milleks on sadamamajandus ja laevandus. Laevapere liikmete, kaimadruste ja remonditöölised soovivad tööle asuda pigem mehed. Tallinna Sadama laiendatud juhatuse ja tütarettevõtete juhtide 14-liikmelisse juhtkonda kuulub aasta lõpu seisuga 4 naist ehk naiste osakaal juhtkonnas on 29% (2023: 33%). Oleme võtnud eesmärgiks tõsta naisjuhtide osakaalu

45%-ni aastaks 2030. Soolise palgalõhe¹³ näitaja ehk naiste keskmise tunnitasu suhe meeste keskmisesse tunnitasusse oli 2024. aastal 70% (2023: 83%). Naiste osakaal ettevõttes on madal, kuid **naised töötavad rohkem tippspetsialistina** ja juhtivatel, kõrgemalt tasustatud positsioonidel.

2024. aasta lõpu seisuga töötas Tallinna Sadama grupis kuni 35-aastaseid inimesi 14% (2023: 16,5%). Ettevõtte konkurentsivõime suurendamiseks ja innovaatilise mõtteviisi tagamiseks oleme pikaajalise kestliku arengu eesmärgina võtnud sihiks kasvatada seda näitajat 2030. aastaks 25%-ni. Kõrgemas vanuses spetsialistidele järelkasvu tagamiseks sõlmisime 2019. aastal koostöölepe Mereakadeemiaga, mis on aluseks praktika ja teadusosalase koostöö edendamiseks ning 2024. aastal pakkusime praktikat 17 Mereakadeemia tudengile. Lisaks oli Tallinna Sadamas eriala praktikal veel 9 noort inimest Merekoolist, Tallinna Tööstushariduskeskusest ja teistest koolidest.

Töötajate sooline jaotus seisuga 31.12.2024

¹³ GRI (Global Reporting Initiative) aruandlusstandardi mitmekesisuse ja võrdsete võimaluste näitaja GRI 405 (Diversity and Equal Opportunity).

4.2 Personalistrateegia

Tallinna Sadama personalistrateegia järgnevate aastate fookused on: ühtsustunne ja hea koostöö, arengu ja tervise toetamine, nutikad tööprotsessid ja efektiivne töökorraldus ning uuendusmeelsus. Personalistrateegia eesmärgiks on pühendunud inimesed õigetes rollides.

Peamisteks mõõdikuteks on meie inimeste pühendumuse indeks ja vabatahtlik volavus. Samuti jälgime mainet tööandjana ning osaleme Kantar Emori poolt korraldatavas tööandja maine uuringus.

Töötajate pühendumuse jälgimiseks viime igal aastal läbi **töötajate pühendumuse uuringu**. Töötajate pühendumuse indeksit mõõdame 7 punkti skaalal. 2024. aastal vastas uuringule 76% töötajatest ning pühendumuse indeks oli 7 punkti skaalal 5,7 (2023: 6,0 punkti).

Töötajate vabatahtlik volavus oli 2024. aastal 8,5% (2023: 6,1%), eesmärk on hoida see näitaja 9% piires. Kantar Emori poolt korraldatavas tööandja maine uuringus oli Tallinna Sadam eelistatuid töötajate pingereas palgatöötajate sihtrühmas 8. kohal (2023: 8. koht).

Oma inimeste pingutuse ja heade tulemuste märkamiseks on meil heaks traditsiooniks anda kord kvartalis üle Kvartali Tähe tunnustus. Selle traditsiooniga tunnustab juhtkond iga kvartal töötajaid, kes on viimaste kuude jooksul oma töökuse, meie väärtuste esindamise või algatusvõime poolest eriliselt silma paistnud. Lisaks saavad kolleegid iga aasta lõpus valida ja tunnustada Aasta Tegijaid ehk inimesi, kes on esindanud kõige paremini Tallinna Sadama väärtuseid.

Tallinna Sadamas **toetame inimeste erialast arengut ning füüsilist ja vaimset tervist**. Viimaste aastate prioriteediks on olnud digioskuste arendamine ja juhtimiskvaliteedi tõstmine Tallinna Sadama juhtimispõhimõtete alusel. 2022. aastast toimub ka Sadama Akadeemia seminaride sari, mille käigus oma ala asjatundjad räägivad meile äri, infotehnoloogia, energeetika jm meile oluliste valdkondade trendidest ja arengutest. Uutele töötajatele mõeldes korraldame ca 3 korda aastas uue töötaja infopäeva, mille eesmärk on tutvustada uutele töötajatele ettevõtte eesmärgi, erinevaid tegevusvaldkondi ja juhtimist.

Tervise hoidmiseks katame töötajate sportimise kulusid kokkulepitud piirmäära ulatuses ning võimaldame oma inimestel võtta nädala jagu lisapuhkust talvekuudel. Igal aastal on olnud meil heaks traditsiooniks tervisekuu korraldamine, mille raames oleme kutsunud külla huvitavaid esinejaid tervise teemadel ning korraldanud muid tegevusi, mis aitavad tõsta terviseteadlikkust või tutvuda uute võimalustega oma tervise hoidmiseks. Vaimse tervise hoidmiseks pakume töötajatele vaimse tervise nõustamist oma partneri Meliva AS spetsialistide juures. Ühtsustunde hoidmiseks ja tervislikele eluviisidele tähelepanu pööramiseks korraldasime 2024. aastal mitmeid suuremaid ja väiksemaid üritusi ja meeskonnategevusi.

Ühtset inforuumi aitavad hoida regulaarsed infopäevad kõigile töötajatele, mis toimuvad nii ettevõttes kohapeal kui ka veebis otseülekannetena. Infopäevadel anname ülevaate ettevõtte eesmärkide täitmisest ja olulistest projektidest ning räägime ettevõtluskeskkonna arengutest. Ettevõtte juhtide ja valdkonna spetsialistidega koguneme ka kord aastas strateegiapäeval.

Ühiste eesmärkide poole aitab Tallinna Sadamas liikuda tulemusjuhtimise süsteem, mis tagab, et ettevõtte strateegilised eesmärgid on viidud iga meeskonna ja spetsialistini.

Eesmärgistamisel peame oluliseks, et oodatavad tulemused oleksid selgelt kokku lepitud ja mõõdetavad. Meil on kasutusel eesmärgistamise ja riskijuhtimise tarkvara PlanPro, mis aitab samuti kaasa eesmärgistamise kvaliteedi tõstmisele: töötajate eesmärgid on kõikidele nähtavad ning seotud otseselt ettevõtte eesmärkidega. Töötajatele laieneb kas aastane või kvartaalne tulemustasustussüsteem kokkulepitud eesmärkide saavutamise alusel.

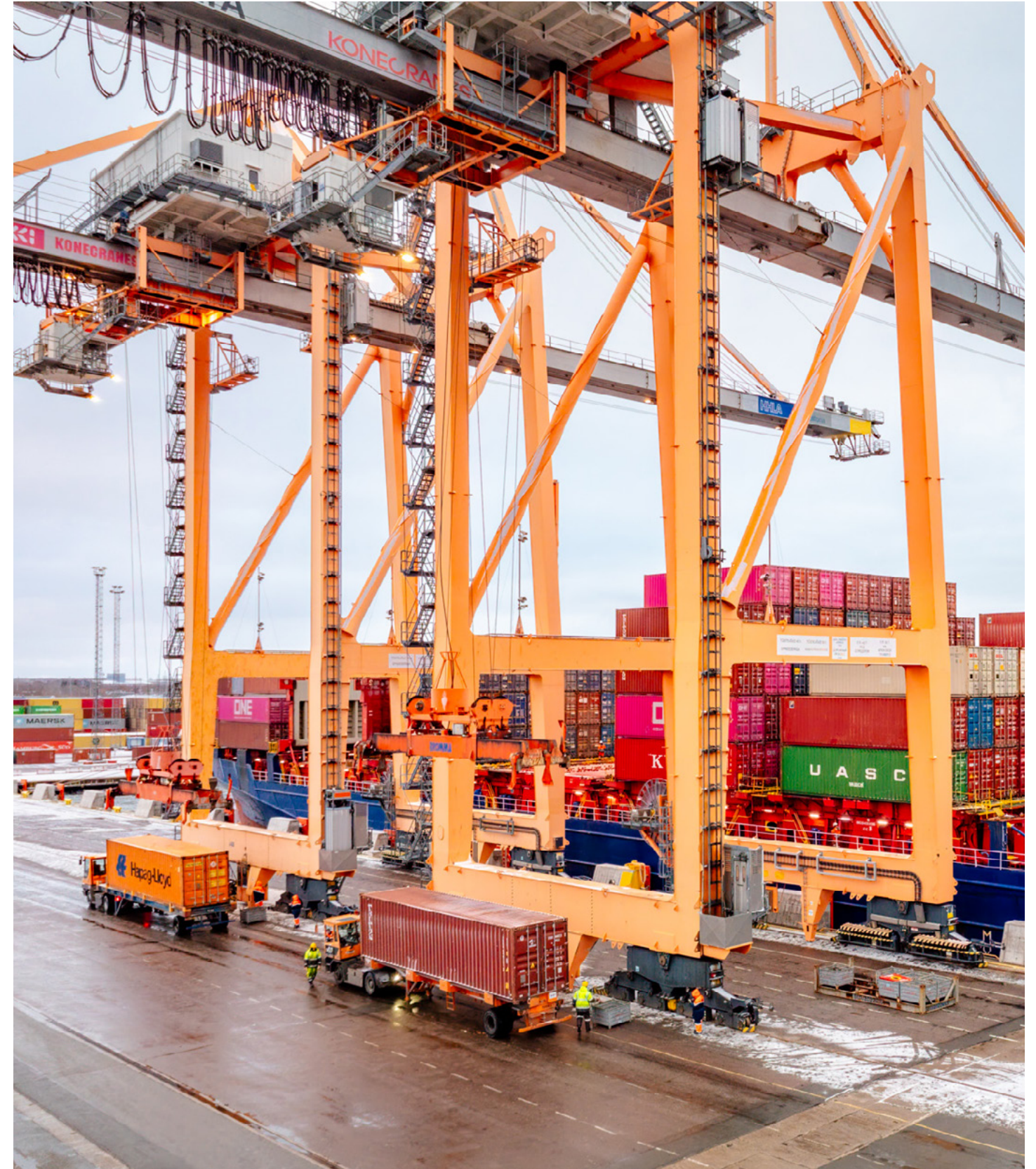
Värbamisel ja edutamisel lähtume töötaja väärtustest, kogemustest ja kompetentsidest välistades diskrimineerimise soo, vanuse, rahvuse jms põhjal. 2024. ja eelneval aastal ei esinenud Tallinna Sadamas ühtegi diskrimineerimisjuhtumit.

4.3 Tööohutus

Tööohutus on meie ettevõtte üks peamisi prioriteete. Meie töötajaskonnast 40% moodustavad kontoritöötajad, kelle peamised töökeskkonna ohud on seotud sundasendist tuleneva vähese liikumisega ja arvutiga töötamisega. Ülejäänud 60% töötajatest tegelevad kõrgendatud riskiga töödega, nagu töötamine kõrgustes või öösiti, samuti tuletööde teostamine, ohtlike seadmetega (nt tuubused, rambid) töötamine, laevadel ja kaidel ning reisiterminalides asetsevate seadmete käsitlemine.

Me **analüüsime pidevalt töökeskkonna riske ja täiustame töötingimusi**, arvestades töötajate ettepanekuid töökohtade ajakohastamiseks. Me suuname töötajaid regulaarselt tervisekontrolli, tagame teadlikkuse töökeskkonna ohuteguritest ja kaitsemeetmetest, hangime isikukaitse- ja abivahendeid ning soodustame tervislikku eluviisi. Tööõnnetuseks loetakse igasugust tööülesannete täitmisel juhtunud töötaja tervisekahjustust. 2024. aastal registreerisime ühe tööõnnetuse, kus töötaja astus kraana relsile ja murdis parema hüppeliigese.

Lisaks viime läbi **ohutusalaseid koolitusi nii uutele kui ka olemasolevatele töötajatele**, vastavalt nende töövaldkonna riskidele. 2024. aastal lõime uue e-õppe keskkonna, mille kaudu hakkame töötajaid juhendama ja ohutusalaseid teste läbi viima.

5 Ühiskondlik panus

5.1 Liikmelisus organisatsioonides

Tallinna Sadama põhitegevusega seotud peamised koostööorganisatsioonid on:

Teised koostööorganisatsioonid on nähtavad meie [veebilehel](#).

5.2 Kestliku arengu koostöö ja vabatahtlik tegevus

Üheks keskseks teemaks äritegevuses ja tulevikuplaanide tegemisel on meie jaoks teadlikkus kestliku arengu põhimõtetest ja oma teadmiste jagamine ning tegelemine oma tegevusvaldkondade mõju teemadega ühiskonnas. Kuues erinevas omavalitsusüksuses tegutseva sadamapidajana on meil **vastutus kohalike kogukondade ees**. Koostööd huvigruppidega teeme ka rahvusvahelistes organisatsioonides. Osaleme mitmetes töögruppides, mille eesmärk on meie piirkonna merenduse ja logistika konkurentsivõime suurendamine.

Oktoobris 2024 tegi **FIN-EST Rohekoridori** juhtkomitee olulise sammu kliimaneutraalse meretranspordi edendamiseks Soome lahel, kinnitades 19 ühisprojekti nimekirja, mille hulgas on näiteks erinevad uuringud rohekütuste kasutuselevõtuks ja süsiniku püüdmiseks,

sadamate nullheitmega infrastruktuuri arendused, jäätmekäitluse täiustamine suurendamiseks ringlussevõttu nii laevade kui reisijate tekitatud jäätmete parema sorteerimisvõimaluste tagamisega, aga ka jalgrattaturismi edendamine muutes rattateekonnad linnadest laevadeni ja vastupidi mugavamaks.

Rohetiigri projektis teeme koostööd Eesti erinevate ettevõtetega, et suurendada teadlikkust rohemuutustest ning püüelda tasakaalustatud majandusmudeli poole. 2024. aastal avaldati Tallinna Sadama juhtimisel koostatud transpordi teekaart. Transpordi teekaart annab nii riigile kui sektorile suunised, kuidas oleks mõistlik läbi viia rohepöört transpordisektoris, käsitledes reisijate ja kaupade vedu kõigil neljal transpordiliigil: maantee-, raudtee-, mere- ja lennutranspordis.

MEREVÄE ÕPPUSED

Läänemere kruiisadamaid ja –sihtkohti ühendavas organisatsioonis **Cruise Baltic** viisime 2024. aastal ellu mitmeid turundustegevusi, mille eesmärgiks on luua võimalused jätkusuutlikuks reisimiseks, kruiisilaevade ja –reisijate teenindamiseks ning mahtude taastamiseks kriiside eelsele ajale. 2024. aasta märtsis toimus kruiisifirmade külustus Saaremaale.

Euroopa kruiisadamaid koondava organisatsiooni **Cruise Europe** tegevuses oli 2024. aastal fookuses Läänemere piirkond kui kõige rohkem kriisidest kannatada saanud kruiisiregioon. Stockholmis toimunud Cruise Europe aastakoosoleku ja konverentsi järgselt toimus kruiisifirmade tutvumisreis Tallinnasse.

Panustame aktiivselt riigikaitsele: osaleme erinevates elanikkonnakaitse projektides, kriisikomisjonide töös ja kriisireguleerimisõppuste korraldamisel. **NATO ühisõppuste** ja missioonide raames peatuvad laevad meie sadamates.

Septembrikuus toimus TalTechi Eesti Mereakadeemia ja Tallinna Sadama koostöös **MarineHäkk**, mis tõi kokku tudengid, teadlased ja eksperdid. 12-tunnise häkatoni keskmes oli Fin-Est rohekoridor ehk kliimaneutraalsete ja jätkusuutlike lahenduste edendamine meretranspordis Eesti ja Soome vahel. Marinehäki väljakutsed keskendusid kergliiklusvahendite kasutamisele sadamas, jäätmete sorteerimise tõhustamisele, sadamat kasutavate ettevõtete andmevahetuse süsteemide loomisele, samuti õhukvaliteedi mõõtmisele ja kaide materjalide vastupidavuse suurendamisele. Võitja tiim pakkus välja uudse lahenduse sadamarajatiste ehitamiseks kasutamaks taaskasutatud polümeerkomposiidist valmistatud sulundseinaelemente, mida praegu valmistatakse terasest. Teisele kohale tulnud hüperspektraalkaamera abil õhukvaliteedi mõõtmise lahendus võimaldab reaajas jälgida ja prognoosida sadamate õhusaastet. Mereakadeemia tunnustas Tallinna Sadamat kui Mere(akadeemia) sõber. Teeme koostööd ka teiste teadusasutustega Eestis ja mujal nii digilahenduste väljatöötamisel kui ka uuenduslike ehitustehniliste võimaluste analüüsimisel, tutvustame tudengitele Tallinna Sadamat, kaasame praktikante ja meie töötajad annavad vabatahtliku tegevuse korras külalislektoritena loenguid oma valdkonnas.

Tegeleme järjepidevalt Vanasadama arendusplaani **Masterplaan 2030+** elluviimisega, et kujundada Vanasadama alast tänapäevane, kõrgetasemelise avaliku ruumiga, atraktiivne ja elav linnakeskus. Hea näide siinjuures on Vanasadama moodne ja mitmekülgne kruiisiterminal koos promenaadiga, mis avab mereääre linnarahvale vaba aja veetmiseks ning loob uusi turismi ja ärivõimalusi. 2024. aastal toimus kruiisiterminalis 75 erinevat sündmust.

2024. aastal toimus Vanasadamas Tallinna Sadama kaaskorraldusel maailmakuulus purjelaevade regatt **Tall Ship Races**. Vanasadam täitus suurte ja uhkete purjelaevadega, pakkudes küllastajatele ainulaadset võimalust avastada merendustraditsioone. Üritus tõi Tallinnasse tuhandeid küllastajaid ja andis märkimisväärse panuse linna turismimajandusse. Tallinn sai Sail Training Internationali peaauhinna „*Host Port of the Year 2024*“. Kliimaministerium tunnustas Tall Ship Races korraldust „Aasta merendusteo“ tiitliga rahvusvahelise regati Eestisse toomise ning merendushuvi õhutamise eest. Eesti Pimedate Liit andis auhinna „Aasta tegu 2024“ suursündmuse ligipääsetavaks muutmise eest erivajadustega, sealhulgas nägemispuudega inimestele.

Lisaks toimus taliujumise festival **ICESWIM 2024**, ja ka **Jazzkaare** linnaruumi projektid. Traditsiooniliselt **korraldame koos Verekeskusega doonoripäeva**, kust võtavad osa Tallinna Sadama, meie koostööpartnerite töötajad ja teised vabatahtlikud vereloovutajad.

Ülemaailmse **maailma koristuspäeva** raames koristasid Tallinna Sadama vabatahtlikud koostöös MTÜ Eesti Sukeldujate Klubi liikmetega Admiraliteedi basseini prügist. Veest toodi välja ja viidi minema autorehve, toole, ostukärusid ja palju muud.

Annetame Aega üleskutse raames viis Tallinna Sadama segakoor Laulude Lemmik (koosseisus meie praegused ja endised töötajad ning koostööpartnerid) jõulurõõmu Nõmme Sotsiaalmaja elanikele. Koor esines, toimus ühislaulmine koos elanikega ning vestlus- ja suupistelaud.

TS Laevad teeb koostööd Hiiumaa ja Saaremaa turismiühingute, omavalitsuste ja ettevõtete kohaliku elu edendamiseks.

TALIJJUMISE FESTIVAL ICESWIM 2024 VANASADAMAS

MAAILMA KORISTAJAD

6 Majandustulemused

6.1 Põhinäitajad¹⁴

Näitaja	Ühik	2024	2023	muutus	%
Müügitulu	tuh EUR	119 587	116 646	2 942	2,5%
Ärikasum	tuh EUR	29 148	24 630	4 518	18,3%
Korrigeeritud EBITDA ¹⁵	tuh EUR	53 134	49 170	3 963	8,1%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	tuh EUR	-24 833	-25 389	557	-2,2%
Tulumaks	tuh EUR	-3 125	-2 985	-140	4,7%
Kasum	tuh EUR	19 153	15 882	3 271	20,6%
Investeeringud	tuh EUR	38 831	20 727	18 104	87,3%
Töötajate arv (keskmine)	in	438	461	-23	-5,0%
Kaubamaht	tuh tonni	13 134	12 586	548	4,4%
Reisijate arv	tuh in	8 201	7 918	283	3,6%
Laevakülastuste arv	tk	7 127	7 026	101	1,4%
Varade maht perioodi lõpus	tuh EUR	629 861	606 164	23 697	3,9%
Netovõlg perioodi lõpus	tuh EUR	167 622	143 664	23 958	16,7%
Omakapital perioodi lõpus	tuh EUR	377 613	377 659	-46	0,0%
Aktsiate arv perioodi lõpus	tuh tk	263 000	263 000	0	0,0%
Ärikasum/müügitulu		24,4%	21,1%		
Korrigeeritud EBITDA/müügitulu		44,4%	42,2%		
Kasum/müügitulu		16,0%	13,6%		
EPS: kasum/kaalutud keskmine aktsiate arv	EUR	0,07	0,06	0,01	20,6%
Omakapital/aktsiate arv	EUR	1,44	1,44	0,00	0,0%
Kasum/varade maht		3,0%	2,6%	0,4%	-
Kasum/omakapital		5,1%	4,2%	0,9%	-
Aktsia hind perioodi lõpus		1,056	1,128	-0,072	-6,4%
P/E: Aktsia hind/kasum aktsia kohta		14,5	18,7	-4,2	-22,4%

¹⁴ Tabelis esitatud suhtarvud võivad sisaldada ümardamisest tulenevaid vahesid.

¹⁵ Korrigeeritud EBITDA = kasum enne kulumit, vara väärtuse langust, finantstulusid ja -kulusid (kokku) ning tulumaksukulu ja korrigeerituna varade sihtfinantseerimise amortisatsiooniga.

6.2 Majanduskeskkond

IMFi oktoobrikuu prognoosi¹⁶ kohaselt oli 2024. aasta ülemaailmne majanduskasv 3,2% ning eeldatavasti jääb see järgnevatel aastatel nõrgaks, kuid siiski stabiilseks. 2025. aasta jaanuarikuus tehtud eelduste kohaselt on aastatel 2025 ja 2026 kasvu prognoosiks 3,3%, mis jääb alla ajaloolise keskmise, mis 2000–2019 oli 3,7%. Oktoobrikuus esitatud prognooside kohaselt langes globaalne inflatsioon 2023. aasta 6,7%-lt 5,8%-ni 2024. aastal ning 2025. aastaks oodatakse alanemist 4,3%-ni. Poliitiline ebakindlus maailmas on endiselt kõrge. Äkilised finantsturgude volatiilsuse puhkemised võivad karmistada finantstingimusi ning mõjutada investeringuid ja kasvu. Inflatsiooni alanemise protsessi võivad mõjutada uued kaupade hindade tõusud püsivate geopoliitiliste pingete taustal, mis võivad takistada keskpankade rahapoliitika leevendamist. Pärast 2022. aastal toimunud riikide „taasavamist“ aeglustus arenguriikide majanduskasv 2023. aastal oluliselt ja prognoositakse, et see jääb kõikuma 1,7%–1,8% vahemikus kuni 2029. aastani. Oktoobris koostatud prognoosis korrigeeriti USA majanduskasvu 2,8%-ni, mis oli 0,2 protsendipunkti parem, kui juulis prognoositi — peamiselt tänu suuremale tarbimisele ja mitteleuruumide investeringutele. Euroala majanduskasv jõudis oma madalaima punktini 2023. aastal ning oodatakse SKP kasvu kiirenemist 2024. aastal 0,8%-ni tänu parematele eksporditulemustele. 2025. aastaks oodatakse majanduskasvuks 1% ja 2026. aastaks 1,4%, mida toetab tugevam sise-majanduse nõudlus läbi finantstingimuste leevendamise ja usalduse paranemise.

Eesti Panga andmetel on Eesti majandus püsinud mitu kvartalit järjest samal tasemel. Olukord ei ole halvenenud ega paranenud. Tegevusalade kaupa on aga toimunud muudatused, mis viitavad, et majanduslik olukord hakkab paranema. Näiteks ekspordimaht on pöördunud kasvule. Eelduste kohaselt kiireneb hinnakasv tarbijate jaoks koos käibemaksumäära kasvuga 4,3%-ni. Euroopa majandusprognoosi kohaselt euroala koguinflatsioon peaks 2024. aastal vähenema üle poole võrra, jõudes 5,4%-lt 2023. aastal 2,4%-ni ning jätkama langust ka järgnevatel aastatel. Eurosüsteemi ekspertide detsembri prognoosi kohaselt pidurdub euroala inflatsioon 2025. aastal keskmiselt 2,1% juures ning 2026. aastaks jääb 1,9% lähedale.

2024. aasta alguses tõusid Eestis käibemaks ja aktsiisid. Statistikaameti andmetel tõusis tarbijahinnaindeks 2024. aastal 2023. aasta keskmisega võrreldes 3,5%. Tarbijahinnaindeksi suurimateks mõjutajateks olid eelkõige toidu ja mittealkohoolsete jookide hindade tõusud, mis moodustasid indeksi kogutõusust 23,7%. Samas olid bensiin 2,7% ja diislikütus 4,4% odavamad. Suurimad kaubagrupid, kus tarbijahinnaindeks on suurenenud võrreldes eelmise aastaga, on sideteenused 8,5%, tervishoid 8,1% ja haridus ja lasteasutused 7,5%. Eesti Panga andmetel on elektri hinnad olnud Eesti majandusele lisakoormaks, sest meie hinnatase püsib Põhjamaade omast märksa kõrgem. Mootorsõidukimaksu ootuses on elavnenud autoturg, kuid autode hinnakasvu pole märgata.

Euroopa Komisjoni prognoosi kohaselt jääb ka 2025. aastal eratarbimine tagasihoidlikuks, kuna järgmise kahe aasta jooksul toimuvad maksutõusud, mis vähendavad tarbijate ostujõudu. Lisaks tõusis Eesti töötuse määr 2024. aasta augustis 7,8%-ni ja hõiveootused on muutumas negatiivsemaks. Eesti Panga andmetel palgakasvu aeglustumine jätkub 2025. aastal, kus valitsemissektori töötasu tõus on aeglasem ja varasemate aastatega võrreldes on tagasihoidlikum ka miinimumpalga tõus. Lisaks mõjutab keskmise brutopalgatõusu 2025. aastal rakenduv tulumaksu tõus ning 2026. aastal lisandub riigikaitsemaks. Tööpuuduse määr oli 2024. aasta kolmandas ja neljandas kvartalis 7,4%, mis näitas võrreldes teise kvartaliga kahanemist 0,2 protsendipunkti võrra. Registreeritud töötus on samuti 2024. aasta jooksul püsinud langustrendis.¹⁷

Tallinna Sadama majandustulemustele on positiivset mõju avaldanud jätkuv kasv reisijate äris, kus suurim muutus on olnud Tallinn-Helsingi vahel opereerivate reisilaevade küllastajate arvus. Lisaks sellele on kaubaäris toimunud pööre ja kaubamahud on asunud tõusuteele — suurim kasv tonnides võrreldes 2023. aastaga on puistlasti mahtudes.

¹⁶ IMF „World Economic Outlook Update“, jaanuar 2025, IMF “World Economic Outlook Update”, oktoober 2024.

¹⁷ Statistikaamet, Eesti Pank, Finantsinspeksioon, ajakirjandus.

6.3 Vene-Ukraina sõja mõjud ja peamised majanduskeskkonna riskid

Venemaa sõjategevus Ukrainas ja seejärel Venemaale rakendatud sanktsioonid on peamiselt mõjutanud ettevõtte kaubaäri, enim on vähenenud vedellasti osakaal. Vedellasti kaubaoperaatorid on tegemas pingutusi sanktsioneeritud kauba asendamiseks alternatiivsete kaupadega. Kõik kontserni klientideks olevad kaubaoperaatorid on Euroopa Liidus registreeritud ettevõtted ja arveldamine nendega toimub eurodes. AS Tallinna Sadam teeb igakülgset koostööd oma partnerite, Rahapesu Andmehüüroo jt riigi institutsioonidega Euroopa Liidus kehtestatud sanktsioonide järgimiseks ja nende vastutustundlikuks rakendamiseks nii kaubale kui kontserni klientidele.

Lisaks kaubaäri on sõjategevus mõjutanud ka kruisilaevade külastusi, seda ennekõike Peterburi kui peamise sihtkoha kadumise tõttu Läänemere kruisisadamate kaardilt. Kruisilaevade külastuste arv on siiski näitamas tõusu ja koostöös teiste Läänemere sadamatega tehakse pingutusi Läänemere piirkonna turunduseks.

Üldistest majanduskeskkonna arengutest on ettevõtte enim mõjutatud majanduskasvu taastumise tempot nii Eestis kui peamiste kaubanduspartnerite juures. Elavnev majandus

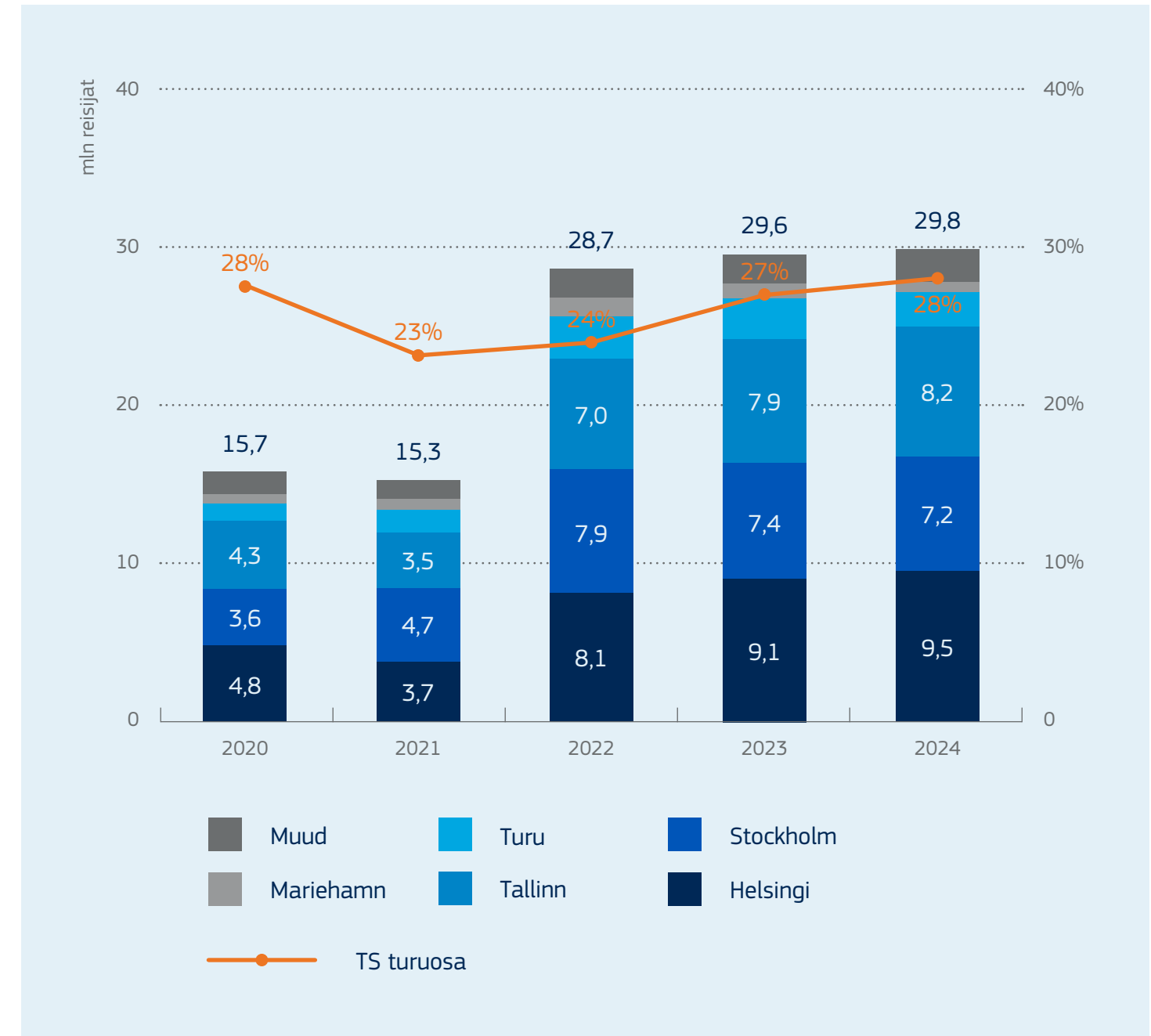
on aluseks aktiivsemale kaubavahetusele, tarbijate kindlustunde suurenemisele ja inimeste aktiivsemale reisimisele, mis kandub üle ka kontserni tegevusmahtudesse. Nii Soome kui Rootsi puhul ennustatakse lähisaastateks majanduskasvu, samas maailmamajanduses on kasvanud ebakindlus ja suurenev proteksionism kätkeb endas riske Euroopa majanduse tuleviku osas. Lisaks on Põhjamaad tihedalt seotud Saksamaa majandusega, mille puhul on välja toodud mitmeid majanduskasvu takistavaid tegureid.

Kontserni sadamates asuvate tööstusparkide vabade maa-alade kasutusse andmine on tihedalt seotud välisinvestorite poolt Eestisse tehtavate investeerimisotsustega. Jätkuv sõda Ukrainas ja Venemaa tegevus võivad kaasa tuua investeringute edasilükkumise või nendest loobumise. Samuti on energiamahukate tootmisinvesteringute puhul üheks peamiseks teguriks energia hind ja taastuvatest allikatest toodetud elektri kättesaadavus. Elektri hinna suhteliselt kõrge tase ja roheenergia piiratud kasutatavus võivad osutada takistuseks positiivsetele investeerimisotsustele, mis omakorda võib mõjutada nii tööstusparkide maade kasutusse andmise tempot kui sadamate kaudu käideldavaid kaubakoguseid.

6.4 Turuülevaade: reisijad

Läänemeri on üks tihedaima laevaliiklusega sisemeresid maailmas. Läänemere valgalas elab peaaegu 85 mln inimest ning laevaliiklus on üks peamisi piirkonna transpordimeetodeid. Hinnanguliselt sõidab laevaga Läänemere idaosas aastas 30–40 mln reisijat, mistõttu on see kõige tihedama rahvusvahelise reisilaevaliiklusega ala Läänemeres. Üheks suurema reisijate arvuga sadamaks on **Tallinna sadam — Helsingi järel teisel kohal**, kolmas on Stockholm. Nende sadamate vahel sõidavad Läänemere suurimad, peamiselt reisijate veoks mõeldud reisilaevad. Võrreldes teiste Läänemere-äärsete piirkondadega soodustab tihedat laevaliiklust Eesti, Soome ja Rootsi vahel nii sihtsadamate omavaheline optimaalne kaugus reisilaevaliikluseks kui ka asjaolu, et suuremahuline reisilaevaliiklus toimub just nimetatud riikide pealinnade vahel, mis kõik asuvad mere ääres.

Reisijate arv Läänemere idaosas sadamates*

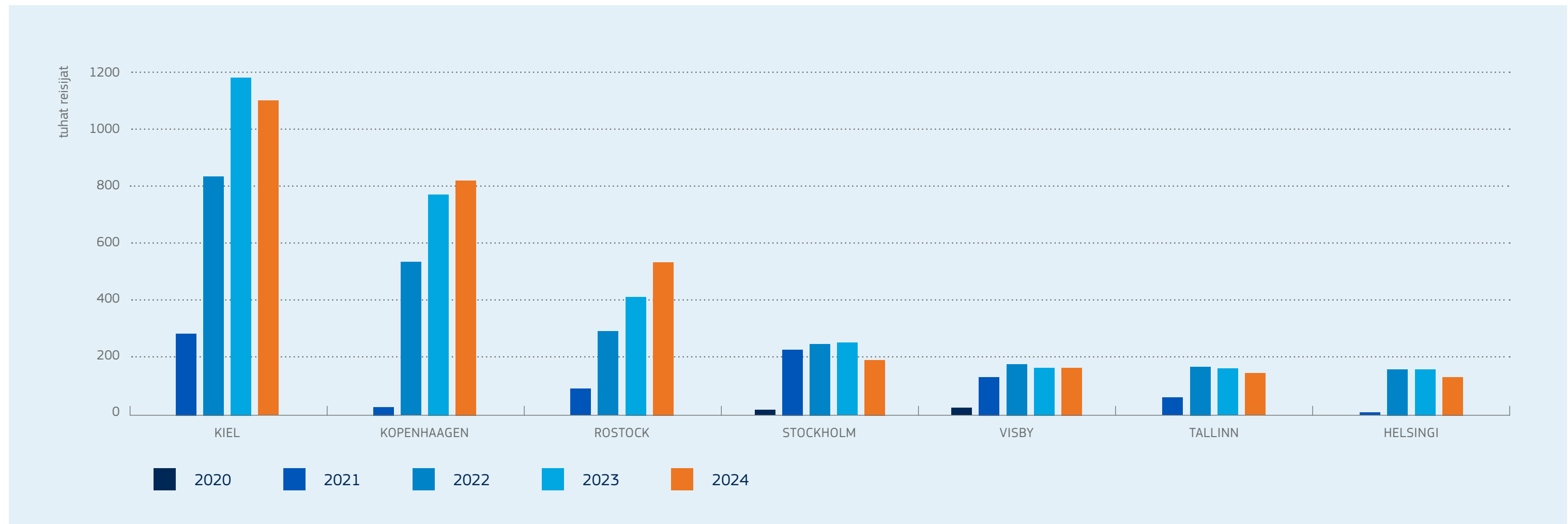
* Ei ole arvestatud sadamaid, mille reisijate arv moodustub peamiselt lähireisidelt (kestusega ca 1 h).

2024. aastal jätkus reisilaevaliikluses taastumine pandeemia järgsest ajast ning reisijate arv on Läänemeresel kasvamas, jäädes sadamate vaates veel siiski 65–75% tasemele pandeemia eelse ajaga võrreldes. Kokkuvõttes kasvas Läänemere idaosa suuremate sadamate reisijate arv 2024. aastal 0,3 mln reisija võrra (+1%) 29,8 mln reisijani. Kõige suurem kasv oli Helsingis ja Tallinnas ning suurim langus Turu ja Stockholmi sadamates.

Kruisiturism on maailmas koroonakriisist taastunud ja ülemaailmne kruisireisijate arv püsib üle pandeemiaeelse taseme. Kuigi laevade täituvus 2024. aastal paranes ka Läänemerd külastavatel kruisilaevadel, ei ole pandeemia eelne aeg siin veel taastunud. Kruisifirmad on

jätkuvalt ettevaatlikud laevakülastuste broneerimisel, kuna Läänemere piirkonda mõjutab endiselt Venemaa sõjategevus Ukrainas, mistõttu Peterburi on Läänemere kruisisadamate kaardilt kadunud ja mille tõttu on kaugematelt turgudelt pärit kruisireisijate huvi Läänemere, kui Venemaaga piirneva regiooni vastu, endiselt leige. Peterburi kaotuse tõttu otsitakse alternatiivseid sihtkohti ning laiendatakse hooaja kestust, et olla atraktiivne sihtkoht. Kruisiturismi taastumisele Euroopas avaldab mõju ka Euroopa Liidu poolt kehtestatud karmid keskkonnanõuded, mis muudavad Läänemere piirkonnas seilamise võrreldes muude kruisipiirkondadega kallimaks.

Kruisireisijad Läänemere suurimates kruisisadamates

6.5 Turuülevaade: kaup

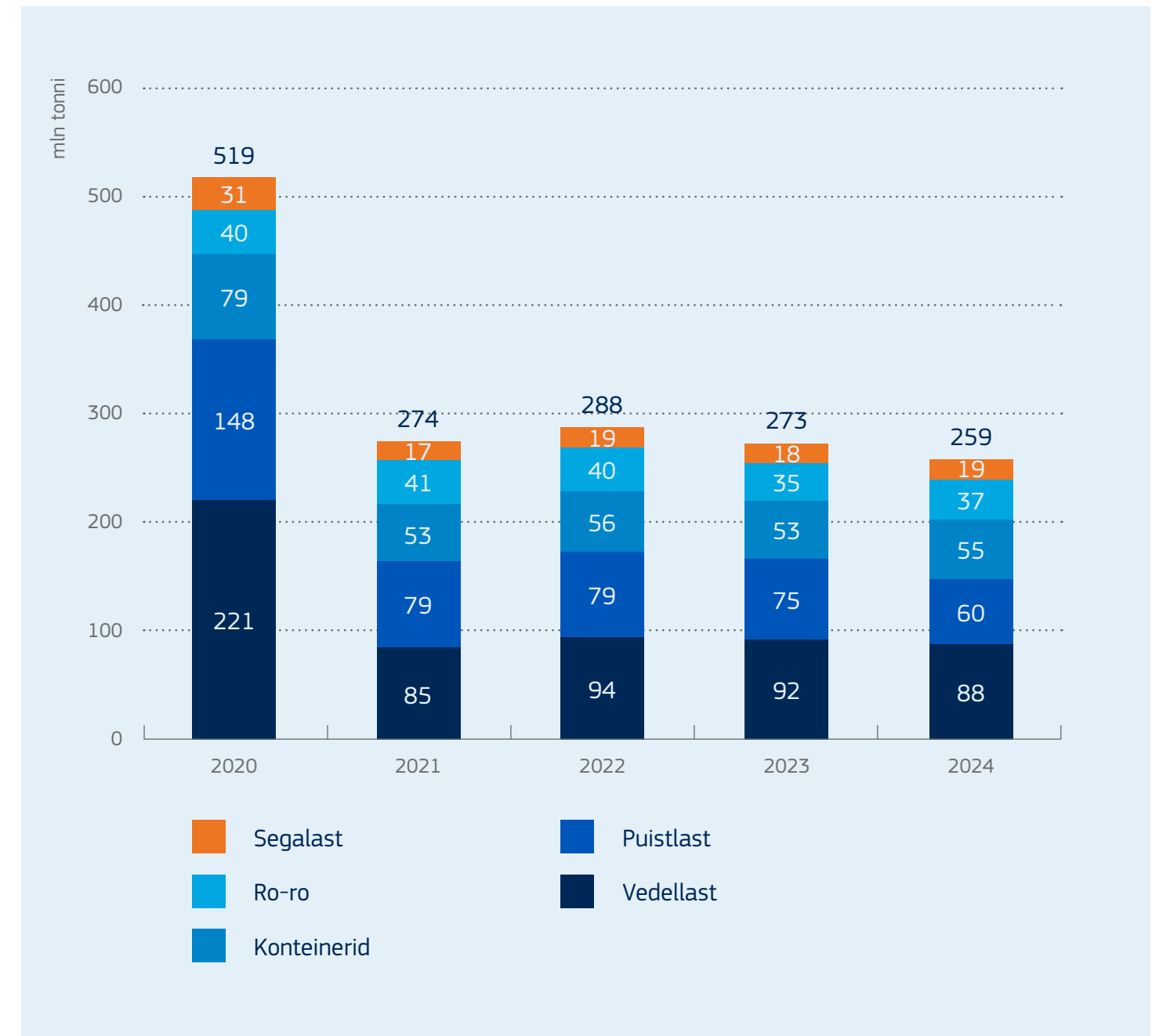
Läänemere idakalda kaubamahu turuülevaade hõlmab Poola, Leedu, Läti, Eesti ja Soome lahe äärsed Soome suuremaid sadamaid, keda peame oma regiooni turuks konkurentsiasendi mõistes.

2024. aasta kaubaveo turumaht oli 259,4 mln tonni, mis tähendas 13,7 mln tonni ehk –5% kaubamahu vähenemist.

Lastiliikidest kasvas ainsana segalast (+4,4 mln tonni ehk +4,2%). Mahu suurenemine toimus kõikides segalasti kaubagruppides, kuid kõige suurem oli kasv ro-ro kaubas (+1,6 mln tonni ehk +4,5%) ja ka konteinerites (+1,6 mln tonni ehk +3,0%). Puistlasti järsk vähenemine (–14,2 mln tonni ehk –19,1%) oli tingitud peamiselt kivisöe (–11,8 mln tonni ehk –53%) mahu langusest Poola ja Läti sadamates. Vedellast vähenes 3,9 mln tonni võrra (–4,2%), suurimad langused olid Sköldviki ja Klaipeda sadamates.

Sadamate lõikes olid **suurimateks kaubamahu kasvatajateks Klaipeda** (+2,6 mln tonni ehk +6,3%) ja **Tallinna Sadam** (+0,5 mln tonni ehk +4,4%). Klaipeda kasv oli peamiselt seotud ehitusmaterjali importimisega, mis tulenes aktiivsest tee- ja raudtee-ehitusest. Tallinna Sadama kasv oli peamiselt tingitud puistlasti ja konteinerite mahu tõusust. Suurimad langused olid aga Sköldviki sadamas (–4,2 mln tonni ehk –17,8%) seoses nafta ja naftasaaduste mahu vähenemisega ning Poola sadamates Gdanskis (–3,6 mln tonni ehk –4,4%) ja Gdynias (–2,5 mln tonni ehk –8,5%), seoses Poola valitsuse poolse impordipiirangute kehtestamisest kivisöele, et toetada Poola kaevandussektorit.

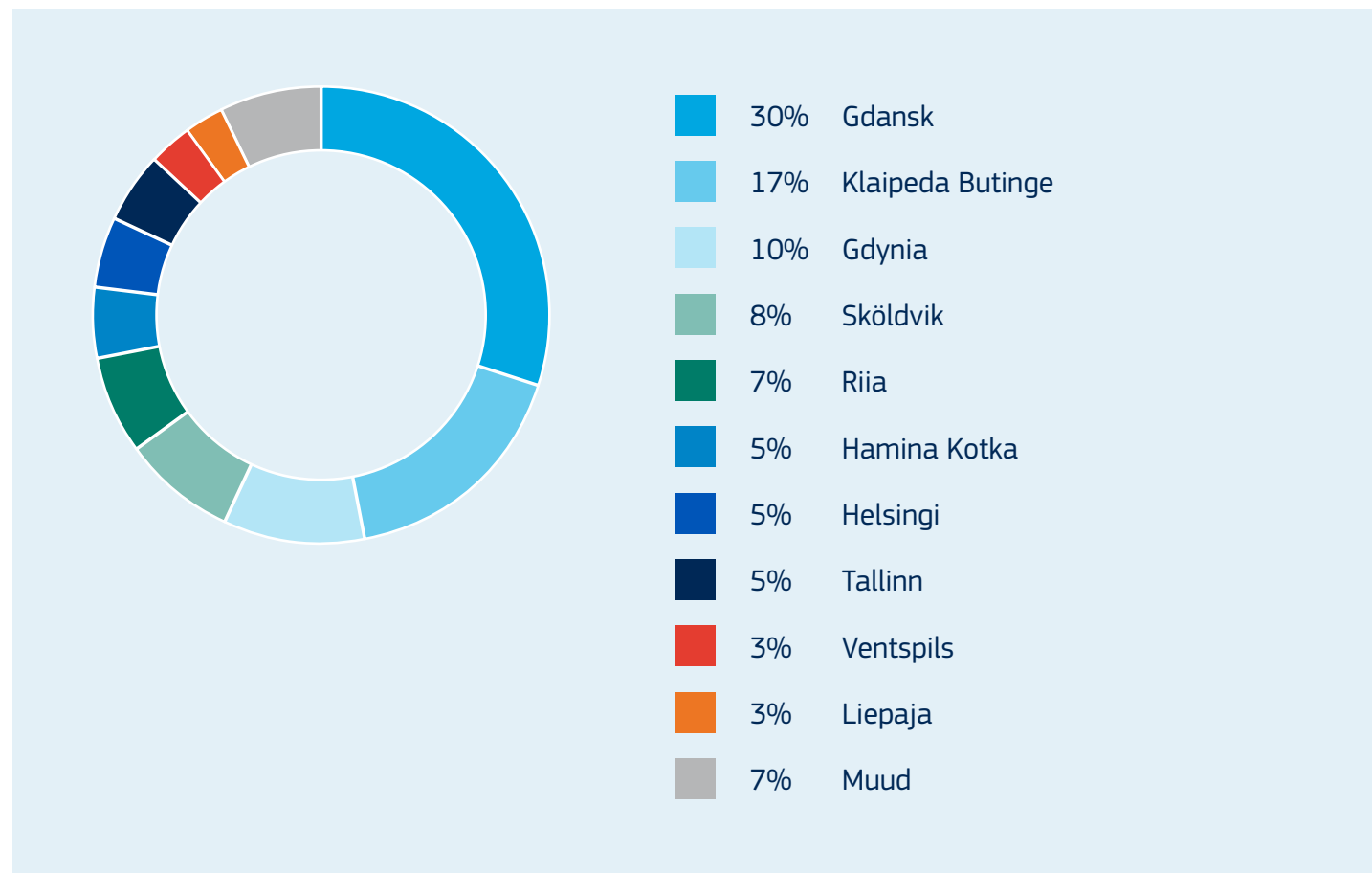
Läänemere idakalda suuremate sadamate kaubamaht*

* Alates 2021. aastast ei sisalda Venemaa sadamaid

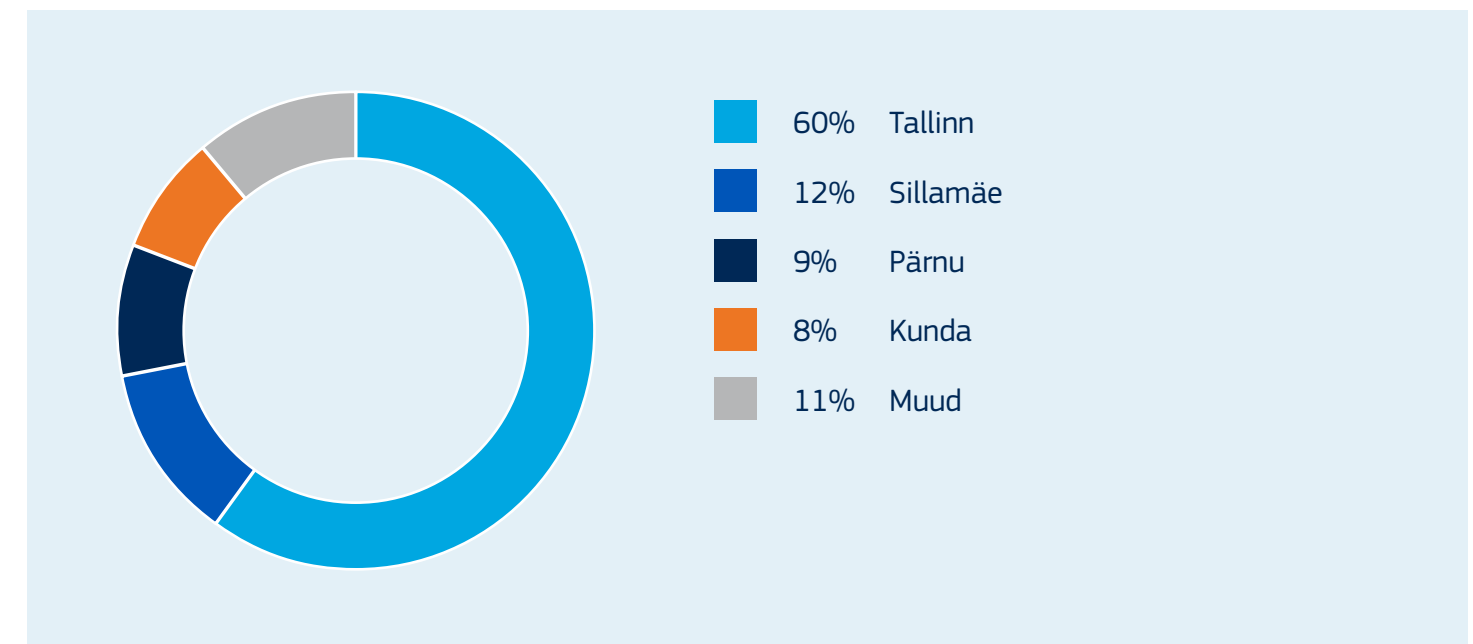
Läänemere idakalda suurimad sadamad olid Gdansk (77,4 mln tonni, turuosa 29,8%), Klaipeda (44,3 mln tonni, turuosa 17,1%) ja Gdynia (26,9 mln tonni, turuosa 10,4%). Tallinna Sadam on 8. kohal, turuosaga 5,1% (2023. aastal 8. koht, turuosaga 4,6%).

Läänemere idakalda suuremate sadamate turuosa

Eesti sadamate kaubamaht vähenes 2023. aasta korrigeeritud andmete põhjal 1,2 mln tonni võrra (-5,3%) 21,8 mln tonni tasemele, millest Tallinna Sadama sadamate turuosa moodustas 60,4% (2023: 54,8% korrigeerituna).

Eesti sadamate turuosa

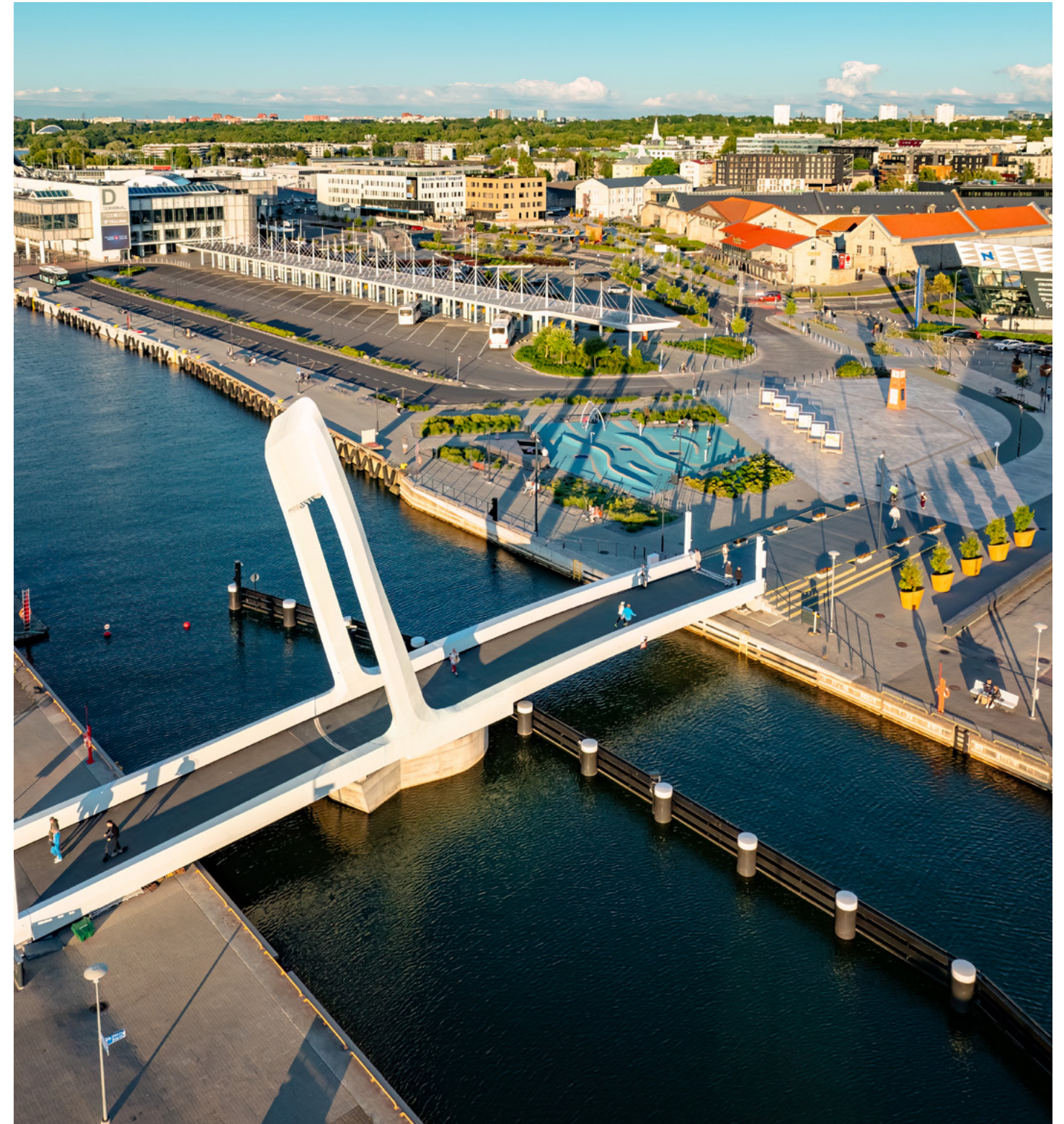
6.6 Tegevustulemused

2024. aastal mõjutas Tallina Sadama tegevustulemusi kauba- ja reisijate äri taastumine. Reisijate arv regulaarliinidel kasvas ja reisilaevaküllastuste arv oli stabiilne. Ka kruisilaevaküllastuste arv kasvas, kuid laevad olid väiksemad, mistõttu kruisireisijate arv langes. Kaubaäris kasvas märgatavalt nii puistlasti, konteinerite kui segalasti kaubamaht. Mõõdukas kasv oli ro-ro kaupades, samas vedellasti mahud vähenesid.

Müügitulude kasvu ja tegevuskulude ning muude kulude languse tulemusel kasvasid nii ärikasum kui korrigeeritud EBITDA. Vaatamata sellele, et intressimäärad pöördusid langusele, tõi suurenenud laenukoormus kaasa kõrgema intressikulu, mistõttu puhaskasum kasvas vähem kui ärikasum ja korrigeeritud EBITDA.

Müügitulu kasvas 2,9 mln eurot (+2,5%) 119,6 mln euroni. Müügitulu suurenemisse panustasid kõik ärisegmendid. Reisijatulud suurenesid 4% tänu reisijate arvu kasvule (+4%) ja kruisireisijate arvu langus enam kui 7% olulist mõju reisijatuludele ei avaldanud. Kaubatasude tulu kasvu (+4%) toetas kaubamahtude tõus (+4%), samuti suurenes kaubalaevadega seotud laevatasude tulu. Täiendava panuse tulude tõusu andis sadamateenuste osutamine riigile kuulvas Pakrineeme sadamas ja indekseerimisel põhinev renditulude kasv.

Eesti mandri ja suursaarte vahel reisiparvlaevadega osutatava üleveoteenuse reise arvu suurenemine (+0,9%) ja tasumäärade indekseerimine tõi kaasa üleveoteenuste tulude kasvu. Reisiparvlaevadega seotud renditulude kasvu mõjutasid reisijate arvu kasv ja suurem müük kaubanduspindadel. Ostetud teenuste, kütusekulu, tööjõukulude, kulumi ja ka muude tegevuskulude kasv olid proportsioonis müügituludega. Kokkuvõttes jäi segmendi ärikasum eelmise aasta tasemele, kuid korrigeeritud EBITDA kasvas vähem kui müügitulud.

Multifunktsionaalse jäämurdja Botnica prahipäevade arv vähenes kokku 10 päeva võrra. Vaatamata laeva madalamale kasutusmäärale müügitulu kasvas, kuna prahipäevatariif projektipõhistel töödel oli kõrgem. Müügitulu kasv oleks potentsiaalselt olnud veelgi suurem, kuid tehnilise rikke tõttu jäi üks projektipõhine töö planeeritust lühemaks. Võrreldes tulude suurenemisega jäi kulude kasv madalamaks. Laeva tehnilise rikke tõttu suurenesid remondikulud, samas rendikulud, muud tegevuskulud ja kütusekulud vähenesid. Tulude kasv ning muude kulude vähenemine ületasid tegevuskulude kasvu, mistõttu suurenesid segmenti ärikasum ja korrigeeritud EBITDA.

Müügitulud kasvasid kõikides segmentides, suuremal määral kaubasadamates ja reisiparv-laevade segmentis. Samuti suurenes kõigi nelja ärisegmendi korrigeeritud EBITDA, kasvades enim kaubasadamates.

Kasv toimus kõigis tululiikides. Suurima tõusu tegid üleveoteenuste ja muude teenuste müük, renditulud, reisijatasud ja laeva prahitasud. Tõusid ka kaubatasu, laevatasu ja elektrienergia müügi tulud. Põhitegevusega seotud kulud vähenesid 1,4 mln eurot (-1%), ärikasum kasvas 4,5 mln eurot (+18%) ning kasum kasvas 3,3 mln eurot (+21%). Kontserni loodud lisandväärtus¹⁸ ehk panus Eesti majandusse oli 2024. aastal 79,7 mln eurot (2023: 75,2 mln eurot), näitaja kasvas suurenenud ärikasumi ja tööjõukulude tõttu, põhivara kulum ja väärtuse langus vähenes.

¹⁸ Lisandväärtus = ärikasum + tööjõukulud + põhivara kulum ja väärtuse langus.

6.6.1 Reisijate arv

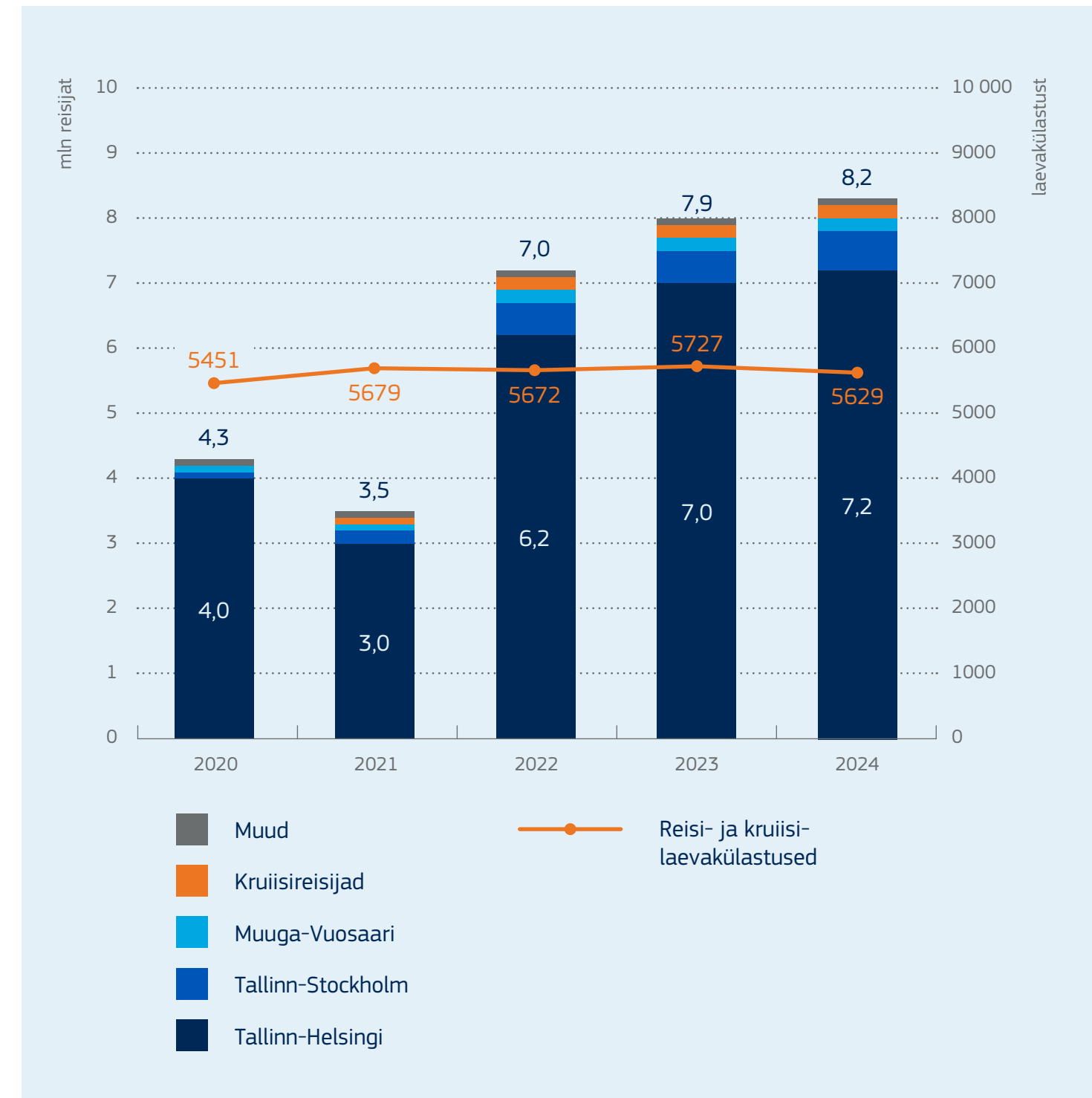
Reisijate arv jätkas 2024. aastal taastumist. **Reisijate arv kasvas 3,6%** ja **sadamaid küllastas üle 8,2 mln reisija**. Reisijate arv moodustas ligikaudu 77% COVID-19 pandeemia eelsest tasemest. Kasvu tegid läbi peamised liinid: Muuga-Vuosaari (+18%), Tallinn-Stockholm (+5%) ja Tallinn-Helsingi (+3%). Kruisireisijate arv oli languses (–8%). Kruisi-laevade küllastustes arv kasvas (+9 küllastust) ja keskmine täituvus suurenes, kuid laevade keskmine mahutavus oli väiksem.

Tallinn-Helsingi liini reisijate osakaal kogu reisijate arvust oli eelmisel aastal 88% (2023: 88%) ja reisijate arv liinil kasvas üle 0,2 mln inimese võrra. Liinireisioperaatorid hoidsid tihedat sõidugraafikut, Tallinn-Stockholmi liinil kasvas reisijate arv 26 tuhande võrra ja laevaküllastusi tehti 26% rohkem — sellele aitas kaasa laeva Victoria I sõitmine suvekuudel tavapärase Helsingi liini asemel Tallinn-Stockholmi liinil. Tallinn-Helsingi liinil seevastu laevaküllastuste arv veidi kahanes (–2%), olles mõjutatud laevade regulaarsetest dokitöödest. Muuga-Vuosaari liinil kasvas laevaküllastuste arv 9% võrra.

Traditsioonilisi kruisireisijaid oli 13 tuh reisija võrra vähem kui aasta varem, kokku 152 tuh reisijat. Vanasadamat küllastas 100 kruisilaeva (2023: 90) ja Saaremaad küllastas 7 kruisi-laeva (2023: 8).

Muuga-Vuosaari liinil (kaubasadamate segment) oli reisijate arvu kasv märkimisväärne (18%) ning tegemist on liiniga, mis on kasvanud viimased kuus aastat järjest.

Reisijate arv liinide lõikes

6.6.2 Kaubamaht

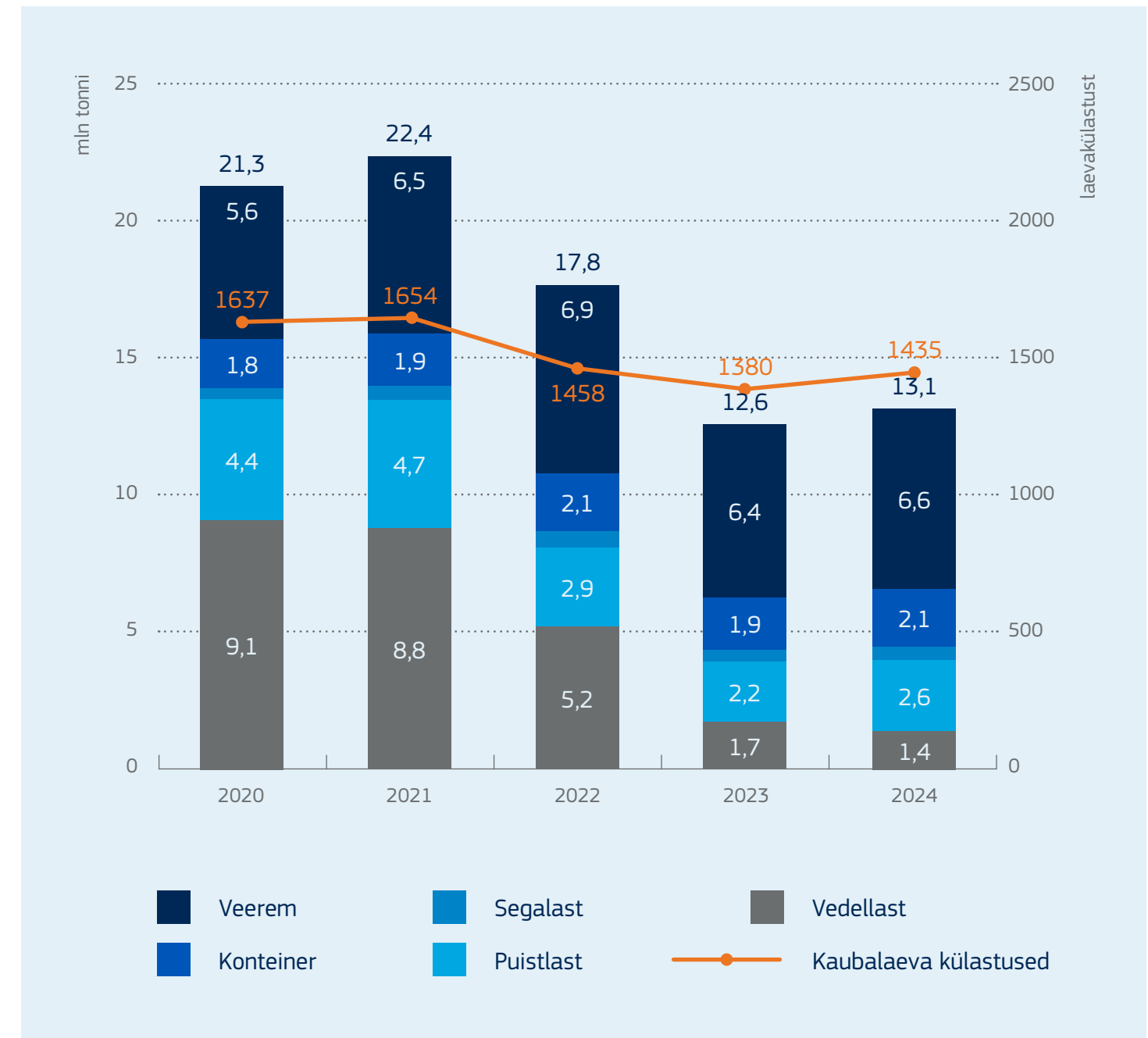
2024. aastal **kasvas kaubamaht meie sadamates 0,5 mln tonni võrra (+4%) 13,1 mln tonnini**, mis näitab head taastumist peale Venemaa suunaliste sanktsioonide ja üldise majanduslanguse mõjutusi. Suurima kasvu tegid läbi puistlast (+0,4 mln tonni, +19%), konteinerid (+0,2 mln tonni, +12%), ro-ro (+0,2 mln tonni, +3%) ja segalast (+0,1 mln tonni, +16%). Lastiliikide lõikes langesid: vedellasti (−0,3 mln tonni, −20%) ja mittemerelise (−2 tuh tonni, −6%) mahud.

Puistlasti mahud olid peale 2021. aastat suuremal määral langenud, kuid nüüd on toimunud kasv tänu suurenenud odra (+102%), puidugraanulite (+27%), nisu (+14%) ja lahtise turba veole (+18%). Konteinerkauba maht kasvas ligi 0,2 mln tonni ehk 12% (TEU-des¹⁹ +18% 262 tuh TEU-ni). Konteinerite kasv on tingitud tänu 40-jalaste täis konteinerite suuremale veole. Ro-ro kaubamahus toimus 2023. aastal pärast üheksa aastat kestnud kasvu langus, kuid 2024. aastal nägime veeremi mahtude kasvu. Selle tulemusel oli ro-ro jätkuvalt suurima osakaaluga lastiliik. 2024. aastal moodustas ro-ro kaup ligi 50% kogu kaubamahust, mis on 1 protsendipunkti vähem kui aasta varem. Vedellasti osakaal oli aastatel 2017–2022 vahemikus 29–43%, 2023. aasta langes see 13%-le ja eelmisel aastal 10%-le. Ro-ro kaubad liiguvad eelkõige Soome liinidel (Tallinn-Helsingi, Muuga-Vuosaari) ja suurem osa sellest Helsingi liini reisilaevadega, mistõttu enamus veeremi kasvust kajastub reisisadamate segmendi tuludes. Segalasti maht kasvas 0,1 mln tonni ehk 16% peamiselt terastoodete mahtude kasvu tõttu. Vedellasti mahud vähenesid 20%, mis on tingitud vedelgaasi (LPG) mittetarnimisest 2024. aastal, samas on kasvanud bensiini ja diiselkütuse vedu.

Veosuundade lõikes oli suurem muutus eksportkaupade mahu tõusus 0,5 mln tonni (+9%). Eesti importkaupade maht tõusis 53 tuh tonni võrra (+1%) ja transiitkauba maht langes 61 tuh tonni võrra (−6%). Veosuundade lõikes moodustas kaubamahust 48% eksport, 44% import ja 8% transiit (2023: vastavalt 45%, 46% ja 9%). Transiidi osakaal langes aastaga ligi 1 protsendipunkti võrra.

Meie sadamaid läbiva kauba vedu ei ole oma olemuselt hooajaline. Tavapäraselt on kaubamahu kõikumised seotud turutingimuste muutustega (sh muutustega veetava kauba maailmaturu hindades) ja/või projektipõhiste kaubamahtude volatiilsusega. Eelmisel aastal kasvas kaubamaht eelkõige aasta teises pooles. Kvartalite lõikes oli kõige kiirem kasv neljandas kvartalis — 12% võrreldes aasta varasemaga ja ca 65% kogu aasta kaubamahtude kasvust.

Kaubamaht lastiliikide lõikes

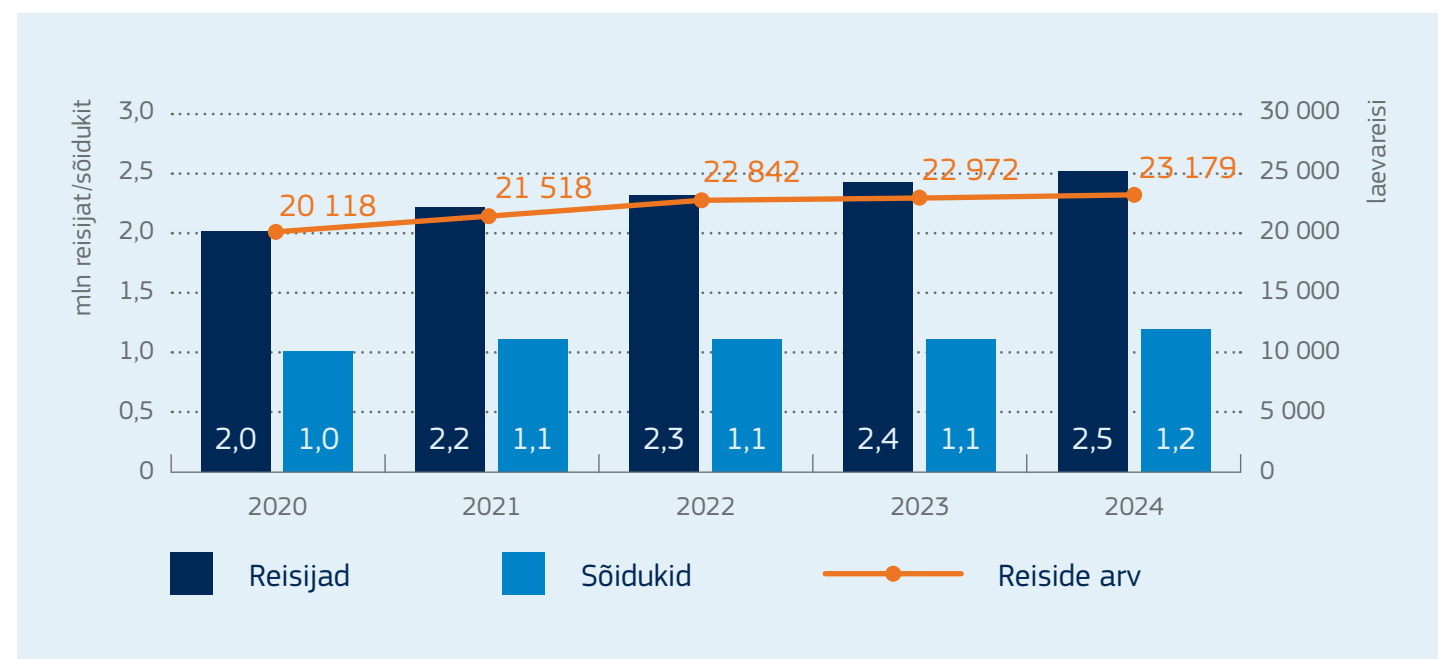
¹⁹ TEU (Twenty-foot Equivalent Unit) — standardühik konteinerite loendamiseks ja konteinerlaevade või konteineriterminalide mahutavuse väljendamiseks. 20 jala pikkune konteiner võrdub ühe TEU-ga.

6.6.3 Üleveoteenus reisiparvlaevadega

TS Laevad teostab Eesti mandri ja suursaarte (Saaremaa ja Hiiumaa) vahelist siseriikliku üleveoteenust reisiparvlaevadega vastavalt Eesti riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule tähtajaga 30.09.2026. 2024. aastal sõlmiti eduka enampakkumise alusel täiendav seitsmeaastane leping kuni 30.09.2033. Teenust osutatakse riigi kinnitatud sõidugraafiku kohaselt üheaegselt kuni nelja reisiparvlaevaga (suveperioodi tipuaegadel kuni viie reisiparvlaevaga). Teenuse eest ettenähtud lepinguline tasu on põhiosas fikseeritud iseloomuga, millest osale kohaldatakse elukalliduse muutust väljendavaid hinnaindekseid. Väiksem osa tulust on muutuvtulu, mis sõltub teostatud reiside arvust. Muutuvtulule kohaldatakse samuti hinnaindeksit. Lepinguline tulu kaetakse piletitulu ja riigilt saadava ühistransporditoetusega, mis katab lepingulise tulu ja saadud piletitulu vahe, seega piletihinna võimalik muutmine riigi poolt ei mõjuta TS Laevade tulu ega kasumit.

2024. aastal tegid parvlaevad kokku 23 179 reisi, ehk 0,9% rohkem kui aasta varem, mille käigus teenindati 2,5 mln reisijat (+2%) ja 1,2 mln sõidukit (+4%). Riigi kui teenuse tellijaga kokkuleppel teostati tagavaralaevaga 420 lisareisi (2023: 484) üleveo võimsuse suurendamiseks.

Reisiparvlaevade tegevusmahud

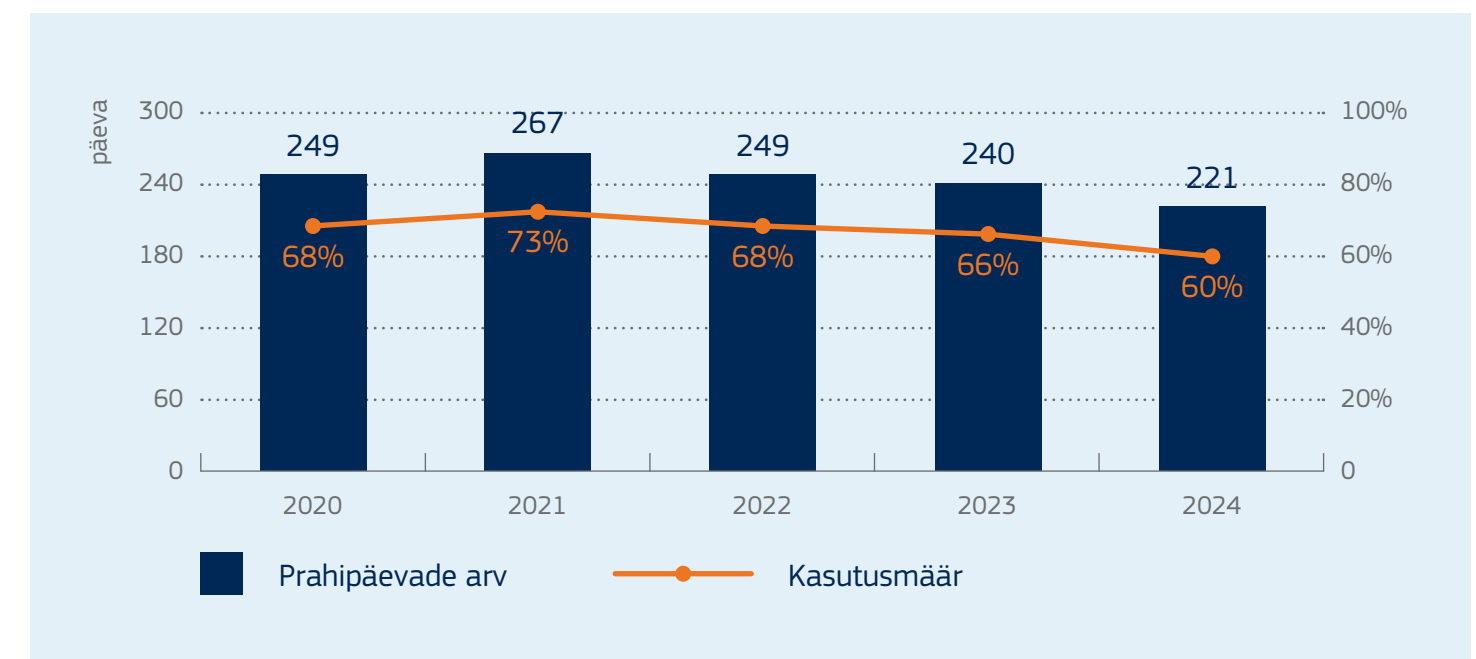
6.6.4 Jäämurdjaja Botnica

Osutame Eesti riigile jäämurdeteenust jäämurdjaga Botnica Soome lahe kaldal asuvate Eesti sadamate jaoks detsembrist kuni aprillini (lepingu tähtaeg on 20.04.2032). 120-päevase hooaja püsitasu indekseeritakse tarbijahinnaindeksi alusel. Jäämurdehooaja välisel ajal rendime jäämurdjat Botnica välja erinevateks merenduse abitöödeks. Hooaja välise töö leidmise võimalusi ja tulusust mõjutab sarnastele eritöödele spetsialiseerunud laevade prahiturg.

Jäämurdehooaja välisel perioodil töötab Botnica erinevates projektides. Alates 2018. aastast oli TS Shippingul prahileping Kanada firmaga Baffinland Iron Mines Corporationiga (edaspidi Baffinland), PANAMAX tüüpi laevade eskortimiseks rauamaagikaevandusest Baffini lahte. 2024. aastal pikendasid pooled lepingut kuni 2028. aastani ja see sisaldab kliendi iga-aastaseid *call* optioone laeva prahtimiseks vähemalt 60 päevaks aastas septembrist detsembrini. 2024. aastal jäi Baffinlandi projekti prahiperiood tavapärasest lühemaks, kuna erinevalt eelnevatest aastatest puudus kliendil vajadus kokkulepitud prahiperioodi pikendamiseks.

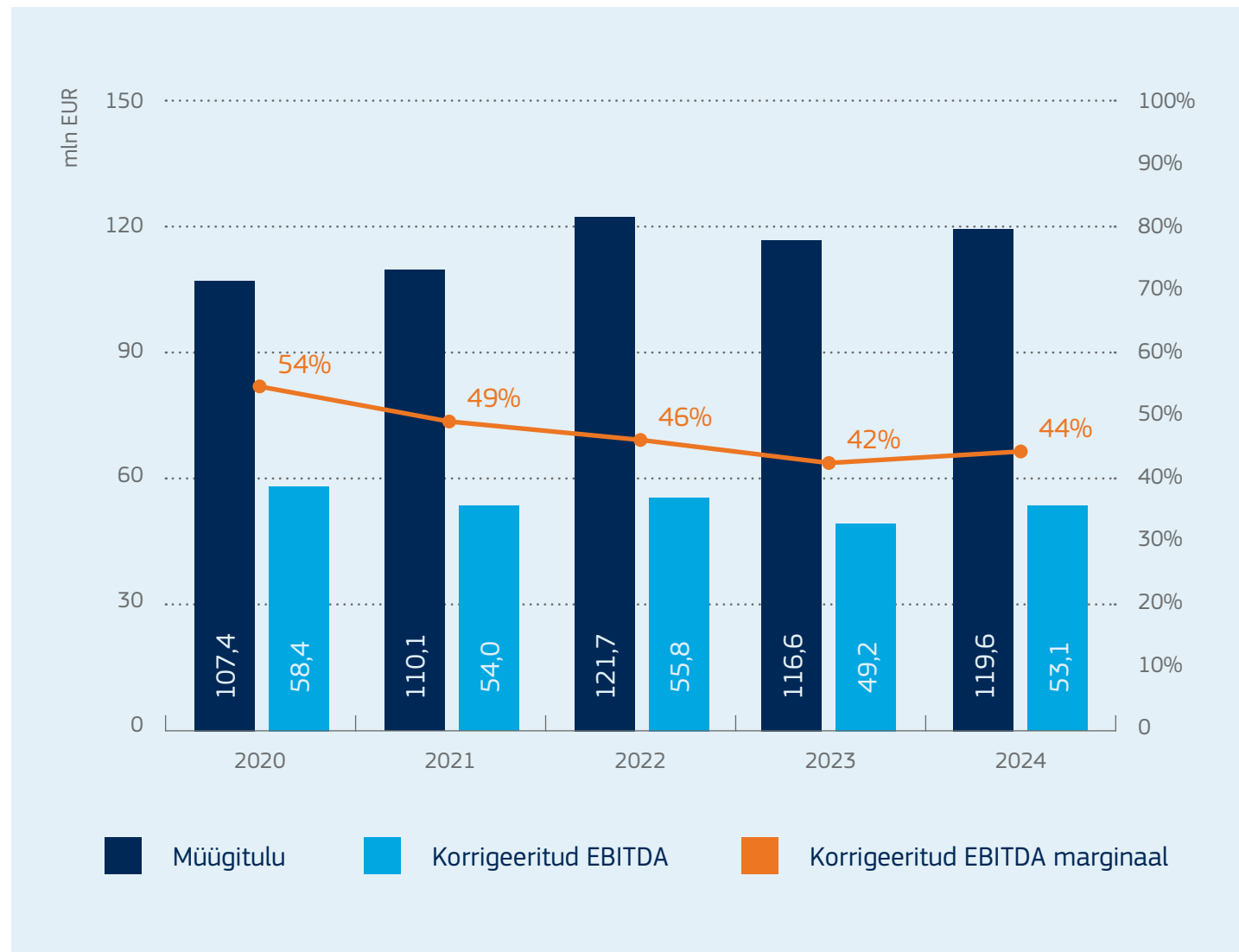
Alates 2024. aasta maist oli laev prahitud ettevõttele BP Exploration Operating Company Ltd, et toetada ettevõtte operatsioone tavaliselt järelevalveta Mungo platvormil Põhjameres. Töid teostades tekkis laeval tehniline rike, mis lühendas planeeritud tööaega. Rike kõrvaldati ja Botnica asus Baffinlandi prahitööle Põhja-Kanadasse õigeaegselt.

MPSV Botnica prahtimine

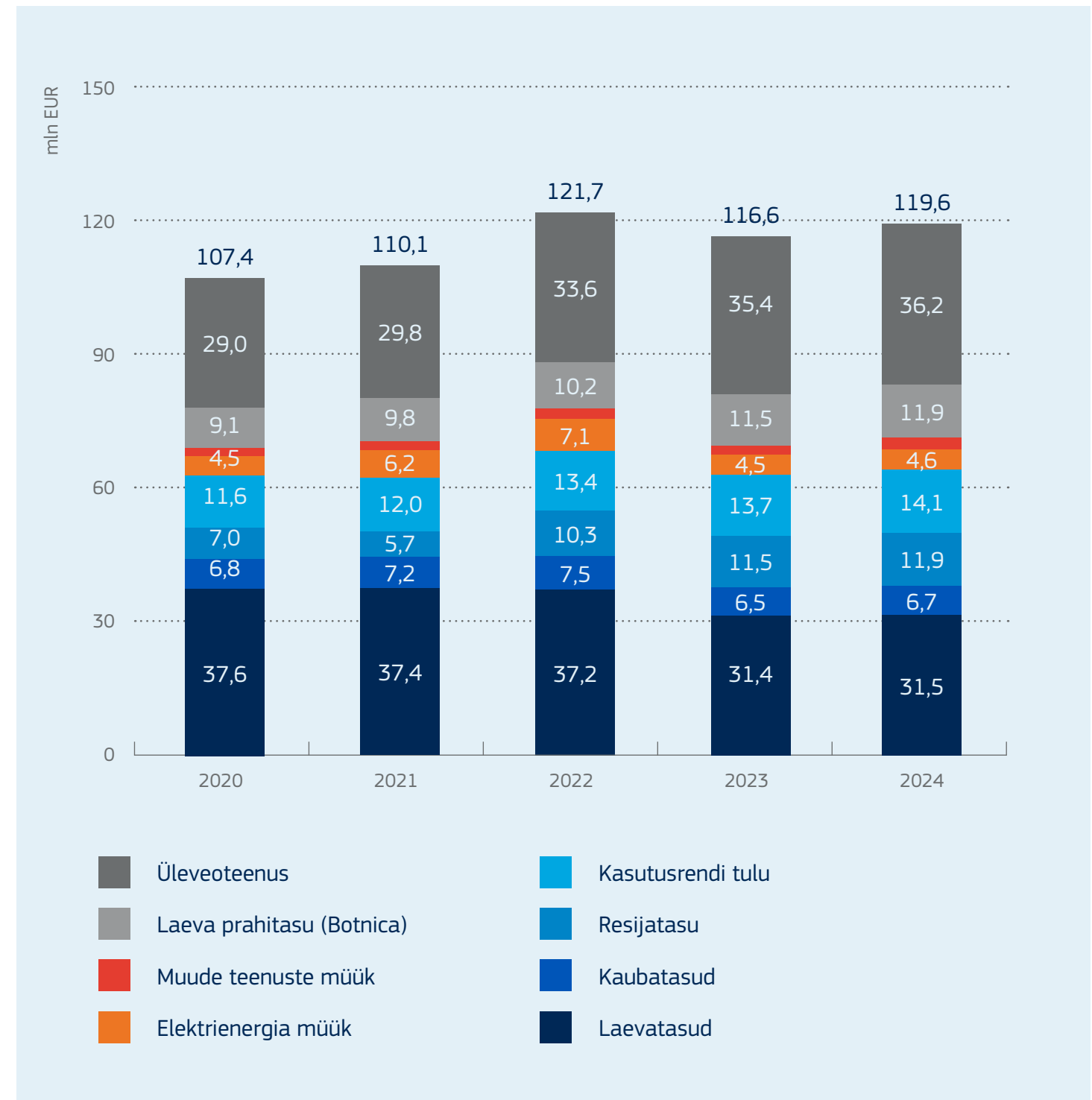
6.7 Tulud ja kulud

Müügitulu ja EBITDA

Tallinna Sadama 2024. aasta konsolideeritud müügitulu oli 119,6 mln eurot, mis on 2,9 mln eurot ehk 3% rohkem kui aasta varem. Korrigeeritud EBITDA kasvas 4,0 mln euro võrra (+8%) 53,1 mln euroni. Kuna korrigeeritud EBITDA kasvas enam kui müügitulu, siis korrigeeritud EBITDA marginaal kasvas 42%lt 44%ni.

Müügitulu liikide lõikes

Müügitulu kasv oli tingitud kõikide tululiikide kasvust. Suuremal määral on tõusnud tulu üleveoteenustelt, muude teenuste müügist, renditulust aga ka reisijatasutuludest. Kasvasid ka laeva prahitasu (jäämurdja Botnica), kauba- ja laevatasud ning elektrienergiast saadav tulu.

Tulu üleveoteenustelt kasvas 0,8 mln euro võrra (+2%) 36,2 mln euronni seoses lepingulise püsitasu muutuvosa indekseerimisega. Reaside arv Mandri-Eesti suursaarte vahel kasvas võrreldes eelmise aastaga 0,9%. **Tulu muudest teenustest** suurenes 0,5 mln eurot (+25%), tulude kasvu peamiseks põhjuseks olid Pakrineeme kai opereerimisest saadavad tulud, mida eelmisel aasta ei olnud. Lisaks kasvasid tulud reklaami müügist ja toitlustamisteenuste osutamisest jäämurdja Botnica prahitöödel. **Renditulu** kasvas 0,4 mln eurot (+3%), kokku 14,1 mln euronni, seda tänu suurmatele tuludele kaubasadamate segmendis (tasude indekseerimine) ja reisiparvlaevade segmendis (reisijate arvu kasv ja tasumäärade tõus kaubanduspindadele). Ka reisisadamate segmendis renditulud kasvasid tänu suurenenud parkimistasudele ja tasude indekseerimisele. **Reisijatasude tulu** tõusis 0,4 mln euro võrra (+4%) 11,9 mln euronni. Reisijatasude tõusu toetas reisijate arvu kasv peamistel liinidel (Tallinn-Helsingi, Muuga-Vuosaari ja Tallinn-Stockholm). **Tulu jäämurdja Botnica prahitasust** kasvas 0,4 mln eurot (+3%) 11,9 mln euronni, seda vaatamata prahipäevade vähenemisele. Botnica prahitasud tõusid tänu kõrgematele prahitasu määradele erinevatel projektipõhistel töödel. **Kaubatasu tulu** kasvas 0,2 mln eurot (+4%), kuna kaubamahud kasvasid 4%. Tulu kaubatasust kasvas eelkõige puistlasti, konteinerite ja veeremi mahtude kasvu tõttu. **Laevatasude tulu** kasvas 0,1 mln eurot (+0%) 31,5 mln euronni. Laevatasude kasvu põhjuseks on suurenenud universaallaevade ja konteinervedajate külastuste arv, lisaks külastas kaubasadamaid rohkem suure mahutavusega bulkereid. Vähenesid suure mahutavusega tankerite külastused kaubasadamates ning reisisadamates kruisilaevade külastuste arv küll tõusis, kuid keskmiselt olid laevad mahutavuselt väiksemad, mis tõi kaasa kruiskülastustega seotud laevatasude mõningase languse. **Tulu elektrienergia müügist** kasvas 0,1 mln eurot (+2%) 4,6 mln euronni. Tulud elektrienergiast kasvasid peamiselt võrguteenuste ja kaldaelektri suurenenud müügikoguste tõttu, samas elektrienergia börsihind veidi langes.

Muud tulud vähenesid 2024. aastal 0,5 mln euro võrra (–21%) 1,7 mln euronni. 2023. aastal kajastati suur viiviste tulu, mis oli peamiselt seotud MPG AgroProduction OÜ pankrotimenetluse algatamisega 2023. aasta novembris.

Põhitegevusega seotud kulud (tegevuskulud, tööjõukulud, finantsvarade väärtuse langus ning põhivara kulum ja väärtuse langus) olid 91,8 mln eurot, kahanedes aastaga 1,4 mln eurot ehk 1%.

Tegevuskulud vähenesid 1,0 mln eurot (–2%), seda eelkõige maksukulude ja muude tegevuskulude vähenemise tõttu.

Maksukulud vähenesid 1,2 mln eurot (–44%) alandatud maamaksumäära tõttu. Muud tegevuskulud vähenesid 0,5 mln eurot (–13%) ja rendikulud vähenesid 0,3 mln eurot (–18%). Mõlema kululiigi languse põhjuseks oli peamiselt jäämurdja Botnica kulude vähenemine. 2023. aastal olid Botnica kulud kõrged seoses ettevalmistusega projektipõhisteks töödeks (näiteks laevatrepi rent). Langes ka elektrienergia kulu (–0,1 mln eurot, –2%). Elektrienergia puhul suurenes ostetud võrguteenuse maht ja elektrienergia maht veidi langes, kulusid aitas vähendada ka börsihinna langus. Reklaamikulud vähenesid 44 tuhat eurot (–18%) reisi- ja kaubasadamate kulude arvelt.

Tegevuskuludest tõusid enim infrastruktuuri jaoks ostetavad teenused (+0,3 mln eurot, +8%) tulenevalt korrashoiu- ja valveteenuste kallinemisest. Ostetud teenuste kulu kasvas 0,3 mln eurot (+6%), kuna suurenesid reisiparvlaevade segmendi sadamatasude kulud. Põhivarade remondikulud kasvasid 0,2 mln eurot (+2%). Suur tõus remondikuludes leidis aset segmendis muud (+0,8 mln eurot), kuna jäämurdjal Botnica ilmnes projektipõhise töö tegemisel tehniline rike. Seda tasakaalustas remondikulude vähenemine kaubasadamates 0,8 mln eurot (eelmisel aastal olid suuremad remonttööd Muuga sadamas seoses kai betoonkonstruktsioonide remondi ja korrosioonkaitsega). Reisisadamate remondikulud kasvasid 0,2 mln eurot, reisiparvlaevade segmendis jäid remondikulud võrdlusperioodiga samale tasemele. Konsultatsiooni- ja arenduskulud suurenesid 0,1 mln eurot (+14%) tulenevalt õigusabi kulude kasvust, mis ületas kaide tehniliste uuringute kulude vähenemist. Kütusekulu kasvas 0,1 mln eurot (+1%) reisiparvlaevade segmenti mõjutanud raskemate jääolude tõttu 2024. aasta alguses. Kindlustuskulud kasvasid 52 tuhat eurot (+6%). Väheväärtusliku vara soetuse ja korrashoiu ning soojuse-, vee- ja kanalisatsiooni kulud oluliselt ei muutnud.

Finantsvarade väärtuse languse kulu vähenes 0,3 mln eurot (–30%) — 2023. aastal oli vastavate kulude kõrge tase seotud MPG AgroProduction OÜ makseraskusega ja sellest tuleneva suuremahulisenõuete allahindamisega.

Tööjõukulud kasvasid 0,5 mln eurot ehk 2% eelkõige preemiade ja ühekordsete tasude arvelt. Kontserni keskmine töötajate arv vähenes aastaga 461-lt töötajalt 438-le töötajale ehk 5,0%.

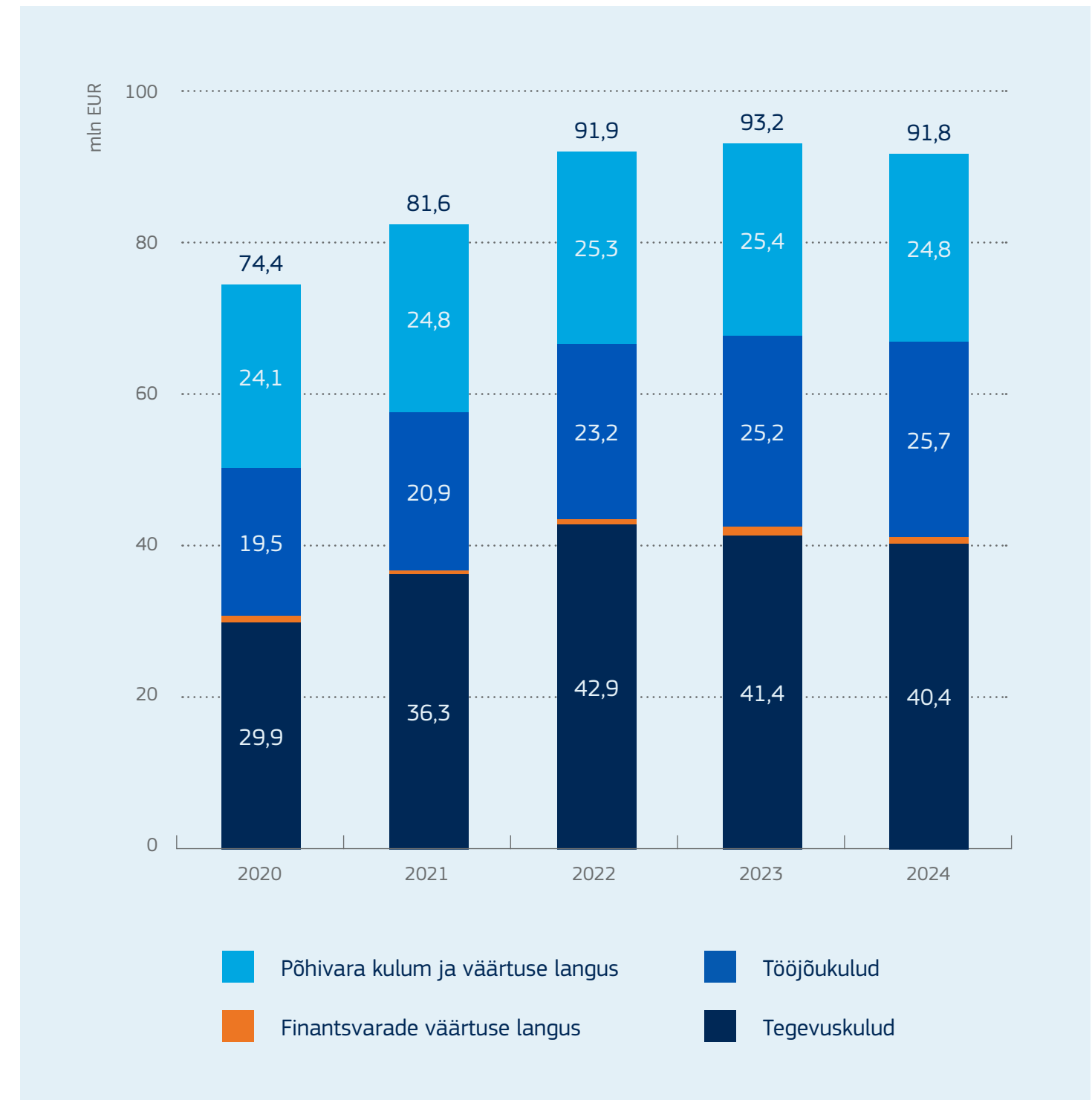
Vähenes **põhivarade kulum ja väärtuse langus** (−0,6 mln eurot ehk −2,2%). 2023. aasta I kvartalis toimus suurem põhivarade ühekordne mahakandmine seoses põhivarade arvele võtmise alampiiri tõstmisega alates 01.01.2023 vastavalt ettevõttele kohalduva avaliku sektori finantsarvestuse regulatsiooni muudatusele. 2024. aastal jäi põhivara mahakandmise mõju madalamaks.

Muud kulud vähenesid 0,7 mln eurot (−63,7%) ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu mõjul, mida varasemal aastal suurendas MPG AgroProduction OÜ makseraskustest tingitud ühekordne viivisenõuete ebatõenäoliseks hindamine.

2024. aasta **ärikasumiks** kujunes 29,1 mln eurot (kasv 4,5 mln eurot, +18%), kuna tulud kasvasid ja kulud kahanesid. Ärikasum kasvas enam kui müügitulu, mistõttu kontserni tegevuse efektiivsust näitav ärikasumi marginaal kasvas 21,1%-lt 24,4%-le. Ärikasum suurenes kõikides segmentides.

Korrigeeritud EBITDA²⁰ kasvas 4,0 mln eurot (+8%) 53,1 mln euronni kaubasadamate ja muud segmenti (jäämurdja Botnica) heade tulemuste tõttu. Sarnaselt ärikasumile toimus korrigeeritud EBITDA kasv kõigis neljas ärisegmendis. Korrigeeritud EBITDA marginaal tõusis 42,2%-lt 44,4%-le.

Põhitegevusega seotud kulud

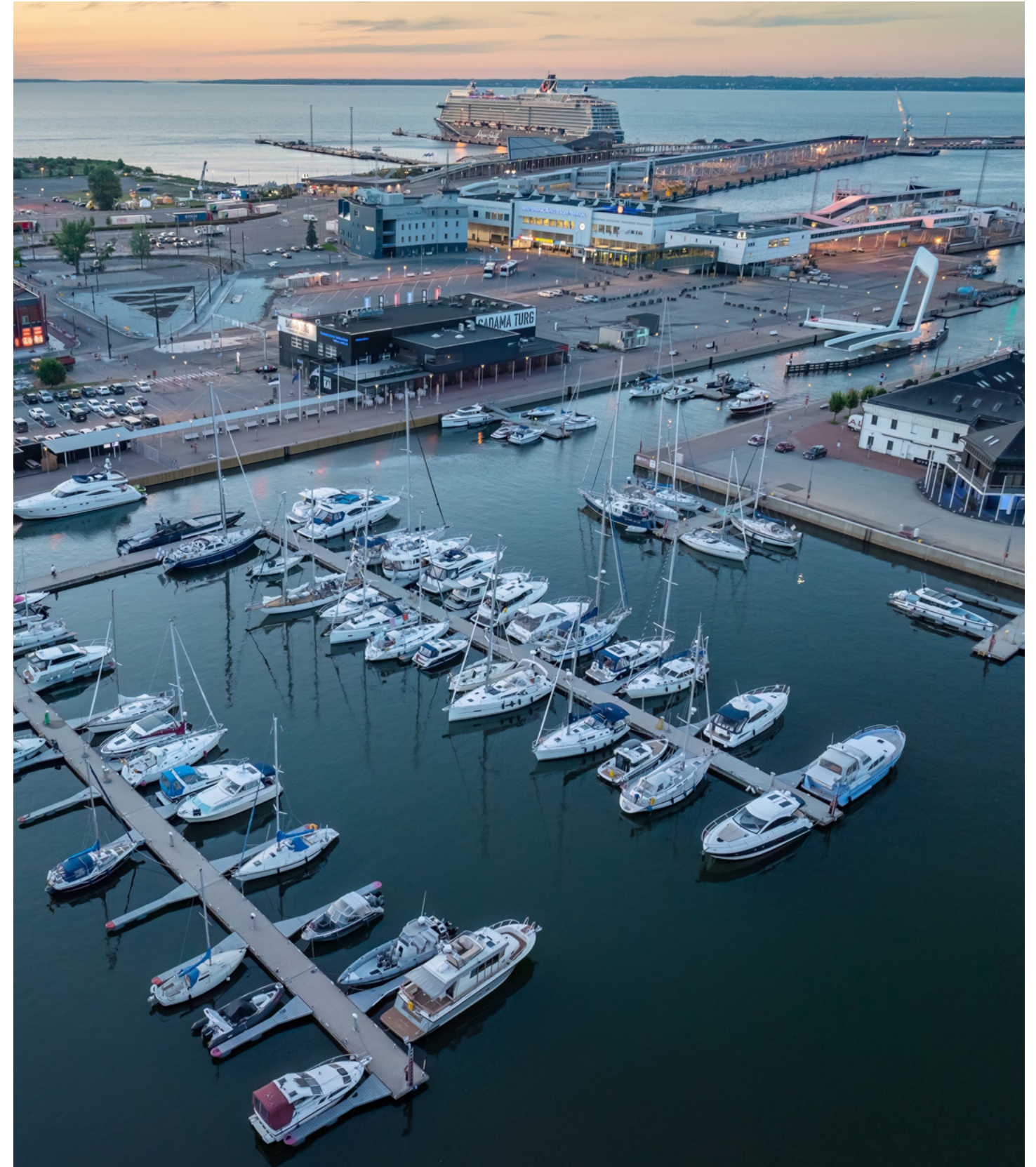
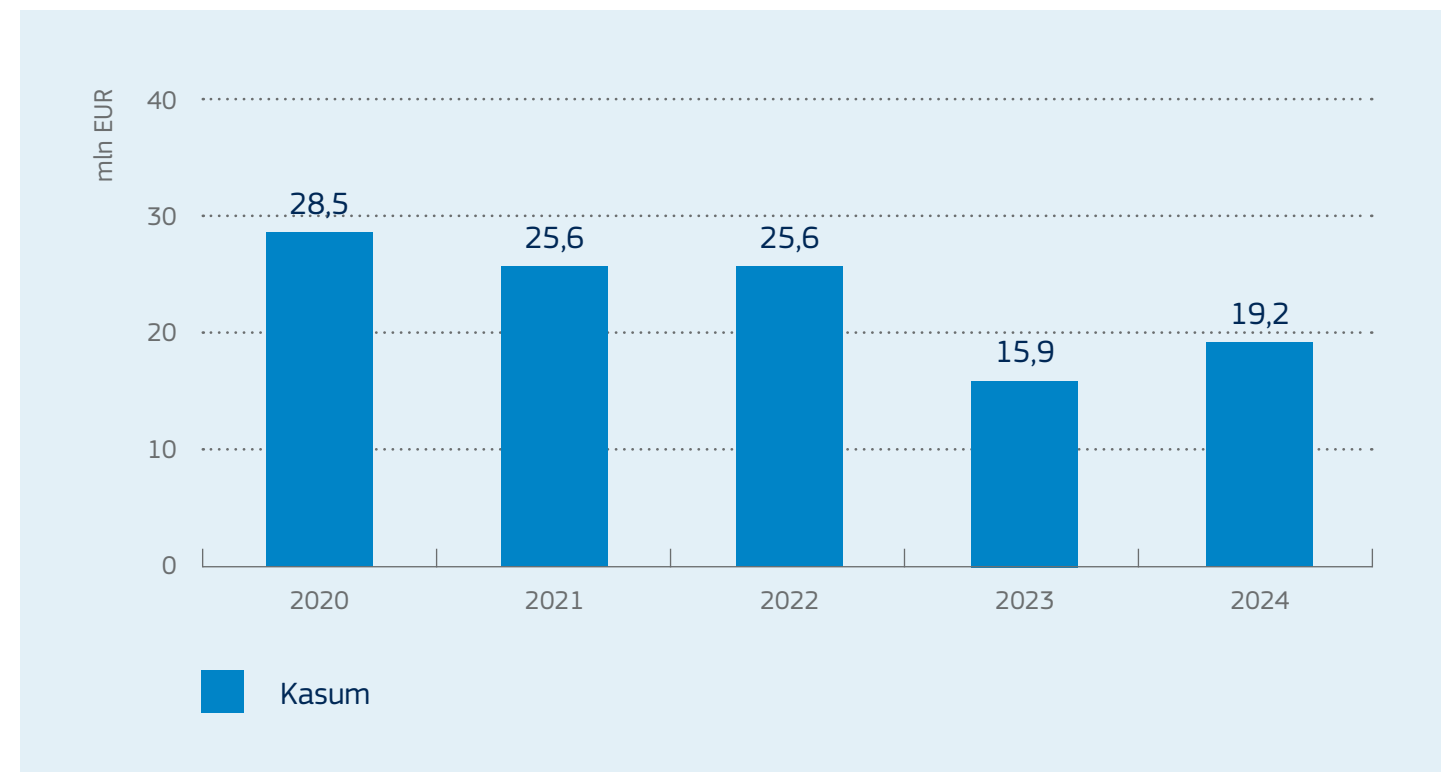
²⁰ Korrigeeritud EBITDA — kasum enne finantstulu ja -kulu, tulumaksu ja kulumit/amortisatsiooni ning vara väärtuse langust, korrigeerituna varade sihtfinantseerimise amortisatsiooniga

6.8 Kasum

Kasumi kujunemist mõjutasid lisaks eelpool toodule nii finantstulud ja -kulud kui ka dividendide tulumaks. Finantskulu suurenes 0,8 mln eurot (+11%), kuna võlakohustused kasvasid. Intressimäärade langus vähendas finantstulusid 0,3 mln eurot (-27%). Kapitali-osaluse meetodil arvestatud kasum sidusettevõtjalt Green Marine oli 0,5 mln eurot (2023: 0,4 mln eurot). Kasum enne tulumaksustamist oli 22,3 mln eurot kasvades 3,4 mln eurot (+18%).

Kontserni 2024. aasta kasumiks kujunes 19,2 mln eurot (+3,3 mln eurot, +21%). Võrreldes tulumaksueelse kasumiga oli kasv väiksem, kuna dividendide tulumaksukulu vähenemine eelmisel aastal oli tingitud edasilükkunud tulumaksu tühistamisest summas 0,1 mln eurot. 2024. aastal maksime dividende 19,2 mln eurot (2023: 19,2 mln eurot).

Kasum

6.9 Segmentide tulemused

Segmentideks on reisisadamad, kaubasadamad, reisiparvlaevad ja muud. Segmentide täpsem kirjeldus on toodud raamatupidamisaruande [lisas 3](#).

Tulu kasvas kõikides segmentides. Enim suurenes tulu kaubasadamate segmendis (+1,2 mln eurot, +4%) ja reisiparvlaevade segmendis (+0,9 mln eurot, +2%). Segmendis muud oli kasv 0,5 mln eurot (+4%) ja reisisadamates kasvas tulu 0,3 mln eurot (+1%). Korrigeeritud EBITDA kasvas suuremal määral kaubasadamate ja muud segmentides, väiksemal määral reisisadamate ja reisiparvlaevade segmendis.

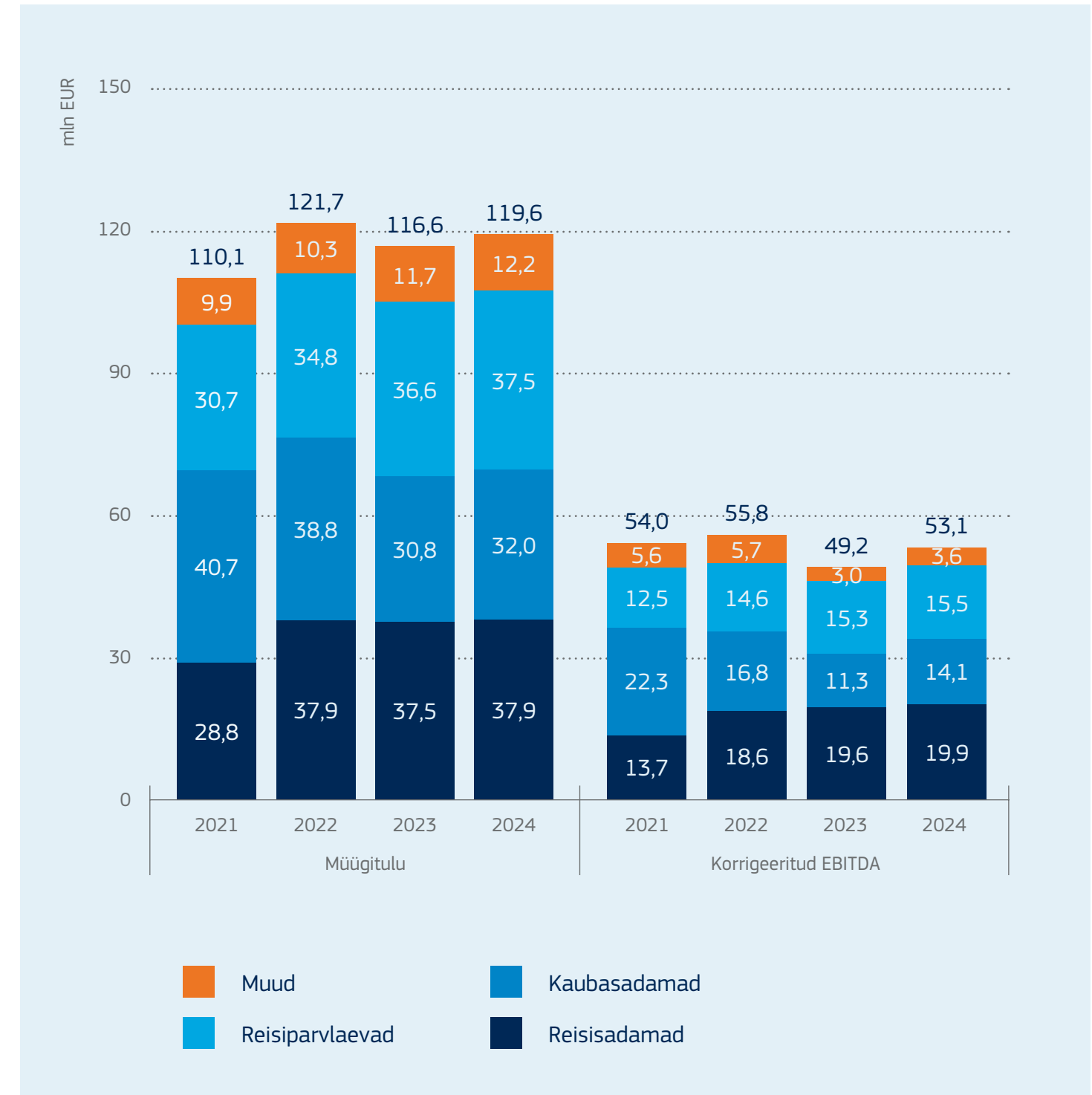
Reisisadamate segmendi müügitulu kasvas reisijatasude, elektrienergia müügi, renditulude ja muude teenuste osas. Reisijatasusid mõjutas suurem reisijate arv. Elektrienergia müügitulu kasvas suurenenud võrguteenuse ja kaldaelektri tarbimise tõttu. Suurenes ka renditulu, mida toetas D-terminalist saadav parkimistulude kasv ja tasude indekseerimine. Laevatasud langesid ja selle põhjuseks olid väiksema mahutavusega kruisilaevade külastused. Samas kruisilaevade külastuste arv kasvas. Reisisadamaid külastas vähem reisilaevu, mis omakorda mõjutas laevatasudest saadavaid tulusid. Kuna reisilaevade külastuste arv vähenes, langes ka veeremi kogus reisisadamates, mis tõi kaasa väikse languse kaubatasudes.

Kaubasadamate segmendi müügitulu kasvu mõjutas laevatasude suurenemine. Suurenes kaubalaevade, eelkõige universaallaevade ja konteinervedajate, külastuste arv ja saabunud laevad olid keskmiselt suuremad (GT ühikutes). Kasvas ka tulu muudelt teenustelt, mis oli seotud 2024. aastal Pakrineeme kai opereerimisest saadavate tuludega. Kasvanud kaubamahtude tõttu kasvasid kaubatasu tulud. Renditulud kasvasid rendi ja hoonestusõiguse tasude indekseerimise tulemusena. Elektrienergia müügitulu veidi vähenes, kuna elektrienergia börsihind langes, müügiimahud püsisid samal tasemel.

Reisiparvlaevade segmendi müügitulu kasvas nii lepinguliste tasumäärade indekseerimise mõjul kui ka tulenevalt suuremast reise arvust (+0,9%).

Muu segmendi müügitulu kasvas, kuigi jäämurdja Botnica projektipõhiste tööde prahipäevade arv langes. Müügitulu suurendasid projektipõhiste tööde kõrgemad prahipäevatariifid.

Segmentide müügitulu ja EBITDA

Korrigeeritud EBITDA kasvas 2024. aastal 4,0 mln eurot (+8%), enim kaubasadamate segmendis (+2,9 mln eurot, +26%). Korrigeeritud EBITDA kasvas muud segmendis 0,6 mln eurot (+21%), reisisadamate segmendis 0,3 mln eurot (+1%) ja reisiparvlaevade segmendis 0,2 mln eurot (+1%). Korrigeeritud EBITDA tõusu toetas kõikide segmentide müügitulude kasv. Kaubasadamate segmendis suurenes korrigeeritud EBITDA müügitulust rohkem, kuna kulusid suudeti vähendada (eelkõige remondikulused). Muud segmenti korrigeeritud EBITDA kasvas müügituludest kiiremini, kuna muud tulud kompenseerisid kulude kasvu, muud kulud

vähenesid ning suurenes kasum kapitaliosaluse meetodil sidusettevõttest Green Marine. Reisisadamate ja reisiparvlaevade segmendis kasvasid nii tulud kui kulud, kuid korrigeeritud EBITDA-d mõjutavate kulude kasv oli väiksem kui tulude kasv.

Korrigeeritud EBITDA marginaal kasvas 42,2%-lt 44,4%-le, peamiselt kasvust segmentides kaubasadamad ja muud.

Tulemused segmentide lõikes

tuhandetes eurodes	2024					2023				
	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muud	Kokku	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muud	Kokku
Müügitulu	37 878	31 959	37 539	12 211	119 587	37 533	30 751	36 633	11 729	116 646
Korrig. EBITDA	19 854	14 148	15 490	3 642	53 134	19 590	11 257	15 304	3 019	49 170
Ärikasum	12 772	6 103	9 730	543	29 148	11 749	3 219	9 726	-64	24 630
Korrig. EBITDA marginaal	52,4%	44,3%	41,3%	29,8%	44,4%	52,2%	36,6%	41,8%	25,7%	42,2%

Muutus 2024/2023

tuhandetes eurodes	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muud	Kokku
Müügitulu	345	1 208	906	482	2 941
Korrig. EBITDA	264	2 891	186	623	3 964
Ärikasum	1 023	2 884	4	607	4 518
Korrig. EBITDA marginaal	0,2%	7,7%	-0,5%	4,1%	2,3%

6.10 Investeeringud ja arenguväljavaated

2024. aastal **investeeris kontsern 38,8 mln eurot**, mis oli 18,1 mln eurot ehk 87% rohkem kui eelneval aastal. Investeeringud sadamapidamisega seotud infrastruktuuri objektidesse ja põhivara soetamisesse ning olemasoleva taristu parendamisesse olid kokku 36,7 mln eurot. Jäämurdjaga Botnica seotud investeeringud olid 0,1 mln eurot ja reisiparvlaevadega seotud investeeringud 2,1 mln eurot.

2024. aasta suurim investeering oli seotud Paldiski Lõunasadama uue meretuuleparkide kai ja 10 ha suuruse tagala ala ehituse jätkamisega. Muuga sadamas oli suurim investeering kai rekonstrueerimisse, et tagada suurte konteinerlaevade häireteta vastuvõtmine. Vanasadamas investeeriti uue A-terminali, A-terminali välisruumi, peamaja ja parkimismaja projekteerimisse, veeühendustorustikuga liitumisse, reisilaevade liikluse parandamisesse (kai 5 ramp). Investeeriti ka tarkvara arendusse, andmesalvestuse laiendusse ja raadioside uuendusse. Jäämurdjal Botnica suuremaid investeeringuid ei tehtud. Reisiparvlaevade puhul olid olulisemateks investeeringuteks peamasinate vahetus (RPL Piret), plaanilised dokitööd (Töll), peamasinate jahutite vahetus ja kriitiliste seadmete soetus.

2025. aastaks planeeritud investeeringutest on suurimaks Paldiski Lõunasadamasse uue kai ja 10 ha suuruse tagalaala ehituse jätkamine. Kai ja tagalaala ehitustööd lõpetatakse eeldatavalt 2025. aasta lõpus ja kasutusvalmiduse tähtaeg on 2026. aasta veebruaris. Uus kai võimaldab hakata Paldiskist teenindama meretuuleparkide ehitamist ja olla partneriks nende hooldamisel. Kaid saab kasutada ka militaartranspordi eesmärgil, mis omakorda võimaldab suurendada kaupade ja sõidukite meretranspordi üldist võimekust.

Vanasadamas jätkatakse uue A-terminali, A-terminali välisruumi, sadama peamaja ja parkimismaja projekteerimisega ning reisilaevade liikluse parandamisega. Lisaks investeeritakse hooneautomaatika üleviimisesse uuele süsteemile ja kruisikaide valgustite asendamisesse LED valgustusega.

Muuga sadamas jätkatakse kai rekonstrueerimist, et tagada suurte konteinerlaevade häireteta vastuvõtmine ja võimaldada tulevikus kaldaelektri pakkumist laevadele. Jätkatakse hooneautomaatika üleviimist uuele süsteemile. Investeeritakse LNG laevasid vastu võtvasse kaisse ning osade kaide välisvalgustuse üleviimisesse LED lahendusele.

Investeeringud

Jäämurdjäl Botnica plaanitakse uuendada kraanat ja tehakse tehnilisi parendustöid. Reisi- parvlaevade puhul on suurimad investeeringud parvlaevade plaanilised dokitööd, vahetatakse välja RPL Leiger kaks peamasinat, ja uuendatakse reisiparvlaevade tehnilisi seadmeid. Samuti investeeritakse laevade pileti-, kassa, läbipääsusüsteemi ja kodulehe arendusse.

Investeeritakse ka IT-sse — nii tark- kui ka riistvarasse.

Lisaks teeme igal aastal olulisi **uuringu- ja arenguväljaminekuid**, 2024. aastal kokku summas 0,28 mln eurot (2023: 0,37 mln eurot). Uuringu- ja arenguväljaminekud olid seotud peamiselt reisi- ja kaubasadamate kaide tehniliste uuringutega.

2025. aastal ootame reisijate arvu taastumise jätkumist. Kaubamahtudes on Vene-Ukraina sõja mõjudest tingitud langus realiseerunud ja 2025. aasta saab olema mõjutatud ennekõike sellest, milliseks kujuneb üldine majanduslik olukord Eestis ja peamiste kaubanduspartnerite juures. Müügituludes näeme mõõdukat kasvuvõimalust. Tegevuskulude osas näeme samuti kasvu, kuid müügitulude kasvust väiksemas mahus. Finantskulused mõjutab üldine intressimäärade langus. Eeldame, et kontserni ärikasum kasvab, kuid puhaskasumit mõjutab dividendide tulumaksukulu suurenemine tulenevalt tulumaksumäära muutumisest. Prognosime 2025. aastal sadamategevusega seotud investeeringute vähenemist, kuna Paldiski meretuuleparkide kaide investeeringute maht väheneb võrreldes 2024. aastaga.

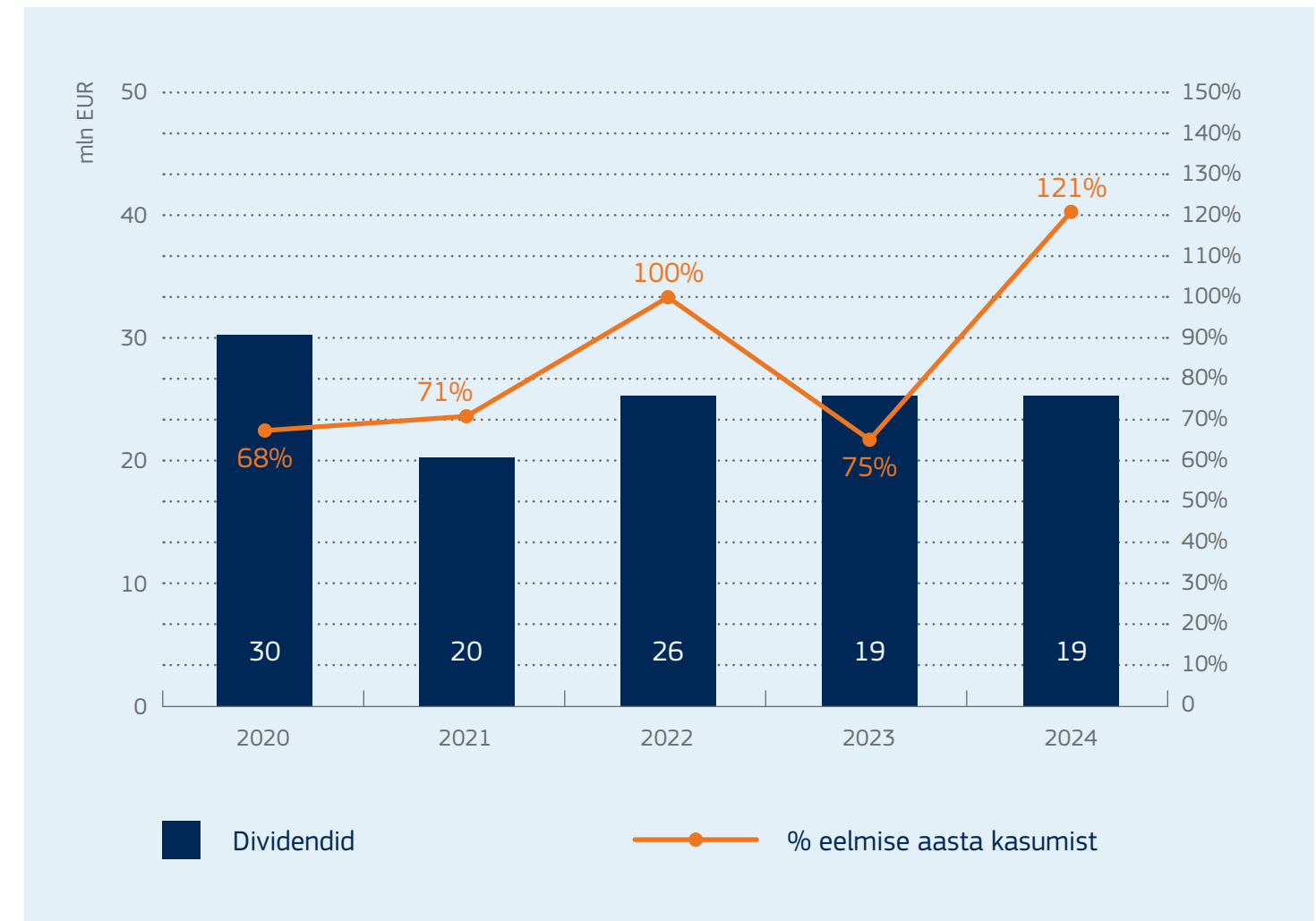
6.11 Dividend

Tallinna Sadama **dividendipoliitika** seab eesmärgiks maksta netodividende **vähemalt 70% eelmise aasta kasumist**, sõltuvalt turutingimustest, ettevõtte kasvust ja arenguplaanidest, arvestades vajadust säilitada mõistlik likviidsus ning pidades silmas ühekordsete tehingute mõju.

2024. aastal maksime aktsionäridele dividendi 0,073 eurot aktsia kohta, kokku summas 19,199 mln eurot ehk 121% eelmise aasta kasumist. Dividendiõiguslike aktsionäride nimekiri fikseeriti 10.05.2024 (ex-päev 09.05.2024) ja dividendid maksti aktsionäridele välja 17.05.2024 Nasdaq CSD vahendusel. 2023. aastal maksime aktsionäridele dividendidena välja 19,199 mln eurot ehk 0,073 eurot aktsia kohta (75% kasumist).

Täpsemalt raamatupidamise aastaaruande [lisas 19](#).

Dividendimaksed

6.12 Aktsia ja aktsionärid

Tallinna Sadam noteeriti Nasdaq Tallinna börsil Balti põhinimekirjas 13.06.2018, aktsia kauplemistähis on TSM1T ja ISIN kood EE3100021635. Ettevõtte on kokku 263 000 000 lihtaktsiat, millest 176 295 032 ehk 67,03% kuulub Eesti Vabariigile. Aktsia nimiväärtus on 1 euro. Iga aktsia annab üldkoosolekul hääletamisel ühe hääle.

Aktsia avamishind 2024. aasta alguses oli 1,13 eurot. Seisuga 31.12.2024 oli aktsia sulgemishind 1,056 eurot. Ettevõtte **turuväärtus** seisuga 31.12.2024 oli **277,73 mln eurot** (31.12.2023: 296,66 mln eurot).

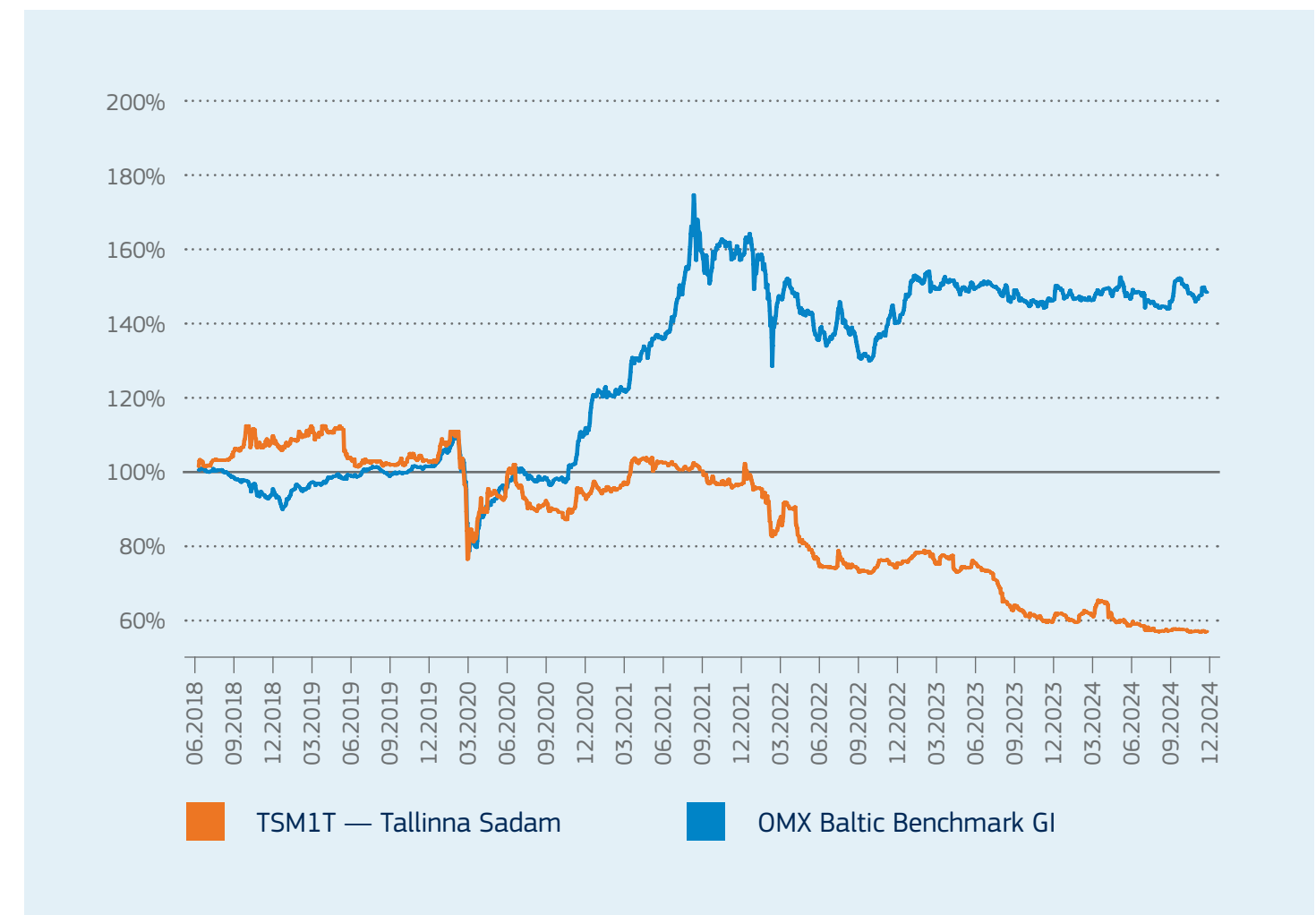
Tallinna Sadama aktsia sulgemishinna dünaamika ja kaubeldud aktsiate käive alates Nasdaq Tallinna börsil noteerimisest 13.06.2018 kuni 31.12.2024

Allikas: nasdaqbaltic.com

Tallinna Sadama aktsia hinna dünaamika võrdluses OMX Baltic Benchmark GI indeksiga 13.06.2018 kuni 31.12.2024

Allikas: nasdaqbaltic.com

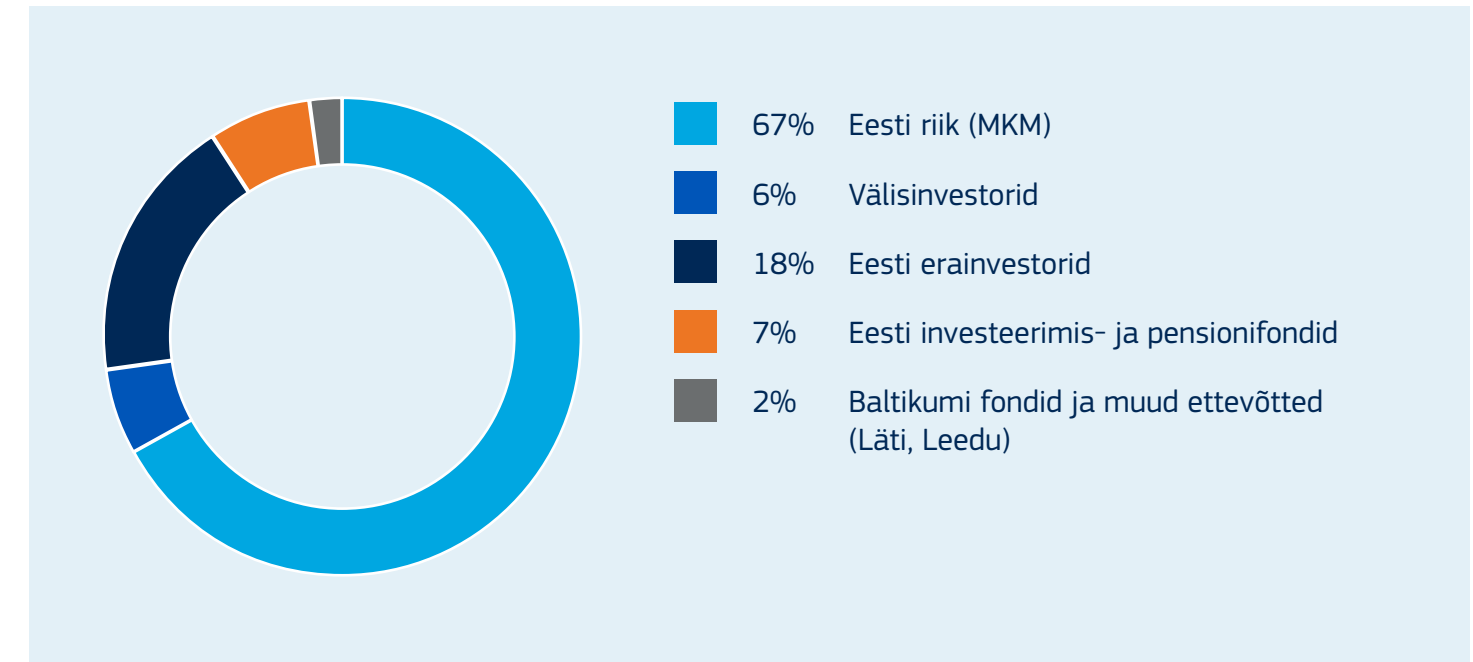
2024. aastal tehti kokku 45 721 tehingut (2023: 64 198) 10,7 mln Tallinna Sadama aktsiaga (2023: 14,3 mln aktsiaga) ja **tehingute käive oli 11,7 mln eurot** (2023: 19,2 mln eurot).

Seisuga 31.12.2024 oli ettevõttel **23 464 aktsionäri** (31.12.2023: 24 174), kellest üle 5% osalust omas ainult Eesti Vabariik (Kliimaministeriumi kaudu).

Viis suurimat aktsionäri seisuga 31.12.2024

Aktsionäri nimi	Aktsiate arv	Osalus, %
Kliimaministerium	176 295 032	67,0%
Euroopa Rekonstruktsiooni ja Arengupank (EBRD)	9 350 000	3,6%
SEB Pensionifond 55+	6 484 365	2,5%
LHV Pensionifond L	3 217 828	1,2%
Interactive Brokers LLC Client Omnibus (USA)	2 123 814	0,8%

Aktsionäride struktuur seisuga 31.12.2024

Aktsionäride struktuuris on võrreldes 2023. aasta lõpuga toimunud mõningaid muutusi. Eesti, Läti ja Leedu investeerimis- ja pensionifondide osalus on vähenenud kokku 1,5% võrra (-4,2 mln aktsiat), Eesti erainvestorid on suurendanud osalust 17%-lt 18%-le (+4,3 mln aktsiat).

7 Ühingujuhtimine

Tallinna Sadama juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Tallinna Sadama nõukogu ja juhatus lähtuvad oma tegevuses ettevõtte strateegiast, väärtustest, kehtivast seadusandlusest ja **Hea Ühingujuhtimise Tava** (edaspidi ka HÜT) põhimõtetest. HÜTi põhimõtetega seotud erisused Tallinna Sadama tegevuses on esitatud ning põhjendatud tegevusaruande punktis 7.11.

Eesti Vabariigi kui **enamusaktsionäri peamised eesmärgid** seoses osalusega Tallinna Sadamas on:

- optimaalse ja stabiilse omanikutulu teenimine läbi ettevõtte kasumliku ja efektiivse majandustegevuse igas valitud tegevusvaldkonnas;
- ettevõtte äriplaneerimine riiklike strateegiliste eesmärkide saavutamisel (sh vähendada oma tegevuse negatiivset mõju keskkonnale ning ettevõtte kestliku arengu tagamisel püüelda kliimaneutraalsuse poole aastaks 2050), arvestades ettevõtte tegevusvaldkonda ja ärilisi huve ning ettevõtte suhtes kohaldatavaid seadusi ning regulatsioone;
- heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning eeskujuliku ärikultuuri elluviimine ja edendamine;
- arvestades kehtestatud sanktsioone ja piiranguid mitte omada ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega.

7.1 Üldkoosolek

Üldkoosolek on Tallinna Sadama kõrgeim juhtimisorgan, mille **esmased ülesanded** on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, nõukogu liikmete nimetamine ja nõukogu esimehe valimine, tagasikutsumine ja tasustamistingimuste määramine (nimetamiskomitee ettepanekul), omaniku ootuste kehtestamine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, aktsiaoptsooniprogrammi kinnitamine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine, nõukogu töökorra kehtestamine, teises äriühingus olulise osaluse omandamine või võõrandamine, tüdarettevõtete juhtimise ja aruandluse põhimõtete kehtestamine ning muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Korraline üldkoosolek toimub kord aastas mitte hiljem kui nelja kuu jooksul majandusaasta lõppemisest. Üldkoosoleku päevakord, juhatuse ja nõukogu ettepanekud, otsuste eelnõud ja muud asjakohased materjalid tehakse aktsionäridele kättesaadavaks hiljemalt kolm nädalat enne üldkoosolekut ettevõtte veebilehel ja börsiteate kaudu. Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse aktsiaraamatu alusel seitse päeva enne üldkoosoleku toimumist. Iga aktsia annab selle omanikule aktsionäride üldkoosolekul ühe hääle. Ühelgi aktsionäril ei ole aktsiaid, mis annaksid talle spetsiifilised kontrolli- või hääleõigused.

2024. aastal toimus üks korraline aktsionäride üldkoosolek, erakorralisi üldkoosolekuid ei toimunud. 25. aprillil 2024 toimunud üldkoosolekul kinnitati 2023. aasta majandusaasta aruanne, kasumi jaotamine (sh dividendide maksmine kokku summas 19,199 mln eurot), pikendati nimetamiskomitee väikeaktsionäride esindajate volitusi järgmiseks viieks aastaks, määrati nimetamiskomitee liikmetele koosolekutel osalemise eest tasu, kinnitati aktsionäride ootused. Aktsionäride üldkoosoleku otsuseid hääletasid aktsionärid, kellele kuuluvate aktsiatega oli esindatud 183 308 771 häält, mis moodustasid 69,70% kõigist aktsiatega esindatud häältest (sh enne üldkoosolekut kirjalikult hääletanud aktsionärid). Üldkoosolekul osalesid ettevõtte esindajatena: nõukogu esimees Riho Unt, juhatuse esimees Valdo Kalm, juhatuse liige ja finantsjuht Andrus Ait, turundus- ja kommunikatsiooniosakonna juhataja Sirle Arro, õigusosakonna juhataja Erly Lüdig. Aktsionäride üldkoosolekute materjalid ja otsused on avaldatud Tallinna Sadama veebilehel www.ts.ee.

Eesti Vabariik (alates 01.07.2023 Kliimaministeeriumi ja eelnevalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu) omab Tallinna Sadamas 67,03%-list osalust, 32,97% aktsiatest kuulub Eesti- ja rahvusvahelistele investeerimisfondidele, pankadele, pensionifondidele ning jaeinvestoritele. Aktsionäride struktuur ja ülevaade suurimatest aktsionäridest seisuga 31.12.2024 on esitatud tegevusaruande [punktis 6.12](#).

7.2 Nõukogu

Nõukogu vastutab ettevõtte tegevuste planeerimise eest, korraldab ettevõtte juhtimist ja teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu on aruandekohustuslik üldkoosoleku ees. Tallinna Sadama nõukogus on 6–8 liiget, kes määratakse ametisse kuni viieks aastaks. Vähemalt pooled nõukogu liikmetest (31.12.2024: 5/7, sh nõukogu esimees) on sõltumatud vastavalt Hea Ühingujuhtimise Tava lisas toodud tingimustele. Nõukogu tööd juhib nõukogu esimees.

Nõukogu liikmete nimetamiseks teeb üldkoosolekule ettepaneku Tallinna Sadama nimetamiskomitee, kes teeb ühtlasi ettepanekuid ka nõukogu liikmete arvu ja neile makstava tasu kohta. Nimetamiskomitee tegevust kirjeldab lähemalt tegevusaruande punkt 7.5.

Nõukogu pädevuses on kontserni aastaeelarve ning majandusaasta aruande kinnitamine, samuti kontserni strateegia, eesmärkide ning arengusuundade kinnitamine. Lisaks käsitleb nõukogu oma koosolekutel kontserni põhitegevusega seotud riske, erinevatest regulatsioonidest tulenevaid fookusteemasid, samuti investeringuid ja suuremahulisi finantseerimisi, aga ka muid äritegevust puudutavaid olulisi küsimusi.

Nõukogu koosseis oli seisuga 31.12.2024: Riho Unt (esimees), Marek Helm, Maarika Honkonen, Kaur Kajak, Risto Mäeots, Veiko Sepp ja Ain Tatter. HÜTi lisas toodud sõltumatuse tunnustele vastavad nõukogu liikmed on Riho Unt, Marek Helm, Maarika Honkonen, Risto Mäeots, Veiko Sepp. Kõigi nõukogu liikmete volituste tähtaeg on 30.06.2025.

Nõukogu liikmete hulgas ei ole endisi Tallinna Sadama ega selle tütarettevõtete juhatuse liikmeid.

Nõukogu töökorraldus toimub üldkoosolekul kinnitatud nõukogu töökorra kohaselt. Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele. 2024. aastal toimus 11 nõukogu koosolekut

(2023: 9 koosolekut). Nõukogu töökord ja aktsionäride üldkoosolekule esitatavad nõukogu aruanded (Tallinna Sadama konsolideeritud majandusaasta aruande ja nõukogu tegevuse kohta) on avalikustatud Tallinna Sadama veebilehel.

Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud riigivaraseaduse (edaspidi ka RVS) §-s 85. Nõukogu liikme tasu suuruse kehtestab üldkoosolek, lähtudes nimetamiskomitee ettepanekust ja 2022. aastal üldkoosoleku poolt kinnitatud nõukogu ja juhatuse tasustamispõhimõtetest. Nõukogu liikmele kehtestatud kuutasu suuruseks on 1000 eurot kuus ning esimehele kehtestatud kuutasu suuruseks 2000 eurot kuus. Nõukogu liikmele ei maksta tasu selle koosoleku toimumise kuu eest, mil ta nõukogu otsuste vastuvõtmisel ei osalenud. Lisatasu makstakse nõukogu tööorgani ehk auditikomitee või tasustamiskomitee töös osalevatele nõukogu liikmetele. Kokku arvestati nõukogu liikmetele 2024. aastal erinevaid tasusid 105,5 tuh eurot (2023: 103,4 tuh eurot), sh nõukogu liikme tasu 94,5 tuh eurot (2023: 93,5 tuh eurot). Lahkumishüvitist ega teisi lisatasusid (peale tasu nimetatud komiteede tegevuses osalemise eest) Tallinna Sadama nõukogu liikmetele ei maksta.

Tallinna Sadam on nõukogu liikmetega **seotud osapooltega** teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande [lisas 24](#). Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel tingimustel, mis on võrdsed mitteseotud isikute omadega. 2024. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole Tallinna Sadama nõukogu liikmed teavitanud ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist. **Huvide konflikti riski** tekkimisel on riskile avatud nõukogu liige ennast päevakorrapunkti arutelult ja otsustamisest taandanud. Nõukogu liikmetele laieneb kontserniülene huvide konflikti vältimise kord (sh ettevõtte oma ärihuvide deklareerimise kohustus) ning äriseadustikus sätestatud konkurentsikeeld.

Nõukogu koosseis:

RIHO UNT

Nõukogu esimees

Riho Unt on nõukogu liige alates 2020. aasta juulist. Hetkel töötab ta fondijuhtimise ja finantsnõustamise valdkonnas. Eelnevalt on olnud SEB Grupi vanemnõunik ja SEB Eesti juht. Omab 20-aastast kogemust pangandussektoris ning pikaajalist kogemust rahvusvahelises juhtimises.

MAREK HELM

Nõukogu liige

Marek Helm on nõukogu liige alates 2022. aasta juulist. Helm on GScan OÜ juhatuse esimees. Ta omab pikaajalist kõrgetasemelist kogemust digitaalse tehnoloogia rakendamises ja eestvedamises ASi Nortali kesk-ida ja aafrika regiooni ärijuhina, erinevatelt juhtivatelt positsioonidelt Maksu- ja Tolliametis juhina, Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekanclerina, Politsei- ja Piirivalveameti ühendamise juhina ja Siseministeeriumi sisejulgeolekupoliitika osakonna juhina.

VEIKO SEPP

Nõukogu liige

Veiko Sepp on nõukogu liige alates 2020. aasta juulist. Sepp on AS Levira juhatuse liige, ta on eelnevalt olnud Ericsson Eesti AS juhatuse esimees ja töötanud juhtivatel ametikohtadel telekommunikatsiooni valdkonnas. Ta omab pikaajalist rahvusvahelist kogemust telekommunikatsiooni ja logistika digitaliseerimise valdkondades, sh aasias.

MAARIKA HONKONEN

Nõukogu liige

Maarika Honkonen on nõukogu liige alates 2018. aasta aprillist. Honkonen on partner Baltic Hospitality Forumis ja ettevõttes New Seven OÜ, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri nõukogu liige ning Eesti Mentorite Koja asutajaliige ja tippjuhtide mentor. On eelnevalt olnud Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu tegevjuht, ERGO Insurance SE juhatuse liige ning Kindlustusseltside Liidu ja Ergo Funds AS nõukogu liige.

KAUR KAJAK
Nõukogu liige

Kaur Kajak on nõukogu liige alates 2022. aasta aprillist. Kajak on Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekanstler ja AS Eesti Raudtee nõukogu liige. Omab pikaajalist kogemust töötades erinevatel positsioonidel Tehnilise Järelevalve Ametis ning Päästeametis. On olnud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor.

AIN TATTER
Nõukogu liige

Ain Tatter on Kliimaministeeriumi teede- ja raudteede osakonna juhataja ning AS Eesti Loots nõukogu liige. Ta omab 20-aastast kogemust riigi osalusega infrastruktuuriettevõtete strateegilises juhtimises — ta on olnud nõukogu liige ettevõtetes AS Saarte Liinid, AS Eesti Teed ja AS Eesti Raudtee.

RISTO MÄEOTS
Nõukogu liige

Risto Mäeots on nõukogu liige alates 2022. aasta juulist. Mäeots on AS Magnetic MRO juhatuse esimees ning Eesti Lennundusklastri asutaja ja nõukogu liige. Ta alustas Magnetic MRO mehhaanikuna ja omab 15-aastast kogemust lennunduses ja masinaehituses.

Nõukogu liikme nimi	Nõukogu liikme volituste periood	2024. a koosolekutel osalemine			2024. a makstud tasud eurodes		
		Nõukogu	Auditikomitee	Tasustamiskomitee	Nõukogu	Auditikomitee	Tasustamiskomitee
Riho Unt	01.07.2020–30.06.2025	11/11	5/5	5/5	24 000	1 250	1 250
Maarika Honkonen	17.04.2018–30.06.2025	11/11	5/5	-	12 000	1 250	0
Veiko Sepp	01.07.2020–30.06.2025	11/11	-	5/5	12 000	0	1 875
Kaur Kajak	26.04.2023–30.06.2025	11/11	5/5	-	12 000	1 250	0
Ain Tatter	01.07.2023–30.06.2025	10/11	-	5/5	11 500	0	1 250
Marek Helm	01.07.2023–30.06.2025	10/11	5/5	-	11 000	1 875	0
Risto Mäeots	01.07.2023–30.06.2025	11/11	-	4/5	12 000	0	1 000
					94 500	5 625	5 375

Ülevaade Tallinna Sadama nõukogu liikmete ja nende lähedaste isikute²¹ omatavatest Tallinna Sadama aktsiatest seisuga 31.12.2024:

Nõukogu liikme nimi	Omab Tallinna Sadama aktsiad seisuga 31.12.2024	
	Isiklikult (tk)	Lähedaste isikute kaudu (tk)
Riho Unt	0	10 000
Risto Mäeots	0	0
Marek Helm	0	0
Maarika Honkonen	0	0
Kaur Kajak	0	0
Ain Tatter	0	0
Veiko Sepp	7 526	2 500
KOKKU	7 526	12 500

²¹ Vastavalt turukuritarvituse määruse definitsioonile (EL 596/2014 I art. 3 p.1 lg 25).

7.3 Auditikomitee ja siseaudit

Tulenevalt audiitortegevuse seadusest on ettevõtte moodustanud auditikomitee, mis on nõukogu nõuandev organ ning mille ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandus-informatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrollisüsteemi arendamise ja toimimise tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorettevõtte ja audiitorühingut esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitortegevusega seotud nõuetele. Auditikomitee esitab lähtuvalt oma ülesannetest nõukogule ettepanekuid ja soovitusi. **Komitee koosseisus** on neli liiget ning liikmed nimetab nõukogu. Seisuga 31.12.2024 olid auditikomitee liikmeteks: Marek Helm (esimees), Maarika Honkonen, Kaur Kajak ja Riho Unt.

Auditikomitee lähtub oma tegevuses audiitortegevuse seadusest ja nõukogu poolt kinnitatud töökorrast. Auditikomitee töövormiks on koosolekud ning 2024. aastal toimus 5 auditikomitee koosolekut (2023: 5 koosolekut). Komitee liikmed osalesid täiskoosseisus kõigil toimunud koosolekutel.

Auditikomitee liikmete tasumäärad on kehtestatud 25.04.2022 üldkoosoleku poolt kinnitatud tasustamispõhimõtetes ja on 25% nõukogu liikme tasust, esimehel 1,5 kordne tasumäär koosoleku kohta (liikme tasu 250 eurot, esimehel 375 eurot). Kui komitee liige koosolekul ei osale, siis talle vastava kuu eest tasu ei maksta.

Tallinna Sadamas on moodustatud **siseauditi üksus**, kes tegutseb kontserniüleselt. Siseauditi osakond allub funktsionaalselt nõukogule, kes muuhulgas kinnitab osakonna töötajate koosseisu ja nimetab üksuse juhi.

Osakond lähtub siseauditi valdkonna tegevuses eelkõige audiitortegevuse seadusest, siseauditi standarditest ja nõukogu poolt kinnitatud osakonna põhimäärusest ja osakonna töökorrast. Osakonna tegevus toimub nõukogu kinnitatud riskipõhise tööplaani kohaselt. Vajadusel kaasatakse organisatsiooniväliseid eksperte, samuti arvestatakse tegevuses muude väliste auditite ja kontrollidega. Osakond annab oma tegevusest (sh tähelepanekutest ja soovitustest) jooksvalt ülevaateid auditikomitee ja nõukogu koosolekutel. Sõltumatu välishindaja hinnangul vastab siseauditi üksuse tegevus siseauditi kutsetegevuse rahvusvahelistele standarditele.

7.4 Tasustamiskomitee

2021. aasta sügisel asutas Tallinna Sadama nõukogu tasustamiskomitee, mille **peamisteks ülesanneteks** on:

- ettevõtte strateegiast lähtuvate juhatuse kompetentside vajaduse määramine;
- juhatuse liikmete tasustamispõhimõtete väljatöötamine, kaasajastamine ja täitmise jälgimine ning
- nõukogule ettepanekute esitamine juhatuse liikmete valimiseks ja tasustamiseks.

Komitee koosneb vähemalt kolmest liikmest, kes nimetatakse nõukogu liikmete seast tähtajaliselt kuni kolmeks aastaks. Üks komitee liikmetest on nõukogu esimees. Seisuga 31.12.2024 olid tasustamiskomitee liikmeteks Veiko Sepp (esimees), Risto Mäeots, Ain Tatter ja Riho Unt.

Aruandeaastal toimus 5 tasustamiskomitee koosolekut (2023: 5 koosolekut), kus käsitleti juhatuse 2023. aasta tulemusplaani täitmist, 2024. aasta eesmärke, juhatuse liikmete lepingute tingimusi ning muid jooksvaid küsimusi. Tasustamiskomitee esitas nõukogule ettepaneku juhatuse liige- kommertsjuht Margus Vihmani lepingu pikendamiseks kolmeks aastaks kuni 31.10.2027. Samuti tegi tasustamiskomitee ettepaneku äriarendusjuht Rene Pärdi valimiseks juhatusse viieks aastaks alates 01.05.2024. Nõukogu kinnitas mõlemad ettepanekud.

Tasustamiskomitee töös osalemist **tasustatakse samadel alustel kui auditikomiteed**.

7.5 Nimetamiskomitee

2019. aastal asutatud Tallinna Sadama nõukogu liikmete nimetamiskomitee **ülesandeks** on Tallinna Sadama nõukogu liikmekandidaatide sobivuse hindamine ning üldkoosolekule ettepanekute tegemine nõukogu liikmete valimiseks ja tagasikutsumiseks ning nõukogu koosseisu suuruse, liikmete volituse kestuse ja nõukogu liikmetele makstava tasu suuruse määramiseks.

Nimetamiskomitee liikmeteks on ametikoha põhiselt enamusaktsionäri esindajatena Rahandusministeeriumi kantsler, riigi osalust valitseva ministeeriumi kantsler, Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud riigi äriühingute nimetamiskomitee esimees ning 5-aastase tähtajaga kaks väikeaktsionäride esindajat. Seisuga 31.12.2024 olid nimetamiskomitee liikmeteks Keit Kasemets (Kliimaministeeriumi kantsler), Merike Saks (Rahandusministeeriumi kantsler), Annika Uudelepp (Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud nimetamiskomitee esimees), Tomas Kairys (EBRD Balti regiooni juht) ja Gert Vilms (ASi SEB Varahaldus juhatuse liige).

Nimetamiskomitee liikmete tasumäärad on kehtestatud 04.04.2024 üldkoosoleku poolt kinnitatud tasustamispõhimõtetes — 200 eurot koosoleku kohta ja esimehel 300 eurot koosoleku kohta. Kui komitee liige koosolekul ei osale, siis talle tasu ei maksta.

2024. aastal nimetamiskomitee koosolekuid ei toimunud (2023: 1 koosolek) ja nimetamiskomitee liikmetele komitee töö eest tasu ei makstud.

7.6 Juhatus

Juhatus on juhtimisorgan, kes esindab ja juhib Tallinna Sadama igapäevast tegevust kooskõlas seaduste ja Tallinna Sadama põhikirjaga. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil ning tagama riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. Juhatus lähtub oma tegevuses nõukogu poolt kinnitatud pikaajalisest strateegiast ja igaaastastest tegevuseesmärkidest. Vastavalt põhikirjale on juhatuses 2–5 liiget, kelle valib nõukogu kuni viieks aastaks.

Esindusõigus on juhatuse esimehel ning ühel juhatuse liikmetest ühiselt. Kõigi juhatuse liikmetega on allkirjastatud teenistuslepingud.

Ükski juhatuse liige ei ole ühegi teise emitendi (börsiettevõtte) juhatuse liige ega nõukogu esimees. Juhatus liikmete kuuluvus Tallinna Sadama tütar- ja sidusettevõtete nõukogudesse on esitatud tegevusaruande [punktis 7.7](#). Juhatusle arvestatud **tasud ja muud hüvitised** 2024. aasta eest on esitatud käesoleva majandusaasta aruande osaks olevas **tasustamisaruandes**.

Aruandeperioodil on Tallinna Sadama juhatuse liikmetega **seotud osapooltega** teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande [lisas 24](#). Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel. 2024. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole Tallinna Sadama juhatuse liikmed teavitanud kontserni ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist.

Seisuga 31.12.2024 omavad juhatuse liikmed Tallinna Sadama aktsiaid järgnevalt: Valdo Kalm 41 828 aktsiat, Andrus Ait 11 000 aktsiat, Margus Vihman 22 486 aktsiat ja Rene Pärt 4000 aktsiat. Juhatus liikmete lähedased isikud Tallinna Sadama aktsiaid ei oma.

Juhatuse koosseis:

VALDO KALM

Juhatuse esimees,
juhatuse liikme volitusega
kuni 28. veebruar 2027

Valdo Kalm on Tallinna Sadama juhatuse esimees alates 2016. aasta märtsist. Varasemalt juhtis Kalm üle 20 aasta erinevaid telekomiettevõtteid — toonast Eesti Telefoni, EMT-d, Eesti Telekomit (praegune Telia Eesti). Valdo Kalmul on magistrikraad automaatika- ja telemehaanika erialal Tallinna Tehnikaülikoolist.

MARGUS VIHMAN

Juhatuse liige, kommertsjuht,
juhatuse liikme volitusega
kuni 31. oktoober 2027

Margus Vihman on Tallinna Sadama juhatuse liige alates 2016. aastast. Vihman vastutab ettevõttes kommertstegevuste ehk kliendisuhete ja müügitegevuse eest. Varasemalt on Vihman olnud müügidirektor ettevõttes Krimelte, regiooni müügidirektor ehitusettevõttes Ruukki ja allorganisatsiooni tegevjuht ehituskeemia ettevõttes Henkel Makroflex. Margus Vihmanil on Estonian Business Schooli magistrikraad rahvusvahelise ärijuhtimise erialal.

ANDRUS AIT

Juhatuse liige, finantsjuht,
juhatuse liikme volitustega
kuni 20. veebruar 2027

Andrus Ait on Tallinna Sadama juhatuse liige alates veebruarist 2022. Eelnevalt on Ait töötanud Riigi Kinnisvara AS-s erinevatel finantsvaldkonna positsioonidel, sh finantsjuhi ja juhatuse liikmena. Andrus Aidal on majandusalane magistrikraad Tallinna Tehnikaülikoolist.

RENE PÄRT

Juhatuse liige, äriarenduse juht,
juhatuse liikme volitustega
1. maist 2024 kuni 30. aprillini 2029

Rene Pärtil on logistikaalane kõrgharidus Tallinna Tehnikaülikoolist ning ärijuhtimise magister Aston University'st. Pärt on töötanud rahvusvahelises logistika-korporatsioonis Kühne+Nagel äriarendusjuhina ning laevanduskontsernis DFDS Baltikumi müügi- ja partnersuhete juhina.

7.7 Tütar- ja sidusettevõtete nõukogud ja juhatused

Tallinna Sadama 100% omanduses olevate tüdarettevõtete nõukogudes on reeglina kolm liiget.

2024. aasta lõpu seisuga olid **TS Shippingu** nõukogu liikmed Valdo Kalm (esimees), Andrus Ait ja Rene Pärt. TS Shippingu juhatusse kuulusid kaks liiget: Vahur Ausmees (juhatuse esimees) ja Damir Utorov.

TS Laevad nõukogu liikmed olid 31.12.2024 seisuga Valdo Kalm (esimees), Andrus Ait ja Rene Pärt. TS Laevad juhatus on kolmeliikmeline: Indrek Randveer (juhatuse esimees), Guldar Kivro ja Katrin Aron.

Tallinna Sadama sidusettevõtte **Green Marine** nõukogu liikmed olid 31.12.2024 seisuga Valdo Kalm (esimees), Andrus Ait, Margus Vihman, Carl-Jüri Piht ja Innar Susi. Sidusettevõtte juhatus on kaheliikmeline ja sinna kuuluvad juhatuse esimees Indrek Kajakas ja Aivar Sülla.

7.8 Juhatus ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Tallinna Sadama eesmärkide ja strateegia väljatöötamiseks ning elluviimiseks tihedat koostööd. Juhatus ja nõukogu vaheline infovahetus toimub peamiselt nõukogu ja auditikomitee koosolekute raames. Juhatus lähtub oma tegevuses nõukogu antud strateegilistest juhustest ja teavitab nõukogu äritegevuses ilmnevatest olulistest riskidest ning muudest asjaoludest, mis võivad mõjutada Tallinna Sadama majandustegevust ja eesmärkide saavutamist. Koosolekute raames saab nõukogu regulaarseid ülevaateid kontserni tegevus- ja finantstulemustest.

7.9 Teabe avalikustamine ja kommunikatsioon

Alates Tallinna Sadama aktsiate Nasdaq Tallinna börsil noteerimisest 13.06.2018 järgime börsireeglitest ja ELi turukuritarvituse määrusest tulenevaid nõudeid. Teabe avalikustamisel lähtume eelkõige investorite võrdse kohtlemise põhimõttest ning siseteabe hoidmisele ja avalikustamisele kehtivatest reeglitest.

Tallinna Sadama peamised **infokanalid** on börsiteated, pressiteated, veebileht www.ts.ee, sotsiaalmeediakanalid ([LinkedIn](#), [Facebook](#)). **Veebilehel** on muuhulgas kättesaadav ettevõtet tutvustav juhtimisalane üldinfo, strateegia, dividendipoliitika, jooksva aasta finantskalender tegevustulemuste ja finantsaruannete avaldamise kuupäevadega, tegevusmahtude statistika, vahearuaanded ja majandusaasta aruaanded.

Tallinna Sadama juhatus tutvustab kvartaalselt (vahearuaande avalikustamisel) ettevõtte majandustulemusi interaktiivsetel **veebiseminaridel**, mis on järele vaadatavad ja mille presentatsioonid on samuti veebilehel kättesaadavad. 2024. aastal korraldasime investoritele neli inglise ja eesti keelset vahearuaandeid tutvustavat veebiseminari. Aprillis toimus aktsionäride üldkoosolek füüsilisel kujul ning võimaldasime aktsionäridele ka kirjalikku eelhääletust. Üldkoosoleku otsused ja üldkoosolekule esitatavad nõukogu aruaanded on avalikustatud Tallinna Sadama veebilehel www.ts.ee.

Investorkohtumisi korraldame vastavalt vajadusele ja investorite soovidele. Investorite ja analüütikutega suheldes tuginame ainult eelnevalt avalikustatud teabele. **2024. aastal** toimusid investorkohtumised Tallinnas ja Viinis kui ka veebikanalite kaudu.

Lisaks investorsuhetele on ka Tallinna Sadama **turundustegevuses ja kommunikatsioonis** olulisel kohal vahetu suhtlemine erinevate siht- ja huvigruppidega ning mitmesuunaline infovahetus, aga ka ettevõtte mainekujundus, mis on oluliseks teguriks ettevõtte äristrateegia elluviimisel. Vastutustundliku ettevõtte jälgimine oma turundus- ja kommunikatsiooni-tegevuses ja sõnumites avatuse, aususe ja eetika põhimõtteid.

7.10 Finantsaruandlus

Finantsaruannete koostamise eest vastutab ettevõtte juhatus. Konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (IFRS EL).

Tallinna Sadama audiitor on **AS PricewaterhouseCoopers** (PwC) ja vandeaudiitori aruande allkirjastaja on Jüri Koltsov. Audiitorleping sõlmiti 2023. aastal kestusega kaks aastat (2023 ja 2024 majandusaastate aruannete auditeerimiseks) ning seda on võimalik pikendada ka 2025. majandusaasta aruande auditeerimiseks. Lisaks auditeerimisele ei ole audiitorühing osutanud ettevõttele teenuseid, mis võiksid ohustada audiitori sõltumatust. 2024. aastal oli kõigi audiitorettevõtete poolt osutatud teenuste eest makstud või tasumisele kuuluvate tasude kogusumma 116 tuhat eurot (2023: 102 tuhat eurot). 2024. aastal on lepingulise audiitori poolt osutatud auditeerimise teenuste eest makstud või tasumisele kuuluvate tasude kogusumma 76 tuhat eurot (2023: 76 tuhat eurot) ja muude teenuste eest (finantsalased koolitused) on kontsern PwC-le tasunud 1 tuhat eurot (2023: 14 tuhat eurot). Teised audiitorettevõtted osutasid kontsernile aruannete tõlketööde teenust, IT-lahenduse ekspertiisi ja välisrahastusprojektide auditeerimise teenust.

7.11 Hea Ühingujuhtimise Tava vastavuse deklaratsioon

Tallinna Sadam järgib Hea Ühingujuhtimise Tava (HÜT) välja arvatud HÜTi punkti 6.2.2:

HÜT 6.2.2. – Juhatus esitab enne audiitoriga audiitorteenuse lepingu sõlmimist lepingu eelnõu nõukogule kinnitamiseks. /.../

Tallinna Sadama juhatus ei pea vajalikuks audiitoriga sõlmitava audiitorteenuse lepingu eelnõu kinnitamist nõukogu poolt, kuna audiitor leitakse avaliku hankemenetluse käigus. Leping sõlmitakse hanke tulemuste põhjal ning lepingu olulised tingimused (sh pakkujate kvalifitseerimise ja pakkumuste hindamise tingimused, lepingu tähtaeg ja tööülesanded) on nõukogu nõuandva organi auditikomiteega kooskõlastatud enne audiitori hanke välja kuulutamist. Vastavalt Finantsinspeksiooni juhendile „Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsioonist“ korraldab ettevõtte audiitori rotatsiooni, tagades audiitori sõltumatuse.

TASUSTAMISARUANNE

Vastavalt väärtpaberituru seaduse §-le 135³ on börsiettevõtted kohustatud esitama tasustamisaruande emitendi juhatuse liikmetele aruandeaastal makstud tasude ning tasustamispõhimõtete järgimise kohta. 2021. aastal asutas Tallinna Sadama nõukogu 4-liikmelise tasustamiskomitee (vt tegevusaruande [punkt 7.4](#)), mille **peamisteks ülesanneteks on:**

- ettevõtte strategiast lähtuvate juhatuse kompetentside vajaduse määramine;
- juhatuse liikmete tasustamispõhimõtete väljatöötamine, kaasajastamine ja täitmise jälgimine ning
- nõukogule ettepanekute esitamine juhatuse liikmete valimiseks ja tasustamiseks.

Tasustamiskomitee töötas välja **nõukogu ja juhatuse tasustamispõhimõtted**, mis kinnitati 2022. aasta aktsionäride üldkoosolekul.

Juhatusese makstavad tasud

Juhatusese liikme tasu määramise aluseks on vastutuse tase, ametialased kohustused, isiku professionaalsed oskused, kogemused ja haridustase, mis on seotud Tallinna Sadama tegevuse ning eesmärkide saavutamiseega.

Juhatusese liikmete tasusid vaadatakse üle lähtuvalt palgaturu arengutest ja ettevõtte tulemustest.

Fikseeritud põhitasu:

- Kuutasu vastavalt juhatuse liikme lepingule
- Puhkusetasu vastavalt juhatuse liikme lepingule: põhipuhkus 28 päeva ja talvepuhkus 7 päeva
- Haigushüvitis vastavalt ravikindlustuse seadustele

Tulemustasu:

- Muutuv tasu vastavalt tulemusjuhtimissüsteemi põhimõtetele püsitatud ettevõtte igaaastaste eesmärkide saavutamisele. Juhatusese liikmete eesmärkide täitmisele annab hinnangu tasustamiskomitee ja esitab ettepaneku nõukogule tulemustasu maksmiseks kord aastas enne majandusaasta aruande kinnitamist.

Muud hüvitised:

- Koolitused
- Lähetustega seotud hüvitised
- Tehniline tugi (telefon, auto jm töövahendid)
- Juhtkonna vastutuskindlustuse hüvitis
- Lahkumishüvitis
- Konkurentsikeelu tasu

Lühiajalise preemiasüsteemi aluseks on strateegiliste eesmärkide saavutamise jälgimiseks nii juhatuse liikmetele kui töötajatele rakendatav **tulemusjuhtimise süsteem**. Tulemusjuhtimise süsteemi kohaselt püstitatakse igal aastal 3–6 kontserni peaesmärki (müügitulu, EBITDA, klientide rahulolu, aktsia aastane tulumäär ja kõige olulisemate projektide elluviimine, sh kestliku arengu projektid) ja alameesmärgid (tegevusmahud, äriprojektid, muudatused protsessides jm), mille täitmisest sõltub vastava inimese tulemustasu määr. Ettevõtte üldiste eesmärkide (peaesmärgid) täitmisest sõltub üldjuhul 60% juhatuse liikme (või töötaja) tulemustasust ja 40% moodustab isiklikult seatud eesmärkide (alameesmärgid) täitmine. Juhatusese kinnitab eesmärgid ja nende täitmist hindab nõukogu lähtudes tasustamiskomitee ettepanekutest kord aastas, vastava majandusaasta aruande kinnitamisel.

Tulenevalt riigivaraseaduses kehtestatud piirangust pikaajalised preemiasüsteemid Tallinna Sadamal puuduvad ja olemasolev lühiajaline preemiasüsteem ei ole seotud Tallinna Sadama aktsiatega.

Juhatuse liikmele makstava lisatasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud riigivaraseaduse §86 lg-tes 2 ja 3. Sellest tulenevalt ei või Tallinna Sadama juhatuse liikmele makstava lisatasu suurus kokku ületada juhatuse liikmele eelmisel majandusaastal makstud neljakordset keskmist kuutasu ja lahkumishüvitist juhatuse liikme tagasikutsumise ajal kehtivat kolme kuu tasu. Täiendava tasu määramise alused ja tasu suurus peavad olema objektiivsed ja põhjendatud, arvestama vastava perioodi eesmärkide täitmist, ettevõttele loodud lisandväärtust ja turupositsiooni.

Seisuga 31.12.2024 on Tallinna Sadamal kehtivate teenistuslepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele mõjuva põhjuseta tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikmetasu ulatuses. Juhatuse liikmetel on õigus saada tagasikutsumise korral hüvitist vaid juhul, kui Tallinna Sadam lõpetab teenistuslepingu mõjuva põhjuseta, st kohustuste rikkumisel juhatuse liikmele hüvitist ei maksta. Juhatuse liikmele võib nõukogu põhjendatud otsuse alusel pärast juhatuse liikme volituste perioodi lõppu maksta hüvitist konkurentsikeelu järgimise eest kuni 12 kuu jooksul 50% ulatuses juhatuse liikme tasust.

Kontserni tütarettevõtete ja sidusettevõtete nõukogude töös osalemise eest juhatuse liikmetele tasu ei maksta.

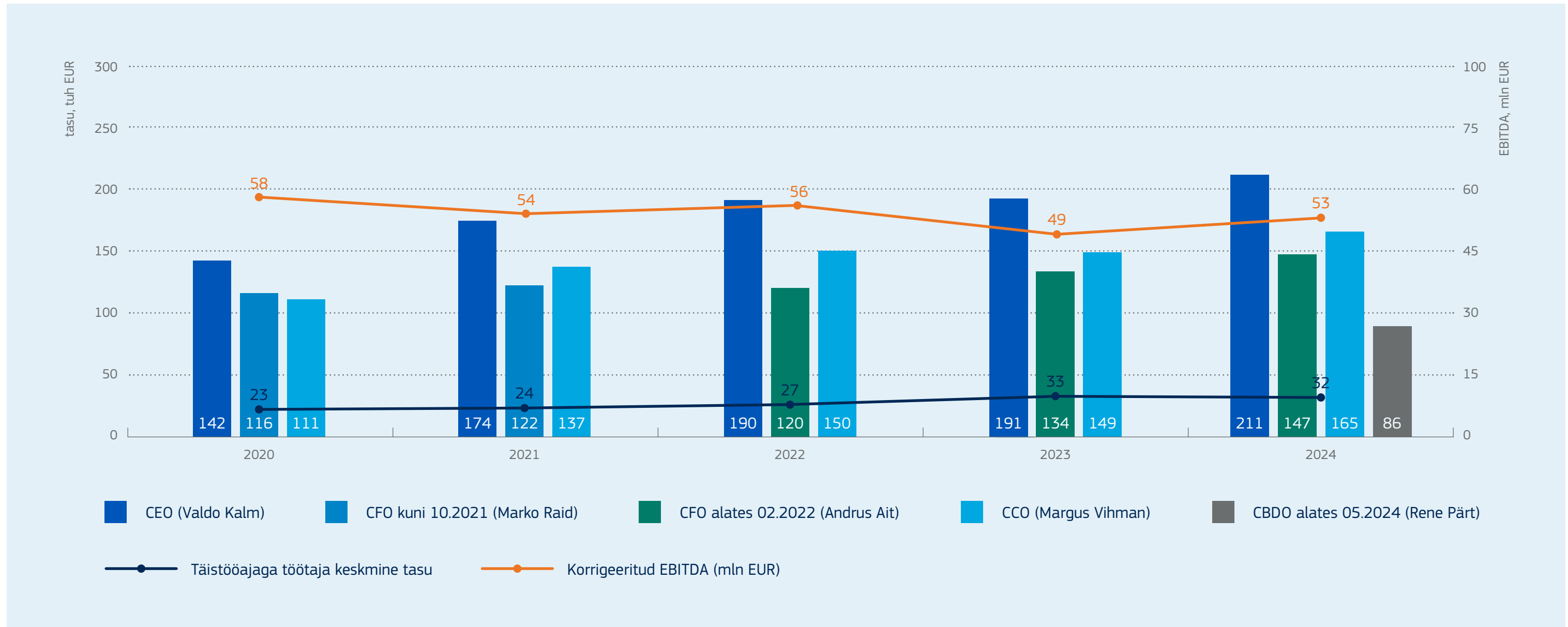
Vastavalt Tallinna Sadama nõukogu 12.02.2024 otsusele **makstakse juhatuse liikmetele tulemustasu 3,84 kordse juhatuse liikme kuutasu ulatuses** 2024. aastaks seatud eesmärkide täitmise eest ehk 96% võimalikust tulemustasu määrast (s.o neljakordne juhatuse liikme kuutasu). Rene Pärtile, kes asus juhatuse liikme kohustusi täitma 2024. aastal, makstakse tulemustasu vastavalt juhatuse liikmena töötatud ajale, millele liidetakse tulemustasu perioodil 01.01.2024–30.04.2024 äriarenduse juhina töötamisel täidetud eesmärkide eest. Kontserni peaeesmärkidest (müügitulu, korrigeeritud EBITDA, klientide rahulolu, aktsia aastane tulumäär ja olulisemate projektide elluviimine, sh kestliku arengu projektid) täideti 56% (max 60%) ja juhatusele seatud individuaalsetest alameesmärkidest (strateegia elluviimine, kasvuprojektide algatamine ja töötajate pühendumusindeksi taseme hoidmine) 40% (max 40%) ehk **kokku täideti 96% seatud eesmärkidest**. Tulemustasu makstakse juhatuse liikmetele välja pärast kontserni 2024. aasta majandusaasta aruande kinnitamist nõukogu poolt.

2024. aastal juhatuse liikmetelt muutuva iseloomuga tasusid tagasi ei nõutud ja tasustamine toimus kehtivate tasustamis põhimõtete alusel eranditeta.

Ülevaade juhatuse liikmetele 2024. aasta eest arvestatud tasudest

<i>tuhandetes eurodes</i>	Volituste periood	Põhitasu	Tulemustasu	Muud hüvitised	KOKKU	Püsitasu osakaal
Valdo Kalm , juhatuse esimees	01.03.2016–28.02.2027	160	51	23	234	68%
Margus Vihman , juhatuse liige, kommertsjuht	01.11.2016–31.10.2027	125	40	21	186	67%
Andrus Ait , juhatuse liige, finantsjuht	21.02.2022–20.02.2027	111	36	15	162	69%
Rene Pärt , juhatuse liige, äriarenduse juht	01.05.2024–30.04.2029	62	23	23	109	57%
KOKKU		458	150	82	690	65%

Aasta tasude ja tulemuslikkuse võrdlus

* Graafikul on tekkepõhiste tasudena esitatud põhitasu ja tulemustasu.
Täistööajaga töötaja keskmise tasu arvestus lähtub emattevõtte töötajate tasust.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	31.12.2024	31.12.2023
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	7	17 213	29 733
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	7	22 000	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	12 512	12 118
Varud		695	550
Muu käibevara kokku		52 420	42 401
Müügiootel põhivara	11	4 190	0
Käibevara kokku		56 610	42 401
Põhivara			
Investeeringud sidusettevõttesse	9	2 664	2 177
Muud pikaajalised nõuded	8	0	163
Kinnisvarainvesteeringud	10	14 069	14 069
Materiaalne põhivara	11	554 280	545 271
Immateriaalne põhivara	12	2 238	2 083
Põhivara kokku		573 251	563 763
Varad kokku		629 861	606 164

tuhandetes eurodes	Lisa	31.12.2024	01.01.2023
KOHUSTISED			
Lühiajalised kohustised			
Võlakohustised	17	12 185	15 831
Eraldised	14	1 771	1 311
Sihtfinantseerimine	18	22 146	7 344
Maksuvõlad	16	906	876
Võlad tarnijatele ja muud võlad	15	7 780	9 492
Lühiajalised kohustised kokku		44 788	34 854
Pikaajalised kohustised			
Võlakohustised	17	172 650	157 566
Sihtfinantseerimine	18	31 995	33 075
Muud võlad	15	2 815	3 010
Pikaajalised kohustised kokku		207 460	193 651
Kohustised kokku		252 248	228 505
OMAKAPITAL			
Aktiivkapital		263 000	263 000
Ülekurss		44 478	44 478
Kohustuslik reservkapital		23 304	22 858
Jaotamata kasum		46 831	47 323
Omakapital kokku	19	377 613	377 659
Kohustised ja omakapital kokku		629 861	606 164

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	2024	2023
Müügitulu	3, 20	119 587	116 646
Muud tulud	22	1 737	2 208
Tegevuskulud	21	-40 427	-41 403
Finantsvarade väärtuse langus		-805	-1 145
Tööjõukulud	21	-25 722	-25 214
Põhivara kulum ja väärtuse langus	11	-24 833	-25 389
Muud kulud		-389	-1 073
Ärikasum		29 148	24 630

FINANTSTULUD JA -KULUD

Finantstulud		900	1 237
Finantskulud	23	-8 257	-7 435
Finantstulud ja -kulud kokku		-7 357	-6 198
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse	9	487	435
Kasum enne tulumaksustamist		22 278	18 867
Tulumaksukulu	19	-3 125	-2 985
Perioodi kasum		19 153	15 882
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	19	0,07	0,06

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	2024	2023
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha		126 612	124 344
Muude tulude eest laekunud raha		45	272
Maksud tarnijatele		-50 431	-52 911
Maksud töötajatele ja töötajate eest		-23 864	-24 165
Maksud muude kulude eest		-304	-317
Makstud tulumaks dividendidelt	19	-3 325	-3 264
Äritegevusest laekunud raha		48 733	43 959
Materiaalse põhivara soetamine	26	-38 981	-17 946
Immateriaalse põhivara soetamine	26	-599	-799
Materiaalse põhivara müük		17	28
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest		15 317	0
Saadud dividendid	9	0	357
Saadud intressid		804	1 179
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiitide netomuutus	7	-22 000	0
Investeeringustegevuses kasutatud raha		-45 442	-17 181
Võlakirjade lunastamine	17	-7 650	-7 650
Saadud laenud	17	30 000	0
Saadud laenude tagasimaksud	17	-10 466	-8 266
Makstud dividendid	19	-19 000	-19 012
Makstud intressid	17	-8 655	-6 494
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksud		-40	-10
Finantseerimistegevuses kasutatud raha		-15 811	-41 432
Rahavoog kokku		-12 520	-14 654
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7	29 733	44 387
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-12 520	-14 654
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	7	17 213	29 733

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Aksiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Emaettevõtja omanike osa omakapitalist kokku
Omakapital seisuga 31.12.2022		263 000	44 478	22 115	51 383	380 976
Perioodi kasum		0	0	0	15 882	15 882
Perioodi koondkasum kokku		0	0	0	15 882	15 882
Väljakuulutatud dividendid	19	0	0	0	-19 199	-19 199
Kokku tehingud omanikega		0	0	0	-19 199	-19 199
Reservkapitali suurendamine		0	0	743	-743	0
Omakapital seisuga 31.12.2023		263 000	44 478	22 858	47 323	377 659
Perioodi kasum		0	0	0	19 153	19 153
Perioodi koondkasum kokku		0	0	0	19 153	19 153
Väljakuulutatud dividendid	19	0	0	0	-19 199	-19 199
Kokku tehingud omanikega		0	0	0	-19 199	-19 199
Reservkapitali suurendamine		0	0	446	-446	0
Omakapital seisuga 31.12.2024		263 000	44 478	23 304	46 831	377 613

Konsolideeritud raamatupidamise aruande lisad

Lisa 1. Üldine informatsioon

AS Tallinna Sadam (edaspidi ka emaettevõtte või ettevõtte) on Eesti Vabariigis 05.11.1996 registreeritud äriühing. ASi Tallinna Sadam 31.12.2024 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab emaettevõtet ja tema tütarettevõtteid (edaspidi kontsern). Kontserni põhitegevusaladeks on sadamateenuste osutamine *landlord*-tüüpi sadamana, üleveoteenuse korraldamine reisiparvlaevadega ning multifunktsionaalse jäämurdja Botnica opereerimine.

Kontsernile kuulub neli sadamat: Vanasadam, Saaremaa sadam, Muuga sadam ja Paldiski Lõunasadam. Tallinna kesklinnas asuv Vanasadam ja kruisilaevade vastuvõtmiseks mõeldud Saaremaa sadam osutavad peamiselt reisijateveoga seotud sadamateenuseid. Muuga sadam, mis on Eesti suurim kaubasadam ja Paldiski Lõunasadam osutavad peamiselt kauba-veoga seotud sadamateenuseid.

Ettevõttel on ka 51%line osalus sidusettevõttes AS Green Marine, kuid kus ettevõttel puudub kontrolliv otsustusõigus. Kontserni aruandes on osalus sidusettevõttes kajastatud kapitaliosaluse meetodil.

Emaettevõtte registreeritud aadress on Sadama 25, Tallinn 15051, Eesti Vabariik.

ASi Tallinna Sadam enamusaktsionäriks on Eesti Vabariik (osalus 67,03%, Kliimaministeeriumi kaudu).

Juhatus kiitis käesoleva raamatupidamise aastaaruande avalikustamise heaks 18.03.2025. Vastavalt Eesti Vabariigis kehtivale äriseadustikule peab käesoleva majandusaasta aruande heaks kiitma ka nõukogu ja selle peavad kinnitama aktsionärid. Aktsionäridel on õigus juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne kinnitamata jätta ning nõuda uue aruande koostamist.

Kontserni tütarettevõtted seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023

Tütarettevõtte	Asukoht	Osalus (%) 2024	Osalus (%) 2023	Põhitegevusala
OÜ TS Shipping	Eesti Vabariik	100	100	Jäämurdeteenuse ja teiste merenduse abiteenuste osutamine multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica
OÜ TS Laevad	Eesti Vabariik	100	100	Siseriikliku üleveoteenuse osutamine reisiparvlaevadega

Lisa 2. Raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted

Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis sisaldab 31.12.2024 lõppenud majandusaasta finantsinformatsiooni, on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (EL).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist; erandiks on teatud finantsvarad ja -kohustised, mida kajastatakse õiglaselt väärtuses.

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel peab juhtkond tegema otsuseid, andma hinnanguid ja kasutama eeldusi, mis mõjutavad rakendatavaid arvestusmeetodeid ning kajastatud varade ja kohustiste ning tulude ja kulude bilansilisi väärtusi. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele asjakohastele teguritele, mille alusel tehakse otsuseid varade ja kohustiste bilansiliste väärtuste kohta, ning mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad kujuneda hinnangutest erinevateks. Juhatus vaatab hinnanguid regulaarselt üle ja hinnangutes toimunud muutusi kajastatakse edasiulatuvalt või perioodis, mida hinnangu muutus puudutab. Olulisemad juhtkonna hinnangud on esitatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 5.

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 01.01.2024.

IAS 1 muudatused: „Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks — jõustumiskuupäeva edasilükkamine”

(rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Need muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühi- või pikaajalisteks, olenevalt aruandeperioodi lõpus eksisteerivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus sisuline õigus lükata tasumine edasi vähemalt kaheteistkümne kuu võrra. Juhend ei nõua enam sellist tingimusteta õigust. 2022. aasta oktoobri muudatus kehtestas, et pärast aruandekuupäeva järgitavad laenukohustused ei mõjuta võlgade liigitamist lühi- või pikaajaliseks aruandekuupäeval. Juhtkonna ootused, kas nad kasutavad hiljem arveldamise edasilükkamise õigust, ei mõjuta kohustuste klassifitseerimist. Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandekuupäeval või enne seda, isegi kui laenuandja annab sellest tingimusest loobumise pärast aruandeperioodi lõppu. Seevastu laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingut rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks täpsustavad muudatused võlgade klassifitseerimisnõudeid, mida ettevõtte võib arveldada selle konverteerimisel omakapitaliks. Arveldamine on määratletud kui kohustise kustutamine raha, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Erand kehtib konverteeritavatele instrumentidele, mida võidakse konverteerida omakapitaliks, kuid ainult nende instrumentide puhul, mille konverteerimisoptioon on klassifitseeritud omakapitaliinstrumentiks liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina.

Kontserni hinnangul standardi esmakordne rakendamine ei avaldanud kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Muudatused standardis IAS 7 Rahavoogude aruanne ja IFRS 7 Finantsinstrumendid: Avalikustatav teave: Tarnija finantskokkulepped

(rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Vastuseks finantsaruannete kasutajate murele rahastamiskokkulepete ebapiisava või eksitava avalikustamise pärast andis IASB 2023. aasta mais välja IAS 7 ja IFRS 7 muudatused, et nõuda avalikustamist ettevõtte tarnijate finantskokkulepete (*supplier finance arrangement*) kohta. Need muudatused nõuavad ettevõtete tarnijate finantskokkulepete avalikustamist, mis võimaldaks finantsaruannete kasutajatel hinnata nende kokkulepete mõju ettevõtte kohustustele ja rahavoogudele ning ettevõtte likviidsusriskile. Täiendavate avalikustamisnõuete eesmärk on suurendada tarnijate finantskokkulepete läbipaistvust. Muudatused ei mõjuta kajastamise ega mõõtmise põhimõtteid, vaid ainult avalikustamisnõudeid.

Kontserni hinnangul standardi esmakordne rakendamine ei avaldanud kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Kontsernil kohustuslikuks alates 01.01.2025 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9 ja IFRS 7 muudatused:

„Finanssinstrumentide klassifitseerimise ja mõõtmise muudatused“
(rakendamise kuupäev ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

30. mail 2024 andis IASB välja IFRS 9 ja IFRS 7 muudatused, et:

(a) täpsustada teatud finantsvarade ja -kohustiste kajastamise ja kajastamise lõpetamise kuupäeva, koos uue erandiga osade finantskohustiste puhul, mis arveldatakse elektroonilise rahaülekandesüsteemi kaudu;

(b) täpsustada ja lisada täiendavaid juhiseid hindamiseks, kas finantsvara vastab ainult põhiosa ja intresside tasumise (SPPI) kriteeriumile;

(c) lisada uut avalikustatavat teavet teatavate instrumentide kohta, mille lepingulised tingimused võivad muuta rahavoogusid (näiteks mõned instrumendid, mille omadused on seotud keskkonna-, sotsiaal- ja ühingujuhtimise (ESG) eesmärkide saavutamisega); ja

(d) ajakohastada avalikustatavat teavet omakapitaliinstrumentide kohta, mis on määratletud õiglaselt väärtuses läbi muu koondkasumi (FVOCI).

Kontserni hinnangul võivad muudatused mõjutada esmakordsel rakendamisel raamatupidamise aruannet täiendava avalikustatava teabe osas.

IFRS 18 Esitamine ja avalikustamine finantsaruannetes

(rakendamise kuupäev ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

2024. aasta aprillis andis IASB välja uue standardi IFRS 18 finantsaruannetes esitamise ja avalikustamise kohta, keskendudes kasumiaruande uuendamisele. IFRS 18-s kasutusele võetud peamised uued mõisted on seotud:

- kasumiaruande struktuuriga;
- kohustusliku avalikustamisega finantsaruannetes teatud kasumi või kahjumi tulemuslikkuse näitajate kohta, mis on esitatud väljaspool ettevõtte finantsaruandeid (st juhtkonna määratletud tulemusnäitajad); ja
- täiustatud agregeerimise ja jaotamise põhimõtetega, mida kohaldatakse peamiste finantsaruannete ja lisade suhtes üldiselt.

IFRS 18 asendab IAS 1; paljud teised standardis IAS 1 olemasolevad põhimõtted jäetakse väheste muudatustega alles. IFRS 18 ei mõjuta finantsaruannete kirjade kajastamist ega mõõtmist, kuid see võib muuta seda, mida ettevõtte kajastab oma „ärikasumi või -kahjumina“. IFRS 18 rakendub 1. jaanuaril 2027 või hiljem algavatele aruandeperioodidele ja seda kohaldatakse ka võrdlusandmetele.

Kontserni hinnangul võivad muudatused mõjutada esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruannet täiendava avalikustatava teabe osas.

Konsolideeritud aruannete koostamine

Käesolev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab ASi Tallinna Sadam ja selle tütarettevõtete finantsnäitajaid rida-realt konsolideerituna.

Investeeringud sidusettevõtetesse on konsolideeritud finantsaruannetes kajastatud kapitaliosaluse meetodil.

Müügitulu

Kontsern kajastab müügitulu hetkel, kui toimingukohustus on täidetud (või toimingukohustuste täitmise ajal), st siis, kui „kontroll“ toimingukohustuse aluseks oleva kauba või teenuse üle läheb üle kliendile.

Kontsernil puuduvad kliendilepingud, kus periood klientidele lubatud teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri ettevõtte tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas.

Kontserni kliendilepingute alusel kajastatava müügitulu peamised liigid on järgmised:

- Laevatasud
- Kaubatasud
- Reisijatasud
- Elektrienergia müük
- Üleveoteenuste müük
- Muude teenuste müük

Müügitulu kajastamise aluseks on kliendilepingutes sätestatud tasu, millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad.

Laevatasud

Laevatasusid arvestatakse ja kogutakse kas pärast iga sadamakülastust või kaks korda kuus järgmiselt:

- tonnaažitasu arvestatakse laeva kogumahutavuse alusel laeva iga sadamakülastuse eest;
- jäätmetasu arvestatakse laeva kogumahutavuse alusel laeva iga sadamakülastuse eest eraldi, reisilaevadel ühe külastuse eest ööpäevas;
- sildumistasu arvestatakse iga sildumisoperatsiooni eest laeva kogumahutavuse alusel.

Sadamakülastuseks loetakse laeva saabumist ükskõik millisesse kontsernile kuuluvasse sadamasse. Tasusid arvutatakse iga sadamakülastuse eest.

Tonnaažitasu võetakse klientidelt, st laevafirmadelt, laeva ükskõik millisesse kontsernile kuuluvasse sadamasse sisenemise ja kai kasutamise (tonnaažiteenus) eest. Jäätmete vastuvõtu ja sildumisteenuseid osutatakse jäätme- ja sildumistasude eest.

Kliendileping võib sisaldada laeva sõiduplaani, milles on sadamakülastuste arv ette kindlaks määratud, või olla ühekordne, laeva juhukülastuseks sõlmitud leping.

Tonnaažiteenus ning jäätmete vastuvõtu teenus ja sildumisteenus, juhul kui need valitakse, moodustavad eraldi toimingukohustused. Lisaks teeb kontsern teatud liiki laevadele mahupõhiseid tonnaažiteenus allahindlusi vastavalt nende kalendriaasta vältel kogunenud sadamakülastuste arvule. Sellised mahupõhised allahindlused annavad kliendile õiguse osta tulevikus (ent mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni) soodushinnaga täiendavaid tonnaažiteenusid, andes seega kliendile olulise õiguse. Seetõttu sisaldab iga sadamakülastus, mis lisandub kogunevale sadamakülastuste arvule ja võimaldab edaspidi tonnaažiteenus allahindlust saada, kaht kuni nelja toimingukohustust: (1) tonnaažiteenus, (2) kliendile tulevaste tonnaažiteenus soodushinnaga ostmise õiguse andmine, (3) jäätmete vastuvõtu teenus (kui see on valitud) ja (4) sildumisteenus (kui see on valitud).

Kui laev teeb juhuküllastuse või külatab sadamat kokkulepitud sõiduplaani alusel, ent ilma õigusega saada edaspidi mahupõhist tehinguhinna soodustust, põhineb tehinguhind avalikel või kokkulepitud hindadel ja tingimustel ning see jaotatakse tervikuna tonnaažiteenusele selle eraldiseisva müügihinna alusel. Kui laev külatab sadamat eelnevalt kokkulepitud sõiduplaani alusel õigusega saada edaspidi mahupõhist allahindlust, siis jaotatakse tehinguhind tonnaažiteenuse ja tulevaste tonnaažiteenuste soodushinnaga ostmise õiguse vahel selle laeva antud kalendriaasta sadamaküllastuste koguarvu hinnangu alusel. Hinnangut iga laeva sadamaküllastuste koguarvu kohta uuendatakse igal bilansipäeval.

Tonnaažiteenuse müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil laevad iga sadamaküllastuse ajal kaid kasutavad, kasutades ajapõhist toimingukohustuse täitmise edenemise mõõtmist, kuna klient saab tonnaažiteenusest tulenevaid hüvesid võrdses ulatuses kogu sadamaküllastuse vältel. Ka jätmete vastuvõtu teenuse ja sildumisteenuse müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil vastavaid teenuseid osutatakse. Tulevaste tonnaažiteenuste soodushinnaga ostmise õiguse andmisest tulenevat müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil õigusi kasutatakse ja kliendid soodushinnaga tonnaažiteenuseid tarbivad.

Kaubatasud

Kaubatasu võetakse sadama üldinfrastruktuuri kasutamise eest. Kliendilepingud, st lepingud kaubaoperaatoritega, sõlmitakse tavaliselt 20–50 aastaks, kuid periood võib olla ka pikem. Kaubatasu arvestatakse ja kogutakse tavaliselt kord kuus kaubaoperaatori poolt aruandeperioodil ümberlaaditud kaubakoguste alusel.

Kontserni toimingukohustuseks on tagada kaubaoperaatorile lepingu kehtivusaja jooksul ligipääs sadama infrastruktuurile ning võimalus seda kasutada. Toimingukohustus koosneb reast eristatavatest teenustest, mida käsitletakse lepingu kehtivusaja jooksul ühe toimingukohustusena. Iga kliendi kaubatasust tulenevat müügitulu arvutatakse lepingus sätestatud kauba ümberlaadimise määra(de) alusel, mis tavaliselt väheneb (vähenevad) vastavalt kaubaoperaatori poolt kalendriaasta vältel ümberlaaditud kauba mahule. Kaubaoperaatorite koostöölepingutes on üldjuhul sätestatud ka minimaalne kaubamaht aastas. Kui kaubaoperaator laadib ümber minimaalsest mahust vähem kaupa, on kontsernil taolise lepingu korral õigus kalendriaasta lõppedes nõuda kliendilt minimaalse kaubamahu alusel arvestatud kaubatasu.

Kaubatasude muutuva osa hindamiseks kasutab kontsern kõige tõenäolisema summa meetodit. Kõige tõenäolisema summa mõõtmisel lähtutakse lepingutes kokkulepitud minimaalsetest kaubamahtudest ning tegelikest ja oodatavatest kaubamahtudest, mis eeldab juhtkonnalt hinnangute ja otsuste tegemist. Hinnangud on keerulised, kuna kaubamahud on kõikuvad. Muutuvate tasude hinnanguid uuendatakse igal bilansipäeval.

Kuna kaubaoperaatorid saavad ja tarbivad infrastruktuurile ligipääsu samaaegselt, kajastatakse kaubatasude pealt teenitavat tulu aja jooksul, kasutades ajapõhist toimingukohustuse täitmise edenemise mõõtmist, kuna kliendid saavad infrastruktuurile ligipääsust tulenevaid hüvesid kasutada võrdses ulatuses kogu lepingu kehtivusaja jooksul.

Reisijatasud

Reisijatasu võetakse sadama kaudu laevale minevatele ja laevalt tulevatele reisijatele teenuste osutamise eest, sh reisiterminalide, ühendusgaleriide, liiklusalade jm sarnase kasutamise eest. Tasu maksab klient, st reisilaeva operaator, tegeliku reisijate arvu alusel (alla 12-aastased reisijad on reisijatasust vabastatud). Reisijatasude arvestamise aluseks on avalik hinnakiri, kus on fikseeritud tasumäärad, ja tasu kogutakse kas pärast laeva iga sadamaküllastust või kaks korda kuus. Reisijatasu tulu kajastatakse selle aja jooksul, mille vältel kliendile teenust osutatakse (kui kliendid sadamasse saabuvad või sealt lahkuvad), mis tavaliselt toimub ühe päeva jooksul.

Elektrienergia müük

Kontsern teenib tulu elektrienergia ja võrguteenuste müügist. Tasusid elektrienergia ja võrguteenuste müügi eest kogutakse kord kuus, tarbimiskuule järgneval kuul. Hind kehtestatakse tarbitava elektri mõõtühiku kohta. Kuna kliendid saavad ja tarbivad võimaldatavaid hüvesid samaaegselt, siis teenuse osutamine toimub aja jooksul. Kuna kontsern vastutab klientidele elektri tarnimiseks vajaliku elektrivõrgu hooldamise eest ja võib omal äranägemisel võrguteenuse hindu määrata, siis tegutseb kontsern nende teenuste osutamisel käsundiandjana.

Elektrivõrguga liitumisel tasuvad kliendid liitumistasu, mille suurus arvestatakse elektrivõrguga liitumise võimaldamiseks tehtud kulutuste alusel. Liitumisteenuse osutamist ei loeta eraldi toimingukohustuseks, sest klient ei saa sellest teenusest eraldi (st ilma elektrit tarbimata) kasu. Seetõttu moodustavad liitumistasud osa elektri eest saadavast tasust ja neid kajastatakse tuluna selle perioodi jooksul, mil kliendid eeldatavalt elektrit tarbivad. Tuludesse kandmata liitumistasude osa kajastatakse finantsseisundi aruandes kliendilepingutest tuleneva kohustisena.

Üleveoteenuste müük — piletitulu

Kontsern teenib tulu enda opereeritavate siseriiklike reisiparvlaevaliini piletimüügist. Tasu laekub piletite müümisel (nende klientide puhul, kes ei osta pileteid krediitlimiidi või ettemaksu arvelt), ettemaksu laekumisel või kord kuus (pileti alusel reisiparvlaeva teenuse kasutamisele järgneval kuul). Piletihinnad määrab Eesti riik ning need on fikseeritud. Mahupõhiseid ega muid soodustusi klientidele ei pakuta. Piletimüügitulu kajastatakse kas selle aja jooksul, mil reisiparvlaev reisijaid ja/või sõidukeid üle veab, mis toimub ühe päeva jooksul, või sel ajahetkel, kui pilet aegub.

Tulu selliste piletite eest, mis on müüdud veel toimumata reisele, käsitletakse kliendilepingutest tuleneva kohustisena ja kajastatakse lühiajaliste kohustiste all saadud ettemaksena. Tulu täiendavatest teenustest (e-pileti info saatmine SMS-iga, piletite tagastamine jms teenused) kajastatakse siis, kui teenus on osutatud.

Tulu muudest allikatest

Renditulu

Renditulu teenitakse kasutusrendilepingutest ja kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt. Rendituluna käsitletakse hoonestusõiguse tasusid ja mitteeluruumide renti.

Laevade prahitasu

Prahitulu saadakse nn *time charter*- ehk kindla perioodiga prahilepingute alusel, milles on fikseeritud prahtimise (laeva väljarentimise) periood ja selle eest saadav tasu (tavaliselt fikseeritud päevamäär). Laevade väljaprahtimisest saadavat tulu kajastatakse prahtimise perioodi jooksul lineaarselt.

Üleveoteenuste müük — valitsuse toetus

Kontserni sihtfinantseerimise tulu sisaldab muuhulgas ühistranspordi toetust, mida saadakse reisiparvlaevade opereerimise eest vastavalt sõitjateveo avaliku teenindamise lepingus fikseeritud tasumääradele, millest on maha arvestatud piletimüügitulu (kirje „Üleveoteenuste müük — piletitulu“). Valitsuse makstav ühistranspordi toetus koosneb fikseeritud tasu komponentidest ja reisisu komponentist, mis kokku moodustavad sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kogutasu. Fikseeritud komponente kajastatakse sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu perioodi vältel lineaarselt ning reisisu komponenti kajastatakse perioodi vältel tehtud tegeliku reise arvu alusel. Arvestusperioodil reisija- ja/või sõidukipiletite müügist teenitud tulu arvestatakse sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kogutasust maha ning vahe makstakse välja ja kajastatakse ühistranspordi toetusena (sihtfinantseeringuna).

Finantsinstrumendid

Finantsvarasid ja -kohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes siis, kui mõnest kontserniüksusest saab instrumendi lepinguline osapool.

Esmasel kajastamisel mõõdetakse finantsvarasid ja -kohustisi nende õiglasest väärtuses. Kui finantsvara või -kohustist ei ole liigitatud õiglasest väärtuses läbi koondkasumiaruande mõõdetavaks, siis selle omandamise või emiteerimisega otseselt seotud tehingukulutused kas lisatakse selle esmasele õiglasele väärtusele (vara puhul) või arvatakse selle õiglasest väärtusest maha (kohustise puhul). Tehingukulutused, mis on otseselt seotud finantsvarade ja -kohustistega, mida mõõdetakse õiglasest väärtuses läbi koondkasumiaruande, kajastatakse koheselt kasumis või kahjumis.

Finantsvarad

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern moodustab reservi korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavatesse võlainstrumentidesse tehtud investeeringute ja rendinõuete eeldatava krediitkahjumi (*Expected Credit Loss*) katteks. Finantsinstrumendi eeldatava krediitkahjumi summat uuendatakse igal aruandekuupäeval, et see peegeldaks pärast instrumendi esmast kajastamist toimunud krediidiriski muutusi.

Kontsern kasutab ostjate vastu tekkinud nõuete ja rendinõuete nende kehtivusajal eeldatava krediitkahjumi kajastamiseks standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit (vt [lisa 4](#)).

Finantsvara krediitkvaliteet on langenud, kui on toimunud üks või mitu sündmust, mis avaldavad selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele negatiivset mõju. Finantsvara krediitkvaliteet on langenud, kui leiab aset vähemalt üks järgnevatest sündmustest:

- emitendi või deebitori olulised finantsraskused;
- lepingu rikkumine, nt kohustuse mittetäitmine või tähtajaks tasumata jätmine;
- deebitori laenuandja(te) poolt deebitorile tema finantsraskustega seotud majanduslikel või lepingulistel põhjustel järeleandmis(t)e tegemine, mida muul juhul ei oleks tehtud;
- deebitori pankrot või muu finantsalane restruktureerimine või
- finantsvara aktiivse turu kadumine finantsraskuste tõttu.

Eelnevast sõltumata loeb kontsern kohustuse mitte täidetuks, kui finantsvara on enam kui 90 päeva maksetähtaja ületanud, välja arvatud juhul, kui kontsernil on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud.

Mahakandmise põhimõtted

Kontsern kannab finantsvara maha, kui ilmneb teave selle kohta, et tehingu vastaspoolel on tõsiseid rahalisi raskusi või finantsvara bilansilise väärtuse katmiseks ei ole realistlikke väljavaateid, nt kui tehingu vastaspoole suhtes on kuulutatud välja likvideerimismenetlus või pankrot ja kontserni juhtkonna hinnangul on summade laekumine ebatõenäoline. Kui vara on maha kantud, võib kontsern siiski jätkata võla sissenõudmist, kasutades selleks oma võlgade sissenõudmisprotseduuridest tulenevaid meetmeid ning vajadusel ka õigusnõustajate abi. Laekunud maha kantud summad kajastatakse koondkasumiaruandes.

Finantskohustised

Kõiki finantskohustisi (võlad tarnijatele ja muud võlad ning võlakohustised) mõõdetakse esmasel kajastamisel õiglasest väärtuses ja hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, või õiglasest väärtuses läbi koondkasumiaruande (intressivahetuslepingute negatiivne väärtus).

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on bilansipäevale järgneva 12 kuu jooksul või kontsernil puudub tingimusteta ühepoolne õigus lükata kohustise tasumist edasi hilisemaks kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval lepingutingimuste rikkumise tõttu koheselt sisse nõuda.

Varud

Varusid mõõdetakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Soetusmaksumuse määramiseks kasutatakse FIFO-meetodit (varude realiseerimist kajastatakse nende soetamise järjekorras).

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringud on näidatud soetusmaksumuse meetodil, see tähendab soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatud maad ei amortiseerita.

Materiaalne põhivara

Soetusmaksumus

Kontserni materiaalse põhivara koosseisus olevate laevade (jäämurdja ja reisiparvlaevad) kasuliku eluea jooksul tuleb regulaarselt (tavaliselt iga 2,5–5 aasta tagant) läbi viia suuremahulisi remonttöid (kuivdoki kulutusi). Laevade kajastamisel kasutatakse komponendarvestust, mille kohaselt nii algselt kui ka edaspidi (a) tuvastatakse mittefüüsiline kuivdoki kulutuste komponent (b) hinnatakse mittefüüsilise komponendi soetusmaksumust (kui võimalik, siis lähtudes jooksvatest turuhindadest), (c) amortiseeritakse mittefüüsilist komponenti selle kasuliku eluea jooksul alusvarast eraldi (s.o kuivdoki komponenti laevast kui tervikust eraldi) ja (d) uue kuivdoki toimumisel kantakse varasem mittefüüsilise komponendi bilansiline väärtus maha ja võetakse arvele uus mittefüüsiline kuivdoki komponent.

Kulum

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud lõppväärtus lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Laevade väärtuseks eksploatatsiooniea lõppedes (lõppväärtuseks) loetakse vanametalli väärtus.

Lähtudes juhtkonna hinnangust ja tuginedes laevandussektori üldisele praktikale, peetakse laevade puhul eraldi arvestust kahe olulise erineva elueaga komponendi üle: laev ise ja sellest eraldi osana kuivdoki kulutused.

Kontsernis kasutatavad põhivara eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

- Kaid 10–50 aastat
- Akvatooriumi süvendusalad 20 aastat
- Hooned ja muud rajatised 5–50 aastat
- Masinad ja seadmed 3,3–10 aastat
- Laevad 10–25 aastat
- Kapitaliseeritud kuivdoki kulud 2,5–5 aastat
- Muu materiaalne põhivara 2–10 aastat

Maad ei amortiseerita.

Immateriaalne põhivara

Kontsernis kasutatava immateriaalse põhivara (arvutiprogrammid) eeldatav kasulik eluiga on 5 aastat.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas esineb mittefinantsvarade võimalikule väärtuse langusele esinevaid asjaolusid. Võimalikule väärtuse langusele viitavate asjaolude hindamisel võetakse arvesse nii välistest kui ka sisemistest informatsiooniallikatest saadud teavet, sealhulgas olulisi muutusi maailmaturul ja nende seoseid naaberriikide, nt Venemaa ja Soome, poliitilise keskkonnaga, olulisi muutusi rahvusvahelises nafta ja muu vedellastiga, samuti puistlastiga, kauplemises, olulisi muutusi turismiturul ja olulisi muutusi ilmastiku tingimustes, mis võivad mõjutada kontserni multifunktsionaalse jäämurdja kasutamist. Mittefinantsvarade hulka kuuluvad materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad. Hinnatakse kas üksiku vara või vararühma (raha teeniva üksuse) väärtuse langust. Raha teeniv üksus on väikseim eristatav vararühm, millest tulenevad muudest varadest või vararühmadest suhteliselt sõltumatud raha laekumised. Kui esineb vara väärtuse langusele viitavaid asjaolusid, hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda vara finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise jääkmaksumusega. Väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline väärtus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse diskonteeritud rahavoogude prognoose, mis põhinevad finantshinnangutel, mida juhatas läbi vaatab ja mis tehakse perioodi kohta, mis vastab vara eeldatavale elueale, ent tavapärast ei ületa 50 aastat. Raha teeniva üksuse väärtuse langusest tuleneva kahjumi summa jaotatakse proportsionaalselt olulisematele üksuse põhivaraobjektidele, nii et nende väärtus ei langeks allapoole nende õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulutused.

Vara väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse kuluna perioodil, mil see tekib.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse eelnevatel perioodidel kaetavale väärtusele alla hinnatud varasid, et tuvastada, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et kajastatud kahjum vara väärtuse langusest enam ei eksisteeri või on vähenenud. Vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi tühistamist kajastatakse koondkasumiaruandes põhivara väärtuse languse kulu vähendusena.

Ettevõtte tulumaks

Ettevõtte tulumaksu kehtiv maksumäär oli kuni 31.12.2024 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustas 20/80 netoväljamaksest). Alates 2019. aastast rakendus regulaarselt makstavale dividendile madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Madalamat maksumäära rakendati dividendide ja muude kasumieraldiste väljamaksetele ulatuses, mis ei ületanud viimase kolme kalendriaasta keskmist väljamakstud maksustatud dividendide ja muude kasumieraldiste summat ning maksustatud omakapitali väljamakseid.

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Jaotatud kasumi maksumääraks on 22% ehk 22/78 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividendide jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Maksuvabastuse eelduseks on tingimus, et dividendi saanud ja edasi maksval äriühingul oli dividendide saamisel vastavas äriühingus vähemalt 10% suurune osalus. Varasemalt regulaarsetele dividendidele kehtinud madalam maksumäär 14% ehk 14/86 dividendide netosummast ei ole enam kohaldatav alates 1. jaanuarist 2025. Enne antud kuupäeva saadud madalama maksumääraga maksustatud dividendide edasi jaotamisel on võimalik rakendada üleminekusätet.

Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse koondkasumiaruandes tulumaksukuluna ning bilansis edasilükkunud tulumaksukohustusena planeeritava dividendi väljamakse ulatuses.

Edasilükkunud tulumaksu arvestatakse tütar- ja sidusettevõtete omandamisjärgselt jaotamata kasumilt ja muude reserve omandamisjärgsetelt muutustelt, välja arvatud juhul, kui grupp kontrollib tütarettevõtte dividendipoliitikat ja on tõenäoline, et ajutine erinevus dividendide kaudu ega muul viisil lähitulevikus ei tühistu.

Kuna kontsern kontrollib tütarettevõtete dividendipoliitikat ning saab vajadusel blokeerida sidusettevõtte AS Green Marine kasumi jaotamise otsuseid, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuste investeeringutega seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõtte on otsustanud tütarettevõtete või sidusettevõtte AS Green Marine kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõtte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et

dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt vahendeid ja omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks kogu vaba omakapital dividendidena väljamaksmisega, on esitatud aastaaruande [lisas 19](#).

Alates 1. jaanuarist 2026 rakendub 2% julgeolekumaks residendist äriühingu majandusaasta kasumile enne tulumaksustamist. Konsolideeritud majandusaasta aruande korral võetakse aluseks emaettevõtja konsolideerimata kasumiaruande kasum.

Sihtfinantseerimine

Materiaalse põhivara sihtfinantseerimine

Varade soetamise sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajalise tulevaste perioodide ettemakstud tuluna (kohustisena), mis kantakse vara kasuliku eluea jooksul süstemaatilisel alusel tulusse. Sihtfinantseerimise abil soetatud varad võetakse esmalt arvele nende täielikus soetusmaksumus (st brutomeetodil). Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus kantakse muudesse tuludesse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Sihtfinantseerimise kohustised, mis tulenevad mitteamortiseeritavate varade (nt maa) soetamisest, kantakse tulusse, kui vara lõpuks kasutusest eemaldatakse või müüakse.

Siseriikliku üleveoteenuse sihtfinantseerimine

Siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks saadavat ühistranspordi toetust ehk sihtfinantseerimist kajastatakse konsolideeritud koondkasumiaruandes real „Müügitulu“. Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kohaselt makstakse kontsernile välja lepingu alusel arvestatud müügitulu ja piletimüügitulu vahe. Kuna muid tingimusi peale üleveoteenuse osutamise ei ole, kajastatakse arvestatud sihtfinantseerimine tuluna. Siseriikliku üleveoteenuse sihtfinantseerimise tulu kajastamise põhimõtted on kirjutatud samas lisas alapealkirjaga „Üleveoteenuste müük — valitsuse toetus“.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse finantsseisundi aruandes ja rahavoogude aruandes raha kassas, arvelduskontode jääke, rahalisi vahendeid, mis ei ole rahaveo või muude maksete vahendajate kaudu veel arvelduskontole jõudnud ja kuni kolmekuulisi tähtjalisi hoiuseid alates nende omandamise kuupäevast.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud otsemeetodit.

Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks kontserni kuuluvate ettevõtete nõukogude ja juhatuste liikmeid ning nende lähedasi pereliikmeid, eespoolmainitud isikute kontrolli või olulise mõju all olevaid ettevõtteid, sidusettevõtteid, valitsusasutusi ja Eesti Vabariigi valitseva, olulise või kaudse mõju all olevaid äriühinguid.

Lisa 3. Tegevussegmentid

Teenused, mille müügitulu moodustab segmentide müügitulu

Kontserni tegevuse korraldus ja juhtimine lähtub peamistest tegevusvaldkondadest. Ettevõtte kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja kasutab ressursside jaotamise otsuste tegemiseks ja segmentide tulemuste hindamiseks eeskätt kontserni peamiste tegevusvaldkondade teavet. Kontserni kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja on kontserni juhatus. Erinevaid segmente ei ole avalikustatavate segmentide esitamiseks summeeritud. Kontserni IFRS 8 määratlusele vastavad avalikustatavad segmentid on järgmised:

- reisisadamad;
- kaubasadamad;
- reisiparvlaevad;
- muu.

Reisisadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist kontserni reisijate teenindamisele keskendunud sadamates — Vanasadamas ja Saaremaa sadamas. Kontsern osutab sadamateenuseid *landlord*-tüüpi sadamana (kontsern omab maad, millel ta tegutseb). Segmenti müügitulu sisaldab märgitud sadamate kogu müügitulu, millest olulisema osa moodustavad reisi- ja kruisilaevadelt kogutavad laevatasud ning reisijatasud, mida kogutakse reisijate ja nende sõidukite teenindamiseks mõeldud hoonete ja rajatiste kasutamise eest. Segmenti müügitulu sisaldab ka peamiselt reisijate ja reisilaevade teenindamisele keskendunud sadamate muid tulusid, nagu näiteks kinnisvara (kontori- ja äripindade) väljarentimisest teenitavat renditulu, kaubatasusid ning elektrienergia ja mitmesuguste muude teenuste müügist teenitavaid tulusid.

Reisisadamate segmenti kulud hõlmavad peamiselt selle segmenti sadamate eespool kirjeldatud tulu genereerivate tegevustega seotud kulusid. Kulud sisaldavad ka segmentile jaotatud osa kontserni üldkuludest, mille jaotamise aluseks on segmenti müügitulu ja sadamategevuse valdkondade kogu müügitulu (reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügitulu summa) suhe. Kõik kontserni üldised tegevuskulud jaotatakse täielikult reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti vahel, kuna *landlord*-tüüpi sadamateenuste osutamine on kontserni peakontori (sadamapidaja) põhitegevus.

Kaubasadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist kontserni kaupade käitlemisele keskendunud sadamates — Muuga sadamas, Paldiski Lõunasadamases. Kontsern osutab sadamateenuseid *landlord*-tüüpi sadamana (kontsern omab maad, millel ta tegutseb). Segmenti müügitulu sisaldab märgitud sadamate kogu müügitulu, millest olulisema osa moodustavad kaubalaevadelt kogutavad laevatasud, kaubaoperaatoritelt sadama infrastruktuuri kasutamise eest kogutavad kaubatasud ning kaubaoperaatoritelt ja teistelt klientidelt hoonestusõiguse lepingute ja rendilepingute alusel kogutavad renditulud. Segmenti müügitulu sisaldab ka reisijatasusid ning elektrienergia ja muude teenuste müügist teenitavaid tulusid.

Kaubasadamate segmenti kulud hõlmavad peamiselt selle segmenti sadamate eespool kirjeldatud tulu genereerivate tegevustega seotud kulusid. Kulud sisaldavad ka segmentile jaotatud osa kontserni üldkuludest, mille jaotamise aluseks on segmenti müügitulu ja sadamategevuse valdkondade kogu müügitulu (reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügitulu summa) suhe. Kõik kontserni üldised tegevuskulud jaotatakse täielikult reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti vahel, kuna *landlord*-tüüpi sadamateenuste osutamine on kontserni peakontori (sadamapidaja) põhitegevus.

Reisiparvlaevade segment hõlmab Eesti mandri ja kahe suurema saare, Saaremaa ja Hiiumaa, vahel reisiparvlaevadega osutatavat üleveoteenust, mida osutab kontserni tütarettevõtte OÜ TS Laevad vastavalt riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule (kokku teenindatakse kahte liini). Segmenti müügitulu sisaldab reisiparvlaeva teenuste lõpptarbijatele müüdavate piletite müügist teenitavat piletimüügitulu ja valitsuse toetust, mida makstakse ulatuses, milles piletimüügitulu ei kata sõitjateveo lepingus reisiparvlaevateenuste osutamise eest kokkulepitud tasu. Segmenti müügitulu sisaldab ka renditulu ja tulu muude teenuste osutamise eest, mida kogutakse rentnikelt, kes pakuvad reisiparvlaevade pardal reisijatele mõeldud äriteenuseid. Segmenti kulud hõlmavad kõiki kulusid, mis on seotud kahe liini opereerimiseks vajalike reisiparvlaevade omamise ja opereerimisega. Segmenti müügitulu ja tegevuse tulemused koosnevad teenust osutava tütarettevõtte OÜ TS Laevad müügitulust ja tegevuse tulemustest. Reisiparvlaevade segmentile kontserni üldkulusid ei jaotata.

Segment muu hõlmab tütarettevõtte OÜ TS Shipping tegevusvaldkonda, mis omab ja opereerib multifunktsionaalset jäämurdjat Botnica ja kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit/kahjumit sidusettevõttesse tehtud investeeringutelt. Segmenti müügitulud ja kulud sisaldavad OÜ TS Shipping müügitulusid ja kulusid. Sellele segmentile kontserni üldkulusid ei jaotata.

Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused

Avalikustatavad segmentid rakendavad kontserniga ühesuguseid arvestusmeetodeid. Segmentide müügitulu sisaldab ainult müügitulu. Kontserni juhatusele segmentide tegevuse tulemuste kohta esitatavad näitajad on segmenti ärikasum ja segmenti korrigeeritud EBITDA. Segmenti ärikasum on kasum enne finantstulusid ja -kulusid (kokku), sidusettevõttesse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit ja tulumaksukulu. Segmenti korrigeeritud EBITDA on segmenti ärikasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ja saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni ning sisaldab sidusettevõttesse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit. Perioodi kasumiga võrreldes on segmenti korrigeeritud EBITDA perioodi kasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid, saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni, finantstulusid ja -kulusid (kokku) ja tulumaksukulu.

Segmentide tegevuse tulemused esitatakse kontserni juhatusele ressursside jaotamiseks vajalike otsuste tegemiseks ja segmentide tulemuste hindamiseks kord kuus.

Geograafiline teave

2024. aastal teenis kontsern 6 700 tuh eurot ehk 6% (2023: 6 261 tuh eurot, ehk 5%) müügitulust väljaspool Eestit (Kanadas ja Suurbritannias) ning 94% (2023: 95%) müügitulust Eestis. Väljaspool Eestit teenitud tulu koosnes jäämurdjaga Botnica (segment „Muu“) osutatud teenuste eest Kanadas ja Suurbritannias perioodil mai kuni november. Kõik kontserni põhi- varad asusid Eestis, välja arvatud eeltoodud erisus.

Teave olulisemate klientide kohta

Kontserni müügitulu kogusummas 119 587tuh eurot (2023: 116 646 tuh eurot) sisaldab suurimalt kliendilt teenitud müügitulu summas 26 814 tuh eurot (2023: 26 106 tuh eurot), mis on esitatud reisiparvlaevade segmenti ja muu segmenti müügituludes. 2024. aastal moodustas ka kontserni suuruselt teiselt kliendilt teenitud müügitulu 10% või enam kontserni kogu müügitulust. Sellelt kliendilt teenitud müügitulu summas 18 880 tuh eurot (2023: 18 312 tuh eurot) on esitatud reisisadamate ja kaubasadamate segmentide müügituludes. Üheltki muult kliendilt teenitud müügitulu ei moodustanud 10% või enam kontserni 2024. või 2023. aasta müügitulust.

Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused

tuhandetes eurodes	2024				
	Reisisadamad	Kaubasadamad	Reisiparvlaevad	Muu	Kokku
Laevatasud	18 794	12 734	0	0	31 528
Kaubatasud	1 514	5 169	0	0	6 683
Reisijatasud	11 668	219	0	0	11 887
Elektrienergia müük	1 552	3 057	0	0	4 609
Üleveoteenuste müük — piletimüük	0	0	14 848	0	14 848
Muude teenuste müük	1 351	902	117	297	2 667
Kasutusrendi tulu	2 999	9 878	1 270	0	14 147
Laeva prahitasu	0	0	0	11 914	11 914
Üleveoteenuste müük — valitsuse toetus	0	0	21 304	0	21 304
Segmendi müügitulu kokku* (lisa 20)	37 878	31 959	37 539	12 211	119 587
Segmendi korrigeeritud EBITDA	19 854	14 148	15 490	3 642	53 134
Põhivara kulum	-7 663	-8 553	-5 505	-2 612	-24 333
Kahjum vara väärtuse langusest (lisad 11, 12)	0	-245	-255	0	-500
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (lisa 18)	581	753	0	0	1 334
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse	0	0	0	-487	-487
Segmendi ärikasum	12 772	6 103	9 730	543	29 148
Finantstulud ja -kulud kokku					-7 357
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse					487
Tulumaksukulu (lisa 19)					-3 125
Perioodi kasum					19 153

* Segmendi müügitulu kokku sisaldab kontsernivälistelt klientidelt teenitud müügitulu ning ei sisalda reisisadamate ja kaubasadamate segmentidevahelist müügitulu vastavalt summas 185 tuh eurot ja 2 tuh eurot, mis konsolideerimisel elimineeriti.

Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused

tuhandetes eurodes	2023				
	Reisisadamad	Kaubasadamad	Reisiparvlaevad	Muu	Kokku
Laevatasud	19 072	12 353	0	0	31 425
Kaubatasud	1 568	4 889	0	0	6 457
Reisijatasud	11 284	200	0	0	11 484
Elektrienergia müük	1 370	3 137	0	0	4 507
Üleveoteenuste müük — piletimüük	0	0	14 729	0	14 729
Muude teenuste müük	1 315	547	86	185	2 133
Kasutusrendi tulu	2 924	9 625	1 178	0	13 727
Laeva prahitasu	0	0	0	11 544	11 544
Üleveoteenuste müük — valitsuse toetus	0	0	20 640	0	20 640
Segmendi müügitulu kokku* (lisa 20)	37 533	30 751	36 633	11 729	116 646
Segmendi korrigeeritud EBITDA	19 590	11 257	15 304	3 019	49 170
Põhivara kulum (lisad 11, 12)	-7 819	-8 505	-5 504	-2 634	-24 462
Kahjum vara väärtuse langusest (lisad 11, 12)	-596	-243	-74	-14	-927
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (lisa 18)	574	710	0	0	1 284
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse	0	0	0	-435	-435
Segmendi ärikasum	11 749	3 219	9 726	-64	24 630
Finantstulud ja -kulud kokku					-6 198
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse					435
Tulumaksukulu (lisa 19)					-2 985
Perioodi kasum					15 882

* Segmendi müügitulu kokku sisaldab kontsernivälistelt klientidelt teenitud müügitulu ning ei sisalda reisisadamate ja kaubasadamate segmentidevahelist müügitulu vastavalt summas 257 tuh eurot ja 8 tuh eurot, mis konsolideerimisel elimineeriti.

Lisa 4. Finantsriskide juhtimine

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (sh rahavoogude intressimäära risk), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab vähendada võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele.

Riskijuhtimist teostavad kontserni vastavad spetsialistid juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtete alusel. Juhatuse sätetest kirjalikult üldised riskijuhtimise põhimõtted ning samuti spetsiifilisi riskivaldkondi puudutavad korrad.

Tururisk

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood on volatiilsed tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. Kontsernil puuduvad olulised kohustised ja nõuded muudes valuutades peale oma arvestusvaluuta (euro). Kõik tasumata pikaajalised võlakohustised on samuti noteeritud eurodes.

2024. aastal toimus 97,11% laekumistest (2023: 95,8%) ja 98,67% väljaminekutest (tegevuskulud, investeeringud, finantskulud jms) (2023: 98,1%) eurodes. Kuna peaaegu kõik laekumised ja väljaminekud toimuvad eurodes ja võlakohustised on fikseeritud eurodes, võib öelda, et valuutarisk ei avalda kontserni tegevusele olulist mõju.

Hinnarisk

Seisuga 31.12.2024 ega eelneval perioodil ei olnud kontserni finantsseisundi aruandes kajastatud finantsinvesteeringuid omakapitaliinstrumentidesse, mis põhjustaksid kontsernile finantsinstrumentidest tulenevaid turuhinnariske.

Intressimäära risk

Kontserni intressimäära risk tuleneb pikaajalistest ujuva intressimääraga võlakohustistest.

Seisuga 31.12.2024 ega võrdlusperioodil ei ole võlakohustiste intressimäär tuletistehingute abil fikseeritud. Seega on intressimäära riskile avatud 100% võlakohustistest. Kontserni juhtkonna hinnangul suudab kontserni rahavoog erakordsed intressimäära kõikumised üle elada ning kontsern suudab riski kanda ka ilma tuletistehinguteta.

Kontserni intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju kontserni kasumile turuintressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Kui seisuga 31.12.2024 oleks turuintressimäär olnud 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks kontserni majandusaasta kasum ja omakapital suurenenud/vähenenud 1 834 tuh eurot (31.12.2023: 1 715 tuh eurot), eeldusel, et kõik teised muutujad jäävad samaks.

Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb peamiselt nõuetest ostjate vastu, rahast ja raha ekvivalentidest ning üle 3-kuulise tähtajaga deposiitidest. Seisuga 31.12.2024 oli kontserni maksimaalne krediidirisk summas 47 777 tuh eurot (31.12.2023: 36 920 tuh eurot).

Aruandekuupäeva seisuga loeti raha ja raha ekvivalendid ning üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid madala krediidiriskiga finantsvaradeks, kuna neid hoiti mainekates rahvusvahelistes pankades.

Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks nõutakse klientidelt, kelle maksevõimes on põhjust kahelda, ettemakset või pangagarantiid. Krediidiriski maandamiseks tehakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist kliendi taustauuring. Muud klientidega seotud krediidiriski juhtimise meetodid on klientide maksekäitumise igapäevane jälgimine ja vajalike meetmete operatiivne rakendamine. Kontserni analüüsi põhjal on kajastatud väärtuse langusest tulenev allahindlus nõuetele, mille krediidikvaliteet on langenud. Finantsvarade krediidikvaliteedist annab täpsema ülevaate käesoleva aruande [lisa 6](#).

Finantstehingutega seotud krediidiriskide maandamiseks kasutatakse finantsinvesteeringute tegemisel kõrge rahvusvahelise krediidireitinguga finantsasutusi.

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Arvelduskontod ja alla 3-kuulise algse tähtajaga hoiused pankades (lisa 7)	17 169	29 653
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid (lisa 7)	22 000	0
Ostjatelt laekumata arved* (lisa 8)	8 456	6 975
Muud nõuded (lisa 8)**	152	292
Kokku	47 777	36 920

* Ostjatelt laekumata arvetest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

** Sh ajatatud nõuded seisuga 31.12.2023 summas 163 tuh eurot.

Finantsvarade krediitkvaliteet

Kui finantsvara ei ole tähtaega ületanud ja selle väärtus ei ole langenud, siis hinnatakse selle krediitkvaliteeti sõltumatute krediitireitingu agentuuride poolt kreditoridele antud reitingute alusel (kui vastaspoolele on reiting antud).

Seisuga 31.12.2024 olid kontserni rahalised vahendid paigutatud nelja pank, sh 68,8% A1, 30,6% Baa2 ja 0,6% Aa3 reitinguga pangas. Seisuga 31.12.2023 oli riskikontsentratsioon Aa3 reitinguga kahes pangas osakaaludega 99,6% ja 0,4%.

Aruandekuupäeva seisuga moodustasid ostjatelt laekumata arvetest 40,0% (2023: 57,1%) arved, mille maksetähtaeg ei olnud veel saabunud. Täpsema ülevaate nõuetest ostjate vastu annab [lisa 8](#).

Kontsern rakendab kõigi ostjate vastu tekkinud nõuete eeldatava krediitkajumi kajastamisel standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis lubab moodustada allahindluse reservi kehtivusaja jooksul eeldatava krediitkajumi summas. Hindamispõhimõtteid on kirjeldatud arvestusmeetodite lõigus „Finantsvarade väärtuse langus“ ([lisa 2](#)).

Raha arvelduskontodel ja hoised reitingute lõikes*

tuhandetes eurodes seisuga 31.12.	2024	2023
Aa3	244	29 653
A1	26 925	0
Baa2	12 000	0
Raha ja raha ekvivalentide all kajastatud summa kokku	39 169	29 653

* Ülejäänud osa finantsseisundi aruande kirjete „Raha ja raha ekvivalendid“ ning „Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades“ saldost, mida ei ole selles esitatud tabelis kajastatud (44 tuh eurot seisuga 31.12.2024 ja 80 tuh eurot seisuga 31.12.2023), koosneb rahast kassas ja rahast teel, st vahenditest, mis ei ole rahaveo või makseteenuste pakkujate vahendusel veel kontserni arvelduskontodele jõudnud.

Nõuded ostjate vastu — eeldatava krediidikahjumi maatriks

tuhandetes eurodes	Tähtaeg saabumata	Maksetähtaega ületanud päevade arv				Kokku
		0–30	31–60	61–90	>90	
Seisuga 31.12.2024						
Oodatav krediidikahjumi määr	2,90%	3,20%	3,00%	80,00%	100,00%	
Kokku nõuded ostjate vastu	5 124	3 564	31	14	4 076	12 809
Nõuete eluajal oodatav krediidikahjum	-150	-115	-1	-11	-4 076	-4 353
						8 456
Seisuga 31.12.2023						
Oodatav krediidikahjumi määr	2,60%	1,50%	3,00%	99,80%	100,00%	
Kokku nõuded ostjate vastu	5 942	1 146	58	1 238	2 031	10 415
Nõuete eluajal oodatav krediidikahjum	-154	-17	-2	-1 236	-2 031	-3 440
						6 975

Nõuded ostjate vastu — kehtivusaja jooksul eeldatav krediikahjum

<i>tuhandetes eurodes</i>	Kogumina hinnatud nõuded, mille krediikvaliteet ei ole langenud	Langenud krediikvaliteediga nõuded	Kokku
Seisuga 31.12.2022	675	648	1 323
Langenud krediikvaliteediga gruppi kandmine	0	1 811	1 811
Maha kantud (lootusetuks hinnatud) nõuded	0	-6	-6
Laekunud (eelnevalt alla hinnatud/maha kantud) nõuded	0	-81	-81
Varem allahinnatud/ mahakantud nõuete tühistamine	0	-216	-216
Muutus allahindluses tulenevalt uutest nõuetest ostjate vastu	609	0	609
Seisuga 31.12.2023	1 284	2 156	3 440
Langenud krediikvaliteediga gruppi kandmine	0	1 291	1 291
Maha kantud (lootusetuks hinnatud) nõuded	0	-2	-2
Laekunud (eelnevalt alla hinnatud/maha kantud) nõuded	0	-278	-278
Varem allahinnatud/ mahakantud nõuete tühistamine	0	-203	-203
Muutus allahindluses tulenevalt uutest nõuetest ostjate vastu	31	74	105
Seisuga 31.12.2024	1 315	3 038	4 353

* Sh partneri makseraskustest tulenevalt 2024. aastal allahinnatud 650 tuh eurot (lisa 30), 2023: 1 281 tuh eurot.

Muid nõudeid (lisa 8) hinnatakse 12-kuulise eeldatava krediikahjumi kajastamise meetodil. Seisuga 31.12.2024 ei olnud nende finantsvarade krediidirisk oluliselt suurenenud ja seega ei olnud täiendavat allahindlust vaja kajastada. Seisuga 31.12.2024 koosnes suurem osa muude nõuete summast järelmaksu nõudest.

Likviidsusrisk

Kontsern kasutab likviidsusrisiki juhtimiseks kombinatsiooni järgmistest lahendustest: vaba raha arvelduskontodel, tähtajalised deposiidid, arvelduskrediit ja muud pankade pakutavad finantsinvesteeringute ja käibekapitali juhtimise lahendused, rahavoogude järjepidev jälgimine ning finantsvarade ja -kohustiste tähtaegade ühildamine. Kontserni tavapärase äritegevuse käigus tekkivate kohustuste kiireks täitmiseks vajaliku likviidsusvaruna hoitakse vähemalt 5 mln eurot, mida on võimalik kasutusse võtta lühikese etteteatamisega. Likviidsusvaru koosneb rahast ja raha ekvivalentidest, tähtajalistest hoiustest, mille algne tähtaeg ei ületa 3 kuud ja vajadusel arvelduskrediidist. Juhtkond jälgib pidevalt rahavoo prognooside abil kontserni likviidsusvarus toimuvaid muutusi ning kui varu langeb allapoole nõutavat taset, kasutatakse lühiajaliseks kontserniväliseks rahastamiseks erinevaid võla-instrumente. Minimaalne likviidsusvaru peab olema igal ajahetkel vähemalt 2 mln eurot.

Seisuga 31.12.2024 ületasid lühiajalised varad lühiajalisi kohustisi 11,8 mln euro võrra (31.12.2023: 7,5 mln euro võrra). Kontsern genereerib jätkuvalt positiivset rahavoogu ning igapäevaseks äritegevuseks täiendavat finantseeringut ei vaja.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on kontserni finantskohustised lepinguliste tagasimakse-tähtaegade alusel gruppidesse jaotatud. Tabelis esitatud saldod on lepingulised diskonteerimata rahavood, mis sisaldavad intressikandvate võlakohustiste põhiosa ja kogunenud intressi. Intressi kandvate võlakohustiste (laenud ja emiteeritud võlakirjad) intresside arvestamisel on euribori prognoosi aluseks võetud turuinformatsiooni pakkujate koostatud intressivahetustehingute tulevikku suunatud tulukõverad: 2024. aasta lõpu jaoks seisuga 27.01.2025 ja 2023. aasta lõpu jaoks seisuga 11.01.2024.

Vajadusel kasutatakse kontsernisiseseks tüdarettevõtete likviidsuse juhtimiseks sisemiselt kehtestatud krediidilimiite.

Likviidsusanalüüs

<i>tuhandetes eurodes</i>	Laenude järelejäänud osa*	Emiteeritud võlakirjad**	Võlad tarnijatele ja muud võlad	Kokku
Seisuga 31.12.2024				
< 6 kuud	1 260	1 462	8 040	10 762
6–12 kuud	3 183	9 621	0	12 803
1–5 aastat	52 002	123 971	0	175 972
> 5 aastat	5 175	0	0	5 175
Kokku	61 619	135 054	8 040	204 713
Seisuga 31.12.2023				
< 6 kuud	3 629	2 068	9 874	15 571
6–12 kuud	4 841	10 515	0	15 357
1–5 aastat	27 082	136 249	0	163 330
> 5 aastat	5 847	0	0	5 847
Kokku	41 400	148 832	9 874	200 106

* Sh tagastamata põhiosa jääk summas 57 066 tuh eurot (2023: 37 532 tuh eurot) ja hinnangulised tulevased intressimaksud summas 4 553 tuh eurot (2023: 3 868 tuh eurot).

** Sh tagastamata põhiosa jääk summas 126 300 tuh eurot (2023: 133 950 tuh eurot) ja hinnangulised tulevased intressimaksud summas 8 754 tuh eurot (2023: 14 882 tuh eurot).

Lisa 5. Olulised raamatupidamishinnangud ja otsused

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel tuleb kasutada raamatupidamishinnanguid, mis oma olemuse tõttu langevad harva kokku tegelike tulemustega. Juhtkond peab ka tegema otsuseid arvestusmeetodite rakendamise kohta.

See lisa annab ülevaate valdkondadest, mille kohta tehtavad otsused on ebakindlamad või keerulisemad, ja kirjetest, mille puhul on suurem tõenäosus, et neid tuleb valeks osutunud hinnangute ja eelduste tõttu oluliselt korrigeerida.

Rendile antud varade liigitamine

Kontsern rendib kasutusrendi lepingute alusel kolmandatele isikutele välja maad ja hooneid, mida ta omab talle kuuluvates sadamates. Juhtkond on hinnanud, kas väljarenditud maad ja hooneid tuleks liigitada materiaalseks põhivaraks või kinnisvarainvesteeringuteks. Kontsern on liigitanud kõik sellised varad, mida hoitakse kauba- või reisijate voogude suurendamise abil sadama põhitegevuse tulu teenimiseks või kus kontsern läbi teenuslepingu ostab sisse põhitegevusega seotud teenuste vahendamist ja kannab tuluriski, materiaalseks põhivaraks. Seega ei ole kontserni juhtkonna hinnangul nende varade omamise peamine eesmärk mitte renditulude teenimine, vaid need aitavad ennekõike suurendada sadama põhitegevusest teenitavaid tulusid, mistõttu nende varadega seotud põhiline tulu ei tulene renditasudest.

Kinnisvara, mis on kasutuseta ja mida hoitakse tulevikus arenduseesmärgil, ja mis ei ole otseselt seostatav kontserni põhitegevusega kauba- ja reisijatevoogude suurendamisel või seda toetavate tegevustega, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna. Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 oli kontsernil selliseid varasid kokku summas 14 069 tuhat eurot.

Materiaalse põhivara kasulik eluiga

Kontsernile kuulub suur hulk kõrge väärtusega materiaalseks põhivaraks liigitatud infrastruktuurivarasid, millel on väga pikad eeldatavad kasulikud eluead (kuni 50 aastat). Nende varade kasulikud eluead põhinevad juhtkonna parimal hinnangul perioodi kohta, mille jooksul saab vara eeldatavasti kasutada. Juhtkonna hinnangud põhinevad sarnaste varadega seotud varasematel kogemustel, sest ehkki ehitustehnoloogiad arenevad, ei pruugi uute lahenduste mõju nende materiaalse põhivarade füüsilisele ja kasulikule elueale veel praktikas kinnitust olla leidnud.

Seisuga 31.12.2024 oli kontserni materiaalse põhivara jääkmaksumus 554 280 tuhat eurot, aruandlusperioodi kulum oli 23 914 tuhat eurot; seisuga 31.12.2023 olid vastavad näitajad 545 271 tuhat eurot ja 23 922 tuhat eurot (lisa 11). Kui amortisatsioonimäärasid langetatakse 10%, siis aruandeperioodi kulum väheneks ja kasum suureneks 2 391 tuhat euro võrra, 2023. aastal 2 392 tuhat euro võrra.

Materiaalsete põhivarade kasulikud eluead vaadatakse üle igal aruandekuupäeval. Kui uued hinnangud erinevad oluliselt eelnevatest, siis kajastatakse muutusi raamatupidamishinnangute muutustena edasiulatavalt.

Materiaalse põhivara väärtuse langus

Kontsern hindab, kas esineb materiaalse põhivara väärtuse võimalikule langusele viitavaid asjaolusid. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise väärtusega. Vara kaetav väärtus on kas selle õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Õiglast väärtust saab tuvastada kontserni hiljutiste sarnaste varadega teostatud tehingute alusel või hinnata kutseliste hindajate kaasabil, kes lähtuvad neile saadaolevast turuinformatsioonist. Kui vara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata või kui on tõenäoline, et see on madalam, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel, et leida vara kasutusväärtus. Kasutusväärtuse arvutamiseks on vaja teha prognoose üldiste majandustingimuste, tegelike turutrendide, projektipõhiste kauba- ja/või reisijate voogude ja müüdavate teenuste hinnatasemetega kohta, mida kasutatakse sisenditena selleks, et hinnata vara või raha teeniva üksuse oodatavaid tulevasi rahavoogusid ning valida kasutusväärtuse leidmiseks sobiv diskontomäär ja kasvumäär. Kui olukord tulevikus muutub, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

Kontsern viib varade väärtuse languse teste läbi iga aruandeperioodi lõpu seisuga, kui asjaolud viitavad sellele, et varade väärtus võib olla langenud või et asjaolusid, mille tõttu varasid eelnevatel perioodidel alla hinnati, enam ei eksisteeri. Informatsioon materiaalse põhivara väärtuse languse kohta on avalikustatud [lisas 11](#).

Müügitulu kajastamine

Selleks, et kuu- või kvartalipõhist müügitulu kajastada, peab kontsern andma olulisi hinnanguid eeldatavate aastaste laevakülastuste ja/või kaubamahtude kohta. Sellised hinnangud põhinevad uusimal klientidelt saadud teabel ja uusimal kontsernile kättesaadaval teabel turul toimuva kohta. Lisateave müügitulu kajastamise kohta on esitatud [lisa 2](#) alalõigus „Müügitulu“.

Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu liigitamine

Kontsernile kuulub neli reisiparvlaeva, mida ta kasutab võidetud avaliku konkursi tulemusena sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu alusel Eesti riigile siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks. Sõlmitud lepingust tulenevalt omab Eesti riik kontrolli selle üle, mis mahus ja missuguse hinnaga üleveoteenust peab kontsern laevadega osutama. Eesti riigil oli sõlmitud lepingust tulenevalt ühe kuni nelja reisijateveoks kasutatava reisiparvlaeva väljaostu optioon, kuigi 29.09.2022. aastal teavitas Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium, et Eesti Vabariik kui veo tellija, ei soovi kasutada reisiparvlaevade väljaostu optiooni. Tulenevalt lepingu tingimuste olemusest võib saadud sihtfinantseerimist pidada osaks piletitulust, mistõttu kontsern on liigitanud riigilt saadud tasu sihtfinantseerimisena, mis on koondkasumiaruandes esitatud kui müügitulu.

Lisa 6. Finantsinstrumendid

Finantsinstrumentide jaotus kategooriate lõikes

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad</i>	50 543	39 883
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	17 213	29 733
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	22 000	0
Nõuded ostjate vastu (lisa 8)	8 456	6 975
Muud nõuded (lisa 8)	2 874	3 175
Finantsvarad kokku	50 543	39 883

Finantskohustised

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustised</i>	189 685	179 970
Võlad tarnijatele ja muud võlad — finantskohustised (lisa 15)	4 850	6 573
Võlakohustised (lisa 17)	184 835	173 397
Finantskohustised kokku	189 685	179 970

Õiglane väärtus

Kontserni hinnangul ei erine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate varade ja kohustiste õiglased väärtused oluliselt nende seisuga 31.12.2024 kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilisest väärtusest, va võlakohustiste osas. Avalikustamise eesmärgil leitakse võlakohustiste õiglane väärtus diskonteerides tulevasi lepingulisi rahavooge aruande hetke turu intressimääradega, mis oleksid kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide puhul. Võlakohustiste õiglase väärtuse leidmiseks diskonteeriti tulevasi lepingulisi rahavooge sarnaste instrumentide turu intressimääradega seisuga 31.12.2024 vastavalt Chatham Financial poolt avalikustatud informatsioonile ja seisuga 31.12.2023, mis kehtisid S&P BBB reitingut (mis on pankadelt saadud teabe kohaselt kontsernile pankade sisemises arvestuses antud mitteametlik reiting) omavatele ettevõtetele.

Võlakohustiste bilansilise väärtuse ja õiglase väärtuse üksikasjalikum võrdlus on esitatud [lisas 17](#). Hinnangute kohaselt on kirjete „Nõuded ostjate vastu“ ja „Võlad tarnijatele“ bilansiline väärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdne nende õiglase väärtusega.

Lisa 7. Raha ja raha ekvivalendid ning üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Raha kassas	19	16
Arveldusarved pankades	244	132
Lühiajalised hoiused	16 925	29 521
Raha teel	25	64
Raha ja raha ekvivalendid kokku (lisad 4 ja 6)	17 213	29 733

Kõik raha ja raha ekvivalentidena esitatud saldod on eurodes (nii seisuga 31.12.2024 kui ka 31.12.2023). Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 ei ole kontserni raha ja raha ekvivalentide kasutamisele seatud piiranguid.

Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

Seisuga 31.12.2024 oli kontsernil sõlmitud kuus 4-kuulise tähtajaga deposiiditehingut kokku summas 22 000 tuh eurot. Deposiidid teenivad intressi vahemikus 3,35–3,46%. Võrreldaval perioodil seisuga 31.12.2023 deposiiditehinguid ei olnud.

Aruandekuupäevaks kogunenud intressinõuet kajastatakse kirjel „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“.

Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
FINANTSVARAD		
Nõuded ostjate vastu (lisa 4)	12 809	10 415
<i>sh nõuded kliendilepingutest</i>	5 644	6 143
Nõuete allahindlus (lisa 4)	-4 353	-3 440
<i>sh allahindlus nõuetele kliendilepingutest</i>	-306	-323
Saamata sihtfinantseerimine (lisa 18)	2 721	2 885
Nõuded sidusettevõttele (lisa 24)	10	9
Muud nõuded (lisa 4)	143	281
Finantsvarad kokku (lisa 6)	11 330	10 150
<i>sh lühiajalised finantsvarad</i>	11 330	9 987
<i>pikaajalised finantsvarad</i>	0	163
MITTEFINANTSVARAD		
Maksude ettemaksed (lisa 16)	492	1 599
Muud ettemaksed	681	521
Muud nõuded (lisa 4)	9	11
Mittefinantsvarad kokku	1 182	2 131
<i>sh lühiajalised mittefinantsvarad</i>	1 182	2 131
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	12 512	12 281
<i>sh lühiajalised nõuded kokku</i>	12 512	12 118
<i>pikaajalised nõuded kokku</i>	0	163

Lisa 9. Investeeringud sidusettevõttesse

AS Green Marine

Tegemist on jäätmekäitlusega tegeleva ettevõttega, mis asutati 2003. aastal. Ettevõtte peamine tegevuskoht ja asukohariik on Eesti. Sidusettevõtte koostab raamatupidamise aastaaruande kooskõlas Eesti Finantsaruandluse Standardiga.

Ehkki ASile Tallinna Sadam kuulub 51% (nii seisuga 31.12.2024 kui ka seisuga 31.12.2023) osalus ja hääleõigus ASis Green Marine ning kahele ülejäänud aktsionärile kuulub ülejäänud osalus, peaks kontsernil ASi Green Marine üle mõjuvõimu omamiseks olema sisuline hääle- või lepingulistel õigustel põhinev mõjuvõim, mille kaudu kontsern saaks ASi Green Marine tegevust suunata. ASi Green Marine põhikirja kohaselt on tegevuse kohta otsuste

langetamiseks vaja vähemalt 75% hääleõigusest. Kuigi AS Tallinna Sadam võib iga otsust blokeerida, ei oma kontsern ASi Green Marine üle kontrolli, sest kontsern vajab otsuste jaoks teiste aktsionäride nõusolekut. Seega kontsern ei oma kontrolli ettevõtte üle.

AS Green Marine tegeleb sadamates tekkivate jäätmete käitlusega, laevadel tekkivate ohtlike jäätmete ja heitvee käitlemiskeskuste juhtimise, halduse ja opereerimisega ning sadamate akvatooriumi ja territooriumi puhastamise ja hooldusega.

Käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on osalust sidusettevõttes kajastatud kapitaliosaluse meetodil.

Muutused investeeringutes sidusettevõttesse

<i>tuhandetes eurodes</i>		
seisuga 31.12.	2024	2023
Bilansiline väärtus perioodi algul	2 177	2 099
Kasum kapitaliosaluse meetodil	487	435
Makstud dividendid	0	-357
Bilansiline väärtus perioodi lõpul	2 664	2 177

Sidusettevõtte AS Green Marine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
seisuga 31.12.		
Käibevara	695	691
Põhivara	10 320	9 042
Lühiajalised kohustised	1 874	1 907
Pikaajalised kohustised	3 919	3 558
<i>Eespool esitatud varad ja kohustised sisaldavad järgnevat:</i>		
Lühiajalised võlakohustised	1 052	1 125
Pikaajalised võlakohustised	3 829	3 446

* Seisuga 31.12.2024 on ettevõtte kasutanud arvelduskrediiti summas 157 tuh eurot (seisuga 31.12.2023: 472 tuh eurot), mis on esitatud real lühiajalised võlakohustised.

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Müügitulu	7 743	7 401
Perioodi kasum jätkuvatest tegevustest	955	853
Perioodi kasum	955	853
Perioodi koondkasum kokku	955	853
<i>Eespool esitatud perioodi kasum sisaldab järgnevat:</i>		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	844	534
Intressikulud	293	144
Tulumaksukulu	0	160

ASil Tallinna Sadam ei ole kohustust anda ASile Green Marine täiendavat finants- või muud toetust.

Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Maa soetusmaksumuses	14 069	14 069
Kinnisvarainvesteeringute otsesed halduskulud	128	186
<i>sh renditulu teeniva kinnisvarainvesteeringu kulud</i>	1	1

Rendile antud kinnisvarainvesteeringud

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Maa soetusmaksumuses	396	396

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Kinnisvarainvesteeringute renditulu (lisa 20)	7	1

Järgmiste perioodide renditulu

< 1 aasta	7	6
2 aastat	7	13
Kokku järgmiste perioodide renditulu	14	19

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatud kinnistud on perspektiivis otsesemalt või kaudsemalt seotud sadama tegevusega (nt meretranspordiga seotud tootmine vms), mistõttu nende kinnistute väärtus avaldub pigem spetsiifiliste projektide realiseerumisel. Samuti asuvad kinnistud valdavalt piirkonnas, kus turuaktiivsus on suhteliselt väheefektiivne. Lisaks saab Muuga sadama piirkonnas asuvate kinnistute väärtust mõjutavaks teguriks olema Rail Baltica trassi täpne asukoht ning sellest tulenevad positiivsed ja negatiivsed mõjud üksikute kinnistute väärtustele. Arvestades eelnevat, ei ole kinnisvarainvesteeringute õiglast väärtus võimalik usaldusväärselt leida.

Kinnisvarainvesteeringutega seotud siduvaid kohustusi seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 ei ole.

Lisa 11. Materiaalne põhivara

<i>tuhandetes eurodes</i>	Maa ja ehitised	Masinate ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus [*]	Ettemaksed	Kokku
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2022						
Soetusmaksumus	635 061	254 747	8 835	10 748	1 039	910 430
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-248 048	-105 479	-6 593	0	0	-360 120
Jääkväärtus seisuga 31.12.2022	387 013	149 268	2 242	10 748	1 039	550 310
Liikumine 2023. aastal						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 26)	243	1 752	323	14 762	2 757	19 837
Müüdü põhivara jääkväärtuses ^{**}	0	-28	0	0	0	-28
Arvestatud kulum	-12 071	-11 199	-652	0	0	-23 922
Väärtuse langus	-19	-569	-338	0	0	-926
Ümberliigitatud põhivara jääkväärtuses	7 646	8 259	307	-15 014	-1 198	0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2023						
Soetusmaksumus	642 767	261 522	8 416	10 496	2 598	925 799
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-259 955	-114 039	-6 534	0	0	-380 528
Jääkväärtus seisuga 31.12.2023	382 812	147 483	1 882	10 496	2 598	545 271
Liikumine 2024. aastal						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 26)	637	1 819	222	35 579	0	38 257
Müüdü põhivara jääkväärtuses ^{**}	-644	0	0	0	0	-644
Arvestatud kulum	-11 993	-11 299	-622	0	0	-23 914
Väärtuse langus	-245	-255	0	0	0	-500
Müügiootele viidud põhivara jääkväärtuses ^{***}	-3 987	-203	0	0	0	-4 190
Ümberliigitatud põhivara jääkväärtuses	3 601	2 971	13	-6 027	-558	0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2024						
Soetusmaksumus	641 820	265 314	8 503	40 048	2 040	957 725
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-271 639	-124 798	-7 008	0	0	-403 445
Jääkväärtus seisuga 31.12.2024	370 181	140 516	1 495	40 048	2 040	554 280

- * Seisuga 31.12.2024 sisaldas lõpetamata ehitus kogusummas 40 048 tuh eurot järgmisi olulisemaid objekte:
 - Paldiski Lõunasadama kai nr 6A ehitus summas 38 933 tuh eurot
 - A-terminali alaga seotud projekteerimised summas 809 tuh eurot
- * Seisuga 31.12.2023 sisaldas lõpetamata ehitus kogusummas 10 496 tuh eurot järgmisi olulisemaid objekte:
 - Paldiski Lõunasadama kai nr 6A ehitus summas 7 303 tuh eurot
 - Vanasadama kai nr 21 rekonstrueerimine summas 1 249 tuh eurot
 - Muuga sadama Lasti tee 6 uue töökoja projekteerimine ja ehitus summas 1 247 tuh eurot
- ** Seisuga 31.12.2024 oli müüdud põhivara soetusmaksumus 957 tuh eurot (2023: 857 tuh eurot) ja akumuleeritud kulum 313 tuh eurot (2023: 829 tuh eurot).
- *** Seisuga 31.12.2024 on viidud müügiotel põhivaraks 10 kinnistut tulenevalt Rail Baltica kaubajaama ehitusega Muuga sadamas summas 3 987 tuh eurot ja reisiparvlaeva „Piret“ 2 vahetatud mootorit summas 203 tuh eurot (31.12.2023: 0). 8 kinnistut summas 854,7 tuh eurot on viidud müügiotel varadeks soetusmaksumuses. 2 kinnistut ja 2 mootorit on allahinnatud (vt avalikustatud info real „Väärtuse langus“). Kinnistud ja mootorid võõrandatakse 2025. aasta jooksul.

Kontserni varad ei ole panditud.

Täielikult amortiseerunud, kuid kasutusel oleva materiaalse põhivara bilansiline väärtus (bruto) oli 31.12.2024 seisuga 46 871 tuh eurot, 31.12.2023 seisuga 45 427 tuh eurot.

Materiaalse põhivaraga seotud siduvad kohustused on kajastatud [lisas 25](#).

2024. aastal kajastati real „Väärtuse langus“, mida esitatakse koondkasumiaruandes akumuleeritud kulum ja väärtuse languse koosseisus, allahindlusi summas 500 tuh eurot, mille hulka kuulusid:

- kinnistute allahindlus summas 245 tuh eurot
- reisiparvlaev „Piret“ vahetatud mootorite allahindlus kuni müügihinnani summas 255 tuh eurot.

2023. aastal kajastati real „Väärtuse langus“, mida esitatakse koondkasumiaruandes akumuleeritud kulum ja väärtuse languse koosseisus, mahakandmisi summas 926 tuh eurot, mille hulka kuulusid:

- Ujuvrambi allahindlus summas 47 tuh eurot
- Põhivara piirmäära muutmisest tulenevad ümberklassifitseerimised kokku summas 879 tuh eurot, sh:
 - Masinad ja seadmed summas 521 tuh eurot
 - Muu inventar summas 339 tuh eurot
 - Liitumistasud summas 19 tuh eurot

Seisuga 31.12.2024 teostati kaetava väärtuse testid raha teenivate üksuste puhul, kus viimaste aastate tegevusmahtude vähenemisega seoses võis esineda võimalik väärtuse languse risk. Vastavateks raha teenivateks üksusteks olid kaubasadamate segmentiga seotud kaid, mille varade väärtus perioodi lõpu seisuga oli kokku 50 602 tuh eurot.

Kaetava väärtuse hindamisel diskonteeritud rahavoogude meetodil on kasutatud hetkel kehtivaid lepinguid ning mahtude hindamisel oleme tuginenud nii operaatorite prognoosidele kui ettevõtte hinnangutele tuleviku arengute kohta vastavate varade kasutamisel.

Seoses oodatavate arengute ja läbiräägitavate projektidega on Muuga sadama idaosa kolme kai (kaubasadamate segment) puhul eeldatud tulude suurenemist järgmise viie aasta jooksul

keskmiselt 199 tuh eurot aastas. Hindamisel on kasutatud diskontomäära 8,72% (2023: 9,25%), mille leidmisel on tuginetud muuhulgas finantsvarade hindamise mudelile, võttes sisenditena aluseks valideeritud võrdlusandmed. Tulude ja kulude kasvumäärana alates 2030. aastast on mõlema raha teeniva üksuse puhul kasutatud 2% (2023: 2%).

Testide tulemusel varade väärtuse langust ei tuvastatud ja allahindlust nende osas ei tehtud.

Kasutatud eeldustest omab kõige tõenäolisemat mõju tulude suurenemine Muuga sadama idaosa kolme kai (kaubasadamate segment) väärtusele. Tulude muutus 100 tuh eurot aastas avaldab mõju vastavate kaide väärtusele ulatuses 797 tuh eurot.

<i>tuhandetes eurodes</i>	Jääkväärtus seisuga 31.12.2024	Diskontomäär (%)	Kaetava väärtuse ja jääkväärtuse vahe	Varade väärtuse muutus diskonto- määra muutusel +1 pp võrra
Muuga sadama idaosa kolm kaid	6 744	8,72%	203	-827
Muuga sadama veerem- ja konteinerkaid	43 858	8,72%	6 597	177

Lisa 12. Immateriaalne põhivara

<i>tuhandetes eurodes</i>	Arvutitarkvara	Lõpetamata tarkvara	Kokku
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2022			
Soetusmaksumus	5 086	690	5 776
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-4 041	0	-4 041
Jääkväärtus seisuga 31.12.2022	1 045	690	1 735
Liikumine 2023. aastal			
Soetused ja parendused (lisa 26)	111	778	889
Arvestatud kulum	-540	0	-540
Väärtuse langus	-1	0	-1
Ümberliigitamine lõpetamata põhivarast	1 188	-1 188	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2023			
Soetusmaksumus	6 369	280	6 649
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-4 566	0	-4 566
Jääkväärtus seisuga 31.12.2023	1 803	280	2 083
Liikumine 2024. aastal			
Soetused ja parendused (lisa 26)	0	574	574
Arvestatud kulum	-419	0	-419
Ümberliigitamine lõpetamata põhivarast	124	-124	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2024			
Soetusmaksumus	6 460	730	7 190
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-4 952	0	-4 952
Jääkväärtus seisuga 31.12.2024	1 508	730	2 238

Lisa 13. Rendilepingud

Kasutusrendile antud materiaalsed põhivarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	Maa	<i>sh</i> <i>hoonestusõigus</i>	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Kokku
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2022						
Soetusmaksumus	44 710	37 201	20 133	214	1 966	67 023
Kulum	0	0	-11 287	-104	-1 699	-13 090
Jääkväärtus seisuga 31.12.2022	44 710	37 201	8 846	110	267	53 933
Lisandumised	5 158	13	126	0	0	5 284
Lõpetamised	-1 352	0	-369	-6	-90	-1 817
Kulum	0	0	-493	-9	-57	-559
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2023						
Soetusmaksumus	48 516	37 214	19 660	190	1 801	70 167
Kulum	0	0	-11 550	-95	-1 681	-13 326
Jääkväärtus seisuga 31.12.2023	48 516	37 214	8 110	95	120	56 841
Lisandumised	1 326	94	86	0	0	1 412
Lõpetamised	-8 376	-1 413	-153	0	0	-8 529
Kulum	0	0	-458	-9	-32	-499
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2024						
Soetusmaksumus	41 466	35 895	19 249	190	1 801	62 706
Kulum	0	0	-11 664	-104	-1 713	-13 481
Jääkväärtus seisuga 31.12.2024	41 466	35 895	7 585	86	88	49 225

Kasutusrendile antud materiaaletelt põhivaradelt teenitud renditulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Maa	4 230	8 323
Ehitised	8 532	4 118
Masinad ja seadmed	1 354	1 261
Muu materiaalne põhivara	24	24
Kasutusrendile antud materiaaletelt põhivaradelt teenitud renditulu kokku (lisa 20)	14 140	13 726
<i>sh tulud fikseeritud tasudest</i>	19	188

Järgmiste perioodide renditulude diskonteerimata maksed

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
< 1 aasta	10 388	10 861
1–2 aastat	9 948	10 084
2–3 aastat	9 856	9 904
3–4 aastat	9 541	9 852
4–5 aastat	9 531	9 798
> 5 aastat	230 086	319 870
Järgmiste perioodide renditulude diskonteerimata maksed kokku*	279 350	370 369

* Järgmiste perioodide renditulude diskonteerimata maksete vähenemine seisuga 31.12.2024 on tingitud lepingupartneri pankroti väljakuulutamisest, mis on vaidlustatud kohtus 2024. aastal (lisa 27).

Kasutusrendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse vastavalt sõlmitud lepingutele. Kasutusrendilepingute pikkus jääb vahemikku 2 aastast kuni 26 aastani. Kasutusrendi tasu võib üldjuhul suurendada üks kord aastas vastavalt möödunud aasta tarbijahinnaindeksi muutustele (sõltuvalt lepingust võib olla aluseks kas Eesti, euroala või Saksamaa vastav indeks). Rentniku poolt rendiobjektile tehtavad parendused ei kuulu tavaliselt rendileandja poolt rendiperioodi lõpus hüvitamisele.

Hoonestusõiguse lepingute alusel lähevad paljud olulised vara valdusest tulenevad riskid ja hüved üle rentnikele. Kuna enamike hoonestusõiguse lepingute oluliseks objektis on maa, mille kasulik eluiga on piiramatu, siis on rendiperioodi lõpus maaga seotud olulisi riske ja hüvesid, mis rentnikele üle ei lähe. Seetõttu arvestatakse hoonestusõiguse lepinguid peamiselt nagu kasutusrendi lepinguid.

Kontserni ja klientide vahel sõlmitud hoonestusõiguse lepingutes on fikseeritud hoonestusõiguse tasu suurused ja lepingu pikkus (jääb enamasti vahemikku 36 aastat kuni 62 aastat). Hoonestusõiguse tasu suurendatakse teatud perioodi möödumisel, enamasti, kas lähtudes maa maksustamishinna muutustest (vanemate lepingute puhul) või vastavalt tarbijahinnaindeksi muutustele (uuemate lepingute puhul). Lepingute alusel makstav hoonestusõiguse tasu ei ole üldjuhul garantiidega kaetud. Lepingute lõppemisel on rentnikul üldjuhul võimalus hoonestusõiguse alusele maale püstitatud ehitised teisaldada, taotleda lepingu pikendamist kuni ehitiste allesjäänud eluea lõpuni või saada rendileandjalt ehitiste hariliku väärtuse ulatuses hüvitist (vt ka [lisa 27](#)).

Lisa 14. Eraldised

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Tulemustasu eraldis		
Aruandeperioodi alguses	986	1 688
Moodustamine	1 384	987
Tühistamine	-994	-1 622
Kasutamine	8	-67
Aruandeperioodi lõpus	1 384	986
Muud eraldised		
Aruandeperioodi alguses	325	325
Moodustamine	62	0
Aruandeperioodi lõpus	387	325
Eraldised kokku	1 771	1 311

Tulemustasu eraldis

Tulemustasu eraldis moodustatakse tekkepõhiselt kontserni kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja töötajatele aruandeaasta tulemuste eest makstava hinnangulise tulemustasu kulu katteks. Eraldis sisaldab ka sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksete kulu. Tulemustasu maksmine otsustatakse pärast vastavate ettevõtete 31.12.2024 lõppenud majandusaasta aruande kinnitamist.

Muud eraldised

Muude eraldiste hulka kuuluvad seisuga 31.12.2024:

- Pooleliolevate kohtuasjade eraldis summas 61 tuh eurot (31.12.2023: 61 tuh eurot);
- ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmete teenistuslepingutes sisalduva konkurentsikeelu kohustuse täitmise hüvitise eraldis summas 326 tuh eurot (31.12.2023: 264 tuh eurot).

Lisa 15. Võlad tarnijatele ja muud võlad

tuhandetes eurodes seisuga 31.12.	2024	2023
Finantskohustised		
Võlad tarnijatele	4 477	6 154
Võlad sidusettevõttele (lisa 24)	192	193
Muud võlad	181	226
Finantskohustised kokku (lisa 6)	4 850	6 573
<i>sh lühiajalised finantskohustised</i>	4 815	6 500
<i>pikaajalised finantskohustised</i>	35	73
<i>sh kohustused materiaalse põhivara eest (lisa 26)</i>	1 163	2 358
<i>kohustused immateriaalse põhivara eest (lisa 26)</i>	66	91
Mittefinantskohustised		
Võlad töövõtjatele	1 460	1 624
Töötasudelt arvestatud maksude viitvõlad	859	874
Kliendilepingutega seotud kohustised*	2 836	2 818
Ettemaksed kaupade ja teenuste eest	590	431
Muud võlad	0	182
Mittefinantskohustised kokku	5 745	5 929
<i>sh lühiajalised mittefinantskohustised</i>	2 965	2 992
<i>pikaajalised mittefinantskohustised</i>	2 780	2 937
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	10 595	12 502
<i>sh lühiajalised kohustised kokku</i>	7 780	9 492
<i>pikaajalised kohustised kokku</i>	2 815	3 010

* 2024. aastal laekus liitumistasude ettemaks summas 67 tuh eurot (2023. aastal 2 040 tuh eurot).
2024. aastal on müügituludes kajastatud liitumistasud summas 42 tuh eurot (2023: 52 tuh eurot).

Lisa 16. Maksuvõlad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Üksikisiku tulumaks	303	295
Ettevõtte tulumaks*	14	11
Saastetasu	1	3
Sotsiaalmaks	531	513
Töötuskindlustusmakse	32	32
Kogumispensioni kindlustusmakse	18	17
Aktsiisid	7	5
Maksuvõlad kokku	906	876

* Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 edasilükkunud tulumaksu kohustust ei olnud.

Seisuga 31.12.2024 oli kontsernil maksude ettemakseid summas 492 tuh eurot (31.12.2023: 1 599 tuh eurot). Maksude ettemaksed on esitatud [lisas 8](#).

Lisa 17. Võlakohustised

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Lühiajaline osa		
Laenukohustised	3 066	6 266
Võlakirjad	7 650	7 650
Intressivõlad	1 469	1 915
Lühiajaline osa kokku	12 185	15 831
Pikaajaline osa		
Laenukohustised	54 000	31 266
Võlakirjad	118 650	126 300
Pikaajaline osa kokku	172 650	157 566
Võlakohustised kokku (lisa 6)	184 835	173 397

Võlakirjade emiteerimine ja lunastamine

Seisuga 31.12.2024 oli ASil Tallinna Sadam kaks võlakirjaemissiooni, mille lõplikud lunastustähtajad saavad 2026. ja 2027. aastal. Võlakirjad on emiteeritud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressiks on 3 kuu või 6 kuu euribor, millele lisandub fikseeritud riskimarginaal). Ükski võlakirjaemissioon ei ole börsil noteeritud. 2024. aastal ega võrdlusperioodil võlakirju ei emiteeritud.

Kontsern on täitnud kõik võlakirjade tingimustes sätestatud kohustused, sh ka need, mis puudutavad eritingimuste täitmist, informeerimise kohustust ja ettevõtte finantsnäitajate suhtarvudele kehtestatud miinimumnõudeid.

Maksegraafikute kohaselt lunastati 2024. aastal võlakirju summas 7 650 tuhat eurot (2023. aastal 7 650 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2024 oli võlakirjade kaalutud keskmine intressimäär 3,82% (31.12.2023: 4,84%). Keskmise intressimäära langus on tingitud baasintressimäära (euribor) langusest, marginaalid ei ole muutunud. Emiteeritud võlakirjade intressimäära risk ei ole intressivahetuslepingutega maandatud.

Laenud

Kõik laenulepingud on sõlmitud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressimääraks on 6 kuu euribor).

Seisuga 31.12.2024 oli kasutusse võetud laenude kaalutud keskmine intressimäär 3,90% (31.12.2023: 4,90%). Laenude intressimäära risk ei ole intressivahetuslepingutega maandatud.

2024. a II kvartalis sõlmiti laenuleping ASiga Swedbank, mille kohaselt sai AS Tallinna Sadam laenu 20 mln eurot.

2024. a III kvartalis tagastati ennetähtaegselt Nordic Investment Banki laenu summas 4,8 mln eurot, mille tagasimakse tähtaeg oleks olnud 2028. aastal.

2024. a III kvartalis sõlmiti laenuleping ASiga Swedbank, mille kohaselt sai AS Tallinna Sadam laenu 10 mln eurot. Uue ja soodsama laenu abil refinantseeriti muuhulgas varasemaid laenusid.

Seisuga 31.12.2024 kontsernil kasutusse võtmata laene ega laenulemiite ei olnud.

Laenulepingud on tagatiseta võlakohustised, st kohustiste katteks ei ole varasid panditud. Kontsern on täitnud kõik laenulepingutes sätestatud lepingulised kohustused, sh ka need, mis puudutavad eritingimuste täitmist, informeerimise kohustust ja ettevõtte finantsnäitajate suhtarvudele kehtestatud miinimumnõudeid.

2024. aastal tasuti laenude põhiosamakseid summas 10 466 tuhat eurot (2023: 8 266 tuhat eurot). Tasumata laenujääkide lõpliku tagasimakse tähtajad jäävad vahemikku 2025–2030.

Võlakohustiste lepingulised tagastamise tähtajad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
< 6 kuu	2 252	5 298
6–12 kuud	9 933	10 533
1–5 aastat	167 650	152 066
> 5 aasta	5 000	5 500
Võlakohustised kokku (lisa 4)	184 835	173 397

Võlakohustiste finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise väärtuse ja õiglase väärtuse võrdlus*

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Bilansiline väärtus		
Võlakirjad	126 300	133 950
Laenukohustised	57 066	37 532
Bilansiline väärtus kokku	183 366	171 482
Õiglase väärtus		
Võlakirjad	128 422	134 251
Laenukohustised	61 577	37 632
Õiglase väärtus kokku	189 999	171 883

* Kasutatud sisenditest tulenevalt liigituvad kõik mõõtmised õiglase väärtuse hierarhias 2. tasemele.

Võlakohustiste õiglase väärtuse arvutamiseks kasutati diskonteeritud rahavoogude meetodit. Tulevasi rahavooge prognoositi tulevaste intressimäärade (tuletati aruandeperioodi lõpu jälgitavate ettevõtete võlakirjade tulukõverate ning 3 kuu ja 6 kuu euribori intressimäära vahetuslepingute määrade abil) ja lepinguliste intressimäärade alusel, mida diskonteeriti kontserni krediidiriski peegeldava diskontomääraga.

Seisuga 31.12.2024 on diskonteeritud rahavoogude meetodil arvutatud finantskohustiste õiglane väärtus 3,62% suurem nende bilansilisest maksumusest (31.12.2023: 0,23% suurem). Laenulepingute ja võlakirjade tingimustega on kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele kehtestatud teatud piirmäärad. Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 täitis kontsern kõiki finantsnäitajatele kehtestatud tingimusi.

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustiste muutus

<i>tuhandetes eurodes</i>	01.01.2024	Rahavood finantseerimis- tegevusest	Arvestatud intress (lisa 23)	31.12.2024
Laenukohustised	37 532	19 534	0	57 066
Võlakirjad	133 950	-7 650	0	126 300
Intressivõlad	1 915	-8 655	8 209	1 469
Kokku	173 397	3 229	8 209	184 835

<i>tuhandetes eurodes</i>	01.01.2023	Rahavood finantseerimis- tegevusest	Arvestatud intress (lisa 23)	31.12.2023
Laenukohustised	45 798	-8 266	0	37 532
Võlakirjad	141 600	-7 650	0	133 950
Intressivõlad	1 012	-6 494	7 397	1 915
Kokku	188 410	-22 410	7 397	173 397

Lisa 18. Sihtfinantseerimine

Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Ühtekuuluvusfond	18 943	19 370
TEN-T	4 973	5 520
CEF-T	7 967	8 065
Eesti Vabariigi riigieelarve	34	41
INTERREG	78	79
Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised kokku	31 995	33 075
<i>sh mitteamortiseeriv vara</i>	<i>13 902</i>	<i>13 902</i>

Arvestatud tuludesse

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Põhivarade sihtfinantseerimine (lisa 3)	1 334	1 284
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	21 305	20 648
Kokku arvestatud tuludesse	22 639	21 932
<i>sh muud müügitulud (lisa 20)</i>	<i>21 304</i>	<i>20 640</i>
<i>muud tulud (lisa 22)</i>	<i>1 335</i>	<i>1 292</i>

Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksud

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
CEF-T	21 969	7 260
Eesti Vabariigi riigieelarve	177	84
Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksud kokku	22 146	7 344

Lühiajalised sihtfinantseerimise nõuded

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
CEF-T	2 721	2 885
Lühiajalised sihtfinantseerimise nõuded kokku (lisa 8)	2 721	2 885

Ühtekuuluvusfond

Muuga sadama idaosa laiendus (2007–2011)

Projekti raames toetati Muuga sadama laiendamisprojekti I etappi, sh merepõhja ja rannikuala täitmist.

Projekti sihtfinantseerimise jäägist, mis on 15 561 tuh eurot (31.12.2023: 15 769 tuh eurot), on seotud mitteamortiseeruva varaga 13 902 tuh eurot (31.12.2023: 13 902 tuh eurot).

Muuga sadama idaosa ja tööstuspargi ühendamine (2010–2014)

Projekti raames rajati Muuga sadamasse viadukt tööstuspargi ühendamiseks sadamaga, laiendati Muuga sadama vabatsooni ning ehitati välja Muuga sadama tööstuspargi raudteed.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 3 382 tuh eurot (31.12.2023: 3 601 tuh eurot).

TEN-T Motorways of the Seas programm

TWIN-PORT (2012–2015)

Projekti raames arendati Euroopa Liidu põhja-lõuna suunalist transpordikoridori (TEN-T North Sea – Baltic) osana Tallinn–Helsingi mereühendust ehk Tallinna Vanasadama ja Helsinki Läänesadama infrastruktuuri. Vanasadamas olid investeeringud seotud sadamaala liikluskorralduse parandamise ning sadama ja linna ühenduste arendamisega.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 714 tuh eurot (31.12.2023: 769 tuh eurot).

TWIN-PORT 2 (2014–2020)

TWIN-PORT 2 oli jätkuprojekt TWIN-PORT projektile. Projekti raames ehitati Helsingi sadam uue Lääneterminali (Länsiterminal 2), AS Tallink Grupp tõi Tallinn–Helsingi liinile uue LNG kütusel töötava laeva „Megastar“ ning AS Tallinna Sadam investeeris erinevate Vanasadama infrastruktuuri objektide arendusse.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 4 235 tuh eurot (31.12.2023: 4 587 tuh eurot).

Paldiski lõunasadama sissesõidukanali ja akvatooriumi süvendus (2019–2020)

Projekti eesmärk oli süvendada Paldiski Lõunasadama sissesõidukanalit ning akvatooriumi 1m võrra, et oleks tagatud minimaalne sügavus 15,5m senise 14,5m asemel. Süvenduse tulemusel on võimalik sadamas vastu võtta suuri kaubalaevu ja tankereid (60–70 tuh GT). Suuremate laevade kasutamine kaubaveoks nõuab sama koguse kauba transportimiseks vähem külastusi ning võimaldab vähendada CO2 emissiooni kaubaühiku kohta. Samuti on sügavam kanal puhul sadamasse navigeerimine ohutum.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 23 tuh eurot (31.12.2023: 163 tuh eurot).

„Läänemere põhi- ja allsadamate projekt“ (2010–2013)

AS Tallinna Sadam sai „Läänemere põhi- ja allsadamate projekti“ raames toetust investeeringute tegemiseks ja koostöö arendamiseks ohutuse ja turvalisusega seotud valdkondades.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 1 tuh eurot (31.12.2023: 1 tuh eurot).

Connecting Europe Facility for Transport (CEF-T) programm

TWIN-PORT 3 (2018–2023)

TWIN-PORT 3 on jätkuprojekt kahele eelnevale samanimelisele projektile. Projektis osalesid AS Tallinna Sadam, Helsingi sadam, Helsingi linn ning kolm laevaoperaatorit (Tallink, Viking Line ja Eckerö Line), sealjuures on AS Tallinna Sadam projekti koordineeriv partner. Projekti eesmärgiks oli välja ehitada kaldaelektrisüsteemid mõlemas sadamas ning Tallinn–Helsingi liinil sõitvatel laevadel, et laevad saaks kasutada kai ääres elektrit maismaa elektrivõrgust ning diiselmootorid välja lülitada.

Samuti ehitati mõlemasse sadamasse automaatsildumissüsteem, mis võimaldab reisilaevade kiiremat ja ohutum sildumist. Lisaks uuendati Tallinna Vanasadamas turvasüsteeme ning Helsingi linnas rajati sadama lähedastele tänavatele lisaradu, parandati ristmike läbilaskevõimet, paigutati ümber sadamasse viiv trammitee ning ehitati üks uus sild.

Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk on 2 260 tuh eurot (seisuga 31.12.2023: 2 260 tuh eurot).

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 2 955 tuh eurot (31.12.2023: 3 126 tuh eurot).

TWIN-PORT 4 (2020–2023)

Selle projekti puhul on tegemist seeriasse kuuluva neljanda jätkuprojektiga, mille eesmärk on Tallinn–Helsingi meretee kasutusmugavuse tõstmine kummalgi pool Soome lahte asuvate sadamate infrastruktuuri arendamise kaudu. Projektis osalevad AS Tallinna Sadam ja Helsingi sadam.

Projekti eripäraks võrreldes eelmistega on investeeringud ka Muuga–Vuosaari liini arendamiseks, et viia oluline osa Eesti ja Soome vahel laevadega liikuvast raskeveokite liiklusest kesklinnadest välja vastavalt Muuga ja Vuosaari sadamasse. Mõlemasse sadamasse ehitati ühele kaile teise korruse ramp ro-ro laevadele nende efektiivsemaks teenindamiseks ning Muugal rekonstrueeriti täielikult sama kai esimese korruse ramp. Lisaks rekonstrueeriti Tallinna Vanasadamas üks terminalist laeva viiv reisijate liikumisgalerii ning rekonstrueeriti reisiterminali D esine ala koos kõigi maaluste kommunikatsioonivõrkudega. Helsingi sadam rajas oma kesklinnas asuvates sadamates ühele kaile kaldaelektri võimekuse. Kavandatud automaatsildumisseadmete paigaldamine jäi ära, kuna Helsingi sadama arendusplaanid muutusid. Ka selle projekti koordineeriv partner on AS Tallinna Sadam.

2024. aastal investeeringuid ei tehtud, 2023. aastal tehti investeeringuid summas 652 tuh eurot.

Nõue sihtfinantseerimise eest on 2 721 tuh eurot (31.12.2023: 2 721 tuh eurot).

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 3 629 tuh eurot (31.12.2023: 3 858 tuh eurot).

TWIN-PORT 5 (2021–2025)

Selle projekti raames jätkatakse TWIN-PORT 4 alustatud Tallinn–Helsingi meretee kasutusmugavuse tõstmist kummalgi pool Soome lahte asuvate sadamate infrastruktuuri arendamise kaudu Muuga-Vuosaari liinil. Projektis osalevad AS Tallinna Sadam ja Helsingi sadam.

Projekti raames on loodud laevadelt reovee vastuvõtmise võimekus Muuga sadama kaidel 13, 14 ja 15. Parema reisikogemuse loomiseks ning teeninduskvaliteedi tõstmiseks on korraldatud TWIN-PORT 5 projekti raames Vanasadamas A-terminali kompleksi ja seda ümbritseva välisruumi arhitektuuri konkurss ning tellitud terminali, parkimismaja ja uue peahoone projekteerimine.

Pakkumaks jätkuvalt head ja kvaliteetset teenust oma klientidele on uuendatud liiklusjuhtimissüsteemi Tark Sadam (sõiduautode ja veokite automaatne *check-in*, ootealale ja laevale juhtimine) tark- ja riistvara ning loodud ka uusi võimekusi nii Vanasadamas kui ka Muuga sadamas.

TWIN-PORT 5 projektis keskendub Helsingi sadam oma tegevustega strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajaliku infrastruktuuri – tunneli, 4 uue kai (sh mere täitmine) ning uue terminali rajamiseks vajalike planeeringute, uuringute ning projektide koostamisele.

TWIN-PORT 5 projekti koordineeriv partner on Helsingi sadam.

2024. aastal tehti investeeringuid summas 809 tuh eurot (2023. aastal summas 2 288 tuh eurot ja kulutusi 123 tuh eurot).

2024. aastal laekus toetust 570 tuh eurot. 2023. aastal toetust ei laekunud.

Nõue sihtfinantseerimise eest oli seisuga 31.12.2023 164 tuh eurot.

Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk seisuga 31.12.2024 on 406 tuh eurot.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 939 tuh eurot (31.12.2023: 1 081 tuh eurot).

TWIN-PORT 6 (2024-2027)

Projekti puhul on tegemist seeriasse kuuluva kuuenda jätkuprojektiga, mille eesmärk on Eesti ja Soome vahelise laevaliikluse keskkonnamõjude vähendamine ning transpordivõimaluste parandamine. Projektis osaleb AS Tallinna Sadam koos Helsingi Sadamaga. Laiem eesmärk on luua kahe sadama vahel rohekoridor, et muuta tulevikus Tallinna ja Helsingi vaheline reisimine ning kaubavedu kliimaneutraalseks.

Tallinna Sadam keskendub projekti raames keskkonnasõbralikkusele ja paigaldab Muuga sadamasse kaldaelektriühendused, et ro-ro ja konteinerlaevad saaksid kasutada kaldalt elektrivõrgust saadavat elektrienergiat. Projekti käigus paigaldatakse kaldaelektriühendused Muuga sadama kaidele nr 13, 14, 15, 16 ja 17. Kaldaelektriühenduse paigaldamiseks kaile nr 17 tugevdatakse ka kai esiseina 358 m ulatuses.

Helsingi Sadam on sihiks võtnud Vuosaari sadama arendamise, paigaldades sinna kaldaelektriühendused võimaldatakse ro-ro ja lo-lo laevadel sadamas viibimise ajal vähendada keskkonnamõju, vähendades heitgaase ja mürareostust.

TWIN PORT 6 projekti kogumaksumus on 30,8 miljonit eurot, millest pool kaetakse EL-i rahastusega, teise poole projektist tasuvad sadamad oma vahenditest. Tallinna Sadama eelarve tervest projektist on 20 325 tuh eurot ning Helsingi Sadamal 10 475 tuh eurot.

TWIN-PORT 6 projekti koordineeriv partner on Helsingi sadam.

2024. aastal tehti investeeringuid summas 888 tuh eurot.

2024. aastal laekus toetust 3 557 tuh eurot.

Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk on 3 113 tuh eurot.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 443 tuh eurot.

CEF — Euroopa Ühendamise Rahastu projekt EstMilMob

EstMilMob on projekt, mida rahastab Euroopa Liit CEF-2021 Sõjalise mobiilsuse ümbrikust. Projektis osalevad AS Tallinna Sadam, Transpordiamet, AS Eesti Raudtee ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus. Projekti eesmärk on tugevdada TEN-T üld- ja põhivõrku ning selle tsiviil ja sõjalist kahest kasutust Paldiski lõunasadamasse, Kanama ristmikul ja Paluperä-Puka-Keeni raudteelõigul.

EstMilMob projekti raames ehitab Tallinna Sadam Paldiski Lõunasadamasse uue kai (kai nr 6a) koos selle tagalaalaga nii tsiviil- kui militaarotstarbel kasutamiseks. Kai saab varustatud ka rambiga ro-ro kaupade laadimiseks-lossimiseks. Koos kaiga rajatakse ka kuni 10 ha suurune tagalaala nii kauba kui militaar tehnika käitlemiseks ja ladustamiseks. Tsiviilkasutuse puhul saab olema võimalik käidelda kuivlasti, puistekaupu, suuregabariidilisi kaupu, ro-ro-d. Suur perspektiiv on meretuuleparkide ehituse baassadamaks olemine, et toetada tuuleparkide ehitusel vajalike kaupade (sh mastide, generaatorite, labade) transporti. Lisaks tekib võimekus olla hiljem nende meretuuleparkide hooldusel tugisadamaks.

Transpordiamet rekonstrueerib E265 Tallinna ringtee ja E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Kanama viadukti ja ristmiku eesmärgiga viia ristmik vastavusse EL TEN-T põhivõrgu liiklusohutuse, keskkonna ja militaartranspordi nõuetele.

Eesti Raudtee teostab ühel olulisel rahvusvahelisel suunal Valga-Tartu raudteeliinil Paluperä-Puka ja Puka-Keeni jaamavahedel rööbasteede kapitaalremonti kogupikkusega ca 21 km, mis moodustab ca 25% kogu antud liini pikkusest.

EstMilMob projekti koordineeriv partner on Kaitseinvesteeringute Keskus.

2024. aastal tehti investeeringuid 31 178 tuh eurot, 2023. aastal 7 090 tuh eurot.

2024. aastal laekus toetust 11 189 tuh eurot. 2023. aastal toetust ei laekunud.

Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk on 16 189 tuh eurot (31.12.2023: 5 000 tuh eurot).

Eesti Vabariigi riigieelarve

Ühistransporditoetus (2016–2026)

2014. aasta detsembris sõlmiti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (praegu administreerib lepingut Transpordiamet) sõitjateveo avaliku teenindamise leping üleveoteenuse osutamiseks Kuivastu–Virtsu ja Rohuküla–Heltermaa reisiparvlaevaliinidel perioodil 01.10.2016–30.09.2026. Lepingu alusel makstava toetuse lõplik summa sõltub lepingus fikseeritud tasumäärade alusel igal aastal arvutatava tulubaasi ja samas perioodis kajastatud piletimüügi tulu vahest.

2024. aastal arvestati toetust 21 304 tuh eurot (2023: 20 640 tuh eurot) ja laekus 21 398 tuh eurot (2023: 20 759 tuh eurot). Ühistranspordi toetust loetakse kontserni tavapärase äritegevuse osaks ja kajastatakse müügituluna (üleveoteenuste müük — valitsuse toetus) (lisa 20).

Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk on 174 tuh eurot (31.12.2023: 80 tuh eurot).

Nullheitega sõidukite toetus (2023–2027)

2023. aastal soetati kasutusrendi tingimustel sõiduk, mille soetamist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus summas 4 tuh eurot.

Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk on 3 tuh eurot (31.12.2023: 4 tuh eurot).

Programm „Väikesadamate toetus“ (2010)

Projekti raames rahastati Vanasadama Jahisadama rajamisega seotud kulusid.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 31 tuh eurot (31.12.2023 seisuga 37 tuh eurot).

Programm „Atmosfääriõhu kaitse“ (2011–2013)

Projekti „Muuga sadama välisõhu seiresüsteemi laiendamine“ raames laiendati 2013. aastal Muuga sadama välisõhu seire- ja juhtimissüsteemi ühe välisõhu seirejaamaga.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 4 tuh eurot (31.12.2023 seisuga 4 tuh eurot).

Muu välisabi — INTERREG Läänemere piirkonna programm

Projekt „Rohelised lahendused Läänemere kruisisadamates — *Green Cruise Port — Sustainable Development of Cruise Port Locations*“ (2016–2019)

Projekti eesmärgiks oli Läänemere kruisisadamate koostöö arendamine sadamarajatiste ja -teenuste arendamisel keskkonnasäästliku ja majandusliku kasu aspektist. Projekti raames valmis Vanasadama kruisiterminali põhiprojekt koos tehnilise lahendusega ja teostati uuringud põhjamaises kliimas asuva kruisiterminali hoones võimalike ökoloogiliste lahenduste väljatöötamiseks. Tehtud uuringud andsid olulise sisendi uue kruisiterminali projekteerimisse ja kasutusele võetud tehnosüsteemide lahendusse.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 78 tuh eurot (31.12.2023 seisuga 79 tuh eurot).

Lisa 19. Omakapital

Aktsiakapital

Seisuga 31.12.2024 oli ASil Tallinna Sadam registreeritud 263 000 000 lihtaktsiat, seisuga 31.12.2023 samuti 263 000 000 aktsiat, millest 67,03% kuulub Eesti Vabariigile (Kliimaministeeriumi kaudu) ja 32,97% kuulub Eesti ja rahvusvahelistele investeerimisfondidele, pankadele, pensionifondidele ja jaeinvestoritele. Aktsia nimiväärtus on 1 euro.

ASi Tallinna Sadam põhikirjas fikseeritud maksimaalne lubatud lihtaktsiate arv on 664 000 000 (2023: 664 000 000). Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 oli kõikide väljastatud aktsiate eest täielikult tasutud. ASil Tallinna Sadam ei ole eri liiki aktsiaid ega neist tulenevaid erinevaid õiguseid kasumi jaotamisel.

Kasum aktsia kohta

	2024	2023
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tk)	263 000 000	263 000 000
Aruandeperioodi konsolideeritud puhaskasum (tuhandetes eurodes)	19 153	15 882
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)*	0,07	0,06

* 31.12.2024 ja 31.12.2023 lõppenud aruandeperioodil lahjendava mõjuga instrumente ringluses ei olnud.

Kapitalijuhtimine

Kontserni kapitalijuhtimise eesmärgiks on tagada, et kontserni kuuluvad ettevõtted oleksid jätkuvalt tegutsevad ning et kontsern teeniks võla- ja omakapitali optimaalse tasakaalu abil maksimaalset pikaajalist kasumit. Kontserni kapitalijuhtimise strateegia ei ole 2023. aastaga võrreldes oluliselt muutunud.

Kontserni kapitalistruktuuri kuulub netovõlg (lisas 17 esitatud võlakohustised, millest on maha arvatud raha ja raha ekvivalendid) ja kontserni omakapital (sisaldab aktsiakapitali, reserve ja jaotamata kasumit). Kontsernile ei kohaldu välised kapitalinõuded.

Kontserni finantsjuht vaatab kontserni kapitalistruktuuri üle vähemalt kaks korda aastas. Ülevaatuses raames hindab finantsjuht kapitalikulu ja iga kapitali liigiga seotud riske. Kontserni pikaajaline eesmärk on, et omakapitali ja varade suhe oleks 60% (arvutatakse omakapitali kogusumma ja varade kogusumma suhtena).

Kapitalijuhtimine

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Võlakohustised	184 835	173 397
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	-17 213	-29 733
Netovõlg	167 622	143 664

Omakapitali ja varade suhe

Seisuga 31.12.2024 oli kontserni omakapitali ja varade suhe, st omakapitali kogusumma ja varade kogusumma suhe 60% (31.12.2023 62%).

2023. aastaga võrreldes langes suhe 2 protsendipunkti võrra kuna omakapitali kogusumma vähenes 0,01% ja varade kogusumma suurenes 3,91% (2022. aastaga võrreldes tõusis suhe 1 protsendipunkti võrra kuna omakapitali kogusumma vähenes 0,87% ja varade kogusumma vähenes 2,43%).

Omakapitali ja varade suhe

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Omakapital kokku	377 613	377 659
Varad kokku	629 861	606 164
Omakapitali ja varade suhe	60%	62%

Vaba omakapital

Seisuga 31.12.2024 moodustas kontserni vaba omakapital 46 287 tuh eurot (31.12.2023: 46 877 tuh eurot). Eesti äriseadustiku kohaselt ei maksta aktsionäridele dividende, kui aktsiaseltsi netovara, mis on kajastatud aktsiaseltsi eelmise majandusaasta lõpus kinnitatud majandusaasta aruandes, on väiksem või oleks väiksem kui aktsiakapital ja reservid, mida seaduse või põhikirja kohaselt ei maksta aktsionäridele välja. Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 oleks emaettevõtte võinud jaotada kogu vaba omakapitali, ilma et oleks läinud seadusega vastuollu.

Kohustuslik reservkapital

Kohustuslik reservkapital vastas seisuga 31.12.2017 Eesti äriseadustikust tulenevale nõudele. Seoses 2018. aastal toimunud aktsiakapitali suurendamisega summas 77 796 tuh eurot ei ole emaettevõtte reservkapital vastavuses põhikirjas ettenähtud suurusega. Äriseadustik sätestab, et igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 kasumist kuni reservkapital saavutab põhikirjas ettenähtud suuruse, mille järel reservkapitali suurendamine kasumi arvelt lõpetatakse.

Aruandeaastal suurendati reservkapitali 446 tuh eurot (2023: 743 tuh eurot).

Dividendid

Vastavalt 25.04.2024 üldkoosoleku otsusele maksis kontsern 2023. aasta eest dividende 0,073 eurot aktsia kohta, kokku 19 199 tuh eurot. Dividendiõiguslike aktsionäride nimekiri fikseeriti 10.05.2024 (ex-päev 09.05.2024) ja dividendid maksti aktsionäridele välja Nasdaq CSD vahendusel 17.05.2024.

Seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 ei olnud edasilükkunud tulumaksu kohustist.

Kontserni vaba omakapital moodustas 31.12.2024 seisuga 46 287 tuh eurot (2023: 46 877 tuh eurot). Kui kogu vaba omakapital jaotataks dividendideks, oleks maksimaalne võimalik dividendide tulumaksukohustis 10 183 tuh eurot (2023: 8 092 tuh eurot).

Seisuga 31.12.2024 on 2025. aasta võimaliku tulumaksukohustise arvestamisel kasutatud maksumäär 22/78, seisuga 31.12.2023 aga maksumäärasid 20/80 ja 14/86 (võimalikult dividendilt mahus 1/3 2021., 2022. ja 2023. aastal jaotatud maksustatud kasumist).

Dividendid

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Aruandeperioodil väljakuulutatud dividendid	19 199	19 199
Aruandeperioodil makstud dividendid	19 000	19 012
Aruandeperioodil kinnipeetud tulumaks dividendidelt	199	187
Dividendid aktsia kohta (eurodes)	0,073	0,073

Tulumaks dividendidelt

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Dividendidelt arvestatud tulumaks Eesti Vabariigis	3 125	3 067
Edasilükkunud tulumaksukulu dividendidelt	0	-82
Dividendidelt tasutud tulumaks Eesti Vabariigis	-3 325	-3 264
<i>sh kinnipeetud tulumaks dividendidelt</i>	<i>-199</i>	<i>-187</i>
<i>2019. aasta dividendidelt kinnipeetud tulumaksu tagastamine</i>	<i>0</i>	<i>-10</i>

Lisa 20. Müügitulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Müügitulud kliendilepingutest		
Laevatasud	31 528	31 425
Kaubatasud	6 683	6 457
Reisijatasud	11 887	11 484
Elektrienergia müük	4 609	4 507
Üleveoteenuste müük — piletimüügitulu	14 848	14 729
Muude teenuste müük	2 667	2 133
Müügitulud kliendilepingutest kokku	72 222	70 735
Muud müügitulud		
Kasutusrendi tulu (lisa 10 ja 13)	14 147	13 727
Laeva prahitasu	11 914	11 544
Üleveoteenuste müük — valitsuse toetus (lisa 18 ja 24)	21 304	20 640
Muud müügitulud kokku	47 365	45 911
Müügitulu kokku (lisa 3)	119 587	116 646

Müügitulu riikide lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Kanada	3 004	3 332
Suurbritannia	3 696	2 929
Eesti	112 887	110 385
Müügitulu kokku	119 587	116 646
<i>sh prahitasu:</i>		
<i>Kanada</i>	<i>2 970</i>	<i>3 280</i>
<i>Suurbritannia</i>	<i>3 434</i>	<i>2 798</i>
<i>Eesti (lisa 24)</i>	<i>5 510</i>	<i>5 466</i>
<i>Kokku prahitasu</i>	<i>11 914</i>	<i>11 544</i>

Müügitulu jaotamine

Järelejäänud toimingukohustustele jaotatav tehinguhind

Aruandeperioodi lõpu seisuga olid kaubatasude, elektrienergia müügi ja muude teenuste müügiga seotud toimingukohustused osaliselt täitmata. Kontsern rakendab nende teenuste (üks toimingukohustus, mis koosneb sarjast eristatavatest teenustest) müügitulu suhtes IFRS 15 punktis 121(b) sätestatud praktilist abinõud ja ei avalikusta järelejäänud toimingukohustusele jaotatud tehinguhinna summat, kuna kontsernil on õigus saada klientidelt tasu summas, mis vastab otseselt kontserni seni tehtud toimingute väärtusele kliendi jaoks ja kontsern on kajastanud müügitulu summas, mille eest kontsernil on õigus arve esitada.

Liitumistasudega seotud osaliselt täitmata toimingukohustus moodustas 31.12.2024 seisuga 673 tuh eurot (31.12.2023: 715 tuh eurot).

Juhtkond hindab, et täitmata toimingukohustusele jaotatud tehinguhind kantakse järgmise 3 kuni 24 aasta jooksul (liitumise võimaldamiseks tehtud investeeringute keskmine järelejäänud kasulik eluiga) lineaarselt tuluks.

Lisa 21. Tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Kütusekulu	6 945	6 886
Elektrienergia kulu	4 829	4 918
Soojuse- vee- ja kanalisatsiooni kulu	778	783
Põhivarade tehniline korrashoid ja remont	8 506	8 312
Infrastruktuuri jaoks ostetud teenused	4 368	4 035
Maksukulud	1 498	2 661
<i>sh maamaks</i>	1 443	2 607
Konsultatsiooni- ja arenduskulud	760	669
<i>sh uuringute- ja arengukulud</i>	279	367
Ostetud teenused	6 348	6 015
<i>sh sildumisteenus</i>	762	778
<i>laevadelt jäätmete vastuvõtmine</i>	2 054	1 966
<i>sadamatasud</i>	3 479	3 223
Väheväärtusliku vara soetus ja korrashoid	961	949
Reklaamikulud	200	244
Rendikulud	1 185	1 376
Lühiajaliste rendilepingute kulud	86	174
Kindlustuskulud	856	804
Muud tegevuskulud	3 107	3 577
Tegevuskulud kokku	40 427	41 403

Tööjõukulud

Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Palgakulu	19 384	19 006
Sotsiaalmaksud	6 338	6 208
Tööjõukulud kokku	25 722	25 214

Töötajate arv

	2024	2023
Töölepingu alusel töötav isik	438	461
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, va füüsilisest isikust ettevõtja	10	10
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	9	7
Töötajate arv kokku	457	478

Lisa 22. Muud tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Kasum põhivara müügist	19	0
Trahvid, viivised	127	893
Tulud sihtfinantseerimisest (lisa 18)	1 335	1 292
Muud tulud	256	23
Muud tulud kokku	1 737	2 208

Lisa 23. Finantskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Intressikulud võlakohustistelt:		
<i>Intressikulud laenudelt</i>	2 083	1 707
<i>Intressikulud võlakirjadelt</i>	6 126	5 690
Intressikulud võlakohustistelt kokku (lisa 17)	8 209	7 397
Kahjum valuutakursi muutustest	0	28
Muud finantskulud	48	10
Finantskulud kokku	8 257	7 435

Lisa 24. Tehingud seotud osapooltega

ASi Tallinna Sadam aktsiatest 67,03% kuuluvad Eesti Vabariigile (Kliimaministeeriumi kaudu).

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Tehingud sidusettevõttega		
Müügitulu	79	78
Tegevuskulud	2 083	1 990
Tehingud ettevõtetega, milles kontserni ettevõtete nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu*		
Müügitulu	1	1
Tegevuskulud	13	30
Muud kulud	10	20
Tehingud riigiasutuste ja ettevõtetega, kus riigil on valitsev või oluline mõju		
Müügitulu	27 913	26 886
<i>sh ühistransporditoetus (lisa 20)</i>	21 304	20 640
<i>laeva prahitasu (lisa 20)</i>	5 510	5 466
Muud tulud	646	100
Tegevuskulud	7 654	6 041
<i>sh elektrienergia ja võrguteenuse kulu</i>	3 360	2 059
<i>sadamatasud</i>	3 418	3 218
Muud kulud	46	22
Materiaalse põhivara soetus	929	0
Tehingud kontserni nõukogu ja juhatuse liikmetega		
Lühiajalised hüvitised	1 421	1 075
Sotsiaalmaksu kulu	468	355

* Kontsernil puuduvad seisuga 31.12.2024 ja 31.12.2023 nõuded ja võlad ettevõtetele, milles kontserni ettevõtete nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu.

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2024	2023
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest sidusettevõttega		
Nõuded (lisa 8)	10	9
Võlad (lisa 15)	192	193
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest riigiasutustega ja ettevõtetega, milles riigil on valitsev või oluline mõju		
Nõuded*	2 185	2 201
Võlad	19 422	7 601
Lühiajalistest hüvitistest tulenevad kohustused kontserni nõukogu ja juhatuse liikmetele		
Kohustused	464	287

* 2024. ja 2023. aastal ei ole nimetatud nõuetele allahindlusi tehtud.

Kõik osutatud ja ostetud teenused on tavapärasest äritegevusest tulenevad tehingud, mis on teostatud turutingimustel.

Tehingutest seotud osapooltega tulenevad müügitulud ja tegevuskulud sisaldavad ainult äritegevusega seoses müüdnud ja ostetud teenuseid.

Informatsioon ettevõtete kohta, milles kontserni ettevõtete nõukogude ja juhatuste liikmed omavad olulist mõjuvõimu, põhineb seotud osapoolte kohta esitatud deklaratsioonidel. Seisuga 31.12.2024 on ASil Tallinna Sadam kehtivate lepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele (keda peetakse juhtkonna võtmeisikuteks) tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikme tasu ulatuses (2024. aastal 122,0 tuh eurot ja 2023. aastal 99,0 tuh eurot). Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on ASil Tallinna Sadam kohustus maksta juhatuse liikmetele 12 kuu jooksul pärast lepingu lõppemist igakuiselt hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikme tasust (2024. aastal 245 tuh eurot ja 2023. aastal 197,9 tuh eurot).

Seisuga 31.12.2024 on ASi Tallinna Sadam tüdarettevõtetel kehtivate lepingute alusel kohustus maksta oma juhatuste liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist, mis on võrdne juhatuse liikme kolme kuu töötasuga (2024. aastal 142,1 tuh eurot ja 2023. aastal 135,4 tuh eurot).

Lisa 25. Siduvad tulevikukohustused

Seisuga 31.12.2024 olid kontsernil lepingulised kohustused materiaalse põhivara soetamiseks, remondiks ning uuringu- ja arenguväljaminekute tegemiseks summas 38 075 tuh eurot (31.12.2023: 68 051 tuh eurot), sh 23 746 tuh eurot Paldiski Lõunasadama 6A kai ehituslepingust tulenev kohustus (31.12.2023: 54 102 tuh eurot).

Lisa 26. Investeeringustegevused rahavoogude aruandes

Materiaalse põhivara soetamine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Materiaalse põhivara soetamine	-38 981	-17 946
Tasaarvestused	-471	0
Tasutud eelmise aasta eest	2 358	470
Tasumata võlad tarnijatele perioodi lõpul (lisa 15)	-1 163	-2 358
Muu korrigeerimine	0	-3
Kokku korrigeerimised	724	-1 891
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 11)	38 257	19 837

Immateriaalse põhivara soetamine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Immateriaalse põhivara soetamine	-599	-799
Tasutud eelmise aasta eest	91	0
Tasumata võlad tarnijatele perioodi lõpul (lisa 15)	-66	-91
Muu korrigeerimine	0	1
Kokku korrigeerimised	25	-90
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 12)	574	889

Lisa 27. Tingimuslikud kohustised ja kohtuvaidlused

Vastavalt mitmetele rendi- ja hoonestusõiguse lepingutele on ASil Tallinna Sadam kohustus kompenseerida lepingu lõppemisel rentniku püstitatud ehitiste või ASi Tallinna Sadam varale tehtud parenduste harilik väärtus. Arvestades nimetatud lepingute (iseäranis hoonestusõiguse lepingute) pikaealisust ja et enamasti on tegemist eriotstarbeliste rajatistega (sadama-terminalid), siis puudub seni arvestatav praktika selle kohta, kuidas lepingu lõppedes taolise vara harilikku väärtust leida. Eelnevast tulenevalt ei olnud majandusaasta aruande koostamise hetkeks võimalik selliste kohustiste suurust usaldusväärselt hinnata.

19.01.2024 algatati OÜ MPG AgroProduction poolt esitatud saneerimisavalduse alusel saneerimismenetlus ja liideti ühte menetlusse 28.11.2023 ASi Tallinna Sadam poolt OÜ MPG AgroProduction vastu algatatud pankrotimenetlusega, kuna OÜ MPG AgroProduction ei ole pikemalt aega täitnud lepingulisi kohustusi. Ühtlasi peatati pankrotimenetlus kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni.

Harju Maakohus lõpetas 26.03.2024 määrusega OÜ MPG AgroProduction saneerimismenetluse. OÜ MPG AgroProduction kaebas kohtuotsuse edasi Tallinna Ringkonnakohtusse ja Riigikohtusse. 12.08.2024 Riigikohtu määrusega jõustus maakohu 26.03.2024 määrus, millega jäi OÜ MPG AgroProduction saneerimiskava kinnitamata ja saneerimismenetlus lõpetati. Seoses saneerimismenetluse lõpetamisega jätkus Harju Maakohus OÜ MPG AgroProduction vastu esitatud pankrotiavalduse läbivaatamine, st 21.08.2024 nimetas kohus OÜ MPG AgroProduction ajutise pankrotihalduri. 15.10.2024 kuulutati välja OÜ MPG AgroProduction pankrot, määrati pankrotihaldur ning kuulutati välja võlausaldajate esimene üldkoosoleku aeg.

30.10.2024 esitas OÜ MPG AgroProduction (pankrotis) Tallinna Ringkonnakohtule pankrotimäärusele määruskaebuse, millega taotles tühistada pankrotimäärus ning lõpetada pankrotiavalduse menetlus. 14.11.2024 esitas AS Tallinna Sadam kohtule seisukoha, paludes jätta määruskaebus rahuldamata. Tallinna Ringkonnakohtu ei ole aastaaruande avalikustamise ajaks määruskaebust lahendanud.

04.04.2024 esitas AS Tallinna Sadam täiendava hagi OÜ MPG AgroProduction vastu hoonestusõiguse omandi ASile Tallinna Sadam ülekandmise asjaõiguslepingu sõlmimise ja kinnistusraamatu kande tegemiseks vajalike tahteavalduste kohustamise ning hoonestusõiguse ala vabastamise nõudes, kuna OÜ MPG AgroProduction ei ole vabatahtlikult hoonestusõigust ASile Tallinna Sadam üle andnud.

Seoses OÜ MPG AgroProduction pankrotimääruse vaidlustamisega peatati menetlus kuni lahendi jõustumiseni.

ASi Tallinna Sadam seisuga 31.12.2024 nõuete summa kokku on 3,6 mln eurot (hoonestusõiguse tasu, servituudi tasu, maamaks, võlgnevus teenuste eest, intress ja 2022/2023 aasta viivis), mis on aruandeperioodi lõpu seisuga alla hinnatud. Põhinõudele lisandub leppetrahv ja 2024. aasta viivis.

29.11.2024 esitas AS Tallinna Sadam hagi ASi Tallinna Vesi vastu kahju hüvitamise nõudes summas 605 110,26 eurot, millele lisanduvad hagi esitamise ajaks sissenõutavaks muutunud viivised. ASi Tallinna Sadam ja ASi Tallinna Vesi vahel on sõlmitud veevarustuse ja heitvee ärajuhtimise teenuse müügileping, mille alusel on AS Tallinna Sadam tasunud perioodil 01.07.2011–30.11.2019 ASile Tallinna Vesi põhjendamatult kõrget veeteenuse hinda. Nimelt jõustusid 01.11.2010 ühisveevärgi ja kanalisatsiooniseaduse (ÜVVKS) muudatused, millega kehtestati vee-ettevõtjale (sh ASile Tallinna Vesi) kohustus kehtestada Konkurentsiametiga kooskõlastatuna selline veeteenuse hind, mis vastab ÜVVKS §14 lg-s 2 toodud kriteeriumidele. Riigikohtu lahendiga haldusasjas 3-11-1355 on tuvastatud, et ASi Tallinna Vesi poolt 09.11.2010 esitatud hinnataotlus ei vastanud ÜVVKS §14 lg 2 kriteeriumidele. AS Tallinna Vesi esitas Konkurentsiametile ÜVVKS § 14 lg 2 kriteeriumidele vastava veeteenuse hinnataotluse alles 01.12.2019. AS Tallinna Sadam kahjunõue tuleneb enamakstud veeteenuse hinnas, s.o ASi Tallinna Vesi poolt kohaldatud põhjendamatult kõrge ja ÜVVKS §14 lg 2 kriteeriumidele vastava veeteenuse hinna vahe vastavalt ASi Tallinna Sadam poolt perioodil 01.07.2011–30.11.2019 tarbitud veeteenuse mahule.

Harju Maakohu 11.12.2024 määrusega võeti ASi Tallinna Sadam hagi menetlusse. AS Tallinna Vesi ei ole veel terviklikku vastust hagiavaldusele esitanud.

Kontsern on sõlminud pangaga garantiilepingu, mille alusel on pank väljastanud garantii summas 5 mln eurot OÜ TS Laevad poolt sõitjate üleveoteenuse lepingust tulenevate kohustuste tagamiseks. Juhatuse hinnangul on garantiikohustuse realiseerimine ebatõenäoline.

Kontsern on sõlminud pangaga 2-aastase garantiilepingu, mille alusel väljastas pank garantii summas 6 mln eurot OÜ TS Laevad poolt 10.09.2024 sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingust tulenevate kohustuste tagamiseks. Juhatuse hinnangul on garantiikohustuse realiseerimine ebatõenäoline.

Lisa 28. Kontserniga seotud uurimised

26.08.2015 pidas Kaitsepolitseiamet kinni emaettevõtte ASi Tallinna Sadam pikaajalised juhatuse liikmed Ain Kaljuranna ja Allan Kiili, sest neid kahtlustatakse ulatuslikus altkäemaksu võtmises mitme varasema aasta jooksul. Pärast pikaajalist uurimist esitas kontsern 31.07.2017 Ain Kaljuranna, Allan Kiili ja teiste uurimise all olevate episoodidega seotud eraisikute ja juriidiliste isikute vastu tsiviilhagi. Harju Maakohtu 19.11.2018 määrusega võeti tsiviilhagi eelnevalt nimetatud isikute vastu algatatud kriminaalasja menetlusse.

28.10.2020 tegi Harju Maakohus määruse ja lõpetas Allan Kiili suhtes kriminaalmenetluse seoses tema parandamatu haigusega. Samas kaasati Tallinna Ringkonnakohtu määrusega Allan Kiil kriminaalasja menetlusse tsiviilkostjana. Allan Kiil suri 15.06.2021 ja 23.09.2021 kaasati menetlusse Allan Kiili asemel tsiviilkostja ja kolmanda isikuna Marika Kiil.

27.06.2024 Harju Maakohus mõistis ASi Tallinna Sadam endise juhatuse liikme Ain Kaljuranna ja teised kriminaalmenetluses süüdistuse saanud isikud õigeks süütegude aegumise tõttu, vabastas arestitud varad ning mõistis osaliselt välja menetluskulud. Kannatanute, ASi Tallinna Sadam ja OÜ TS Laevad, tsiviilhagi jäeti läbi vaatamata. Kannatanutel on õigus esitada uuesti hagi tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Kohtuotsus ei ole jõustunud, kuna AS Tallinna Sadam, OÜ TS Laevad ja teised kohtumenetluse pooled, esitasid 29.07.2024 apellatsioonkaebused Tallinna Ringkonnakohtule. 14.10.2024 otsustas Tallinna Ringkonnakohtu vaadata kriminaalasi läbi kirjalikus menetluses. Ringkonnakohtu otsus tehakse avalikult teatavaks hiljemalt 04.06.2025.

Juhatuse hinnangul ei oma eelnimetatud sündmused aruande koostamise hetkeks teadaoleva teabe alusel kontserni majandustulemustele ega finantsseisundile olulist negatiivset mõju.

Lisa 29. Lisainformatsioon emaettevõtte kohta

Emaettevõtte kohta esitatav finantsinformatsioon koosneb emaettevõtte konsolideerimata põhiaruannetest, mis tuleb avalikustada kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega, kuid mis ei moodusta konsolideerimata raamatupidamise aastaaruannet IAS 27 mõistes. Emaettevõtte põhiaruanded on koostatud kasutades samu arvestusmeetodeid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel selle erandiga, et emaettevõtte konsolideerimata põhiaruannetes on investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse kajastatud soetusmaksumuses.

Finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
VARAD		
Käibevara		
Raha ja raha ekvivalendid	11 774	16 804
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	17 000	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	14 123	17 004
Varud	10	4
Muu käibevara kokku	42 907	33 812
Müügiootel põhivara	3 988	0
Käibevara kokku	46 895	33 812
Põhivara		
Investeeringud tütaretevõtetesse	5 774	5 774
Investeeringud sidusettevõttesse	132	132
Muud pikaajalised nõuded	44 114	57 634
Kinnisvarainvesteeringud	14 069	14 069
Materiaalne põhivara	447 686	432 224
Immateriaalne põhivara	2 053	1 940
Põhivara kokku	513 828	511 773
Varad kokku	560 723	545 585

Tabel jätkub lk 147

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
KOHUSTISED		
Lühiajalised kohustised		
Võlakohustised	12 191	15 832
Eraldised	1 436	1 004
Sihtfinantseerimine	21 969	7 260
Maksuvõlad	475	477
Võlad tarnijatele ja muud võlad	4 740	6 594
Lühiajalised kohustised kokku	40 811	31 167
Pikaajalised kohustised		
Võlakohustised	172 650	157 566
Sihtfinantseerimine	31 995	33 075
Muud võlad	2 815	3 010
Pikaajalised kohustised kokku	207 460	193 651
Kohustised kokku	248 271	224 818
OMAKAPITAL		
Aktiikapital	263 000	263 000
Ülekurss	44 478	44 478
Kohustuslik reservkapital	23 304	22 858
Jaotamata kasum/kahjum	-18 330	-9 569
Omakapital kokku	312 452	320 767
Kohustised ja omakapital kokku	560 723	545 585

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Müügitulu	70 690	69 205
Muud tulud	1 482	2 185
Tegevuskulud	-22 295	-23 919
Finantsvarade väärtuse langus	-815	-1 117
Tööjõukulud	-13 374	-13 271
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-16 461	-17 163
Muud kulud	-352	-952
Ärikasum	18 875	14 968

FINANTSTULUD JA -KULUD

Finantstulud	3 363	4 419
Finantskulud	-8 229	-7 398
Finantstulud ja -kulud kokku	-4 866	-2 979
Kasum enne tulumaksustamist	14 009	11 989
Tulumaksukulu	-3 125	-3 067
Perioodi kasum	10 884	8 922

Rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha	76 257	74 818
Muude tulude eest laekunud raha	45	272
Maksud tarnijatele	-28 650	-32 533
Maksud töötajatele ja töötajate eest	-11 884	-12 722
Maksud muude kulude eest	-173	-199
Makstud tulumaks dividendidelt	-3 325	-3 264
Äritegevusest laekunud raha	32 270	26 372
Materiaalse põhivara soetamine	-36 870	-13 988
Immateriaalse põhivara soetamine	-459	-782
Materiaalse põhivara müük	17	28
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest	15 317	0
Antud laenude laekumised	14 175	16 428
Saadud dividendid	0	357
Saadud intressid	3 309	3 769
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiitide netomuutus	-17 000	0
Investeeringustegevuses(t) kasutatud(-)/laekunud(+)-raha	-21 511	5 812
Võlakirjade lunastamine	-7 650	-7 650
Saadud laenud	30 000	0
Saadud laenude tagasimaksud	-10 466	-8 266
Makstud dividendid	-19 000	-19 012
Makstud intressid	-8 654	-6 494
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksud	-19	-1
Finantseerimistegevuses kasutatud raha	-15 789	-41 423
Rahavoog kokku	-5 030	-9 239
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	16 804	26 043
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-5 030	-9 239
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	11 774	16 804

Omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktsiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2023	263 000	44 478	22 858	-9 569	320 767
Perioodi kasum	0	0	0	10 884	10 884
Perioodi koondkasum kokku	0	0	0	10 884	10 884
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-19 199	-19 199
Tehingud omanikega kokku	0	0	0	-19 199	-19 199
Reservkapitali suurendamine	0	0	446	-446	0
Omakapital seisuga 31.12.2024	263 000	44 478	23 304	-18 330	312 452
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-5 774	-5 774
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	70 935	70 935
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2024	263 000	44 478	23 304	46 831	377 613

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktsiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2022	263 000	44 478	22 115	1 451	331 044
Perioodi kasum	0	0	0	8 922	8 922
Perioodi koondkasum kokku	0	0	0	8 922	8 922
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-19 199	-19 199
Tehingud omanikega kokku	0	0	0	-19 199	-19 199
Reservkapitali suurendamine	0	0	743	-743	0
Omakapital seisuga 31.12.2023	263 000	44 478	22 858	-9 569	320 767
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-5 774	-5 774
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	62 666	62 666
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2023	263 000	44 478	22 858	47 323	377 659

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionärile väljamakseid.

Lisa 30. Tegevuste eristamine lähtudes elektrituru seadusest

Arvestusmeetodid

Käesolev aruanne on koostatud vastavalt Elektrituruseaduse §17 lõikele 3, mille kohaselt peab elektriettevõtte esitama majandusaasta aruande lisadena finantsseisundi aruande ja kasumiaruande tegevusalade lõikes.

Aruandes on esitatud finantsseisundi aruanne ja kasumiaruanne järgmiste tegevusalade lõikes:

- võrguteenuse osutamine;
- elektrienergia müük;
- muud tegevusalad.

Majandusaasta jooksul peetakse raamatupidamisarvestust eraldi tegevusvaldkondade lõikes nendega otseselt seotud tulude, kulude ja põhivarade osas. Kaudsete ja üldhalduskulude jaotamisel lähtutakse tööjõukulu puhul töötajate arvestuslikust jagunemisest tegevusalade vahel ning muude kulude osas tegevusalade käivete proportsioonist. Finantsseisundi aruande kirjed jagatakse majandusaasta lõpul alljärgnevalt esitatud kirjelduse alusel.

Nõuded ostjate vastu

Liitumistasude, hooldusteenuste, elektrienergia müügi ja võrguteenuse osutamise müügiarved.

Varud

Võrguteenusega seotud varud.

Põhivarad

Võrguteenuse osutamise ja elektrienergia müügiga otseselt seotud põhivarad.

Võlad tarnijatele

Võlad tarnijatele on jaotatud vastavalt tegelikkusele, analüüs on tehtud tarnijate poolt esitatud arvete alusel.

Maksuvõlad, lühiajalised eraldised, muud võlad

Seotud töötasudega (palk, preemia, maksud) ning on jagatud tegevusalade lõikes vastavalt personalikulude jagunemisele.

Sihtfinantseerimine

Võrguteenuse osutamise ja elektrienergia müügiga otseselt seotud põhivarade sihtfinantseerimisest tekkinud kohustis.

Kliendilepingutega seotud kohustised

Kliendilepingutega seotud kohustised on tulenevalt liitumistasude iseloomust jaotatud võrguteenuse ja muu äritegevuse vahel.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes seisuga 31.12.			Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
VARAD								
Käibevara								
Raha ja raha ekvivalendid	17 213	29 733	0	0	0	0	17 213	29 733
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	22 000	0	0	0	0	0	22 000	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	12 512	12 118	212	228	273	277	12 027	11 613
Varud	695	550	10	0	0	0	685	550
Müügiootel põhivara	4 190	0	0	0	0	0	4 190	0
Käibevara kokku	56 610	42 401	222	228	273	277	56 115	41 896
Põhivara								
Investeeringud sidusettevõttesse	2 664	2 177	0	0	0	0	2 664	2 177
Muud pikaajalised nõuded	0	163	0	0	0	0	0	163
Kinnisvarainvesteeringud	14 069	14 069	0	0	0	0	14 069	14 069
Materiaalne põhivara	554 280	545 271	0	0	11 021	11 728	543 259	533 543
Immateriaalne põhivara	2 238	2 083	0	0	0	0	2 238	2 083
Põhivara kokku	573 251	563 763	0	0	11 021	11 728	562 230	552 035
Varad kokku	629 861	606 164	222	228	11 294	12 005	618 345	593 931

Tabel jätkub lk 153

tuhandetes eurodes			Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
KOHUSTISED								
Lühiajalised kohustised								
Võlakohustised	12 185	15 831	0	0	0	0	12 185	15 831
Eraldised	1 771	1 311	0	0	61	40	1 710	1 271
Sihtfinantseerimine	22 146	7 344	0	0	0	0	22 146	7 344
Maksuvõlad	906	876	0	0	37	38	869	838
Võlad tarnijatele ja muud võlad	7 780	9 492	186	222	183	188	7 411	9 082
Lühiajalised kohustised kokku	44 788	34 854	186	222	281	266	44 321	34 366
Pikaajalised kohustised								
Võlakohustised	172 650	157 566	0	0	0	0	172 650	157 566
Sihtfinantseerimine	31 995	33 075	0	0	1 079	1 131	30 916	31 944
Muud võlad	2 815	3 010	0	0	667	708	2 148	2 302
Pikaajalised kohustised kokku	207 460	193 651	0	0	1 746	1 839	205 714	191 812
Kohustised kokku	252 248	228 505	186	222	2 027	2 105	250 035	226 178
OMAKAPITAL								
Aksiakapital	263 000	263 000	0	0	0	0	0	0
Ülekurss	44 478	44 478	0	0	0	0	0	0
Kohustuslik reservkapital	23 304	22 858	0	0	0	0	0	0
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	27 678	31 441	0	0	0	0	0	0
Perioodi kasum/kahjum	19 153	15 882	-84	-76	-368	-536	19 605	16 494
Jaotamata omakapitali kirjete balansseerimine	0	0	120	82	9 635	10 436	348 705	351 259
Omakapital kokku	377 613	377 659	36	6	9 267	9 900	368 310	367 753
Kohustised ja omakapital kokku	629 861	606 164	222	228	11 294	12 005	618 345	593 931

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

tuhandetes eurodes			Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Müügitulu	119 587	116 646	1 793	1 842	2 327	2 156	115 467	112 648
Muud tulud	1 737	2 208	0	0	41	52	1 696	2 156
Tegevuskulud	-40 427	-41 403	-1 775	-1 824	-1 568	-1 415	-37 084	-38 164
Finantsvarade väärtuse langus	-805	-1 145	0	0	0	0	-805	-1 145
Tööjõukulud	-25 722	-25 214	-100	-91	-505	-512	-25 117	-24 611
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-24 833	-25 389	-2	-3	-663	-817	-24 168	-24 569
Muud kulud	-389	-1 073	0	0	0	0	-389	-1 073
Ärikasum/-kahjum	29 148	24 630	-84	-76	-368	-536	29 600	25 242

FINANTSTULUD JA -KULUD

Finantstulud	900	1 237	0	0	0	0	900	1 237
Finantskulud	-8 257	-7 435	0	0	0	0	-8 257	-7 435
Finantstulud ja -kulud kokku	-7 357	-6 198	0	0	0	0	-7 357	-6 198
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeringutelt sidusettevõttesse	487	435	0	0	0	0	487	435
Kasum/kahjum enne tulumaksustamist	22 278	18 867	-84	-76	-368	-536	22 730	19 479
Tulumaksukulu	-3 125	-2 985	0	0	0	0	-3 125	-2 985
Perioodi kasum/kahjum	19 153	15 882	-84	-76	-368	-536	19 605	16 494

Juhatus kinnitus

Juhatus on koostanud ASi Tallinna Sadam tegevusaruande, tasustamisaruande ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2024 lõppenud majandusaasta kohta.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 5 kuni 75 esitatud kontserni tegevusaruanne ning emaettevõtte tasustamisaruanne annavad õige ja õiglase ülevaate kontserni äritegevusest, tulemustest ja aruandeperioodi jooksul toimunud olulistest sündmustest.

Juhatus kinnitab lehekülgedel 76 kuni 154 esitatud kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande õigsust ja täielikkust, sh:

1. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus;
2. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab kontserni finantsseisundit, rahavoogusid ja majandustulemust õigesti ja õiglaselt;
3. kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande kinnitamise kuupäevani (18.03.2025), on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
4. AS Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtted on jätkuvalt tegutsevad ettevõtted.

18.03.2025

/Allkirjastatud digitaalselt/

VALDO KALM
Juhatusesimees

/Allkirjastatud digitaalselt/

ANDRUS AIT
Juhatusliige

/Allkirjastatud digitaalselt/

MARGUS VIHMAN
Juhatusliige

/Allkirjastatud digitaalselt/

RENE PÄRT
Juhatusliige

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Aktsiaseltsi TALLINNA SADAM aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt aktsiaseltsi TALLINNA SADAM (*Ettevõtte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontserni*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2024 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantsstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 18. märtsil 2025 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2024;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet 31. detsember 2024 lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist teavet arvestuspõhimõtete kohta ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane alus meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigi kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt perioodi 1. jaanuar 2024 - 31. detsember 2024 jooksul Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

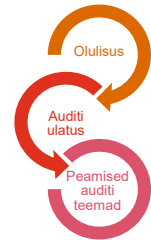
AS PricewaterhouseCoopers
Tatari 1, 10116 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, www.pwc.ee

Käesolevat sõltumatu vandeaudiitori aruannet tuleb kasutada koos Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) dokumendiga, mis on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile (Link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100021635/reports?date=2024-03-21>).

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 1 113 tuhat eurot, mis on ligikaudu 5% kasumist enne makse.
- PwC Eesti viis läbi täismahus auditi Kontserni kõigi ettevõtete osas.
- Müügitulu kajastamine.

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Eristat tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste, kui neid on, mõju konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	1 113 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	Ligikaudu 5% kasumist enne makse.
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Kasutasime seda näitajat olulisuse arvutamiseks, kuna kasum enne tulumaksu on peamine mõõdik Kontserni tegevuse hindamisel ja tulemuslikkuse võtmenäitaja juhatuse ja nõukogu jaoks. Valisime 5% määra, mis on kooskõlas selle võtmenäitaja jaoks kasutatavate kvantitatiivsete määradega.

Käesolevat sõltumatu vandeaudiitori aruannet tuleb kasutada koos Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) dokumendiga, mis on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile (Link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100021635/reports?date=2024-03-21>).

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<p>Müügitulu kajastamine (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 „RAAMATUPIDAMISE ARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD OLULISED ARVESTUSPÕHIMÕTTED“, lisas 3 „TEGEVUSSEGMENTID“, lisas 20 „MÜÜGITULU“ ja lisas 24 „TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA“).</p> <p>2024. aastal kajastas Kontsern müügitulu summas 119 587 tuhat eurot. Müügitulu koosneb paljudest erinevatest teenustest, millest olulisemateks on üleveoteenused summas 36 152 tuhat eurot ja laevatasud summas 31 528 tuhat eurot. Detailne ülevaade Kontserni müügitulu liikidest on toodud välja finantsaruandluse lisas 20.</p> <p>Kuigi enamus Kontserni müügitühingutest ei ole oma olemuselt keerulised, siis tulenevalt müügitulu liikide hulgast lähtub nende kajastamine erinevatest protsessidest, on seotud eraldiseisvate sisekontrolli protseduuridega ning põhineb mitmel infosüsteemidel.</p> <p>Eelnevalt kirjeldatud põhjuste tõttu võtab müügitulu auditeerimine märkimisväärse osa auditi ajast ja ressursidest, mistõttu on see määratud üheks auditi peamiseks teemaks.</p>	<p>Kontrollisime kas Kontserni arvestuspõhimõtted müügitulu kajastamise osas on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus.</p> <p>Hindasime müügitulu arvestusega seotud kontrollimehhanismide ülesehitust ja juurutamist, sealhulgas analüüsisime Kontserni IT-keskkonna keerukust, hindasime IT-riske ning nendega seotud IT kontrollimehhanismide ülesehitust ja juurutamist.</p> <p>Viisime läbi järgmised detailsed auditi protseduurid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutvusime valikuliselt müügitulu arvestusega seotud lepingute ja kokkulepetega; • hindasime, kas Kontsern on õigesti rakendanud müügitulu kajastamise standardi IFRS 15 põhimõtteid; • hindasime müügitulu kannete korrektsust, viies raamatupidamissüsteemides kajastatud valitud tehingud kokku alusdokumentidega; • küsisime Kontserni klientidelt kinnituskirjad aasta jooksul tehtud valitud müügitühingute ning aasta lõpus laekumata arvete saldode kohta; • testisime müügitulu kreditarveid bilansipäevajärgsel perioodil; • vaatasime riskipõhise valiku alusel üle müügitulusid puudutavad pearaamatukanded ning kontrollisime ebaharilike kannete aluseks olevat tõendusmaterjali; ja • rakendasime müügitulu auditi protseduuride väljatöötamisel ning teostamisel ettearvamatus põhimõtteid. <p>Lisaks kontrollisime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud teabe adekvaatsust ja täielikkust kooskõlas rakenduvate finantsaruandluse standarditega.</p>

Käesolevat sõltumatu vandeaudiitori aruannet tuleb kasutada koos Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) dokumendiga, mis on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile (Link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100021635/reports?date=2024-03-21>).

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tegevusvaldkonda, milles Kontsern tegutseb.

Antud eesmärgi saavutamiseks teostasime täismahus auditi Kontserni kõigis ettevõtetes.

Kontserni tasemel kontrollisime konsolideerimise korrektsust ning teostasime täiendavad analüütilised protseduurid eelpool mainitud eraldiseisvate auditiprotseduuridega kaetud Kontserni ettevõtete osas, et veenduda konsolideeritud finantsaruandlust mõjutavate väärtkajastamiste puudumises. Kirjeldav informatsioon Kontserni struktuuri osas on esitatud aastaaruande Lisas 1.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet ja tasustamisaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärtkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka Eesti Vabariigi auditi tegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Vastavalt Eesti Vabariigi väärtpaberituru seadusele tasustamisaruande osas on meie kohustus kontrollida, kas tasustamisaruanne sisaldab Eesti Vabariigi väärtpaberituru seaduse § 135³ lg 3 nõuetele vastavat informatsiooni.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud;
- tegevusaruanne koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt; ja
- tasustamisaruanne koostatud vastavalt Eesti Vabariigi väärtpaberituru seaduse §-le 135³ lg 3.

Kui enne sõltumatu vandeaudiitori aruande kuupäeva saadud tegevusaruande või muu informatsiooni osas tehtud töö põhjal järeldame, et tegevusaruandes või muus informatsioonis on oluline väärtkajastamine, oleme kohustatud selle tõsiasja avaldama. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärtkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärtkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärtkajastamine alati avastatakse. Väärtkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärtkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärtkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärtkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglase esitusviisi;

- planeerime ja teostame kontserni auditi, et saada piisavalt asjakohaseid auditi tõendusmaterjale Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äriüksuste finantsinformatsiooni kohta, mis on aluseks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta arvamuse kujundamiseks. Me vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostatavate auditi protseduuride ülevaatamise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditi arvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) nõuetele

Meid on tellitud lepingu alusel Ettevõtte juhatuselt poolt läbi viima põhjendatud kindlustandvat töövõttu, et kontrollida aktsiaseltsi TALLINNA SADAM 31. detsembril 2024 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavust kohaldatavatele nõuetele ("Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis").

Käsitletava küsimuse kirjeldus ja kohaldatavad kriteeriumid

Ettevõtte juhatus on rakendanud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele esitusviisi, et vastata artiklite 3 ja 4 nõuetele, mis on KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUSES (EL) 2019/815, 17. detsember 2018, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks ühtne elektrooniline aruandlusvorming (ESEF-i määrus). Kohaldatavad nõuded konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohta on sätestatud ESEF-i määrukses.

Eelmises lauses kirjeldatud nõuded määravad aluse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohaldamiseks ja on meie hinnangul asjakohane kriteerium meie põhjendatud kindlustandva kokkuvõtte koostamiseks.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused

Ettevõtte juhatus vastutab selle eest, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastaks ESEF-i määruuse nõuetele.

See kohustab juhatuset valima ja rakendama sobivaid märgistusi iXBRL-märgistuskeeles ESEF taksonoomia baasil ning looma, rakendama ning hoidma sisekontrolle, mis on asjakohased konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi koostamiseks, mis ei sisalda olulisi väärkajastamisi ESEF-i määruuse nõuetele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad finantsaruandluse protsessi järelevalve eest, mille all tuleb mõista ka konsolideeritud finantsaruannete koostamist vastavalt ESEF-i määruusest tulenevale vormingule.

Meie kohustused

Meie kohustuseks on avaldada sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustandev kokkuvõtte, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistes aspektides ESEF-i määruusele.

Viisime oma töövõtu läbi kooskõlas rahvusvahelise kindlustandvate töövõtude standardiga (Eesti) 3000 (muudetud) "Kindlustandvad töövõttud, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused" (ISAE (EE) 3000 (muudetud)) põhjendatud kindlustandva töövõtuna. See standard nõuab, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime kindlustandva töövõtu läbi, omandamaks põhjendatud kindlustunnet, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistes aspektides kohaldatavatele nõuetele.

Kuigi põhjendatud kindlustunne on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISAE (EE) 3000 (muudetud) standardiga kooskõlas läbiviidud töövõtt garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse (oluline nõuetele mittevastavus).

Kvaliteedijuhtimise nõuded ja kutse-eetika

Meie rakendame Rahvusvahelise kvaliteedijuhtimise standardi (Eesti) 1 (täiendatud) sätteid ning tagame neist tulenevalt tervikliku kvaliteedijuhtimissüsteemi, mis sisaldab eetikanõuete, kutsestandardite ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete dokumenteeritud poliitikaid ja protseduure.

Me oleme vastavuses Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksi (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks) sõltumatuse ja muude eetikanõuetega. Eetikakoodeks põhineb järgmistel aluspõhimõtetel: ausus, objektiivsus, kutsealane kompetentsus ja nõutav hoolsus, konfidentsiaalsus ja kutsealane käitumine.

Läbiviidud protseduuride kokkuvõte

Meie planeeritud ja läbiviidud protseduuride eesmärgiks oli saada põhjendatud kindlust, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis on vastavuses, kõigis olulistest aspektides, kohaldatavate nõuetega ja selline vastavus ei sisalda olulisi vigu ega väljajätmissi. Meie protseduurid hõlmasid eelkõige järgmist:

- arusaamise loomine sisekontrollisüsteemist ja protsessidest, mis on olulised konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektroonilise aruandlusvormingu rakendamisel, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande XHTML-vormingus koostamisel ja märgistuskeele kasutamisel;
- kontrollimine, kas XHTML-vormingut rakendati õigesti;
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande märgistamise täielikkuse hindamine iXBRL-märgistuskeele abil vastavalt ESEF-i määruses kirjeldatud elektroonilise aruandlusvormingu rakendamise nõuetele;
- Kontserni ESEF-i taksonoomiast valitud XBRL-märgistuste kasutamise, ja kui ESEF-i taksonoomiast pole sobiv taksonoomiaelement leitud, laiendussiltide loomise asjakohasuse hindamine; ja
- ESEF-i taksonoomia laienduselementide ankurdamise asjakohasuse hindamine.

Usume, et kogutud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie kokkuvõtte avaldamiseks.

Kokkuvõte

Meie arvates, tuginedes käesolevas aruandes kirjeldatud protseduuridele, vastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest aspektides ESEF-i määrusele.

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt aktsiaseltsi TALLINNA SADAM audiitoriks 25. aprillil 2023, 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta suhtes. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitorteenuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi aktsiaseltsi TALLINNA SADAM audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2042 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Koltsov
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 623

18. märts 2025
Tallinn, Eesti

Nõukogu kinnitus

ASi Tallinna Sadam nõukogu kiitis heaks ASi Tallinna Sadam konsolideeritud majandusaasta aruande 31.12.2024 lõppenud majandusaasta kohta, mis koosneb tegevusaruandest, tasustamisaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest ning millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne.

27.03.2025

/Allkirjastatud digitaalselt/

RIHO UNT

/Allkirjastatud digitaalselt/

MAREK HELM

/Allkirjastatud digitaalselt/

MAARIKA HONKONEN

/Allkirjastatud digitaalselt/

KAUR KAJAK

/Allkirjastatud digitaalselt/

RISTO MÄEOTS

/Allkirjastatud digitaalselt/

AIN TATTER

/Allkirjastatud digitaalselt/

VEIKO SEPP

Kasumi jaotamise ettepanek

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2024 oli 46 831 353 eurot, sh lõppenud majandusaasta kasum 19 152 928 eurot. Lähtudes eelnevast ja üldkoosoleku poolt kinnitatud dividendipoliitikast teeb juhatus ettepaneku maksta dividendi 0,073 eurot aktsia kohta, kokku summas 19 199 000 eurot.

Äriseadustiku §332 alusel teeb juhatus ettepaneku jaotada kontserni 31.12.2024 jaotamata kasum seisuga 31.12.2024 järgnevalt:

dividendideks	19 199 000 eurot
kohustuslikku reservkapitali	544 210 eurot
jaotamata kasumi jääk pärast kasumi jaotamist	27 088 143 eurot

/Allkirjastatud digitaalselt/

VALDO KALM
Juhatuse esimees

/Allkirjastatud digitaalselt/

ANDRUS AIT
Juhatuse liige

/Allkirjastatud digitaalselt/

MARGUS VIHMAN
Juhatuse liige

/Allkirjastatud digitaalselt/

RENE PÄRT
Juhatuse liige